Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Tolstoj, Leo.; Leo Tolstòy ; oversat fra Russisk af W. Gerstenberg ; med Illustrationer af R. Christiansen.
Titel | Title:	Fader og Søn og andre Fortællinger
Udgivet år og sted | Publication time and place:	[Kbh.] : "Frem", Gyldendal, 1906
Fysiske størrelse | Physical extent:	184 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58,- 409.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 14386 6

+Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

LEO TOLSTOY

FADER OG SØN

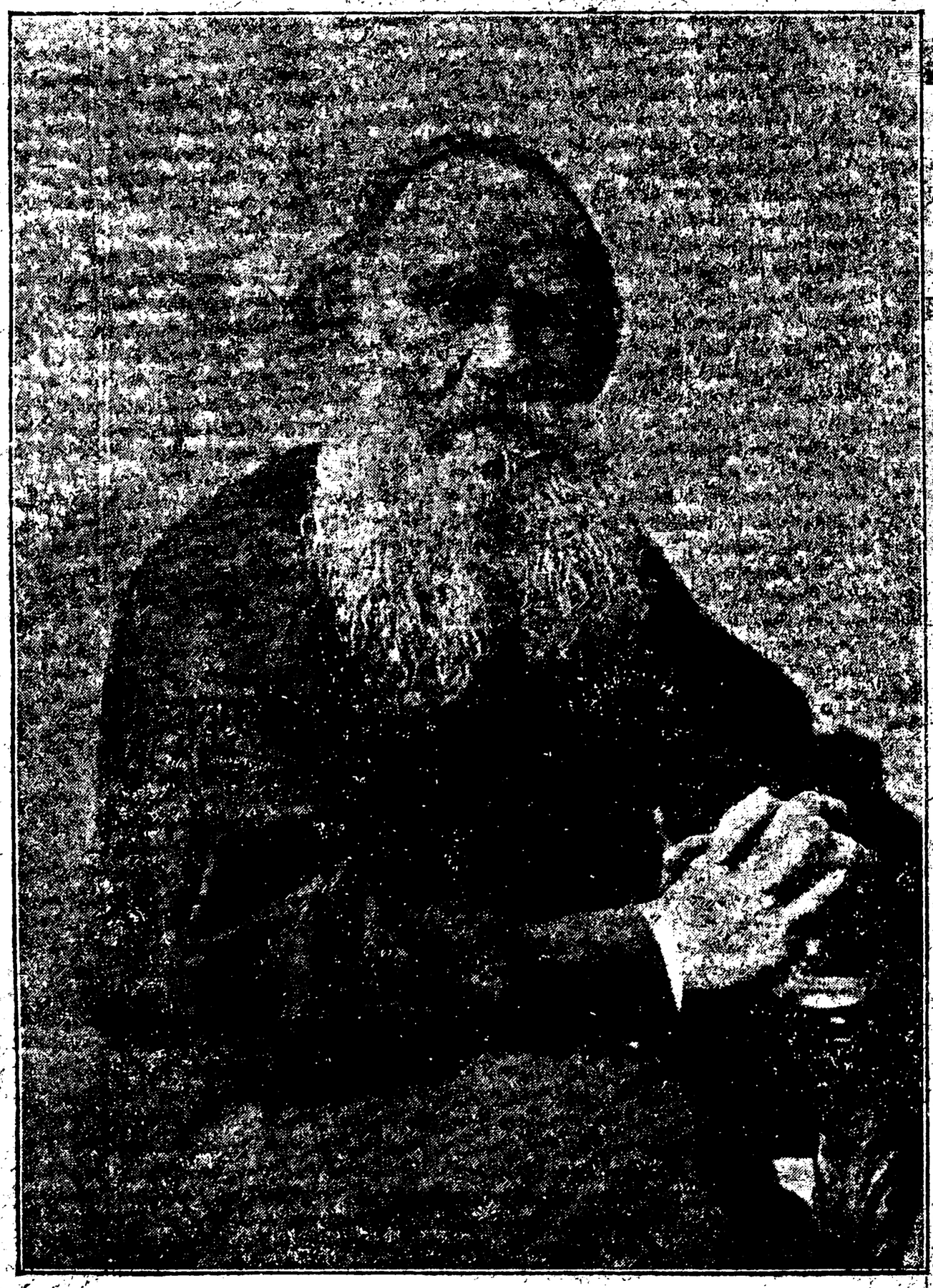

Leo Tolstoy.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG
KJØBENHAVN · KRISTIANIA

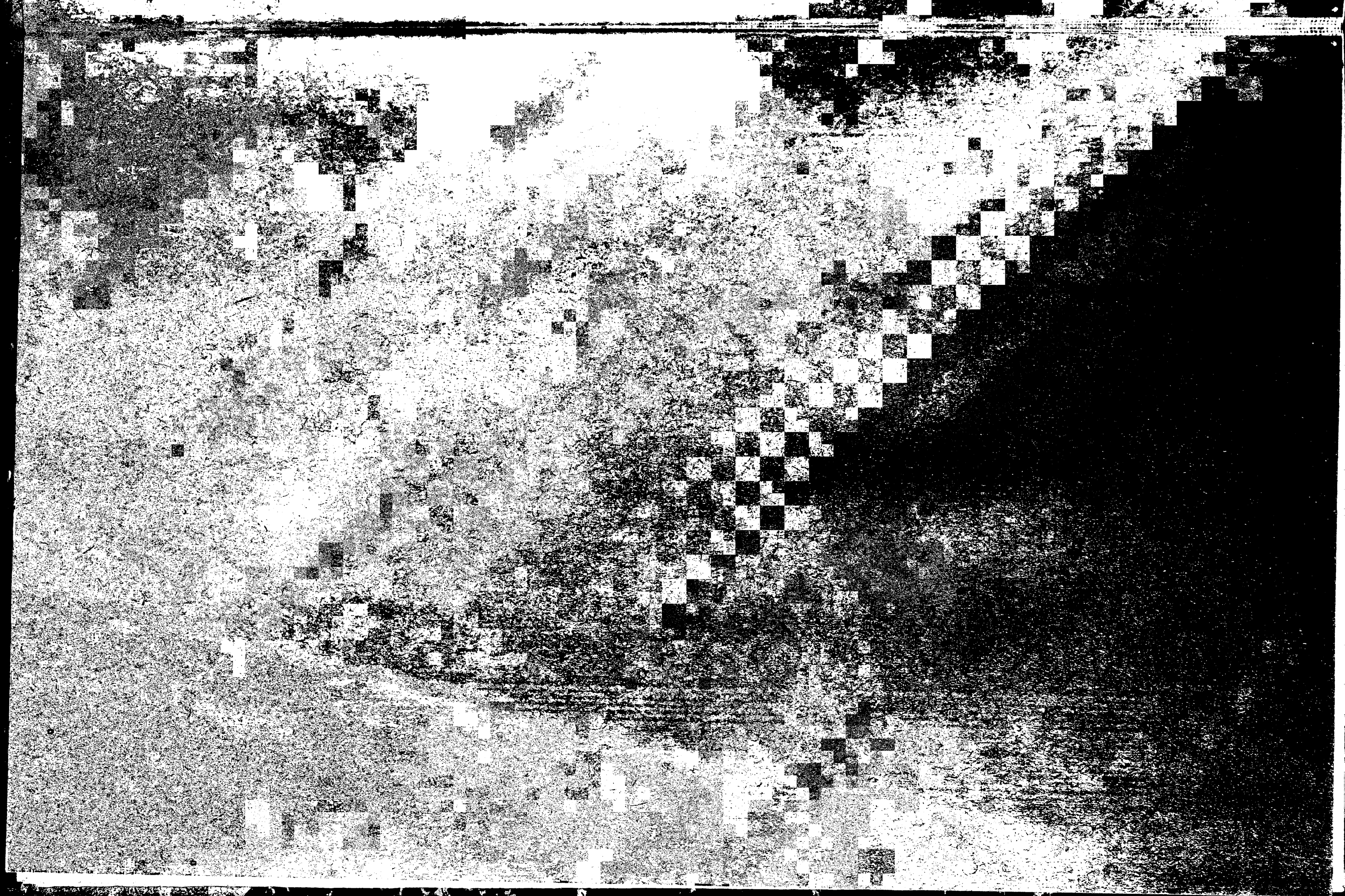

FADER OG SØN

Leon Tolstoy.

LEO TOLSTÒY

FADER OG SØN

OG

ANDRE FORTÆLLINGER

OVERSAT FRA RUSSISK

AF

W. GERSTENBERG

MED ILLUSTRATIONER AF R. CHRISTIANSEN

»FREM«
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)

Digteren Leo Nikolajevitsch Tolstòy er født den 28de August 1828 paa sit Fædrenegods Jasnaja Poljana i Guvernementet Tula, og han er saaledes nu naaet langt ud over Støvets Aar. Men til Trods for denne høje Alder virker han dog stadig ivrigt med sin Pen, dog mest som Moralfilosof og som en profetisk Seer, der søger at fastslaa Kristi rene Lære, saaledes som Evangelierne giver os den; men samtidig med denne Virksomhed dyrker han Jorden i sit Ansigts Sved og drager Furer i det sorte Muld, ganske som en almindelig russisk Plovbonde.

Da der i det efterfølgende kun vil blive givet Prøver af hans digteriske Arbejder, skal vi her indskrænke os til en Omtale af hans skønlitterære Virksomhed. Denne begyndte allerede 1857 i Kaukasus, hvor han gjorde Tjeneste som ung Artillerioffícer. Her skrev han sin henrivende Fortælling »Barndoms og Ungdomsaar«, der er bygget paa hans egne Minder, og »Kosakkerne«; maaske den bedste Novelle, der er skrevet i det russiske Sprog. Dette er da i det mindste Turgenjevs Mening.

I denne Novelle skildrer han med sanddru Kunst Kaukasus' skønne Egne, og saa stærkt er det Indtryk, som Natur og Folkeliv her har gjort paa hans modtagelige Digtersjæl, at baade Menneskene og Naturen hos ham smelter sammen til en højere Enhed.

Senere gjorde han Krimkrigen med, men tog derpaa sin Afsked og helligede sig derefter ganske til Litteraturen. I de følgende Aar skrev han en stor Række Fortællinger, først og fremmest »Skildringer fra Sebastopol 1854—55«, der til Dels omhandler hans egne Oplevelser under Fæstningens Belejring, og dernæst en hel Del Fortællinger, der føles som Forstudier til hans store Romaner,

deriblandt særlig »Fader og Søn« (paa Russisk »De to Husarer«) og »Polikuschka«. I Begyndelsen af Tredserne undfangede han Planen til en stor Roman »Dekabriserne«, og 3 Kapitler af denne udkom da ogsaa i Trykken. Men medens han samlede Materiale til denne Roman, vaktes der hos ham en levende Interesse for Begivenhederne i 1812, og saaledes opstod da hans verdensberømte »Krig og Fred«, et moderne Epos, som skildrer ikke alene en Kamp mellem to mægtige Hære, men et helt Samfund en Tidsalder igennem. Alt i dette Mesterværk bærer Ægthedens og Sandhedens Præg, opstaaet som det er gennem mundtlig Overlevering til Digteren i Forbindelse med hans historiske Gætteevne. Hans anden store Roman »Anna Karenin«, som han begyndte 1874, er henlagt til Nutiden og hører til Problemromanerne, idet Tolstòy her har stillet sig den Opgave at vise, at en brødefuld Kærlighed uundgaaelig finder sin Straf. Den bærer da ogsaa Mottoet: »Hævnen hører mig til, siger Herren.«

Denne Roman, der giver en fortrinlig Skildring af det højere Samfundsliv i Rusland, er altsaa dybt moralsk.

De her valgte tre Fortællinger giver alle en udmærket Prøve paa Tolstòys Fortællerkunst. I »Fader og Søn« er der en vidunderlig Fart og Flugt og en Ægthed i Farverne, som river Læseren i den Grad med, at han tror sig selv hensat til Begivenhedernes Skueplads. »Polikuschka« skildrer med mørke, men sande Farver en ulykkelig russisk Bondes sørgelige Liv og hans triste Endeligt, og den tredje Fortælling »Da vi ryddede Skoven«, som allerede er skreven under Tolstòys Ophold i Kaukasus, og altsaa hører til hans Ungdomsarbejder, giver et fortrinligt Billede af russiske Soldaters troskyldige og naive Tænkemaade, den man ogsaa kan genfinde hos vore egne Soldater, naar man har Blik derfor.

W. GERSTENBERG.

Fader og Søn.

. . . . Jomini og Jomini
Og ikke et Ord om Brændevin.
D. Davidov*).

I Tyverne, da der endnu ikke eksisterede Jærnveje eller Chausseer, Gas eller Stearinlys, lave elastiske Sofaer eller opretstaaende Fortepianoer, blaserede Ynglinge med Lorgnet i Øjet, filosoferende Kvinder eller henrivende Kameliadamer, i hine Tider, hvor man kørte i Karet fra Moskva til St. Petersborg, førte et helt Rejsekøkken med sig og rullede 8 Dage i Træk indhyllet i tætte Støvskyer eller gennem Snavs og Ælte; da man sværmede for Koteletter à la Posharskij og hjemmebagte Tekringler; da Familier paa tyve eller tredive Personer sad hyggeligt sammen de lange Vinteraftener ved Tællelysenes osende Skær, og Voks- og Spermacetlys kun kendtes som Luksus paa Ballerne; da man opstillede Møblerne symmetrisk langs Væggene; da vore Fædre, der ikke alene var unge, fordi de ikke havde Rynker eller graat Haar, sloges paa Kaarder eller Pistoler for det første det bedste Skørt og fór som rasende fra den ene Ende af Værelset til den anden for at kunne have den Lykke at tage et Lommetørklæde op, som en Dame havde tabt eller ladet falde; da vore Mødre gik med kort Liv og store Pufærmer og talte paa Knapperne, naar de skulde tage en vigtig Beslutning; da tvivlsomme Damer skyede Dagens Lys — i hine naive Tider, hvor Frimurerloger og andre hem-

---

*) Jomini; en berømt Militærforfatter og Strateg, der forlod Napoleon I. og gik i russisk Tjeneste. — Denis Davidov; russisk Militærforfatter og Digter fra Tyverne. **O. A.**

melige Selskaber skød op som Paddehatte, i Miloradovitsch's*), Davidovs og Puschkins Tid, var der stort Møde i Byen K., hvor alle Guvernementets Godsejere var samlede for at vælge deres Repræsentanter for de næste 3 Aar.

I.

»Ja, ja da, er der ikke Plads andre Steder, saa lægger jeg mig ind i Gæstestuen,« sagde en ung Officer i Pels og med Husarhue paa, idet han sprang ud af Postslæden, der holdt uden for den fineste Gæstgiversted i K.

»Jeg skal nemlig sige Deres Ekscellence, at vi har hele Huset fuldt,« oplyste Karlen, der allerede havde faaet at vide, at det var den højfornemme Grev Turbin, han havde for sig. — »Men Fru Afremov med Døtre, der bor i Nr. 11, rejser vist i Aften, og saa snart deres Værelse bliver ledigt, skal De faa det,« tilføjede han, medens han løb foran Greven for at vise ham Vej.

Inde i Gæstestuen sad nogle af Byens Honoratiores under et stort Billede af Kejser Alexander i Legemsstørrelse og drak Champagne, og i ærbødig Afstand fra dem stod nogle pelsklædte Købmænd og talte sammen.

Saa snart Greven var kommen indenfor, kaldte han sin Blücher, en vældig graa Bulbider, hen til sig, slængte sin Pels, der endnu var hvid af Rim, hen over en Stol og forlangte et Glas Brændevin. Derpaa gik han hen til Herrerne og gav sig i Samtale med dem, og disse blev straks saa indtagne i hans smukke, aabne Ansigt, at de bød ham med paa et Glas Champagne. Greven drak først sin Snaps og forlangte saa selv en Flaske Champagne, for han vilde dog ikke lade sig traktere af sine ny Bekendte uden at gøre Gengæld. Lige som han skulde til at skænke i, kom Postkusken ind og bad ham om Drikkepenge.

»Saschka!**)« raabte Greven til sin Oppasser. »Vil du besørge det!«

---

*) En russisk General, der udmærkede sig i Krigen mod Napoleon I..

**) Diminutiv af Alexander. O. A.

Postkusken gik udenfor med Saschka, men kom straks efter ind igen med Pengene i den aabne Haand.

»Kære, naadige Hr. Greve,« stammede han. »Har De da ikke været tilfreds med mig? De lovede mig 50 Kopeker, og han har kun givet mig 25.«

»Saschka, giv ham en Rubel!« befalede Greven.

Saschka saa mørkt ned for sig.

»Aa, han har vel nok i, hvad han har faaet,« brummede han med dyb Stemme. »Og desuden har jeg ikke flere Penge.«

Greven tog to Femrubelsedler ud af sin Tegnebog — det var alt, hvad han havde i den — og gav den ene til Postkusken, som kyssede hans Haand og forsvandt ud af Døren.

»Der gik den!« sagde han. »Nu har jeg kun én tilbage.«

»Det er rigtig paa Husarmanér, Greve,« sagde en af Herrerne henne ved Bordet; hans store Overskæg, grove Røst og krumme Ben røbede den forhenværende Kavallerist. — »Bliver De her nogen Tid, Greve?«

»Ja, jeg er nødt til at gøre Penge her, ellers blev jeg ikke et Sekund i dette Hul. Der er jo ikke engang et Værelse ledigt i denne forbandede Kro.«

»Tillad mig, Greve,« skyndte Kavalleristen sig at sige. »Skulde De ikke have Lyst til at opslaa Deres Kvarter hos mig; jeg bor i Nr. 7. Tror De ikke, De kunde tage til Takke dermed blot for i Nat? Bliv her et Par Dages Tid; De vil ikke fortryde det. I Aften er der Bal hos Adelsmarskalken; det vil sikkert være ham en stor Glæde at se Dem.«

»Ja, bliv dog, Greve!« søgte en anden af de tilstedeværende, en smuk ung Mand, at overtale ham. »Hvorfor haster det saadan? Det er kun hvert tredje Aar, vi har Valg her. Bliv og se paa vore unge Damer — de er det nok værd.«

»Hm, nu faar vi se! Saschka, en ren Skjorte! Jeg vil i Bad!« befalede Greven og rejste sig. — Saa lader jeg min Kuffert bringe op paa Deres Værelse,« tilføjede han, idet han gik hen mod Døren.

»Ja, gør det, Greve! Gør mig endelig den Tjeneste! Glem ikke, at det er Nr. 7,« sagde Kavalleristen, der fulgte ham helt ud paa Gangen.

Da Grevens Skridt ikke mere kunde høres, vendte Kavalleristen tilbage til sin Plads, og idet han flyttede sig nær-

mere hen til den unge Mand, saa han ham smilende ind i Øjnene og hviskede:

»Det er ham!«

»Hvem?« spurgte den anden.

»Ham, den forsorne Husar; du véd: Turbin, der er saa bekendt — ja, jeg kan godt sige berømt — for alle sine gale Streger og Dueller. Han kendte mig! Jeg kunde se det paa ham! Skal vi vædde om, at han kendte mig? Han og jeg har jo sviret tre Uger sammen, da vi laa i Lebedjanj for at købe Remonter. Du kan tro, det var raske Løjer, vi havde for dernede, vi to. Kan man ikke se paa ham, at han er en allerhelvedes Karl?«

»Jo, vist kan man det,« svarede den anden. »Og saa er han saa behagelig og ligefrem; en af dem, man straks gør Bekendtskab med. Han kan da ikke være mere end 25 Aar eller der omkring?«

»Jo, han er ældre, men han ser yngre ud end sin Alder. — Ja, du skulde blot vide, hvad han er for en Pokkers Fyr! Hvem var det, der rendte bort med Fru Migunov og skød Sablin? Hvem var det, der kastede Matnev ud af Vinduet og vandt 300,000 Rubler fra Fyrst Nesterov? — Det var ham, du, og ingen anden. Han er en gudsforgaaen Karl — Kortspiller, Forfører og Duellant paa en Hals. Med andre Ord: Husar i Sind og Skind. Ja, I andre har saa travlt med os Kavallerister; aa, men I forstaar jer ikke paa det raske Husarliv! Ak ja, det var en lykkelig Tid, da jeg selv stod i Tjenesten!«

Og Kavalleristen gav nu den anden en udførlig Skildring af det vilde Liv, han og Turbin havde ført sammen, en Skildring, som fuldstændig var hentet fra Fantasiens Verden. Han havde nemlig aldrig set Greven før og havde endogsaa taget sin Afsked to Aar før denne var traadt ind i Tjenesten. Selv havde han heller aldrig staaet i Kavalleriet, men kun tjent 4 Aar som en beskeden Junker i Infanteriregimentet Bjelev. Men for en halv Snes Aar siden var han rejst ned til Lebedjanj med nogle Penge, han havde arvet, og havde sat 700 Rubler over Styr sammen med nogle Kavalleriofficerer, som laa der for at købe Remonter. Et Øjebtik havde han virkelig ogsaa tænkt paa at træde ind i et Kavalleriregiment

og i den Anledning ladet sig sy en Ulanuniform med gule Opslag, men det var aldrig bleven til Alvor med hans Beslutning. Dette Ophold i Lebedjanj og hans Drøm om at træde ind i Kavalleriet hørte imidlertid til de lyseste Erindringer i hans Liv, og lidt efter lidt havde hans livlige Fantasi ført ham saa vidt, at han selv fuldt og fast troede paa sin kavalleristiske Fortid. Men til Trods for denne lille Svaghed var han en rigtig hæderlig og skikkelig Mand med det bedste Hjærte af Verden.

»Ja,« sukkede han, »den der ikke selv har staaet i Kavalleriet, fatter ikke, hvad det er for en Fryd at være Kavallerist.« — Her satte han sig overskrævs paa en Stol, stak Underkæben frem og vedblev med dyb Stemme: »Du skulde have set mig, naar jeg red foran Eskadronen, tumlende min Djævel af en Hest, der gjorde de værste Luftspring for at faa mig smidt af. Jo, god Morgen — nej, jeg sad som støbt! Skulde vi saa til Revu, kom Eskadronschefen ridende hen til os og sagde: Løjtnant! Gud være lovet, at vi har Dem, Løjtnant! Hvad skulde vi ellers gøre? Aa, vil De føre Eskadronen frem til Parade! — Det skal jeg! svarede jeg saa og vendte mig om mod mine skæggede Hugaf'er. Og saa skulde du have hørt mig kommandere! Ja, det var Fanden gale mig en brillant Tid!«

Greven vendte tilbage fra Badet, rød i Hovedet og med vaadt Haar, og gik lige ind i Nr. 7, hvor Kavalleristen allerede laa i Slobrok og med Pibe i Munden, tænkende med skrækblandet Fryd paa, at han skulde have den Lykke at huse den bekendte Grev Turbin. »Men,« faldt det ham med ét ind, »hvis han nu trækker Klæderne af mig, haler mig uden for Byen og dypper mig i Sneen, eller hvis han smører mig ind i Tjære, eller . . . . nej, det gør han ikke,« beroligede han sig selv; »det er han for god en Kammerat til.«

»Saschka!« raabte Greven ud gennem Døren. »Lad Blücher faa noget at æde!«

Saschka kom ind temmelig omtaaget af al den Brændevin, han havde sat til Livs efter sin Ankomst til Hotellet.

»Naa, nu er det nok galt med dig igen!« skreg Greven. »Du har jo drukket dig fuld, Kanaille! Giv Blücher noget at æde!«

»Aa, han kreperer vel ikke af at vente; han er da fed nok,« svarede Saschka og klappede Bulbideren.

»Hold Mund! Skrup af! Giv den at æde!«

»Ja er Hunden mæt, saa er De fornøjet, men ta'er en skikkelig Karl sig en Taar over Tørsten, skal han straks have Grovheder derfor.«

»Tag dig i Agt! Nu vanker der!« brølte Greven med saa dundrende en Røst, at alle Ruderne klirrede og selv den tapre Kavallerist blev noget ængstelig derved.

»De skulde hellere spørge, om Saschka har faaet noget at spise i Dag,« brummede Oppasseren med tykt Mæle. »Ja, slaa mig kun, hvis De bryder Dem mere om en Hund end om et Menneske!« — Men i det samme fik han sig saadan en Næsestyver, at han tumlede baglængs over mod Væggen. I et Spring var han ude af Værelset, og et Øjeblik efter laa han og vred sig som en Orm paa en af Bænkene ude i Gangen.

»Han har slaaet Tænderne ud af Munden paa mig,« jamrede han sig, idet han tørrede sin blodige Næse med den ene Haand og kløede Blücher, der gnuppede sig op ad ham, med den anden. »Han har slaaet Tænderne ud paa mig, lille Blüchermand,« gentog han, »men det er det samme, for han er dog alligevel min Greve, og for hans Skyld kunde jeg gærne gaa gennem Ild og Vand. Ja, for han er min Greve, forstaar du det, lille Blücher. — Er du sulten, hvad?«

Da han havde ligget lidt, rejste han sig, gav Blücher at æde og gik saa næsten ædru ind til sin Herre for at byde ham Te.

»Jeg betragter det ligefrem som en Fornærmelse, hvis De ikke tager imod mit Tilbud,« sagde Kavalleristen lidt ængstelig til Greven, der laa paa hans Seng med Benene i Vejret og dunkede med Fødderne mod Skærmbrættet, der stod for Enden af den. »Hvorfor vil De gaa til andre? Jeg siger Dem jo, at det skal være mig en stor Glæde at laane Dem 300 Rubler. Lige i Øjeblikket har jeg ganske vist kun 100, men jeg skal nok skaffe Resten i Løbet af Dagen. De fornærmer mig virkelig, Greve, hvis De siger Nej.«

»Ja, saa siger jeg Tak, min Ven,« svarede Greven og slog Kavalleristen gemytlig paa Skulderen, for han opdagede hurtigt, hvad Tone han skulde slaa ind paa ligeoverfor den anden

»Tak, min Ven! Og skal vi absolut paa Bal, saa for min Skyld gærne. Men hvad i al Verden skal vi tage os for i Mellemtiden? Fortæl mig lidt om Byen. Hvor har I jeres smukke Damer? Hvem skal man gaa hen til, naar man vil slaa en Basseralle af, og hvor skal man faa sig et Slag Kort?«

Kavalleristen oplyste, at der vilde komme en Guds Velsignelse af smukke Damer paa Ballet, og at Kredsdommeren ubetinget var Byens første Svirebroder. Ganske vist havde Dommeren ikke det Tag paa at slaa til Skaglerne som Husarerne, men alt i alt var han dog en rigtig flink og gemytlig Fyr. Den meddelsomme Kavallerist fortalte endvidere, at Iljuschkas Zigeunerkor opholdt sig i Byen, saa længe Valgene stod paa, at den smukke Stjoschka sang for, og at alle Herrerne vilde hen og høre paa hende i Aften efter Ballet. Spil var der ogsaa Lejlighed nok til. Luchnov, en Godsejer som var paa Gennemrejse, lagde Bank op hver Aften med Kontanter paa Bordet, og Iljin, en ung Ulanløjtnant, som boede paa Nr. 8, pointerede mod ham og tabte, saa det peb efter. »Spillet er vist allerede ved at begynde,« sluttede han sin Beretning. »De plejer at samles paa denne Tid inde hos Iljin, der lader til at være en ualmindelig prægtig Karl — ikke Spor af paaholdende, Greve! Han trak gærne Skjorten af, hvis De bad ham derom.«

»Lad os gaa ind til ham,« foreslog Greven. »Jeg kunde have Lyst til at se, hvad det er for Fyre, der sidder inde hos ham.«

»Ja lad os det!« skyndte Kavalleristen sig at sige. »De vil blive modtaget med Begejstring, Greve!«

II.

Sekondløjtnant Iljin var lige vaagnet. Han havde sat sig til Spillebordet den foregaaende Dags Aften Kl. 8 og havde saa spillet 15 Timer i Træk. Lykken havde været ham ugunstig, men hvor meget han havde tabt, vidste han ikke. Han var kommen hertil med 3000 Rubler af sine egne og 15000, der tilhørte Staten, og da han havde haft alle disse Penge liggende imellem hinanden, havde han ikke turdet undersøge,

hvor meget der var tilbage, af Frygt for, at det skulde være gaaet ud over Statens Penge.

Henad Middag var han falden i en dyb, tung Søvn, af hvilken han først vaagnede Kl. 6 om Eftermiddagen, netop i samme Øjeblik som Grev Turbin ankom. Saa snart hans Blik faldt paa det snavsede Spillebord midt i Værelset og paa Kortene og Kridtstumperne, der laa spredt over hele Gulvet, mindedes han med Rædsel Gaarsdagens Spil og det sidste Kort — det var en Knægt — som han havde tabt 800 Rubler paa. Endnu troede han ikke rigtig paa Virkeligheden, men for at faa Vished trak han sin Tegnebog frem under Hovedpuden og hegyndte at tælle sine Penge. Han genkendte flere af Sedlerne, som var krøllede af at gaa fra Haand til Haand, og lidt efter lidt huskede han ogsaa Spillets Gang. Jo, desværre; hans Formodning bekræftede sig: hans egne tre Tusende havde faaet Ben at gaa paa, og af de andre manglede der halvfjerde Tusende.

Iljin havde spillet 4 Nætter i Træk. Han kom fra Moskva, hvor han havde hævet 15000 Rubler, som han skulde tage med til Regimentet, og da han skulde skifte Forspand i K., havde Postmesteren holdt ham tilbage under Paaskud af, at han ingen friske Heste havde, men i Virkeligheden, fordi det var en fast Aftale mellem ham og Gæstgiverne, at han skulde opholde alle de rejsende saa længe, at de kunde blive en Dag i Byen. Da Iljin var ung, i godt Humør og havde Penge paa Lommen, var han meget glad over at kunne blive et Par Dage i K., hvor han haabede at skulle more sig brillant. Han kendte en Godsejer, der var her i Anledning af Valgene, vidste, at han havde smukke voksne Døtre og glædede sig allerede til at gøre Kur til dem. Men saa var det, at Kavalleristen — uden nogen som helst Bagtanke for Resten — havde præsenteret sig for ham og ført ham sammen med Luchnov og nogle andre Herrer, der dyrkede det ædle Hasardspil, og fra det Øjeblik havde Iljin bogstavelig talt ikke tænkt paa andet end paa at spille. Han opgav at gaa til Godsejeren, glemte rent at spørge, om han kunde faa friske Heste, og forlod ikke sit Værelse fire Dage i Træk.

Efter at han havde klædt sig paa og drukket sin Te, gik han hen til Vinduet. Saa fik han den Idé, at det kunde være

rart at gaa sig en lille Tur for at jage de ubehagelige Erindringer paa Flugt, trak sin Kappe paa og gik ud paa Gaden.

Det var Tusmørke. Solen havde allerede skjult sig bag de røde Tage, og Tøsneen faldt i store, bløde Fnug ned paa den snavsede Gade. Han følte sig med ét helt sørgmodig ved Tanken om, at han havde sovet hele denne Dag bort. »Det var den Dag af mit Liv,« tænkte han bedrøvet, »og den kommer aldrig mere igen.«

»Jeg har ødelagt min Ungdom!« sagde han pludselig halv højt; men det var kun en Frase, der fløj ham ud af Munden, for Alvor troede han ikke derpaa.

»Hvad skal jeg nu gøre?« sukkede han. — »Jeg maa se at laane nogle Penge, og saa tage bort herfra.« Men da en Dame i det samme gik forbi ham hen ad Fliserne, tog hans Tanker pludselig en anden Retning. — »Aa, det tossede Fruentimmer!« brummede han ærgerlig, skønt Damen ikke havde tænkt paa at fornærme ham. »Ak nej, der er ingen, der vil laane mig Penge! — Jeg har forspildt mit Liv!«

Han gik videre og kom forbi en Række Smaabutikker. Udenfor en af disse stod en Købmand i Ræveskindspels og søgte at lokke Kunderne til sig. Iljin gik forbi ham og tænkte: »Var jeg blot bleven ved at sætte paa Otten, saa vilde jeg have sprængt Banken!« En gammel Tiggerske fulgte klynkende efter ham. — »Der er ingen, der vil laane mig Penge!« sukkede han atter. En Herre i Bjørneskindspels gik forbi ham, og lidt efter passerede han en Politibetjent, som stod paa Post. »Hvad skal jeg dog finde paa?« spurgte han sig selv. »Skal jeg skyde paa ham der? — Nej, det er en daarlig Idé, og den er ikke engang morsom. Ak, jeg har forspildt mit Liv!«

»Det er dog noget dejligt Seletøj!« tænkte han et Øjeblik efter og standsede foran et Butiksvindue. »Beslagene ser ud til at være ægte forsølvede. Ak, hvem der nu jagede hen over Sneen i en let lille Slæde med tre raske Heste foran . . . . Nej, jeg vil hjem. Luchnov kommer om lidt, og saa skal vi igen til at spille.«

Saa gik han hjem og talte atter sine Penge. Nej, han havde ikke taget fejl; der manglede 3500 Rubler i de 15000. »Jeg sætter 25 Rubler ind som første Indsats,« besluttede han,

»saa slaar jeg Paroli*), og derpaa besætter jeg 7 Kort: det første med 15 Rubler, det næste med 30 . . . paa den Maade bliver jeg ved dobbelt op — og inden jeg véd af det, har jeg vundet 300 Rubler. Saa køber jeg Seletøjet og kører min Vej. Ak ja, ak ja! Men desværre, han lader mig ikke vinde, den Slubbert. Nej — jeg har forspildt mit Liv!«

Saa vidt var han i sine Betragtninger, da Døren aabnedes, og Luchnov traadte ind.

»Er det lang Tid siden De stod op?« spurgte han, idet han løftede Guldbrillerne ud over sin spidse Næse og tørrede dem omhyggeligt med sit røde Silkelommetørklæde.

»Nej, det er kun et Øjeblik siden. — Jeg har for Resten sovet rigtig godt.«

»Der skal være kommen en Husarofficer hertil, som har opslaaet sit Kvarter hos Savalschevskij. Har De ikke hørt noget om det?«

»Nej. — Men kommer de andre ikke snart?«

»Jo, jeg saa dem for lidt siden.« De maa være her straks.«

Lidt efter indfandt de længselsfuldt ventede sig. Der var tre ialt: En Infanteriofficer af Garnisonen, der fulgte Luchnov som en Skygge overalt, en græsk Købmand med brungult Ansigt, dybt liggende sorte Øjne og stor krum Næse, og en tyk Godsejer, som godt kunde sidde en hel Nat og spille med ganske smaa Indsatser. Alle havde de Lyst til at begynde Spillet snarest muligt, men ingen lod sig mærke dermed, og Luchnov, der var den af dem, som var mest opsat paa at faa fat i Kortene, begyndte paa en lang, vidtløftig Historie om nogle Kæltringestreger, der fornylig havde fundet Sted i Moskva.

»De kan tænke Dem,« fortalte han, »at i Moskva, Rigets første Stad, der render de omkring om Natten, forklædt som Djævle, kyser den dumme Pøbel og plyndrer Folk paa Gaden. Og ikke en Kat gør deraf. — Jo, det er nydeligt!«

Iljin hørte tilsyneladende opmærksomt paa Fortællingen, men med ét rejste han sig, ringede og hviskede til Opvarteren, at han skulde komme med Kort. Da den tykke Godsejer hørte dette, kunde han ikke dy sig længer.

---

*) Betegner i Faraospillet, at man, naar et Kort har vundet, vil vove Gevinsten i Forening med Indsatsen. O. A.

»Naa, mine Herrer!« sagde han. »Hvorfor spilde den kostbare Tid? Nu til Arbejdet! Lad os lige saa godt begynde straks!«

»De har nok Lyst til at vinde paa smaa Indsatser ligesom i Gaar,« bemærkede Grækeren spydigt.

»Ja, det kunde vist være paa Tiden at begynde,« mente Infanteriofficeren nu ogsaa.

Iljin saa hen paa Luchnov. Denne lod som ingen Ting og fortalte videre om Djævlene, der forskrækkede Folk paa Gaden med deres lange Kløer.

»Skal vi saa ikke lægge op?« spurgte Iljin utaalmodigt.

»Er det ikke for tidligt?« indvendte Luchnov.

»Opvarter! Bring mig min Middagsmad!« raabte Iljin rød i Hovedet af Ærgrelse. — »Jeg har endnu ikke faaet noget at spise, mine Herrer . . . . Og kom saa med de Kort og en Flaske Champagne!«

I det samme traadte Greven og Savalschevskij ind. Det viste sig, at Iljin og Turbin stod i én og samme Division. De var ikke længe om at gøre hinandens Bekendtskab; først klinkede de med hinanden, saa drak de ud, og fem Minutter efter var de dus. Greven smilede velvilligt, hver Gang han saa hen paa Iljin, men han kunde dog ikke lade være at gøre lidt Løjer med ham i Anledning af hans ungdommelige Ydre.

»Du er virkelig en usædvanlig Kraftkarl af en Ulan!« lo han. »Og man bliver jo næsten bange for din Knevelsbart!«

Iljin havde nogle enkelte lyse Knurhaar over Munden; det var hele hans Overskæg.

»Naa, I skal nok til at spille,« sagde Greven. »Jeg haaber, at du maa vinde, Iljin. — Du er vel en hel Mester,« tilføjede han smilende.

»Ja, nu skal vi til det,« svarede Luchnov og rev Omslaget af Kortene. — »Spiller De ikke med, Greve?«

»Nej, ikke i Dag. Og vær I glade over det, for det skulde være mig en let Sag at banke jer af. Naar jeg først pointerer, ryster hele Banken i sin Grundvold. Men jeg er ikke ved Mønt for Øjeblikket — jeg blev grundig klædt af paa Stationen ved Volotschok. Det var en elendig Infanterist med alle Fingrene fulde af Ringe, der besørgede det Stykke Arbejde. — Jeg er vis paa, at han har snydt.«

»Var du længe paa den Station?« spurgte Iljin.

»Næsten 24 Timer. Jeg skal ikke glemme det forbandede Hul; men for Resten tror jeg heller ikke, at Stationsforvalteren glemmer mig saa let.«

»Hvordan det da?«

»Jo, du skal vide, lige som jeg kommer, viser han mig sit Slyngelansigt og erklærer, at han ingen Heste har. Men naar jeg faar den Besked, bruger jeg altid at beholde min Pels paa og at gaa ind i Forvalterens Værelse — i hans eget, forstaar du, og ikke i Venteværelset — og der aabner jeg saa alle Vinduer og Døre, akkurat som om jeg var ved at kvæles af Varme. Saadan bar jeg mig ogsaa ad her, skønt det frøs en Snes Grader. Forvalteren vilde gøre Vrøvl, men jeg slog ham med knyttet Næve lige i Ansigtet. Saa var der en gammel Kælling og nogle Fruentimmer og Børn, der begyndte at skrige, og de tog deres Krukker og Potter og vilde til at smøre Haser. Men jeg spærrede dem Vejen og sagde til Forvalteren: Skaf mig Heste, saa gaar jeg straks. Gør du det ikke, slipper ingen af jer ud, og saa kan I fryse ihjel alle sammen.«

»Ja Metoden er god nok,« sagde den trivelige Godsejer med en fed Latter. »Det er paa den Maade, man fryser Kakkelakker ud.«

»Men jeg var saa dum et Øjeblik at vende Ryggen til, og det benyttede Forvalteren og alle hans Fruentimmer sig af til at smøre Haser. Kun den gamle Kælling lykkedes det ikke at echappere; jeg beholdt hende som Gidsel, og hun laa hele Tiden og nøs oven paa Ovnen og bad til Gud. Saa kom Forvalteren tilbage. Han underhandlede med mig paa Afstand og søgte at overtale mig til at slippe den gamle ud; men jeg pudsede Blücher paa ham — han gaar saa udmærket paa Forvaltere. Men tror du alligevel, Slubberten vilde rykke ud med Heste før næste Morgen? Saa var det, denne elendige Infanterist kom kørende. Jeg gik ind med ham i det andet Værelse, og der spillede vi. Har De set Blücher? Blücher her!«

Blücher kom løbende hen til Bordet, og Herrerne gav sig pligtskyldigst til at klappe den og kæle for den, skønt deres Tanker var helt andre Steder henne.

»Men hvorfor spiller De ikke? Lad dem dog ikke forstyrre af mig!« sagde Turbin. »Det morer mig at sidde og snakke

og se paa Spillet. — Ja, havde man ikke de velsignede Kort, hvad skulde man saa tage sig for!«

III.

Luchnov trak Lysene hen til sig, lagde en stor, velspækket Tegnebog paa Bordet, aabnede den langsomt og andægtigt, tog to Hundrederubelsedler ud af den og puttede dem ind i Taillen*).

»Det er vel bedst, at vi ligesom i Gaar gør Banken paa to Hundrede til at begynde med,« foreslog han, idet han satte sine Briller til rette og blandede Kortene.

»Ja, lad os det,« sagde Iljin uden at se paa ham og fortsættende sin Samtale med Turbin.

Spillet begyndte. Luchnov lagde op, regelmæssig som en Maskine. En Gang imellem holdt han et Øjeblik op for at gøre sine Notitser eller for at kaste et spejdende Blik ud over sine Briller. Den tykke Godsejer anstillede hele Tiden højrøstede Betragtninger over Spillets Gang og vædede sine tykke Fingre, hver Gang han skulde bøje et af sine Kort. Infanteriofficeren sagde ikke et Ord, besatte fordækt og bøjede Kortene under Bordet. Grækeren sad ved Siden af Bankøren og fulgte Spillet opmærksomt med sine sorte, dybtliggende Øjne. Savalschevskij, der i Begyndelsen kun stod og saa til, fik pludselig travlt, trak et Par Femrubelsedler op af Bukselommen, lagde dem ind under et af sine Kort og blev ved at banke paa det med Knoerne, idet han gentog den ene Gang efter den anden:

---

*) Det Hasardspil, der her er Tale om, er Farao. For Forstaaelsens Skyld vil det være nødvendigt at anføre enkelte af dette Spils Hovedregler. En af Spillerne overtager Banken og sætter en større Sum kontant i den. De, der spiller mod Banken — dette kaldes at pointere — erholder hver 13 Kort fra Toen til Esset og besætter et eller flere af disse efter Behag. Derefter lægger Bankøren op; dette bestaar i, at han af et fuldstændigt Spil afvekslende lægger Kortene til venstre og højre for Stammen. Kommer ved Oplægningen et af de Kort, Modspilleren har besat, til venstre, har denne tabt sin Indsats, kommer det til højre, maa Bankøren betale ham den. Ved forskellige Bøjninger af Kortene betegner den, der pointerer, at han vil vove Indsatsen én eller flere Gange. Den pointerende er berettiget til at flytte baade Indsats og Gevinst fra et Kort til et hvilket som helst andet. O. A.

»Syven vinder! Faar vi snart en lille Syv! Syven vinder!« Han blev mere og mere rød i Hovedet, bed sig i sit Overskæg og var i den største Uro og Spænding, lige indtil hans Skæbne blev afgjort. Iljin spiste af en Tallerken, som stod ved Siden af ham paa Hestehaarssofaen. Da han havde faaet et Par Mundfulde ned, tørrede han i en Fart sine Fingre af i Vaabenfrakken og besatte det ene Kort efter det andet.

Turbin sad i Sofaen og saa til. Han lagde Mærke til, at Luchnov nu og da kastede stjaalne Blikke ud over Brillerne og hen paa Iljin, der tabte den ene Indsats efter den anden.

»Blot jeg kunde vinde det lille Kort der,« hviskede Luchnov, skævende hen til en Fire, som Godsejeren havde besat med 50 Kopeker.

»Skaan mig, og lad det heller blive ved at gaa ud over Iljin,« bad den tykke for sig.

Sikkert var det, at det næsten hele Tiden gik ud over Ilijn. Han sønderrev med rystende Fingre de Kort, han havde tabt paa, og satte saa ind paa andre. Turbin rejste sig og bad Grækeren om at overlade ham sin Plads ved Siden af Bankøren. Grækeren flyttede, Greven tog hans Stol og fulgte saa Bankørens Hænder med den største Opmærksomhed.

»Iljin!« sagde han pludselig med sin sædvanlige Stemme, der var saa høj og gennemtrængende, at den fuldstændig overdøvede alle de andres. »Hvorfor bliver du ved at sætte paa Knægten? Du har jo ikke Begreb om at spille!«

»Hvad skal det sige? — Det er jo Hasard det hele,« svarede Iljin lidt ærgerlig.

»Ja, paa den Maade er du da vis paa at tabe. Lad mig pointere for dig.«

»Nej, det gaar jeg ikke ind paa. Det strider mod mine Principper. Spil for dig selv, hvis du ønsker at være med.«

»Det har du jo hørt, at jeg ikke vil. Men jeg ønsker at pointere for dig — jeg ærgrer mig sort over at se dig sidde og tabe hele Tiden.«

»Det er Lykken, der ikke er mig huld.«

Greven svarede ikke, men støttede Hovedet i begge Hænder og fulgte Bankørens Fingre med endnu større Opmærksomhed end før.

»Føj!« sagde han pludselig højt og langtrukkent.

Luchnov vendte sig om imod ham.

»Føj! Føj!« gentog han endnu højere og saa Luchnov lige ind i Øjnene.

Spillet vedblev.

»Fy for Pokker!« raabte Turbin, lige efter at Luchnov havde taget en af Iljins største Indsatser hjem.

»Hvad er det, der vækker Deres Mishag, Greve?« spurgte Bankøren høfligt og roligt.

»De lader Iljin vinde alle de smaa Indsatser og tager hans store hjem.«

Luchnov trak Øjenbrynene og Skuldrene i Vejret, som om han derved vilde antyde, at det fremfor alt gjaldt om blive ved med Spillet og finde sig i Skæbnens Gang.

»Blücher her!« raabte Greven. — »Puds ham!«

Blücher, som laa inde under Sofaen, fór saa hurtig ud, at den nær havde væltet Infanteriofficeren. I ét Spring var den henne hos sin Herre, og knurrende og bevægende sin lille Halestump saa den sig om til alle Sider, som om den vilde sige: »Hvem af jer er det, jeg skal have fat i?«

Luchnov lagde Kortene og rykkede lidt til Siden med sin Stol.

»Nej, paa den Maade kan man virkelig ikke spille,« sagde han. »Jeg hader Hunde! Hvor skal man kunne holde Tankerne sammen, naar man har en hel Meute rendende mellem Benene paa sig.«

»Ja, og især den Slags Hunde; det er jo rene Blodigler!« kom Infanteriofficeren ham til Undsætning.

»Skal vi saa spille, eller skal vi ikke?« henvendte Luchnov sig ærgerligt til Iljin.

»Aa, Greve, forstyr os ikke,« bad denne.

»Kom, Iljin!« sagde Turbin og gik med ham hen bag Skærmbrættet. »Er du gal!« raabte han saa højt, at man vilde have kunnet høre det gennem tre Skærmbrætter. »Kan du da ikke se, at han med Brillerne er en Snyder af første Skuffe?«

»Hvad behager? Hvad siger du?«

»Nej — ikke hvad behager! Hold op at spille, siger jeg dig! Ja, det kommer jo egentlig ikke mig ved, og til andre Tider kunde det maaske endogsaa have moret mig selv at

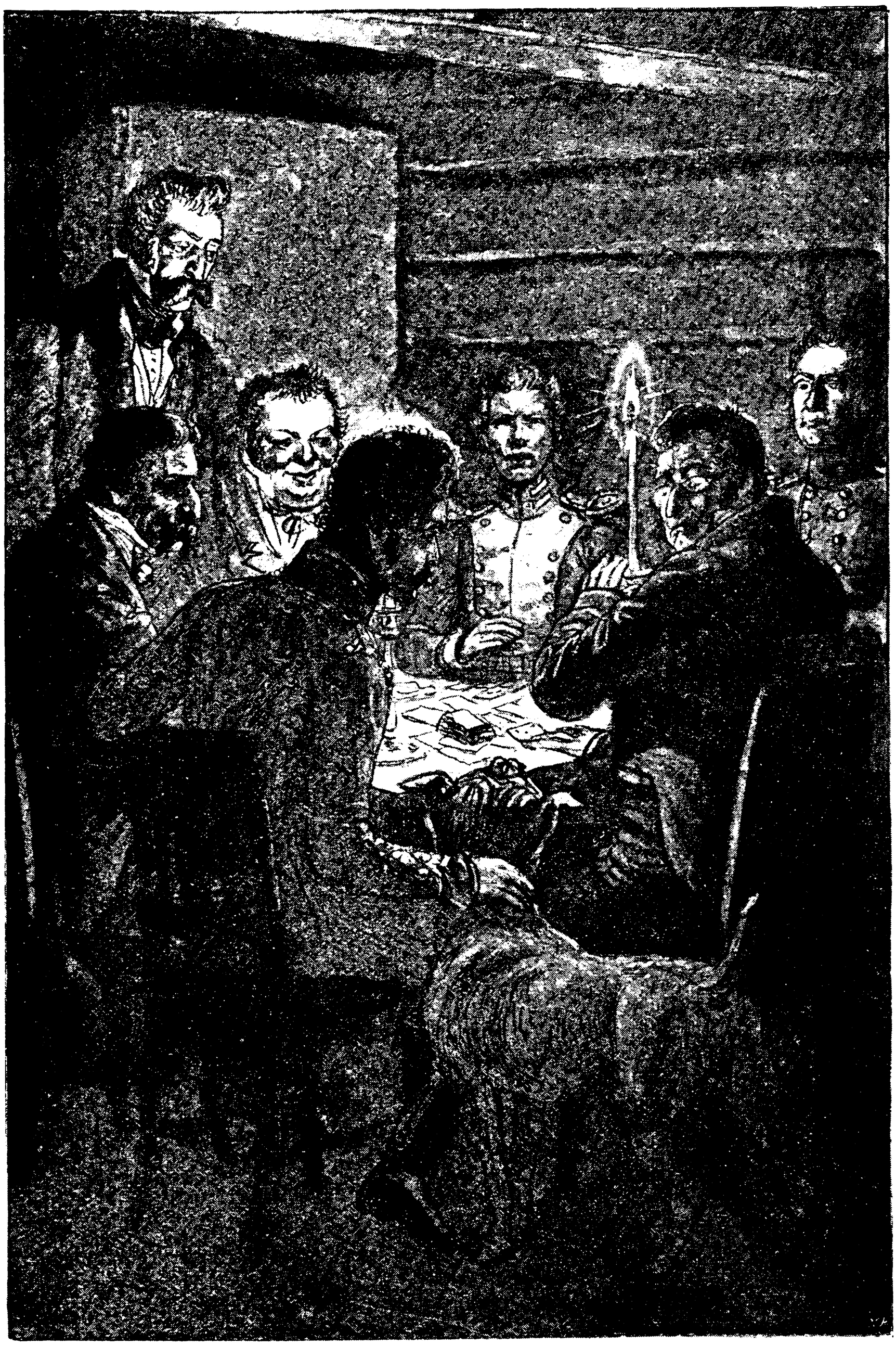

»Blücher her!« raabte Greven. — »Puds ham!«

blanke dig af. Men jeg kan ikke holde ud at se dig blive trukket op paa den Maade. Er det dine egne Penge, du spiller for?«

»Hvad behager? Hvor kan det dog falde dig ind, at . . .«

»Aa, min Ven, jeg har selv været med paa den Historie. — Men følg du mit Raad: jeg kender alle Knebene i dette Spil, og jeg siger dig, at han med Brillerne er en Snyder. Hold op nu — hører du! Jeg beder dig derom som Kammerat.«

»Blot dette ene Parti!«

»Jo, det kender jeg. Ja, nu faar vi at se.«

De vendte tilbage. Iljin forcerede Spillet og tabte atter.

»Naa, nu kan det være nok,« sagde Turbin, da Taillen var spillet til Ende, og lagde Haanden midt paa Bordet. »Saa gaar vi!«

»Nej, ikke endnu. Lad mig dog have Lov til at spille,« brummede Iljin og blandede sine Kort uden at se hen paa Turbin.

»Aa, gid Pokker havde dig! Saa tab da alle dine Penge, naar du har Lyst dertil, men jeg gider ikke se paa dette her mere,« sagde Greven. »Kom, Savalschevskij, lad os tage hen til Ballet!«

Saa gik de. Der blev almindelig Tavshed, og Luchnov begyndte først Spillet igen, da Lyden af Herrernes Skridt og af Blüchers Poter tabte sig i det fjerne.

»Han er en hidsig Krabat!« sagde Godsejeren leende.

Saa, nu kan vi da spille i Ro,« hviskede Infanteriofficeren og saa sig forsigtigt om til alle Sider.

Og Spillet fortsattes.

IV.

Ballet var lige begyndt. Oppe paa den store Buffet, der var ryddet i Dagens Anledning, stod Adelsmarskalkens livegne Musikantere med opsmøgede Ærmer og spillede op til en gammeldags Polonaise. To og to skred Gæsterne frem over det spejlblanke, tavlede Gulv, hen over hvilket Vokskærterne kastede deres røde, flammende Skær. Forrest gik Generalguvernøren, en bestjernet Olding fra Katharina den Stores

Tid, med Husets magre Frue under Armen, derpaa kom Adelsmarskalken med Guvernørens Gemalinde, og saa fulgte de øvrige Honoratiores i forskellige Kombinationer. Lige som Polonaisen var begyndt, traadte Savalschevskij ind i sin bedste Puds: blaa Kjole med umaadelig høj Krave og Pufærmer, Silkestrømper og udringede Sko, og sammen med ham den smukke, flotte Husar i snævre, himmelblaa Ridebenklæder, rød, guldlidset Dolman, og med Vladimirskorset og Medaillen for 1812 paa Brystet. Greven var kun af Middelhøjde, men han havde en ualmindelig smuk og elegant Figur. Hans funklende blaa Øjne og hans fyldige, mørkeblonde Haar, der snoede sig i tætte Krøller om Panden, gav hans Skønhed et karakteristisk Præg. Han kom ikke uventet: den smukke unge Mand, der havde drukket Champagne med ham i Gæstestuen, havde allerede underrettet Marskalken om, at Greven vilde møde, og Rygtet var hurtigt naaet videre. Det var med blandede Følelser, at man modtog Efterretningen om, at Husaren vilde beære Ballet med sin Nærværelse. »Han kommer naturligvis kun for at gøre Løjer med os, den Flab,« tænkte alle Herrerne og de gamle Damer. — »Tænk, hvis han nu bortførte mig!« sukkede alle de unge Frøkener med skrækblandet Fryd.

Saa snart Polonaisen var til Ende, og Parrene havde hilst paa hinanden, trak Damerne sig hen i den ene Ende af Salen og Herrerne i den anden. Stolt som en Triumfator præsenterede Savalschevskij Greven for Husets Frue. Denne, som inderst inde følte en vis Frygt for, at Greven skulde blamere hende i hele Selskabets Nærværelse, slog med Nakken, da han blev forestillet for hende, vendte sig bort og sagde i en overlegen Tone: »Glæder mig at se Dem, Greve . . . Jeg haaber, De danser,« hvorefter hun tilkastede ham et imponerende Blik, der skulde sige: »Fornærmer du en Kvinde, saa er du en gemen Karl og ikke andet.« Grevens Elskværdighed, galante Væsen og smukke Ansigt jagede imidlertid hurtigt hendes Ængstelse paa Flugt, og da hun havde talt fem Minutter med ham, sagde hendes Ansigt til alle i Salen: »Kan I se, jeg véd, hvorledes man skal tage den Slags Fyre. Han fik hurtigt at mærke, med hvem han havde at gøre.«

Da saa Guvernøren, som havde kendt Turbins Fader, gik hen til ham og trak ham til Side med et velvilligt Ansigt,

følte alle de tilstedeværende sig fuldstændig beroligede og fik nu den bedste Mening om Greven. Savalschevskij førte ham hen til sin Søster, en fyldig ung Enke, hvis store sorte Øjne havde fulgt den elegante Husar med Interesse lige fra hans Intræden i Salen. Turbin bød hende op til Valsen, hvis første Toner Musikken netop spillede, og den Behændighed og Ynde, hvormed han bevægede sig hen over Gulvet, bortjagede den Rest af Fordom, der muligvis endnu kunde herske imod ham.

»Han danser jo mesterligt — som en ren Balletdanser« læspede en tyk Godsejerfrue, medens hendes Øjne fulgte hans Bens rhytmiske Bevægelser. Og saa talte hun i Tankerne: »Én to tre — én to tre.«

Sikken Kruseduller han slaar med Benene!« sagde en anden Dame, som man beskyldte for at mangle god Tone. »Og tænk, han ikke saa meget som rører Damernes Kjoler med sine Sporer. Det er jo aldeles forbavsende! Han er mageløs behændig!«

Greven fordunklede Byens tre bedste Dansere: Guvernørens lange, lyshaarede Adjutant, der udmærkede sig ved sine hurtige Bevægelser og ved at klemme sin Dame helt op til sig under Dansen, og Kavalleristen, der havde sin Styrke i en blød, yndefuld Vuggen i Hofterne og hyppige smaa Battements med Hælene, og en civil Løve, der ganske vist var saa dum som en Østers, men dansede glimrende og var Sjælen i alle Baller. Den civile Løve engagerede efterhaanden alle Damerne i den Orden, de sad, var ikke fra Gulvet et Øjeblik og standsede kun en Gang imellem for at tørre det røde, fornøjede Ansigt med sit pjaskvaade Kammerdugslommetørklæde. Greven fordunklede dem alle og dansede med de tre mest feterede Damer: med en høj Dame, der var smuk og rig, men dum; med en af Middelhøjde, der var smagfuldt klædt paa, men kun saa taalelig godt ud, og med en lille, der glimrede ved sin Forstand, men ikke ved sit Ydre. Han dansede ogsaa med andre — med alle de kønne Damer, og dem var der ingen Mangel af paa Ballet. Men den, Greven syntes bedst om, var den unge Enke, Savalschevskijs Søster. Med hende traadte han baade Kvadrillen, Ekossaisen og Masurkaen. Under Kvadrillen gjorde han hende mange Komplimenter og sammenlignede hende først med Venus og saa med Diana og saa

med en Rose og saa med nok en Blomst. Enken vidste ikke rigtig, hvad hun skulde svare paa alle disse smukke Ting; hun bøjede sin hvide Hals, lagde Hovedet paa Siden, slog Øjnene ned og flyttede sin Vifte fra den ene Haand til den anden. Og da hun omsider sagde: »Hold op Greve! Det er Deres Spøg!« saa hun i højeste Grad naiv og enfoldig ud, hvad der klædte hende allerkæreste.

Den unge Enkes friske Skønhed, Naivetet og Naturlighed gjorde saa stærkt et Indtryk paa Greven, at han flere Gange, naar han saa hende ind i Øjnene eller fortabte sig i Beskuelsen af hendes Arme og Hals, fik en saa ubændig Lyst til at omfavne og kysse hende, at det kostede ham den største Anstrengelse at holde sig i Skindet. Enken lagde med Glæde Mærke til det Indtryk, hun gjorde paa den smukke Husar, men der var dog noget i hans Væsen, der ængstede hende, og det skønt han var yderst elskværdig og opmærksom overfor hende og behandlede hende med den overdrevne Ærbødighed, som de Tider krævede. Han løb efter Mandelmælk til hende, greb hendes Lommetørklæde i Flugten, hver Gang hun tabte det, og rev Stolen ud af Haanden paa en Yngling med Filipenser, der vilde gøre sig elskværdig over for hende.

Da han lagde Mærke til, at denne Maade at gøre Kur paa ikke gjorde tilstrækkeligt Indtryk paa hans Dame, slog han ind paa en anden Taktik. Han fortalte hende forskellige morsomme Anekdoter og erklærede hende, at han paa hendes mindste Vink var villig til at staa paa Hovedet, gale som en Hane, springe ud af Vinduet eller gøre en hvilkensomhelst anden Dumhed. Det slog bedre an: den unge Enke kom i Humør, lo af fuld Hals, viste sine smukke, hvide Tænder og var henrykt over sin Kavalér. Greven blev ogsaa mere og mere indtaget i hende, og mod Slutningen af Kvadrillen var han forelsket i hende til op over Ørene.

Da hendes ungdommelige Beundrer med Filipenserne efter Kvadrillen kom hen til hende for at gøre sig behagelig for hende, modtog hun ham med den største Kulde og viste ikke Spor af den Forvirring, hun havde følt over for Greven.

»Jo, De er et net Menneske!« sagde hun, medens hun saa hen paa Turbins Ryg og i Tankerne regnede ud, hvor mange Alen Guldlidser der var gaaet med til hans Trøje. »De lovede

at køre mig en Tur i Deres Slæde og at sende mig Konfekt, og ingen af Delene har De gjort.«

»Jeg var virkelig hos Dem i Formiddags, Anna Fedorovna, men Da var de allerede kørt ud, og der ligger en hel Æske af de dejligste Bonbons hjemme hos Dem,« forsikrede den unge Mand med en pibende Røst, der kun daarligt passede til hans høje Skikkelse.

»Ja, Undskyldninger, dem er De aldrig i Forlegenhed for! Behold De Deres Bonbons for Dem selv, og tro ikke, at . . .«

»Naa saadan, Anna Fedorovna! Ja, jeg mærker jo nok, at De har forandret Dem over for mig, og jeg véd godt hvorfor,« sagde hendes Tilbeder. — »Det er for Resten slet ikke pænt af Dem, at De . . .« tilføjede han, men hans Sindsbevægelse var saa stærk, at han ikke kunde fuldende Sætningen.

Anna Fedorovna hørte ikke et Ord af, hvad han sagde, og blev ved at følge Turbin med Øjnene.

Værten i Huset, en stor, majestætisk Olding med tandløse Gummer, gik hen til Greven, tog ham under Armen og foreslog ham at gaa med ind i Kabinettet, hvor der blev røget og drukket. Saa snart Turbin var gaaet, brød Anna Fedorovna sig ikke mere om at være i Balsalen, og hun tog derfor en af sine Veninder, en gammel vindtør Frøken, under Armen og gik med hende ind i Damernes Boudoir.

»Naa, hvordan er han saa? Er han elskværdig?« spurgte Frøkenen, saa snart de var ene.

»Ja, men han er for slem til at gøre Kur,« svarede Anna Fedorovna, som stod foran Spejlet og saa sig i det. Pludselig straalede hendes Ansigt, hun rødmede let, og idet hun efterlignede de Danserinder, som hun havde set give Forestillinger i K. under Valgene, drejede hun sig hurtig rundt paa den ene Fod, gjorde et lille, yndefuldt Hop, lo med en indtagende, sølvklar Latter og faldt let ned paa Taaspidserne igen.

»Tænk dig! Han har bedt mig om en Souvenir! Men han faar in . . . gen! Han faar in . . . gen!« sagde hun koket, idet hun udtalte det sidste Ord i en syngende Tone og satte sin lille Pegefinger skælmsk op til Næsen.

I Kabinettet, hvorhen Værten førte Turbin, var der dækket op med kolde Retter, Likører og Champagne. Indhyllet i en tæt Sky af Tobaksrøg sad Herrerne og debatterede Dagens

brændende Spørgsmaal: Valgene. Kredsdommeren, der saa ud til at have taget dygtig til sig af de vaade Varer, førte næsten uafbrudt Ordet.

Grevens Ankomst afbrød Samtalen, og alle rejste sig for at gøre hans Bekendtskab. Kredsdommeren trykkede længe hans Haand med begge sine og bad ham gentagne Gange om dog endelig at tage med ham hen til det ny Gæstgiversted, hvorhen han havde inviteret alle Herrerne efter Ballet for at høre paa Zigeunerne. Turbin gav bestemt Løfte om at komme og drak flere store Pokaler Champagne med ham.

»Men hvorfor danser De dog ikke, mine Herrer?« spurgte Greven, da han skulde til at forlade Kabinettet for at gaa ind i Balsalen.

»Nej, det giver vi os ikke af med!« svarede Kredsdommeren leende. Vi holder os til Vinen, Greve, det er meget bedre. De skal vide, at jeg har set alle disse Frøkener vokse op fra smaa bitte af, Greve. En Skotsk kan jeg for Resten nok være med til, Greve.«

»Naa, lad os saa gaa ind og røre Benene lidt!« foreslog Turbin. »Vi maa se at komme i Humør, inden vi gaar til Zigeunerne.«

»Ja, lad os sætte lidt Liv i Dansen; det skylder vi Værten,« kom Kredsdommeren ham til Undsætning.

Tre vakre Adelsmænd med røde Ansigter — de havde siddet og drukket i Kabinettet lige fra Begyndelsen af Ballet — rejste sig nu og trak i deres Silkehandsker for at gaa ind i Salen sammen med Greven, men i det samme kom den unge Mand med Filipenserne bleg og næsten grædende hen til denne og stillede sig foran ham.

»De tror nok, Greve, at De kan puffe til Folk, ligesom naar De gaar nede paa Torvet mellem Bønderne,« snøftede han. »Jeg vil dog lade Dem vide, at Deres Uhøflighed . . .« Men videre kom han ikke, for hans Læber skælvede saa stærkt, at han ikke kunde sige et Ord mere.

»Hvad!« raabte Turbin, idet han pludselig rynkede Panden. »Hvad! — Gadedreng!« skreg han endnu højere, greb den unge Mands Haand og klemte den saa stærkt, at Synderen blev ildrød i Hovedet, ikke af Vrede, men af Frygt. »Vil De slaas? — Jeg staar til Deres Tjeneste!«

Næppe havde Greven sluppet sit Tag, førend to af Herrerne allerede havde fat i hver sin Arm af den fornærmede Yngling for at ekspedere ham udenfor.

»Er De gal?« sagde den ene af dem til ham. »Eller er De fuld? Tag Dem i Agt for, at vi ikke fortæller det til Deres Papa. Hvad er der dog i Vejen med Dem?«

»Nej, jeg er ikke fuld, men han puffer til mig og vil ikke engang gøre mig en Undskyldning bag efter. Han er et Bæst — et Asen!« kvækkede den unge Mand, der nu begyndte at flæbe.

Men de andre vilde ikke høre paa ham og slæbte ham udenfor.

»Bryd Dem ikke om, hvad han siger,« sagde Kredsdommeren beroligende til Greven. »Han er en Dreng og ikke andet; han faar Ris hjemme, ældre er han ikke. Hans Fader er den hæderligste Mand under Solen, det er ham, vi stemmer paa, og . . .«

»Ja, Fanden skal tage ved ham, hvis han ikke gør mig en Undskyldning,« afbrød Turbin ham hurtigt.

Saa gik Greven ind i Salen og dansede Ekossaisen med den smukke Enke. Han lo af fuld Hals, da han saa de tre Herrer med de røde Ansigter springe omkring som vanvittige, og han var lige ved at dø af Latter, da Kredsdommeren med ét lagde sig, saa lang han var, mellem alle de dansende Par.

V.

Medens Greven var inde hos Herrerne, gik Anna Fedorovna hen til sin Broder og sagde til ham med et tilsyneladende ligegyldigt Ansigt: »Hvad er det egentlig for en Husar, ham jeg dansede med før?« Kavalleristen forklarede hende da, at Husaren var en i høj Grad fremragende Mand, der kun var her, fordi man havde stjaalet hans Penge fra ham undervejs, og at han selv havde laant ham hundrede Rubler, men at Søsteren maatte skaffe to Hundrede til. Han bad hende om endelig ikke at omtale det for nogen, og da allermindst for Greven. Anna Fedorovna lovede sin Broder at sende ham Pengene endnu samme Aften og at holde Sagen hemmelig. Men under Ekossaisen fik hun med ét en uimodstaaelig Lyst til selv at tilbyde Greven Pengene. Det kostede hende en

svær Kamp at komme frem med det, men endelig begyndte hun efter en Kraftanstrengelse saaledes:

»Min Broder har fortalt mig, at De har haft et lille Uheld undervejs, Greve. Trænger De til Penge, maa De endelig laane dem hos mig. De vil gøre mig en umaadelig Glæde derved.« — Men hvor forfærdet blev hun ikke, da hun saa de mørke Skyer, der lagde sig over Grevens Ansigt.

»Deres Broder er et Fæ!« sagde han højt og med Eftertryk. — »Ja, De véd vel, at naar en Mand fornærmer en anden, saa afgør man Sagen med Pistoler; men naar en Kvinde fornærmer en Mand, véd De saa, hvad man gør?«

Den stakkels Anna Fedorovna blev rød lige fra Halsen og op til Tindingerne. Hun slog Øjnene ned og svarede ikke.

»Man kysser hende i alles Paasyn,« sagde Greven rolig. — »Tillad mig at kysse Deres lille Haand,« vedblev han forbarmende sig over sin Dames Forvirring.

»Ja, men kun ikke nu,« hviskede hun trækkende Vejret dybt.

»Hvornaar da? Jeg rejser i Morgen. — Og De skylder mig det Kys.«

»De spøger; det kan selvfølgelig ikke lade sig gøre,« sagde Anna Fedorovna smilende.

»Men hvis jeg nu fandt Lejlighed til at kysse Dem i Aften, uden at nogen saa det?«

»Hvorledes vil De bære Dem ad med det?«

»Det bliver min Sag. Saa giver De mig altsaa Lov til . . .«

»Ja!« svarede Enken og nikkede.

Ekossaisen endte, og derpaa fulgte en Masurka, i hvilken Greven gjorde Vidundere. Han greb Damernes Lommetørklæder i Luften, slog Knæet mod Gulvet og lod Sporerne klirre mod hinanden paa ægte Polsk. Hans Dans gjorde saa megen Opsigt, at alle de gamle Herrer forlod deres Spilleborde for at se paa ham, og Kavalleristen følte sig nu fuldstændig besejret. Saa spiste man til Aften, dansede endnu en gammeldags Runddans og brød derpaa op. Grevens Øjne veg ikke et Sekund fra Enken: han var saa forelsket i hende, at han virkelig var parat til at gøre alle mulige Dumheder for hendes Skyld. Saa saart han saa, at hun gik hen til Husets Frue for at sige Farvel, skyndte han sig ud i Forværelset, snappede

Greven lod Sporerne klirre mod hinanden paa ægte Polsk.

sin Hue og løb uden Pels ned paa Gaden, hvor alle Køretøjerne holdt.

»Fru Sajtzovs Vogn!« raabte han med sin gennemtrængende Røst.

En stor, gammeldags Karosse med Lygter paa Siderne, kørte ud af Rækken og nærmede sig rumlende. »Holdt!« skreg han til Kusken og løb ud i Sneen lige til Knæene. »Ho . . . ldt!«

»Hvad vil De?« spurgte Kusken og kørte videre.

»Hvad jeg vil? Jeg vil ind i Vognen!« svarede Greven, sprang op paa Trinnet og ruskede i Døren. — »Men saa gør dog Holdt, dit dumme Fæ!«

»Vaska! Holdt!« skreg Kusken til Forrideren og halede i Tømmerne. — »Men hvad vil De i Kareten, Herre?« spurgte han Greven. »Det er jo ikke Deres!«

»Aa, hold Mund, dit Dyr! Der har du en Rubel! Skrup saa ned med dig, og luk Døren efter mig!« sagde Turbin. Men da Kusken ikke rørte sig, slog han selv Vinduet ned og smækkede Døren i. Der var mørkt og uhyggeligt derinde, og der lugtede som i alle ærværdige Kareter af Mug og gammelt Krølhaar. Grevens Ben var vaade af Tøsne helt op til Knæene, og han frøs i den Grad i sine tynde, lakerede Støvler og snævre Ridebenklæder, at han rystede over hele Kroppen. Kusken brummede noget oppe fra sit Sæde og gjorde Mine til at stige ned, men Greven hørte og saa intet. Hans Ansigt glødede, og hans Hjærte bankede voldsomt. Hagende sig krampagtigt fast i Vinduesrammen stak han Hovedet udenfor og ventede med Længsel og Spænding paa, at hun skulde komme. Saa hørte han endelig en Stemme, der raabte paa Fru Sajtzovs Vogn; Kusken trak i Tømmerne, Kareten gyngede paa sine høje Fjedre, og Husets oplyste Vinduer gled forbi Turbin det ene efter det andet.

»Siger du et eneste Muk til Tjeneren, skal jeg garve dine Rygstykker,« sagde Greven op til Kusken gennem det forreste Vindue, »men holder du ren Mund, faar du 10 Rubler.« I det samme gyngede Kareten endnu stærkere end før og standsede derpaa pludselig med et Ryk. Turbin trykkede sig helt op i Hjørnet og kneb endogsaa Øjnene til af Frygt for, at hans Ønske ikke skulde gaa i Opfyldelse Døren aabnedes, en

Silkekjole raslede hen over Trinnet, en stærk Duft af Jasminer trængte ind til ham, og strejfende hans Fod med sin aabenstaaende Pelskaabe sank Anna Fedorovna tungt aandende ned paa Sædet ved Siden af ham.

Saa hun ham, eller saa hun ham ikke? Ja, det vidste hun knap selv, men da han greb hendes Haand og sagde: »Naa, saa fik jeg dog alligevel Lejlighed til at være ene med Dem,« viste hun sig saa lidt ængstelig, at hun ikke alene lod ham beholde Haanden, men ogsaa Armen, som han kyssede højt oppe over Albuen.

Vognen satte sig atter i Bevægelse.

»Men saa tal dog til mig,« hviskede han. »Du er da ikke vred paa mig?«

Hun svarede ikke og trykkede sig helt op i Krogen. Men pludselig, og uden selv at vide hvorfor, brast bun i Graad og faldt med Hovedet mod hans Bryst.

VI.

Kredsdommeren og de andre Herrer fra Ballet havde allerede siddet længe og drukket i det ny Gæstgiversted og hørt paa Zigeunerne, da Greven traadte ind i en gammel, blaa Bjørneskindspels, der havde tilhørt Anna Fedorovnas salig Mand.

»Naa, Farlil! Naa, Deres Ekscellence! De kan ellers tro, at vi har ventet Dem med Længsel!« sagde en skeløjet Zigeuner, der løb ham i Møde og hjalp ham Pelsen af. »Vi har jo ikke set Dem, siden de var i Lebedjanj. — Stjoschka har ligefrem været syg af Længsel efter Dem,« tilføjede han grinende og viste alle sine skinnende hvide Tænder.

Stjoschka, en smuk, ung Zigeunerske med nøddebrunt Ansigt, teglstensrøde Kinder og dybe, mørke Øjne, der funklede under de lange, sorte Øjenhaar, ilede ham ogsaa i Møde.

»God Dag, lille, søde Greve! Det kalder jeg rigtignok en glad Overraskelse!« raabte hun med et glædestraalende Ansigt.

Om det saa var hendes Gemal Iljuschka, løb han hen til Greven og lod, som om han var yderst henrykt over hans Ankomst. De gamle Kællinger, Konerne og Børnene sprang nu ogsaa op fra deres Pladser og overvældede Turbin med alle mulige Kælenavne.

Greven kyssede alle de unge Zigeunerinder paa Munden og lod Kællingerne og Mændene kysse sig paa Haanden. Saa hilste han paa Herrerne, der ogsaa var yderst glade over hans Ankomst, fordi de haabede paa, at han skulde faa Lystigheden, der var ved at gaa ned ad Bakke, op paa Højdepunktet igen. Stemningen var mat — alle sad og saa paa hinanden uden at sige noget. Zigeunerne havde sunget alle deres Viser, og Tonerne summede endnu i Hovedet paa Tilhørerne, der var helt tummelumske af Vinen og Sangen. Selv om en af dem vilde have begyndt paa de værste Krumspring og Løjer, vilde ingen af de andre have fundet noget morsomt deri.

Kredsdommeren havde sig en ordentlig Perial. Han laa og vältede sig foran Fødderne af en gammel Kælling og raabte:

»Champagne! — Greven er kommen! — Champagne! Han er kommen! Naa, op med Champagne! Et Badekar fuldt af Champagne! Saa tager jeg mig en Dukkert deri. Mine Herrer — vi er Adelsmænd alle sammen . . . dejligt at være i godt, adeligt Selskab, Stjoschka op med den, du véd: Aa, du lille Vej! Didlum, didlum dej!«

Kavalleristen var ogsaa paavirket af Vinen, men paa en helt anden Maade. Han sad med vaklende Hoved i Hjørnet af en Sofa, tæt op til den smukke Ljubaschka, glippede med Øjnene for at holde dem aabne og hviskede den ene Gang efter den anden til Zigeunersken, at hun dog endelig maatte flygte med ham. Kun da Greven traadte ind, holdt han et Øjeblik op og raabte Hurra. Ljubaschka hørte paa ham med et Smil, men kastede samtidig urolige Blikke hen til sin Gemal, den skeløjede Saschka, der stod ligeoverfor hende støttende sig til en Stol. En Gang imellem, naar Kavalleristen blev meget indtrængende i sine Bønner, bøjede hun sig hen mod hans Øre og bad ham om Parfumer og Silkebaand.

Den smukke unge Mand gik op og ned med Skridt, der skulde være faste og bestemte, nynnede en Melodi af »Bortførelsen fra Seraillet« og saa umaadelig dybsindig ud.

En gammel Familiefader, der blot var gaaet med, fordi de andre gentagende Gange havde forsikret ham, at det hele vilde være fuldstændig mislykket uden ham, laa, saa lang han var, paa Sofaen, hvor han havde ligget aldeles uænset, lige

siden han kom. En anden ældre Herre, der havde trukket sin Kjole af, sad med Benene oppe paa Bordet og purrede sig i Haaret for rigtig at vise, at han forstod at være med. Saa snart han opdagede Greven, knappede han sin Skjorte helt op og indtog en endnu flottere Stilling end før. Han fandt ligesom de andre, at der burde gøres noget i Anledning af Turbins Ankomst.

Zigeunerinderne, der havde spredt sig over hele Værelset, satte sig atter i en Kreds. Greven tog Stjoschka paa sit Skød og forlangte Champagne.

Iljuschka stillede sig op foran hende med sin Gitar, og saa begyndte den ene glade Zigeunersang efter den anden lige fra: »Naar jeg paa Gaden gaar, naar jeg paa Gaden gaar!« og: »Der har vi de raske Husarer! Snaderadæng! Snaderadæng! Snaderadæng!« til: »Naar du mig hører ret, forstaar du det saa let!« og flere af samme Slags.

Stjoschka sang udmærket for, og hun lagde hele sin Sjæl ind i Sangen. Hendes rige og fyldige Brysttoner, Smilet i hendes lidenskabelige, tindrende Øjne og hendes vilde, jublende Skrig, hver Gang Koret skulde til at falde ind, virkede ligefrem elektriserende paa Tilhørerne. Iljuschka, der akkompagnerede hende, gengav Musikkens Idé ved sine rytmiske Bevægelser med Overkroppen og Benene. Følgende hende opmærksomt med Øjnene fangede han enhver af hendes Toner, som om han hørte dem for første Gang. Naar hun saa sang Slutningsstrofen, rettede han sig op, stolt som en Konge, stødte Knæet mod Gitaren, saa den vendte rundt, stampede med Foden i Gulvet, rystede sit lange Haar og saa sig bydende om i Koret. Liv og Bevægelse var der i ham: hver en Nerve, hver en Muskel i ham dirrede og spillede. Og i samme Nu som han gav Tegnet, faldt tyve energiske Stemmer, der alle søgte at overgaa hverandre i Ustyrlighed og Vildskab, ind i et vældigt brusende Kor. De gamle Zigeunerkællinger sprang op paa deres Stole svingede med Lommetørklæderne, skreg i Takt med skingrende Hyl og spærrede Munden saa højt op, at man saa alle deres skinnende hvide Tænder. Bassangerne lagde Hovedet paa Siden, fyldte Struben med Luft og faldt saa ind med dybe, brummende Røster.

Én Gang, da Stjoschka tog en af sine allerhøjeste Toner,

og Iljuschka hældede sig helt over imod hende med sin Gitar, ligesom for at hjælpe hende med at faa Tonen frem, blev den smukke unge Mand saa begejstret, at han raabte: »Det er jo B-Moll! Nej, hvor det er dejligt!«

Da saa Gitarerne spillede op til en Dans, og Dunjaschka svævede let hen over Gulvet med sitrende Skuldre og Bryst og drejede sig i smidige Vendinger foran Greven, sprang denne op fra sin Stol og kastede sin Dolman. Og idet han saa svingede sig rundt med hende i dristig og taktfast Flugt, slog han saa vidunderlige Volter med Benene, at alle Zigeunerne saa forbavsede paa hverandre og nikkede bifaldende med Hovedet.

Kredsdommeren satte sig ned paa Gulvet med Benene over Kors, slog sig med den knyttede Haand i Brystet og raabte: »Hurra for Grev Turbin!« Derpaa tog han fat i Grevens Ben, betroede ham, at han ikke havde mere end 500 Rubler tilbage af de 2000, han havde haft ved Valgenes Begyndelse, og forsikrede, at han var villig til at gøre de værste Dumheder, naar blot Greven vilde tillade ham det. Den gamle Familiefader vaagnede op og vilde liste sig bort, men blev stoppet i Farten. Den smukke unge Mand gik hen til en af Zigeunerinderne og bad hende om at danse en Vals med sig. Kavalleristen, der vilde gøre sig vigtig af sit Venskab med Greven, gik hen til Turbin fra sit Sofahjørne og omfavnede ham.

»Hør, gamle Ven!« sagde han i en fortrolig Tone. »Hvor kunde det dog falde dig ind at svigte os?« Og da Greven, der øjensynlig tænkte paa noget helt andet, ikke svarede, vedblev han: »Hvor har du dog været henne? — Aa, du er en Skælm, Greve! Du kan tro, jeg kender dine Veje!«

Turbin havde vel sine Grunde til ikke at synes godt om den andens fortrolige Væsen. Han maalte Kavalleristen med et iskoldt Blik og slyngede ham et Par saa plumpe Skældsord lige ind i Ansigtet, at den skikkelige Savalschevskij blev helt betuttet og ikke rigtig vidste, om han skulde optage dette som Alvor eller Løjer. Men til Slutningen kom han dog til det Resultat, at det vist var bedst at opfatte det hele som en Spøg. Han satte derfor Ansigtet op til et Smil, traskede atter

hen til sin Zigeunerinde og forsikrede hende, at han vilde gifte sig med hende til Paaske.

Saa blev der sunget endnu et Par Viser, og derpaa fulgte en Dans. Alle var fornøjede, og Stemningen var glimrende, Champagnen flød i Strømme, og Greven drak, saa det stod efter. Hans Øjne fik nok efterhaanden et fugtigt Skær, men der var ikke Spor af Usikkerhed eller Vaklen i hans Bevægelser, og han dansede om muligt endnu bedre end før. Hans Tunge lystrede ham ogsaa fuldstændig, og da Stjoschka sang »Søde Venskab, du mit Hjærte rører!« faldt han ind med en forbavsende Sikkerhed.

Midt under Dansen kom Værten og bad Gæsterne om at trække sig tilbage, da Klokken var over 3. Men Greven gjorde kort Proces med ham, tog ham i Kraven og befalede ham at danse Nationaldansen; og da Værten vægrede sig, greb han en Flaske Champagne, vendte op og ned paa Synderen og hældte under almindelig Jubel Flaskens Indhold ud over ham.

Det var næsten lyst — Dagsskæret faldt allerede ind gennem Vinduerne. Alle saa blege og forsvirede ud undtagen Greven, paa hvem der ikke var Spor af Træthed at se.

»Naa, men det er sandt, jeg skulde jo til Moskva,« sagde han pludselig og rejste sig. — »Følg mig hjem, Børnlille, og drik en Kop Te hos mig.«

Alle gik ind paa hans Forslag undtagen Familiefaderen, der blev liggende paa Sofaen og sov videre. Hele det øvrige Selskab — baade Herrer og Zigeunere — klemte sig sammen i de tre Slæder, der holdt udenfor, og fulgte med hjem til Turbin.

VII.

»Saschka! Sørg for, at der bliver spændt for! Om lidt rejser vi!« raabte Greven, saa snart han kom ind i Hotellets Gæstestue, hvor hans Oppasser sad og ventede paa ham. »Og sig til Stationsforvalteren, at jeg skal varme hans Rygstykker, hvis jeg ikke faar gode Heste. — »Men nu skulde vi have noget Te,« sagde han, da hele det øvrige Selskab kom mylrende ind efter ham. »Aa, Savalschevskij, sørg du for Teen, saa gaar jeg ind til Iljin for at se, hvordan han har det.« — Og i det samme var han ude af Døren igen.

Iljin var lige bleven færdig med Spillet og laa nu med Ansigtet nedad paa Hestehaarssofaen. Fuldstændig mekanisk trak han det ene Haar efter det andet ud af Betrækket, tyggede lidt paa hvert enkelt og spyttede det saa ud igen. To Tællelys, af hvilke det ene var brændt helt ned i Stagen, stod paa Bordet midt mellem Bunker af Kort og kæmpede med Dagslyset.

Han kunde ikke tænke en eneste fornuftig Tanke. Spillelidenskaben havde gjort ham aldeles ør i Hovedet, og han følte sig endnu saa omtaaget af den, at han ikke engang var i Stand til at angre. Alting løb rundt for ham. Hvordan skulde han komme videre uden en Kopek i Lommen, og hvor skulde han skaffe de 15000 Rubler fra, som han havde tabt paa saa letsindig en Maade? Og hvad vilde hans Moder sige — og Regimentschefen — og alle Kammeraterne? Aa, det var skrækkeligt — han kunde ikke holde ud at tænke derpaa! Og han følte en saadan Rædsel og Lede for sig selv, at han sprang op fra Sofaen og gik hurtigt op og ned i Værelset for at glemme det hele. Men det var ham umuligt. Hele Spillet stod for ham, lige indtil de mindste Enkeltheder, og nu spillede han det om igen i Tankerne. Han havde sat 1000 Rubler paa en Ni, og dem havde han flyttet over paa en Konge og fordoblet Indsatsen. Bankøren lagde op: til højre kom en Dame, til venstre et Es, til højre en Konge — og saa var de 2000 tabt. Hvis blot Seksen, som kom lige bag efter, havde ligget over Kongen og ikke under den, vilde han have vundet og Bankøren tabt. Og havde han saa ladet Indsats og Gevinst blive staaende paa Kongen — de tre næste Gange faldt den til venstre — vilde han have haft sine 15000 igen og mere til — nok til at købe baade Ridehest og Køreheste og en elegant Faeton. Nej, det var ikke til at holde ud at tænke paa!

Og saa lagde han sig igen paa Sofaen med Næsen nedad og begyndte atter at trække Haar ud af den og at tygge paa dem.

»Hør, hvor de synger inde i Nr. 7!« sagde han med ét til sig selv. »Det er nok Turbin, der morer sig. Skulde jeg ikke gaa ind og drikke med?«

Men inden han endnu havde faaet Tid til at fatte en Beslutning, traadte Greven ind.

»Naa, er du saa bleven blanket af for alt, min Bror!« raabte han, lige saa snart han havde faaet lukket Døren.

»Jeg vil lade, som om jeg sover,« tænkte Iljin. »Ellers bliver jeg nødt til at tale med ham, og det gider jeg ikke.«

Turbin gik hen til ham og klappede ham venligt paa Hovedet.

»Naa, lille Ven, har du saa tabt alle dine Penge?« spurgte han atter. — »Ud med Sproget, hører du!«

Iljin svarede ikke.

»Naa, hvad bliver det til?« sagde Turbin og trak ham i Ærmet.

»Ja vist har jeg saa,« brummede Iljin med søvnig og misfornøjet Røst og uden at røre sig. »Men hvad kommer det dig ved?«

»Har du virkelig tabt hver eneste Skilling?«

»Ja, ja! — Men hvad saa? Kan det ikke være dig ligegyldigt?«

»Ud med Sproget! Jeg er jo din Kammerat, og jeg holder af dig som af en Ven,« vedblev Greven, hvis Følelser for den anden under Indflydelse af Vinen næsten steg til Ømhed. »Er det Statens Penge, du har tabt? Sig mig Sandheden, inden det bliver for sent, saa skal jeg nok hjælpe dig ud af Klemmen. Ikke sandt, det er Statens Penge? Har jeg ikke Ret?«

»Tal ikke til mig!« stønnede Iljin og fór op fra Sofaen. »Jeg kan ikke — faa det bragt over mine Læber. Spørg mig ikke mere ud — jeg beder dig, jeg bønfalder dig derom. — Jeg skyder mig en Kugle for Panden, det er det eneste, der er tilbage for mig!« raabte han fortvivlet, skjulte sit Ansigt i Hænderne og brast i Taarer, skønt han for et Øjeblik siden havde tænkt paa at købe baade Heste og Vogn.

»Sid ikke der og flæb som en lille Pige,« sagde Turbin. »Hvem har vel ikke oplevet det! Det er ikke saa stor en Ulykke, som du tror; det klarer vi nok. — Bliv her, saa kommer jeg straks,« tilføjede han og gik ud af Værelset.

»Hvor bor Hr. Luchnov?« spurgte han en Opvarter, der gik ude paa Gangen.

Opvarteren løb i Forvejen for at vise ham Vej, men da

de kom til Luchnovs Værelse, stod Tjeneren udenfor og meldte, at hans Herre lige var kommen hjem og var i Færd med at klæde sig af. Turbin skubbede ham uden videre til Side og gik ind.

Luchnov sad i Slobrok og talte nogle Bunker Seddelpenge, som laa foran ham paa Bordet. Midt paa dette stod en Flaske Rhinskvin. — Det var hans Yndlingsdrik, og han plejede gærne at gøre sig til gode med den, naar han havde vundet. Da Greven traadte ind, saa han fremmed paa ham ud over sine Briller.

»De kender mig nok ikke,« sagde Turbin og gik resolut hen til ham.

»Hvad ønsker De, Hr. Greve?« spurgte Luchnov, der nu opdagede, hvem han havde for sig.

»Jeg vil spille med Dem,« svarede Turbin og satte sig uden videre hen i Sofaen ved Siden af ham.

»Nu?«

»Ja — netop nu!«

»En anden Gang skal det være mig en stor Fornøjelse, men nu er jeg træt og vil i Seng. Drikker De ikke et Glas Vin? Den er god — jeg tør svare for den.«

»Nej, jeg vil have mig et Slag Kort med Dem.«

»Ja, men jeg er ikke rigtig oplagt for Øjeblikket. Maaske en af de andre Herrer vil spille med Dem, Greve, men mig faar De ikke til det. De vil sikkert undskylde mig, naar .....«

»De vil altsaa ikke!«

Luchnov trak paa Skuldrene, som for at udtrykke sin Beklagelse over, at han ikke kunde opfylde Grevens Ønske.

»Der er altsaa slet ikke Tale om, at De vil spille?«

Luchnov trak atter paa Skuldrene.

»Men naar jeg nu beder Dem indstændig derom, saa gør De det nok, ikke sandt?«

Luchnov svarede ikke, men kastede et hastigt Blik ud over Brillerne og hen paa Grevens Ansigt, der begyndte at se noget mørkt ud.

»Naa, hvad bliver det saa til? Vil De spille med mig?« skreg Greven med truende Røst og slog i Bordet med den knyttede Haand, saa Flasken væltede, og al Vinen flød ud

paa Gulvet. »De snød før — ikke sandt? Vil De spille, spørger jeg Dem nok en Gang?«

»Jeg har jo sagt Nej. De forbavser mig, Greve. Det er virkelig højst upassende af Dem at trænge her ind og sætte mig Kniven paa Struben,« svarede Luchnov uden at løfte Øjnene.

Saa blev der en Pavse, under hvilken Greven blev mere og mere bleg. Pludselig fik Luchnov saa voldsomt et Slag lige midt i Ansigtet, at han trillede om i Sofaen. Han strakte Armene ud efter sine Penge og hylede og skreg som en vanvittig.

Turbin snappede i en Fart alle de Sedler, der laa paa Bordet, rendte Tjeneren, som vilde ile sin Herre til Hjælp, omkuld og gik med hurtige Skridt ud af Værelset.

»Ønsker De Satisfaktion, staar jeg til Deres Tjeneste,« sagde han, idet han vendte sig om i Døren. »Jeg bliver endnu en halv Time i mit Værelse.«

»Skurk! Røver! Keltring!« raabte den anden efter ham. »Jeg skal faa dig for Retten, kan du tro!«

Iljin, der ikke havde tillagt Grevens Løfte nogen som helst Betydning, laa endnu stadig paa Sofaen inde i sit Værelse og udgød Fortvivlelsens Taarer. Grevens Venlighed havde kaldt Bevidstheden om den sørgelige Virkelighed til Live hos ham, og denne Bevidsthed forlod ham ikke mere. Ja, nu stod det klart for ham, at han kunde sige Farvel til sin Ungdom, der var saa rig paa Forhaabninger, og til alle sine Drømme om Venskab og Kærlighed. Han var vanæret for bestandig! Taarekilden begyndte at udtørres; en sløv Følelse af Haabløshed bemægtigede sig ham mere og mere, og Tanken om Selvmord, der indfandt sig hos ham med stedse voksende Styrke, fik ham ikke engang til at gyse.

Netop som hans Fortvivlelse var paa det højeste, hørte han faste Skridt i Nærheden af sig. Han saa op: det var Turbin. Grevens Ansigt og hans Hænder dirrede endnu af Harme, men hans Øjne lyste af Glæde og Selvtilfredshed.

»Dér! Du har vundet dine Penge igen!« sagde han og slængte nogle Bunker Sedler hen ad Bordet. Og idet han lod, som om han ikke lagde Mærke til det Udtryk af Glæde

og Taknemmelighed, som viste sig i Iljins Ansigt, gav han sig til at fløjte en Zigeunervise og gik saa ud af Værelset.

VIII.

Saschka kom ind i Gæstestuen og meldte, at Hestene holdt udenfor, men bad samtidig om, at han maatte faa Tid til at lede efter Grevens Pels, for det var dog bedst, mente han, at den Slubbert, som havde taget den, fik sin gamle Bjørneskindspels igen. Men Greven sagde, at det kunde være det samme, og gik ind paa sit Værelse for at klæde sig om.

Inde i Gæstestuen var Stemningen noget mat. Kavalleristen sad og hikkede ved Siden af sin Zigeunerinde og sagde ikke et Ord. Kredsdommeren raabte paa Brændevin og inviterede hele Selskabet til Frokost. Han forsikrede, at hans gamle var saa gemytlig, at det vilde være hende en ren Svir at danse med Zigeunerne. Den smukke unge Mand forklarede Iljuschka, at Klaveret var det sjælfuldeste Instrument af alle, og paastod, at det var umuligt at spille i B-Moll paa en Gitar. Den ældre Herre, der havde været saa kry paa det hos Zigeunerne, sad med et ynkeligt Ansigt henne i en Krog og drak sin Te, og nu ved Dagslyset saa han ud, som om han skammede sig over Nattens Udskejelser. Zigeunerne skændtes saa smaat paa deres Rotvælsk; nogle af dem vilde synge og danse, men Stjoschka gjorde Indvendinger og paastod, at Baroraj'en *) vilde blive vred, hvis de gjorde Spektakler.

»Naa, nu en Sang til Afsked, og saa enhver hjem til sit!« sagde Greven, der traadte ind i Rejsedragt, frisk og straalende som altid.

Zigeunerne stillede sig op i Kreds og skulde lige til at begynde paa en Sang, men i det samme kom Iljin løbende ind med en Bunke Seddelpenge i Haanden og kaldte Greven til Side.

»Jeg skal kun svare til 15000,« hviskede han, »og du har givet mig 16300; følgelig er disse dine.«

»Ja, det er godt! Kom med dem,« svarede Turbin og stak Haanden ud.

---

*) I Zigeunersproget: Prins, Greve eller simpelthen fornem Herre. F. A.

Iljin afleverede Pengene, saa ængstelig hen til Greven og aabnede Munden for at sige noget. Men han var saa rørt, at han ikke kunde faa et Ord frem; han rødmede, fik Taarer i Øjnene og nøjedes med at gribe Turbins Hænder og trykke dem.

»Kom, Iljuschka! Her er Penge til dig!« raabte Greven. »Men saa skal du ogsaa følge mig ud af Byen med hele din Bande.« Og uden at tænke paa, at han selv den foregaaende Aften havde laant 100 Rubler af Kavalleristen, kastede han alle Sedlerne hen paa Zigeunerens Gitar.

Klokken var nu bleven 10, og Solen tittede allerede op over Byens Tage. Gaderne var fulde af Mennesker, og Købmændene havde for længe siden aabnet deres Butikker. Adelsmændene, der kørte gennem Gaden i deres Ekvipager, og Damerne, som var henne i Basaren for at gøre Indkøb — alle havde de den Nydelse at se Zigeunerbanden, Kredsdommeren, Kavalleristen, den smukke unge Mand, Iljin og Greven, den sidste i en gammel blaa Bjørneskindspels, træde samlede ud paa Gæstgivergaardens store Trappe for at begive sig af Sted. Solen skinnede varmt, og det tøede stærkt. De tre Slæder kørte frem foran Trappen gennem Snesjap og Søle, og hele det muntre Selskab begyndte at fordele sig i dem. Greven, Iljin, Stjoschka og Saschka — ikke Zigeuneren, men Oppasseren — tog Plads i den forreste. Blücher var aldeles ellevild af Glæde; den slog med sin lille, korte Halestump og sprang gøende op mod Stanghestens Hoved. Resten af Selskabet satte sig ind i de to andre Slæder, disse kørte op i Højde med den forreste, og derpaa gik det af Sted under lystig, jublende Sang og i saa voldsom en Fart, at alle de Slæder og Køretøjer, som de mødte paa deres Vej, skyndsomst maatte søge ind paa Fortovet for ikke at blive kørt sønder og sammen. Og alle Mennesker var ude af sig selv af Forbavselse over at se disse fine Adelsmænd køre ved højlys Dag gennem Byens Gader sammen med en skraalende, halvdrukken Zigeunerbande.

Saa snart man var naaet uden for Byen, standsede Toget, og alle begyndte at sige Farvel til Greven.

Iljin, der havde drukket temmelig meget til Afsked, blev pludselig sørgmodig. Han søgte at overtale Greven til at blive

endnu en Dag, men da han mærkede, at hans Bestræbelser var frugtesløse, faldt han sin ny Ven om Halsen, kyssede ham og forsikrede ham under Taarer, at han vilde søge Forsættelse til Husarerne for at kunne komme til at tjene i samme Regiment som han. Turbin var i sit mest glimrende Humør. Han puffede Kavalleristen, der hele Morgenstunden ikke havde sagt andet end du til ham, ind i en Snedrive, og pudsede Blücher paa Kredsdommeren. Stjoschka løftede han op i sine Arme og svor paa, at han vilde tage hende med til Moskva. Endelig satte han sig da ind i sin Slæde og anbragte Blücher, der absolut vilde staa paa Sædet, ved Siden af sig. Efter at Saschka endnu en Gang indstændig havde anmodet Kavalleristen om at sende Grevens Pels efter dem til Moskva, sprang han op og satte sig ved Siden af Kusken. Greven raabte: »Kør til!« svingede med Huen, fløjtede til Hestene paa rask Kuskemanér og gled bort fra det øvrige Selskab, der kørte ind til Byen igen.

Foran ham, saa langt Øjet naaede, laa den store ensformige Sneflade, hen over hvilken den gullige, snavsede Vej bugtede sig. De gyldne Solstraaler funklede og spillede paa den glitrende Tøsne og varmede Ansigt og Ryg paa en behagelig Maade. De svedte Heste dampede, og Bjælderne klang gennem Luften. Fremad gik det i susende Fart, og alt hvad de mødte, skyndte sig at komme af Vejen. En Bonde, som kom gaaende ved Siden af et stort Læs Halm, der gyngede paa den vaklende Slæde, undgik kun at blive kørt over ved at springe gennem det klaskende Søle og dukke sig ind under Læsset. Lidt efter kom der nok en Slæde. Inden i den sad et sværlemmet, rødmusset Bondefruentimmer med et Barn inden for sin Faareskindspels og daskede med Enden af Tømmerne paa en stakkels hvid Krik, der asede sig besværligt gennem det tunge Føre. Ved Synet af hende kom Greven pludselig til at tænke paa Anna Fedorovna.

»Vend om!« raabte han til Kusken.

Denne forstod ham ikke straks og kørte videre.

»Vend om, siger jeg! Vi skal tilbage til Byen igen! Skynd dig lidt!« skreg Greven.

»Vend om!« raabte han til Kusken.

Saa vendte de og kørte atter ind i Byen og hen foran Fru Sajtzovs Hus. Greven løb hastigt op ad Trappen og trængte gennem Forværelset og Dagligstuen ind i Enkens Sovekammer. Han ilede hen til Sengen, hvor hun laa og sov, løftede hende op i sine Arme, kyssede hende paa de lukkede Øjne og løb saa hurtig ud igen. Anna Fedorovna bevægede Læberne halvt i Søvne og spurgte sig selv om, hvad der var sket. Turbin sprang atter ind i sin Slæde, raabte til Kusken, at han skulde køre, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde, og forlod saa Byen for bestandig uden at skænke hverken Luchnov, den unge Enke eller Stjoschka en eneste Tanke mere. — Han tænkte nu kun paa Moskva og paa, hvad der ventede ham der.

IX.

Tyve Aar er gaaede; meget Vand er løbet i Stranden i den Tid. Mange Mennesker er døde, mange er fødte, og mange er voksede op og bleven gamle. Mange ny Tanker har set Dagens Lys, og lige saa mange er gaaede ud af Verden igen uden at efterlade nogen Spor. Meget godt og meget daarligt af det gamle er glemt og begravet for bestandigt, og meget kønt og fortræffeligt, men endnu mere hæsligt og ufuldkommet af det ny er traadt ind i Livet.

Grev Fedor Turbin eksisterer ikke mere; han er for længe siden bleven dræbt i en Duel af en Udlænding, som han havde slaaet paa offentlig Gade med sin Ridepisk; og hans Søn, der ligner ham som den ene Draabe Vand den anden, er en smuk ung Mand, der allerede i flere Aar har tjent i Garden. Men hvad de indre Egenskaber angaar, ligner den unge Grev Turbin aldeles ikke sin Fader. Hos Sønnen var der ikke Spor af det ubændige Vildskab og det Hang til Tøjlesløshed, som — det nytter ikke at nægte det — var et Særkende for vore Fædres Tid. Ved Siden af sin Aand og Dannelse og en Begavelse, som han havde arvet efter Faderen, var han i Besiddelse af en stærkt udviklet Sans for Livets Behageligheder, et praktisk Blik paa Ting og Mennesker, en ualmindelig Dømmekraft og et Skarpsyn, der sjælden svigtede ham. Hans Udsigter i militær Henseende var glimrende; han var kun 23 Aar og allerede Premierløjtnant i Garden til Hest.

I Foraaret 48, da en Del af den russiske Hær blev sat paa Krigsfod og trukket til Grænsen, ansaa Turbin det for heldigst at træde ud af Garden og ind i et Husarregiment. Ved sin Forsættelse avancerede han til Ritmester*) og fik kort efter Eskadron.

I Maj Maaned marscherede Husarregimentet S. gennem Guvernementet K., og det traf sig da, at den Eskadron, som Grev Turbin kommanderede, skulde overnatte i Landsbyen Morosovka, hvor Anna Fedorovna residerede som Godsbesidderinde. Fru Sajtzov levede nemlig endnu, men hun var allerede saa gammel, at hun ikke længere betragtede sig som ung, og der skal meget til, at det kommer saa vidt med Kvinderne. Hun var bleven noget fyldig, og man holder jo paa, at det gør de gode Damer yngre, men for hendes Vedkommende slog det ikke rigtig til, thi hendes blege fedladne Ansigt var fuldt af dybe Rynker og bløde Folder. Nu tog hun aldrig mere ind til Byen, og hun var saa ubevægelig, at det endogsaa kneb for hende at komme op i sin Vogn. Men skønt hun saaledes havde forandret sig i legemlig Henseende, havde hun dog bevaret sin gamle Godmodighed, og hun saa ogsaa lige saa dum og indskrænket ud som for 20 Aar siden, men nu, da hendes Skønhed var borte, sprang hendes Dumhed mere i Øjnene end før.

Hun boede sammen med sin 22aarige Datter Lise, en ægte russisk Landsbyskønhed, og sin Broder, vor gamle Bekendt Kavalleristen, hvis Godmodighed og Letsindighed havde hjulpet ham af med de faa Skillinger, han havde, og som derfor nu nød Tilhold hos Anna Fedorovna. Haaret var bleven graat og Munden indfalden, men hans Knevelsbarter var lige saa omhyggeligt sværtede som i gamle Dage. Ansigtet var fuldt af Rynker og Ryggen krumbøjet, men de svage, vaklende Ben røbede dog endnu den gamle Kavallerist.

Hele Familien var samlet i den lille Dagligstue, hvis aabne Balkondør og Vinduer vendte ud mod den gammeldags Have, der overskyggedes af høje Lindetræer. Anna Fedorovna sad

---

*) I den russiske Garde rangerede Officererne den Gang en eller flere Grader over deres Kammerater i Linjen. Først i den allersidste Tid har de mistet en Del af disse Rettigheder. O. A.

i Sofaen og lagde Kabale op, og hendes gamle Broder, der var iført hvide Sommerbenklæder og en let blaa Jakke, sad og filerede ved et af Vinduerne. Hans Øjne var med Alderen bleven saa svage, at han ikke kunde se at læse Aviserne mere, og derfor havde hans Søsterdatter lært ham at filere, hvilket efterhaanden var bleven hans kæreste Beskæftigelse. Ved det andet Vindue stod Pimotschka, en lille Bondepige, som Anna Fedorovna havde taget sig af, og læste under Tilsyn af Lise, der strikkede paa et Par Strømper til sin Onkel. Den nedgaaende Sol tittede gennem Lindetræerne og kastede sine skraa, spredte Straaler ind gennem Vinduet og hen paa den gamle Kavallerist. Baade udenfor og inde i Værelset var der saa stille, at man kunde høre Svalernes Flugt langs Tagskægget, og nu og da Anna Fedorovnas stille Suk eller Kavalleristens Gammelmandshoste.

»Aa, Lise, her er noget, jeg ikke kan finde ud af,« udbrød Moderen med ét og standsede i Oplægningen af sin Kabale.

Lise gik hen til hende og kastede et Blik paa Kortene.

»Men du har jo lagt dem helt forkert, søde Moder,« sagde hun og flyttede et Par af dem. »Saa, nu er det rigtigt. — Kan du se, nu gaar det op,« tilføjede hun og fjernede hurtigt et af Kortene.

»Hør, du narrer mig bestemt. — Naar du kommer, gaar det altid op.«

»Nej, hvor falder det dig ind. Jeg forsikrer dig for, at . . . .«

»Ja vist, ja vist . . . . . nej, du er en stor Skælm, er du. Men skal vi ikke snart have Te?«

»Jo, jeg har sagt det i Køkkenet; nu skal jeg sørge for, at den kommer. Vil du have den her ind? — Se nu at blive færdig, Pimotschka, saa tager vi os en lille Tur sammen i Haven,« sagde den unge Pige og gik hen mod Døren.«

»Lise, Lise,« sukkede hendes Morbroder, idet han kastede et prøvende Blik paa sit Arbejde. »Jeg har vist igen tabt en Maske; tag den op for mig, lille Ven.«

»Ja, straks . . . . straks. Jeg skal kun ud for at tale med Pigerne.«

Et Øjeblik efter kom hun ind igen, kneb sin Onkel i Øret og hviskede leende til ham:

»Jeg skal lære dig at tabe dine Masker. — Og hvad er det? Du er jo ikke bleven færdig med det, jeg gav dig for?«

»Naa hold nu op, hold nu op!« bad Kavalleristen for sig. »Du skulde hellere hjælpe mig. Der maa have været Knude paa Traaden, det er jeg vis paa.«

Lise tog Maskerne op for ham og stak derpaa sin friske, røde Kind hen imod ham og sagde: »Naa kys mig saa for min Ulejlighed. — I Dag skal du have Rom i din Te — det er Torsdag« tilføjede hun venligt og gik atter ud.

»Aa, lille Onkel, skynd dig lidt! Husarerne kommer!« raabte hun et Øjeblik efter inde fra Stuen ved Siden af.

Anna Fedorovna og hendes Broder gik ind i Spisestuen, hvis Vinduer vendte ud mod Gaden. Endnu saa de ikke andet end en Støvsky, der kom nærmere og nærmere.

»Hvor det er Skade, lille Søster, at vi har saa lidt Plads,« bemærkede Kavalleristen. »Blot Fløjen havde været i Stand, saa kunde vi have bedt Officererne op til os. Husarofficererne er saadan raske Folk, og de er altid i godt Humør. Det kunde have moret mig at se dem paa lidt nærmere Hold.«

»Ja, mig vilde det ogsaa have været en Glæde at huse dem,« svarede Anna Fedorovna, »men du véd jo godt, at vi ikke kan have dem. Hvor skulde vi gøre af dem? Vi har kun de Par Værelser, vi selv benytter. Men for Resten faar de det ganske hyggeligt, for Michajlo har gjort Starostens*) Hytte i Stand til dem, og han siger, at der er nogenlunde rent og ordentligt.«

»Men det havde alligevel været morsomt, hvis vi kunde have skaffet dig en Kæreste, lille Lise,« sagde Onkelen. »For en rigtig rask og flot Husar vilde du da ikke sige Nej til?«

»Aa, bliv mig fra Livet med dine Husarer,» svarede Lise rødmende og lo. »Nej, maa jeg bede om Ulanerne! Du har jo tjent i Ulanerne, ikke sandt, Onkel? Husarerne kan jeg ikke udstaa; de er mig for raske paa det. — Men der kommer jo Ustjuschka løbende nede. Jeg tror dog, jeg skal have spurgt hende lidt ud.«

Anna Fedorovna lod Ustjuschka kalde op.

»Du kan heller aldrig blive ved dit Arbejde,« sagde hun

---

*) Starosta: en Slags Bondefoged. O. A.

til Pigen, da denne traadte ind. »Hvad skal det til, at du render efter Soldaterne? Naa, blev saa Officererne indkvarterede hos Starosten, som det var bestemt?«

»Ja, de blev, Frue,« svarede Ustjuschka. »Der er to Officerer, og de bor der begge to. Aa, hvor de er kønne! Den ene af dem er Greve, siger de.«

»Hvad hedder han?«

»Ja, hvad var det nu? — Det var vist saadan noget som Kurbinov eller Turbinov. Ja, undskyld mig, Frue, men nu kan jeg ikke rigtig komme paa det.«

»Aa, din Tosse, du kan jo ikke gøre Rede for det mindste. Du kunde da gerne have husket Navnet.«

»Men jeg kan jo løbe ned og faa det at vide,« foreslog Ustjuschka.

»Jo, du var ogsaa den rette at sende. Nej, lad Danilo gaa. Og vil du ikke sige til ham, lille Broder, at han skal spørge Officererne, om der er noget, de ønsker. Man skal altid være høflig. Men han maa endelig ikke glemme at sige, at det er mig, der sender ham.«

De to gamle satte sig til Tebordet, og Lise gik ind i Spisekammeret for at fylde Sukkerskaalen. Ustjuschka fulgte efter hende og plaprede videre om Husarerne.

»Kære, lille Frøken, hvor han dog er yndig, den Greve!« sagde hun begejstret. »Han ligner grangivelig en Engel, og saa har han de dejligste sorte Øjenbryn, man kan tænke sig! Det var en for dem, Frøken! De og han vilde blive et yndigt Par. Ak, hvem der kunde opleve det!«

De andre Piger ude i Køkkenet smilede bifaldende, og Lises gamle Barnepige, som sad med sin Strikkestrømpe henne ved Vinduet, sukkede og bad til Himlen om, at Ustjuschkas Ønske maatte gaa i Opfyldelse.

»Det lader til, at Husarerne har gjort Indtryk paa dig; du er jo formelig veltalende,« sagde Lise og gik leende ud i Køkkenet med Sukkerskaalen.

»Ja, det kunde unægtelig interessere mig at faa den smukke Greve at se,« tænkte hun. »Han er naturligvis høj, slank, med store mørke Øjne og et lille sort Overskæg. Og jeg er vis paa, at det ogsaa vilde more ham at gøre vort Bekendtskab. Men i Morgen drager han videre uden at ane, at jeg

har tænkt paa ham. Ak ja! Saadan gaar det! Her lever jeg som i et Fængsel: jeg ser ingen, og ingen ser mig. — Og hvordan jeg saa sætter mit Haar, og hvad jeg saa tager paa, er der ingen, som lægger Mærke dertil,« sagde hun til sig selv og saa med et Suk ned paa sin lille fyldige Arm. »At tænke sig, at jeg er fyldt 22 Aar og kun har haft én Frier, der oven i Købet var grim og koparret! Og det er endda 4 Aar siden — og den Gang saa jeg bedre ud end nu. Ak, min Ungdom, min Ungdom, den er gledet bort uden Spor af Glæde hverken for mig selv eller for andre. Aa, jeg er saa ulykkelig, saa ulykkelig. . . .«

Da hun var kommen saa vidt, kaldte Moderen paa hende inde fra Spisestuen. Hun rystede paa sit lille Hoved og gik derind. —

Det, man tænker mindst over, lykkes i Regelen bedst. Ude paa Landet lader man gærne Børnenes Opdragelse gaa, som den bedst kan, og dog lykkes den næsten altid. Den indskrænkede og sorgløse Anna Fedorovna havde ikke ladet sin Datter lære hverken Musik eller Fransk; men lille Lise, havde en god og sund Natur, og den bragte hende sikrere gennem Livet, end den omhyggeligste Opdragelse vilde have gjort. I de første Aar havde hun været overladt til Ammen og Barnepigen, der havde ladet hende tumle sig i Mark og Skov, og senere havde en Seminarist lært hende at læse, skrive og regne. Men skønt hun saaledes til Dels havde maattet skøtte sig selv, voksede hun dog op til en indtagende og elskværdig ung Pige, og i Sekstenaarsalderen var hun allerede sin Moders Veninde og tog virksom Del i Husets Styrelse. Og ikke nok dermed: hun tog sig af Landsbyens fattige Børn, lærte dem at læse og gik i Kirke med dem, og naar Bønderne eller Husets Tjenestefolk var syge, kom de til hende for at søge Raad og Hjælp. Da saa den gamle, skikkelige Onkel kom i Huset, maatte hun ogsaa pleje og passe ham og være om ham fra Morgen til Aften. Men under alt dette følte hendes unge Hjerte en stærk Trang til Kærlighed, og den søgte hun at tilfredsstille ved at fordybe sig i Naturen og Religionen. Og saaledes skete det da, at hun lidt efter lidt voksede op til en virksom og selvstændig Kvinde med et rent Sind og en stærkt udviklet religiøs Følelse. Selvfølgelig havde hun ogsaa sine

Svagheder: hun kunde saaledes føle noget, der lignede Misundelse, naar de unge Damer fra Nabolaget var bedre klædt paa end hun selv, og ærgre sig mere, end det var værd, naar Moderen var i sit gnavne Lune. Men hendes sunde og nyttige Virksomhed, der efterhaanden var bleven hende uundværlig, bragte hurtigt hendes Sind i Ligevægt igen.

Lise saa godt ud. Hun var af Middelhøjde og fyldig, havde smukke brune Øjne, der tittede frem under de mørke Øjenhaar, og lyst Haar, der laa i gyldne Fletninger over Panden. Hendes Gang var rolig og harmonisk — maaske lidt vuggende. Naar hun var beskæftiget, og intet satte hendes Sind i Bevægelse, havde hendes Ansigt et mildt og kærligt Udtryk, og selv i Øjeblikke, hvor hun var bedrøvet, kunde Taarerne ikke dæmpe den Livsglæde, der tittede frem af hendes Smilehuller, eller formørke Glansen i hendes straalende Øjne, ud af hvilke et godt og kærligt Hjærte lyste en i Møde.

X.

Solen var allerede nede under Horisonten, men Luften var varm endnu, da Eskadronen rykkede ind i Morosovka. Foran den, midt i den støvede Landsbygade, galoperede en brølende Ko, der en Gang imellem standsede og saa sig ængsteligt om til alle Sider. Den var bleven skilt fra sine Kammerater og kunde ikke faa ind i sit dumme Hoved, at den blot behøvede at vige ud til Siden for at undslippe sine Forfølgere. Landsbyens Beboere, baade gamle og unge, stod paa begge Sider af Gaden og saa nysgerrigt efter Husarerne, der kom travende forbi dem i en tæt Støvsky. I Spidsen for Eskadronen red to Officerer, der sad frit og let paa deres sorte Gangere. Det var Eskadronschefen, Grev Turbin, og den unge Løjtnant Polosov, der først for nylig var avanceret fra Junker.

Da Eskadronen var naaet et godt Stykke ind i Byen, kom Furéren den springende i Møde. Han skyndte sig hen til Officererne og meldte sig med Haanden til Huen.

»Hvor skal jeg ligge? spurgte Greven, idet han standsede sin Hest.

»Jeg har gjort i Stand til Deres Ekscellence her hos Starosten«, svarede Furéren og pegede paa en Hytte, der saa

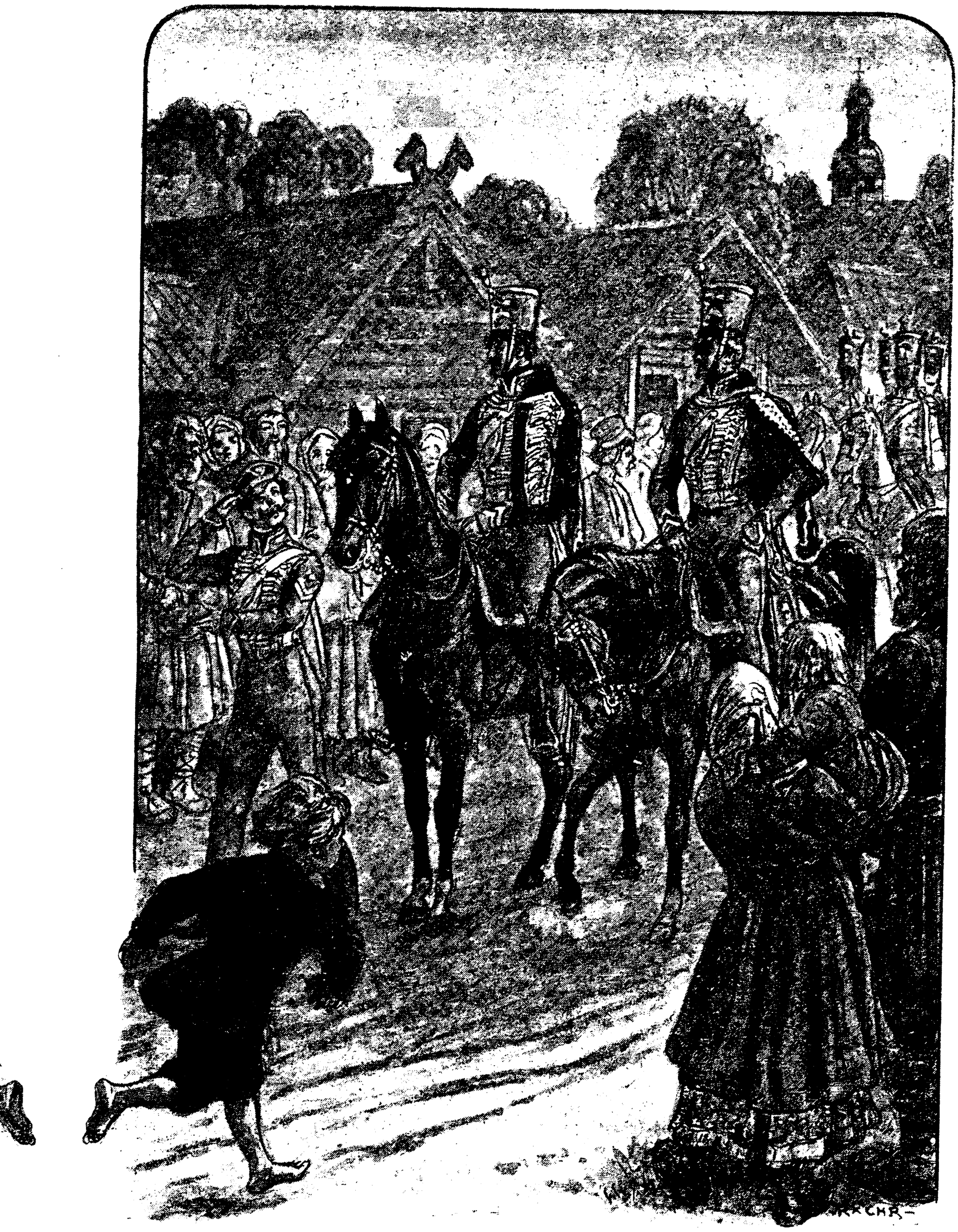

I Spidsen for Eskadronen red to Officerer.

lidt stadseligere ud end de andre Rønner. »Jeg vilde have indkvarteret de Hrr. Officerer hos Godsejerfruen, men der er ikke Plads. Og hun skal desuden være gnaven og vanskelig . . .«

»Ja, ja, det er godt,« sagde Greven, idet han sprang af Hesten og rettede Benene. — »Er min Vogn kommen?«

»Den staar der henne, Deres Ekscellense,« svarede Furéren og pegede paa Ruffet af en Kalesche, som man kunde skimte inde i Starostens aabne Lade.

»Gaa i Forvejen, og vis mig Vej!« befalede Grev Turbin.

Furéren styrtede op ad Trappen og ind i Hyttens Forstue, der var fuld af Koner og Børn, som vilde se paa Officererne. I sit Hastværk for at aabne Døren til den inderste Stue rendte han en gammel Kone omkuld, men han ænsede det ikke og sprang kun skyndsomt til Side for at give Plads for sin Chef.

Stuen var rummelig nok, men ikke synderlig ren. Grevens tyske Kammertjener, der var klædt paa som en fin Herre, stod derinde. Han havde allerede stillet Jærnsengen op og var nu i Færd med at pakke Kofferten ud.

»Fy for Pokker! Det var da et nederdrægtigt Kvartér!« raabte Greven, saa snart han var kommen indenfor. »Hør, Dadjenko,« henvendte han sig til Furéren, »kunde du ikke faa os anbragt oppe hos Fruen? For her er ikke til at være!«

»Hvis Deres Ekscellense befaler det, skal jeg snart skaffe Plads deroppe. Men for Resten er der ikke stort bedre end her,« svarede Furéren ærbødigt.

»Ja, saa kan det være det samme! Gaa!« befalede Greven og lagde sig oven paa Sengen med begge Hænder under Hovedet.

»Johan, nu ligger jeg igen med en hel Bulk under Ryggen!« raabte han vredt. »Kan du da aldrig lære at rede en Seng ordentligt?«

Tjeneren løb hen for at rette Fejlen.

»Nej, nu kan det være det samme,« sagde Greven ærgerligt. »Hvor er min Slobrok?«

Johan kom springende med den.

»Ja, naturligvis! Alle Pletterne sidder der endnu! Det er da ogsaa umuligt at gøre sine Sager slettere end du,« skændte han, idet han rev Slobrokken fra Kammertjeneren og trak den paa. »Hør, sig mig, er det med Vilje, at du bærer dig saadan ad? Er Teen færdig?«

»Nej, ikke endnu. Jeg har ikke kunnet naa det.«

»Fæ!«

Saa tog Greven en fransk Roman og gav sig til at læse. Han saa højst fortrædelig ud, men det var ikke saa underligt, for han var baade træt, støvet og sulten.

»Johan!« raabte han pludselig til Tjeneren, der stod ude i Forstuen og pustede til Samovaren for at faa den i Kog. »Kom og gør Regnskab for de ti Rubler, jeg gav dig til at lægge ud af. Hvad har du købt inde i Byen?«

Greven undersøgte de enkelte Poster i Regnskabet og kom til det Resultat, at alt var købt for dyrt.

»Du glemmer Rommen,« sagde han til Johan, da denne bød ham Teen.

»Den er sluppen op, Hr. Greve.«

»Det er mageløst! Hvor tidt har jeg ikke sagt dig, at vi altid skal have Rom i Huset!«

»Ja, men Pengene slog ikke til.«

»Hvorfor har Polosov da ikke sørget derfor?«

»Ja, det véd jeg ikke. Løjtnant Polosov har købt Te og Sukker, og . . . . . .«

»Gaa, dit Fæ!« afbrød Greven ham. »Der er ingen, som i den Grad kan bringe mig ud af Humøret som du. Du véd jo, at jeg ikke kan undvære Rom i min Te, naar vi lever paa Feltfod.«

Johan gik, men vendte straks efter tilbage.

»Her er to Breve, som kom lige i dette Øjeblik, meldte han.

Greven brød det ene og begyndte at læse det. Lidt efter traadte Løjtnant Polosov, der nu var bleven færdig med at indkvartere Eskadronen, ind ad Døren.

»Naa, hvordan gaar det, Turbin?« spurgte han med et fornøjet Ansigt. »Her ser jo ganske hyggeligt ud. Nej, hvor jeg er træt! Men det var ogsaa en varm Tur.«

»Jo, jeg skal love for, at her er hyggeligt,« svarede Greven ærgerlig. »En væmmelig, stinkende Stue — og ikke en Draabe Rom, blot fordi din Klodrian af en Oppasser ikke gider huske sig om. Men du kunde ogsaa gærne have sagt det til ham.«

Løjtnant Polosov gik ud i Forstuen, og Greven gav sig til at læse videre i sit Brev. Da han var færdig, krøllede han det sammen og kastede det hen ad Gulvet.

»Hvorfor har du ikke købt Rom?« hviskede Løjtnanten til sin Oppasser, der stod udenfor. »Du havde jo Penge nok.«

»Ja, men hvorfor skal vi altid betale Gildet?« undskyldte Karlen sig. »Jeg maa besørge alle Indkøbene, og imedens sidder Tyskeren med Hænderne i Skødet og ryger Tobak.«

Det andet Brev lod til at være af et mere behageligt Indhold, for Grevens Ansigt opklaredes mere og mere, jo længer han kom ind i det.

»Hvem er det fra?« spurgte Polosov, der atter var kommen ind og nu redte sit Leje paa Gulvet i Nærheden af den store Ovn.

»Det er fra Minna,« svarede Greven fornøjet. — »Dér! Læs det kun, hvis du har Lyst. Hun er sød, er hun — fortryllende .... meget mere værd end alle disse snerpede Frøkener, som man maa trækkes med i Selskabslivet. Det eneste kedelige er, at hun beder om Penge.«

»Ja, det er kedeligt nok,« bemærkede Polosov.

»Ser du, jeg har jo lovet hende Penge,« vedblev Greven, »men saa kom denne Udkommando. For Øjeblikket kan jeg ikke undvære en eneste Skilling, men faar jeg Lov at beholde Eskadronen tre Maaneder endnu, skal vi se, hvad vi kan gøre for hende. — Naa, hvad siger du saa? Er hun ikke det mest fortryllende Væsen, man kan tænke sig?« spurgte han og fulgte Udtrykket i Polosovs Ansigt, medens denne læste Brevet.

»Ja, hun staver ganske vist ikke et Ord rigtigt, men elskværdig, det er hun sikkert,« svarede Løjtnanten. »Og det lader til, at hun virkelig holder af dig.«

»Hm, mener du? — Ja, naar den Slags Kvinder først holder af en, saa er det for Alvor, det kan du være vis paa.«

»Og hvem var det andet Brev fra?« spurgte Polosov, idet han rakte det tilbage, som han lige havde læst.

»Aa, det er fra ..... fra en Idiot, der kræver mig for en Spillegæld. Det er tredje Gang, han rykker mig, men det hjælper ham ikke, for jeg kan ikke betale ham nu. Gid Fanden havde det fjollede Brev!« sagde Greven ærgerligt og sprang op og satte sig hen ved Vinduet.

Saa sad de begge to i længere Tid uden at sige et Ord. Polosov, der øjensynlig var trykket af Grevens slette Humør, drak sin Te i Tavshed og saa en Gang imellem hen paa

Turbin, der sad og stirrede ud af Vinduet med et mørkt Ansigt. Den unge Løjtnant dristede sig ikke til at begynde Samtalen.

»Hør, véd du hvad, Polosov,« sagde Greven med et pludselig oplivet Ansigt. »Bliver det Alvor med Krigen, saa naar jeg maaske at blive Oberstløjtnant i Aar og at springe mine gamle Kammerater i Garden forbi.«

De sad endnu og drøftede dette interessante Spørgsmaal, da Danilo traadte ind og overbragte Anna Fedorovnas Budskab.

Den gamle, der havde faaet at vide hos Johan, hvad Ritmesteren hed, mindedes endnu levende Grev Fedor Turbins Besøg i K. — Efter at have udrettet sit Ærende tog han sig derfor den Frihed at tilføje paa egen Regning:

»Og saa skulde jeg hilse og spørge fra Fruen, om den naadige Hr. Greve ikke var en Søn af Grev Fedor Ivanovitsch Turbin? Ham har Fruen nemlig kendt godt i gamle Dage.«

»Jo, det er min afdøde Fader,« svarede Greven. »Og vil du saa hilse og sige din Frue, at vi er hende meget taknemmelige for hendes Tilbud, men at vi ikke trænger til noget. — Ja, det eneste skulde da være, hvis hun kunde skaffe os et Værelse, der var lidt bedre end dette.«

»Hvor kunde det dog falde dig ind at sige det!« sagde Polosov, saasnart Danilo var gaaet. »Er det ikke ligegyldigt, hvor vi er, naar det kun gælder en Nat? Nu gør de sig maaske Ulejlighed for vor Skyld deroppe.«

»Hvad behager!« tog Greven ivrigt til Genmæle. »Har du da ikke faaet nok af alle de elendige, tilrøgede Bondehytter, vi har maattet trækkes med i den sidste Maaned. Nej, praktisk, det er du ikke, det mærker man straks. Det kan da være ganske rart at ligge blot én Nat som andre ordentlige Mennesker. Og det vil selvfølgelig ikke genere dem, men kun være dem en Glæde at have os. — Det eneste, jeg ikke holder rigtig af, er, hvis denne Dame virkelig skulde have kendt min Fader,« tilføjede han og smilede, saa man saa alle hans smukke, hvide Tænder. »Det er mig altid ubehageligt, naar man bringer min afdøde Hr. Papa paa Tapetet, for der er gærne en eller anden Skandale med i Spillet. Derfor undgaar jeg ogsaa saavidt muligt alle dem, der har kendt ham. — Naa, for Resten var han kun et tro Billede af sin Tid.«

»Men det har jeg jo rent glemt at fortælle dig!« sagde Polosov. »Da jeg forleden var sammen med Chefen for Ulanbrigaden, General Iljin, omtalte han din Fader i høje Toner og udtalte sin Beklagelse over, at han endnu ikke havde faaet Lejlighed til at gøre dit Bekendtskab.«

»Denne Iljin er et gammelt Vrøvl,« erklærede Greven haanligt. »Ja, der er mange, som tror at gøre sig behagelige for mig ved at opvarte mig med Historier om min afdøde Fader, men disse er i Regelen af den Natur, at jeg skammer mig over dem. — Jeg bliver nemlig ikke let begejstret og ser koldt og lidenskabsløst paa Tingene; i den Henseende er jeg en komplet Modsætning til min Fader, der var lutter Fyr og Flamme og ofte gik over Stregen. Naa, men det hørte jo ogsaa med til Tiden: havde han levet i vore Dage, vilde der maaske være bleven noget virkelig dygtigt ud af ham; for store Evner havde han, det maa man lade ham.« —

Et Kvarterstid efter at Danilo var gaaet, kom han tilbage og meldte, at det vilde være hans Frue en Glæde, hvis de Hrr. Officerer vilde tage til Takke med hendes Hus for Natten.

XI.

Da den gamle Tjener vendte tilbage med den Efterretning, at Eskadronschefen var en Søn af Grev Fedor Turbin, fik Anna Fedorovna umaadelig travlt.

»Ih du forbarmende!« skreg hun. »Skynd dig ned til ham og sig, at din Frue beder ham om at flytte herop!« — Derpaa fór hun ind til sin Datter og sagde: »Hør, Lise, vi maa gøre dit Værelse i Stand til dem, saa sover du i din Onkels, og du, lille Broder, maa ligge i Dagligstuen. Det er jo blot for en Nat; det kan du nok finde dig i.«

»Gærne, Søster, gærne; jeg kan jo ligge paa Gulvet,« svarede den skikkelige Kavallerist.

»Ja, ligner han sin Fader, saa skal jeg love for, at han er smuk!« udbrød Anna Fedorovna begejstret. »Faderen var noget af det smukkeste, man kunde tænke sig, Lise. — Nej, hvor vil du hen med det Bord? Lad det blive her, min Pige. Sørg heller for, at der kommer to Senge herind; den ene har vi jo, og den anden laaner vi hos Forvalteren. Og Lysestagen,

som staar paa Etagèren i Dagligstuen maa ogsaa herind, men der skal et nyt Lys i.«

Lise lod Moderen snakke og indrettede sit Værelse til de to Officerer, som hun selv fandt det rigtigt. Hun redte Sengene med blændende hvide Lagener, der duftede af Lavendler, satte en Karaffel og et Par Lys hen paa det lille Toiletbord, brændte med Røgelsepapir og flyttede selv sin lille Seng ud.

Anna Fedorovna genvandt lidt efter lidt sin sædvanlige Ro. Hun satte sig hen i Sofaen og fik endogsaa Kortene frem for at lægge sin Kabale, men da hun havde blandet dem, faldt hun i saa dybe Tanker, at hun rent glemte Oplægningen.

»Ak ja, ak ja, hvor Tiden dog gaar!« sukkede hun og støttede sig paa sin fede Albue. »Er det da virkelig saa lang Tid siden? At tænke sig, at jeg skal se ham i Dag, saadan som han saa ud den Gang! . . . Ja, en Galning, det var han, men saa elskværdig.« — Her fik Minderne en saadan Magt over hende, at hendes Øjne fyldtes med Taarer. — »Og hvor jeg saa godt ud den Gang. Lise er jo nok en køn ung Pige, men hun er rigtignok ikke, hvad jeg var i min Ungdomsvaar. — Aa, Lise, du skulde tage din lyse Musselinskjole paa i Aften,« sagde hun højt.

»Du vil da ikke invitere dem ind, lille Moder? Jeg synes hellere du skulde lade være,« svarede den unge Pige, hvis Hjærte bankede uroligt ved Tanken om det forestaaende Besøg.

»Synes du? — Men de kommer vel ogsaa uden det, for jeg antager, at de har Lyst til at gøre vort Bekendtskab,« sagde Anna Fedorovna, idet hun strøg sin Datter hen over Haaret og samtidig tænkte: »Nej, det er ikke det Haar, jeg havde i hendes Alder. — Ser du, Lise, jeg kunde ønske for dig, at . . .« vedblev hun hviskende, men standsede saa pludselig. Hun vidste nemlig selv ikke rigtig, hvad hun ønskede sin Datter. Et Ægteskab mellem Greven og Lise var for usandsynligt til, at hun for Alvor kunde haabe derpaa, og et Forhold som det, der havde eksisteret mellem hende selv og Grev Fedor, kunde hun ikke ønske hende. Alt i alt skyldtes hendes Udbrud vel kun et uklart Ønske om at se de Følelser, hun kunde mindes fra sin egen Ungdom, leve op i Datteren.

Den gamle Kavallerist kom ogsaa i Bevægelse, da han hørte, at de skulde have Greven til Gæst. Han gik ind i sit

Værelse og lukkede Døren af. Et Kvarterstid efter viste han sig igen i ungarsk Snorefrakke og himmelblaa unævnelige og saa lige saa lykkelig og genert ud som en ung Pige, der første Gang prøver sin Balkjole.

»Vi skal dog se, hvad Husarerne duer til nu til Dags, lille Søster,« sagde han, idet han gik hen mod Døren. »Kan du huske Grev Fedor? Han var af den rigtige Slags! — Ja, ja, nu faar vi se, hvad disse duer til.«

Officererne var allerede komne; de var gaaede op ad Bagtrappen og havde straks begivet sig ind i deres Værelse.

»Naa, hvad siger du saa?« sagde Greven, idet han smed sig ovenpaa Sengen med sine støvede Støvler. »Er her ikke bedre end i en snavset Bondehytte, hvor der vrimler med Kakerlakker?«

»Jo, vist er her bedre,« svarede Polosov. »Men det gør mig kun ondt, at de har haft saa megen Ulejlighed for vor Skyld.«

»Aa, Vrøvl! Det gælder fremfor alt at være praktisk. De er sikkert umaadelig fornøjede derinde over at have os. — Johan, gaa ind og bed om noget til at hænge for Vinduet, ellers trækker det paa os i Nat.«

Saa kom den gamle Kavallerist for at hilse paa Herrerne. Han begyndte — ganske vist ikke uden at rødme lidt — med at fortælle, at han og den afdøde Greve havde været Kammerater i Ungdommen, at han havde nydt den afdødes Velvilje og Sympati, og at Grev Fedor endog flere Gange havde vist ham væsentlige Tjenester. Men om disse bestod i, at Greven havde undladt at tilbagebetale de 100 Rubler, eller deri, at han havde skældt ham ud og bagefter puffet ham ind i en Snedrive — det oplyste han ikke.

Grev Turbin optraadte yderst høfligt og belevent overfor den gamle og takkede ham venligt for det gode Kvarter.

»Ja, De undskylder nok, at det er saa tarveligt ..... Greve!« sagde Kavalleristen, der i de senere Aar havde været saa lidt i Berøring med fornemme Folk, at han nær havde sagt: Deres Ekscellense! — »Min Søsters Hus er jo kun lille, og Plads er der ikke meget af. Men Vinduet derhenne, det skal vi nok faa noget hængt op for.« Og under Paaskud af at han vilde ud og sørge for, at det blev gjort, men i Virke-

ligheden, fordi han længtes efter at fortælle sin Søster og Lise, hvorledes Besøget var løbet af, gjorde han nogle Skrabud med Benene og forsvandt.

Et Øjeblik efter kom den kønne Ustjuschka ind med sin Frues Shavl og hængte det op for Vinduet. Da hun var færdig dermed, spurgte hun Herrerne, om de ønskede Te.

Det gode Kvarter havde øjensynlig haft en heldig Indflydelse paa Grevens Humør. Han spøgte med Ustjuschka, saa han fik hende til at fnise, og spurgte hende, om hendes Frøken var smuk. Da hun gentog sit Spørgsmaal om Teen, svarede han, at han helst saa, at hun først kom med en Snaps og lidt Aftensmad og — hvis det fandtes i Huset — et godt Glas Sherry.

Da den gamle Kavallerist aflagde sin Rapport, udbredte han sig i høje Toner om den unge Greves Høflighed og Belevenhed. Han hævede Nutidens unge Mennesker til Skyerne og holdt paa, at de var langt mere værd end den ældre Slægt.

Anna Fedorovna vilde ikke rigtig gaa ind herpaa; efter hendes Mening kunde ingen i Verden maale sig med Grev Fedor Turbin. Det endte med, at hun blev alvorlig vred og erklærede sin Broder, at han altid syntes bedst om dem, der sidst havde sagt et venligt Ord til ham. Folk var maaske klogere og bedre oplært nu end i gamle Dage, men ingen kunde danse Ekossaise som Grev Fedor Turbin eller maale sig med ham i Elskværdighed. Alle havde ogsaa været ude af sig selv af Henrykkelse over ham, men han havde kun givet sig af med hende; alt andet i Balsalen havde været Luft for ham. Jo, der havde rigtignok ogsaa været elskværdige Folk til i gamle Dage.

Hendes Veltalenhed blev afbrudt ved, at Ustjuschka kom ind og meldte, at Herrerne ønskede Brændevin, Sherry og Aftensmad.

»Hør, lille Broder, du skulde jo have spurgt dem om, hvad de ønskede,« skændte Anna Fedorovna. »Du kan da heller ingen Ting huske! Havde vi faaet det at vide lidt før, kunde vi have haft Aftensmaden færdig nu. — Aa, Lise, gaa du ud og sørg for den, min Ven!«

Lise gik ud i Spisekammeret for at stikke Smør og gøre

i Stand til Aftensbordet, og i Køkkenet fik de travlt med at stege Karbonade.

»Men Sherryen, det er det værste!« sukkede Anna Fedorovna. »Har du Sherry endnu, lille Broder?«

»Nej, hvor skulde jeg faa den fra?« spurgte Kavalleristen forbavset.

»Jeg synes, du drikker noget af den Slags i din Te.«

»Det er jo Rom, lille Søster, — Rom!«

»Naa ja, det kommer vel ud paa ét. Saa giver vi dem Rom. Men var det ikke bedst at bede dem om at spise til Aften herinde? Jeg antager ikke, at de bliver fornærmede derover.«

Kavalleristen forsikrede, at Greven var alt for elskværdig til at tage Invitationen ilde op, og humpede saa ud, idet han lovede at komme tilbage med Officererne. — Anna Fedorovna skyndte sig at tage sin bedste Silkekjole og en struttende Kappe paa, men Lise, der gik i sin tarvelige lyserøde Dagligkjole, havde saa travlt med Forberedelserne til Aftensmaaltidet, at hun ikke kunde faa Tid til at klæde sig om. Og hendes Sind var desuden i saa stærk en Bevægelse, at hun slet ikke tænkte derpaa. Hun havde hele Tiden en Forudfølelse af, at hun skulde opleve noget overordentligt — noget usædvanligt, men paa samme Tid var det, som om en truende, uheldsvanger Sky sænkede sig ned over hende og indhyllede hende i Mørke. Den smukke, fornemme Husarofficer var i hendes Fantasi vokset op til et næsten vidunderligt Væsen, som hun udstyrede med alle mulige Fuldkommenheder. Alt, hvad han gjorde, maatte være rigtigt, alt, hvad han sagde og tænkte, klogt og træffende, og hun var vis paa, at han var en ren Adonis. Hvis han i Stedet for at indskrænke sine Fordringer til Sherry og Aftensmad havde forlangt et Badekar med Eau de Cologne, vilde hun ikke have fundet noget urimeligt deri, i den Grad var hun paa Forhaand overbevist om, at han ikke kunde fejle.

Greven sagde straks Ja til den gamle Kavallerists Indbydelse. Han pyntede lidt paa sin Frisure, stak sit Cigarfoderal til sig, kastede Kappen om sig og var saa færdig til at gaa.

»Naa, hvad bliver det til?« sagde han til Polosov, der ikke lod til at ville med.

»Ja, synes du, det er rigtigt?« svarede denne. »Ils feront des frais pour nous recevoir.«

»Sottises . . . . . Au contraire, cela les rendra heureux,« forsikrede Turbin. »D'ailleurs j'ai pris mes renseignements: La demoiselle est jolie. — Viens!«

»Je vous en prie, messieurs!« sagde Kavalleristen, for han vilde lade dem vide, at han ogsaa kunde Fransk, og at han havde forstaaet, hvad de sagde.

XII.

Lise rødmede, da Officererne traadte ind, slog Øjnene ned og lod, som om hun var aldeles optaget af at skænke Vand paa Tepotten. Anna Fedorovna ilede derimod Greven i Møde og nejede for ham. Uden at tage sine Øjne bort fra hans Ansigt begyndte hun med at fortælle ham, at han var sin Faders udtrykte Billede, og skyndte sig derpaa at forestille sin Datter for ham, og at byde ham Te og Syltetøj. Polosov var der ingen, der tog Notits af, og han selv var meget glad derover, da han saa i Ro kunde nyde Lises Skønhed, som straks gjorde et stærkt Indtryk paa ham. Den gamle Kavallerist stod og lyttede til sin Søsters Samtale med Greven og ventede utaalmodig paa en Lejlighed til at komme frem med sine kavalleristiske Erindringer.

Efter at Greven havde drukket en Kop Te, tændte han sig en Cigar, der var saa stærk, at det kostede Lise den største Anstrængelse ikke at hoste. Han udfoldede hele sin Elskværdighed og blev mere og mere konversabel. I Begyndelsen nøjedes han med at udfylde de Pauser, der opstod, naar Anna Fedorovna var nødt til at standse sin Veltalenheds Strøm for at trække Vejret; men det endte med, at han bemægtigede sig hele Samtalen. — Det eneste, der forbavsede Damerne lidt, var, at der undertiden undslap ham Ord, som, skønt de ikke vilde have stødt nogen i hans egen Kreds, dog maatte lyde lidt dristigt i deres uerfarne Øren. Anna Fedorovna saa ængstelig ud, og Lise rødmede, hver Gang det skete, men Greven lagde ikke Mærke dertil og talte videre paa sin ligefremme og elskværdige Maade. Lise, der skænkede Teen, bød den ikke rundt til Gæsterne, men satte Glassene hen i Nærheden

af dem. Hun var endnu ikke kommen ud over sin Ængstelse, dækkede sig, saa godt hun kunde, bag Temaskinen og slugte ethvert af Grevens Ord. Men hans Fortællinger var saa harmløse, at hun lidt efter lidf genvandt sin Sindsligevægt. Hun fik ingen af alle de Aandrigheder at høre, som hun havde ventet sig af ham, og intet hos ham syntes at røbe den ophøjede Aand, som hun i Tankerne havde udstyret ham med. Og da hendes ængstelige Øjne én Gang mødte hans, og han ikke trak sine til sig, men med den største Sindsligevægt og lidt smilende vedblev at se ind i hendes, følte hun sig næsten lidt fjendtligt stemt overfor ham og fandt pludselig, at der ikke var noget usædvanligt ved ham, at han var som alle dem, hun tidligere havde kendt, og at hun ikke behøvede at være bange for ham. Det eneste mærkværdige hos ham var hans lange soignerede Negle, men noget særlig smukt hos ham kunde hun ikke opdage. Saa sagde hun med et lille Suk Farvel til sin Drøm og blev atter rolig; det eneste, der generede hende lidt, var den tavse Løjtnants Blik, som hun hele Tiden følte rettet paa sig. »Muligt, det er ham,« tænkte hun, »og ikke den anden.«

XIII.

Efter Teen bød Anna Fedorovna sine Gæster ind i det andet Værelse. Hun fik Greven anbragt i Sofaen og satte sig selv i Lænestolen.

»Men trænger De ikke til Ro, Greve? Er De ikke træt?« spurgte hun Turbin, og da denne gav et benægtende Svar, vedblev hun: »Blot jeg dog kunde finde paa noget at underholde mine kære Gæster med! Spiller De ikke Kort, Greve? Hør, lille Broder, du skulde se at faa et Parti i Stand.«

»Ja, naar du spiller med, Søster, saa er vi fire til en Whist,« svarede Kavalleristen. »Hvad siger De, Greve? Og De, Hr. Løjtnant?«

Officererne erklærede begge, at de med Glæde vilde gaa ind paa alt, hvad deres elskværdige Værter foreslog.

Lise gik og kom lidt efter ind igen med et gammelt Spil Kort, som hun plejede at raadspørge, naar hun vilde vide, om Moderens Snue snart gik over, om Onkelen kunde ventes

tilbage til rette Tid, naar han var taget ind i Byen, eller om der var Udsigt til Besøg fra Nabolaget. Skønt hun havde benyttet dette Spil i næsten et Fjerdingaar, var det dog renere end det, Anna Fedorovna brugte til sin Kabale.

»Men vi spiller vist for lavt for de Hrr. Officerer,« mente Kavalleristen. »Vi plejer sjældent at gaa højere end til en halv Kopek Pointet, naar vi har med Anna Fedorovna at gøre; hun er saa slem til at trække os op.«

»Ja, jeg spiller, som De vil,« erklærede Greven.

»Naa ja, saa sætter vi Pointet til en Kopek — lidt maa man da gøre for de kære Gæsters Skyld. Lad dem kun vinde fra mig gamle Stakkel,« sagde Anna Fedorovna resigneret, idet hun satte sig til rette i Lænestolen og samlede Shavlet om sig. Men i sit stille Sind tænkte hun: »Maaske jeg er heldig og vinder en Rubel,« for hun var bleven en ivrig Kortspiller paa sine gamle Dage.

»Hvis det kan more Dem, skal jeg lære Dem at spille Whist med Misère og med Tabel ligesom ved Boston*),« foreslog Greven.

Alle gik ind paa Forslaget, og denne Maade at spille Whist paa, der først for nylig var bleven indført i St. Petersborg, lod til at gøre almindelig Lykke. Kavalleristen paastod endogsaa, at han godt kendte det Spil fra gamle Dage; og hvis han nu syndede mod enkelte af Reglerne, saa laa det kun i, at det var saa lang Tid siden, at han havde dyrket det. Anna Fedorovna forstod ikke et Ord af det hele, men hun generede sig for at tilstaa det og forsikrede smilende, at hun var fuldstændig med i enhver Henseende. Det vakte derfor almindelig Munterhed, da hun lidt efter meldte Misère med Knægt og Konge blank og fik 6 Stik. Hun gik fuldstændig fra Koncepterne, smilede forlegent og skyndte sig at erklære, at hun dog ikke følte sig rigtig hjemme i Spillet endnu. Men det hjalp hende ikke: alle hendes Beter blev skrevet op, og hun samlede sig efterhaanden en god Portion, for Greven spillede baade fint og forsigtigt og vilde ikke forstaa hverken den unge Løjtnants Spark under Bordet, eller alle de Bommerter, han gjorde, for at faa den gamle Dame til at vinde.

*) Spilles der Misère, gælder det om ingen Stik at faa; Tabellen tjener til at fastsætte Omkostningerne ved de forskellige Boston-Spil. O. A.

Midt under Spillet kom Lise ind, bød Syltetøj og Marmelade rundt og stillede sig bag Moderens Stol, hvorfra hun iagttog Spillets Gang. Nu og da faldt hendes Øjne hen paa Officererne og dvælede da især ved Grevens smalle, hvide Hænder, som behandlede Kortene med en Lethed og en Sikkerhed, der røbede den øvede Spiller.

Atter meldte Anna Fedorovna Misère og denne Gang endogsaa uden at være i Forhaanden. Hun købte 7 Kort, fik 10 Beter og blev aldeles ude af sig selv derover.

»Bryd dig ikke om det, lille Moder, du kan godt vinde endnu,« sagde Lise venlig, nærmest vel for at trøste hende.

»Men du kunde da ogsaa gærne hjælpe mig, Lise,« skændte Anna Fedorovna, idet hun sendte sin Datter et fortvivlet Blik. »Jeg sidder jo og taber hele Tiden.«

»Det er mig umuligt, søde Moder, for jeg kender ikke det mindste til det Spil,« svarede Lise, der i Tankerne regnede ud, hvor meget Moderen havde tabt. — »Men bliver du ved, som du er begyndt, kan Pimotschka nok skyde en hvid Pind efter sin ny Kjole,« tilføjede hun smilende.

»Ja, paa den Maade risikerer Fruen at tabe en halv Snes Sølvrubler,« bemærkede Polosov og saa hen til Lise, som han gærne vilde i Samtale med.

»Sølvrubler? Spiller vi da ikke om Papirrubler*)?« spurgte Anna Fedorovna forfærdet.

»Jeg aner ikke, hvad vi spiller om,« svarede Greven. »Jeg véd kun, at jeg ikke forstaar mig paa disse Papirpenge. Hvor meget gælder en Papirrubel?«

»Nej, nu til Dags regner man altid med Sølv og ikke med Papir,« bemærkede den gamle Kavallerist, der sad i Held.

Anna Fedorovna lod Stikkelsbærvinen gaa rundt, drak selv et Par Glas, blev ildrød i Hovedet og syntes at hengive sig til Skæbnen. En af hendes graa Krøller listede sig frem under Kappen, men hun strøg den ikke engang tilbage. Det forekom hende vistnok selv, at hun havde sat Millioner over Styr, og at hun var fortabt. Løjtnanten sparkede hyppigere og hyppigere til Greven, men denne vilde ikke forstaa ham og opførte den ene Bét efter den anden for den gamle Dame.

---

*) Papirrublen havde dengang en langt ringere Værdi end Sølvrublen. O. A.

Tilsidst fik Spillet da Ende, og ved Regnskabets Opgørelse viste det sig, at Anna Fedorovna havde tabt 920 Points.

»Er det ikke 9 Rubler i Sedler?« spurgte hun gentagne Gange og blev aldeles ude af sig selv af Forfærdelse, da hendes Broder forklarede hende, at hun havde tabt næsten det firdobbelte, og at hun skulde ud med det straks.

Greven undersøgte ikke engang, hvor meget han havde vundet, men rejste sig straks efter Spillets Ophør og gik hen til Vinduet, hvor Lise stod med en Bakke foran sig og ordnede de kolde Retter til Aftensbordet; og saa gjorde han, hvad Løjtnanten hele Aftenen havde ønsket, men ikke turdet: han begyndte at tale til den unge Pige om Vejret.

Den stakkels Polosov befandt sig slet ikke vel, for da Greven var gaaet, gav Anna Fedorovna, der ikke havde Lise hos sig til at hjælpe paa Humøret, sin Harme frit Løb.

»Ja, det er kedeligt, at vi har vundet saa meget fra Dem,« sagde han for at trøste hende lidt. »Det er virkelig en stor Skam af os.«

»Hvad skulde det ogsaa til med de dumme Misèrer?« brummede den gamle Dame. »Den Slags Spil forstaar jeg mig ikke paa. Naa, hvor meget er det saa, jeg har tabt?«

»32½ Rubel! 32½ Rubel!« gentog Kavalleristen, hvem Heldet havde sat i godt Humør, Gang efter Gang med triumferende Røst. »Naa, kom saa med Pengene! lille Søster! Kom med dem!«

»Ja, jeg skal nok betale, hvad jeg skylder jer; men det er sidste Gang, I faar mig med til det Spil. Det er skrækkeligt. Jeg har jo tabt saa meget, at jeg aldrig i mit Liv vinder det tilbage igen,« sukkede Anna Fedorovna og skyndte sig ind i sit Værelse. Lidt efter kom hun tilbage med 9 Rubelsedler, og først paa Kavalleristens indtrængende Forlangende lod hun sig bevæge til at betale alt, hvad hun skyldte.

Polosov, der frygtede for, at den gamle Dame skulde lade det gaa ud over ham, hvis han blev længer i hendes Nærhed, listede sig ganske sagte bort og gik hen til Greven og Lise.

Henne paa det dækkede Aftensbord stod to Lys, hvis Flammer bugtede sig og kastede et uroligt Skær til alle Sider, hver Gang den milde Aftenluft sendte et Pust ind gennem det aabne Vindue. Udenfor laa alt derimod i en rolig og klar Be-

lysning. Fuldmaanen der allerede havde tabt lidt af sit gyldne Skær, sendte sit blege Lys gennem de lette, hvide Skyer, der gled forbi den. Henne fra Dammen, hvis sølvhvide Spejl tittede frem mellem Lindetræerne, lød Frøernes ensformige og vedholdende Kvækken, og i den duftende Syrénhæk lige under Vinduet raslede det svagt, hver Gang en eller anden Smaafugl rørte sig inde mellem Grenene.

»Det er dog en dejlig Aften,« sagde Greven, idet han satte sig op i det aabne Vindue og rykkede tæt hen til Lise. »Rigtig en Aften til at spasere i. For De spaserer vel meget, kan jeg tænke?«

»Ja, det gør jeg,« svarede hun med fuldstændig rolig Stemme, for hun følte sig nu slet ikke mere forvirret overfor Greven. »Hver Morgen Kl. 7, naar jeg har besørget min Gerning i Huset, gaar jeg mig en Tur med den lille Pimotschka.«

»Det maa være dejligt at bo paa Landet,« bemærkede Greven, idet han klemte Lorgnetten ind i det ene Øje og saa afvekslende ud i Haven og hen paa Lise. »Men gaar De Dem da aldrig en Tur om Aftenen — i Maaneskin?«

»Nej, ikke mere. Men for 3 Aar siden spaserede Onkel og jeg ofte sammen om Aftenen. Han led nemlig den Gang af den Svaghed . . . Sygdom . . . eller hvad man nu vil kalde det, at han ikke kunde sove, naar der var Fuldmaane. Hans Værelse — det er det, vi var inde i før — vender ud mod Haven ligesom dette, og Vinduet er saa lavt, at Maanen skinner helt ind i Stuen.«

»Det var da en mærkværdig Sygdom!« udbrød Greven. »Men jeg troede, at det var Deres Værelse vi drak Te i.«

»Nej, jeg sover der kun i Nat; De og Løjtnanten ligger i mit Værelse.«

»Er det muligt! — Jeg vil aldrig nogen Sinde tilgive mig selv, at De har haft al den Ulejlighed,« sagde Greven, og som Tegn paa, at han mente det opriglgt, lod han Glasset falde ud af sit Øje. »Havde jeg vidst, at det skulde gaa ud over Dem, saa . . .«

»Aa, det er jo ingen Ulejlighed at tale om,« afbrød den unge Pige ham. »Og min Onkels Værelse er desuden saa lyst og saa venligt. Jeg glæder mig ligefrem til at sidde ved Vinduet og se ud i Haven, inden jeg gaar i Seng. Skulde jeg

»Naa, kom saa med Pengene! lille Søster!«

faa Lyst dertil, kan jeg ogsaa svippe udenfor, Karmen ligger nemlig lige over Jorden.«

»En allerkæreste lille Pige,« tænkte Greven, som atter klemte Glasset ind i sit Øje og saa paa hende, medens han satte sin Fod i en gyngende Bevægelse for om muligt at komme til at berøre hendes. »Og hvor fint gav hun mig ikke til Kende, at jeg kunde faa et Stævnemøde med hende i Nat enten i Haven eller ved Vinduet.« — Saa let fandt han sin Sejr, at den unge Pige endogsaa tabte noget af sin Tillokkelse derved.

»Hvor det maa være dejligt at kunne vandre der nede en Nat som denne med den, man elsker,« vedblev han, idet han kastede et tankefuldt Blik over mod de mørke Alleer.

»Ja vist er det dejligt at spasere om Aftenen i Maaneskin,« svarede Lise, der blev saa forvirret ved Grevens Ord og den gentagne Berøring af hans Fod, at hun slet ikke vidste, hvad hun selv sagde. Hun følte sig ilde og beklemt til Mode og vilde gaa, men i det samme nærmede Løjtnanten sig, og hun besluttede da at blive for at komme lidt paa det rene med, hvad der boede i den tavse unge Mand.

»Det er dog en dejlig Aften!« begyndte Polosov.

»Det lader til, at de ikke kan tale om andet end Vejret,« tænkte Lise.

»Og hvilken henrivende Udsigt! — Men De kender den vel saa godt, at De er ked af den,« tilføjede han, for han havde den Vane, naar han var genert, at sige Ting, som der ikke var synderlig Mening i.

»Hvorfor tror De dog det?« svarede Lise. »Man kan blive ked af Mad og af Klæder, men af en smuk Udsigt bliver man aldrig ked. Inde fra Onkels Værelse har man den dejligste Udsigt til Dammen; jeg glæder mig til at sidde og se der ned i Aften.«

»Der er nok ingen Nattergale i Haven,« sagde Greven, der ærgrede sig over, at Polosov ved sin Nærværelse hindrede ham i at træffe nærmere Aftale om Stævnemødet.

»Jo, vi plejer ellers altid at have Nattergale,« oplyste Lise. »I Aar har der ogsaa været en, og den sang saa dejligt lige til for en Uges Tid siden, men saa hørte den med ét op. Den er formodentlig bleven skræmmet bort af en eller anden. For

3 Aar siden sad Onkel og jeg ofte timevis nede i det lukkede Lysthus og hørte paa den dejlige Nattergalesang.«

»Hvad er alt det, den lille Skælm staar der og fortæller Dem?« sagde Onkelen, som kom humpende hen til dem. — »Naa, mine Herrer, hvad siger De saa om at faa lidt at leve af?«

Efter Aftensbordet, under hvilket Turbin spiste med saa stærk en Appetit og roste Maden i saa høje Toner, at det til Dels lykkedes ham at forjage Værtindens slette Humør, anbefalede Officererne sig. Greven trykkede Anna Fedorovnas Haand, men kyssede den ikke, hvilket forbavsede den gamle Dame i høj Grad. Han gav ogsaa Lise Haanden og saa hende ind i Øjnene med et betydningsfuldt Smil, der atter forvirrede den unge Pige.

»Han ser godt ud,« tænkte hun, »men han er vist meget indtaget i sig selv.«

XIV.

»Det er en stor Skam af dig,« begyndte Polosov, saa snart han og Greven atter vare inde i deres Værelse. »Jeg gjorde mig jo al mulig Umage for at tabe og sparkede hele Tiden til dig under Bordet. Hvor kunde du dog nænne det? Saa du da ikke, at den gamle Dame var helt ude af sig selv over sit Tab?«

»Nej, Magen til grinagtigt gammelt Fruentimmer har jeg aldrig set! Hvor blev hun dog gal i Hovedet, fordi hun tabte!« raabte Greven og brast i saa ubændig en Latter, at Johan, der stod i Nærheden af ham, blev revet med af hans Munterhed og vendte sig bort for at kunne fnise i Smug. — »Ha ha ha! Ho ho, ho!« lo Turbin. »Og saa var det oven i Købet en Søn af Familiens gamle Ven, der gjorde hende al den Tort!«

»Ja, jeg finder nu ikke, at det var rigtigt af dig,« vedblev Polosov. »Jeg vil sige dig, at jeg ligefrem havde ondt af hende.«

»Aa Vrøvl! Hvor du dog er ung endnn! Hvorfor vilde du absolut have, at jeg skulde tabe? Hvorfor? Tror du da ikke, at jeg ogsaa har maattet bløde, inden jeg lærte at spille. Nej, man skal være praktisk, du, ellers kommer man ingen Vegne.«

Polosov svarede ikke. Han længtes kun efter at faa Ro til at tænke uforstyrret paa den smukke unge Pige, der havde gjort saa dybt et Indtryk paa ham. Han klædte sig derfor af og strakte sig i den rene, bløde Seng, som Lise havde redt op.

»Fanden i Vold med det dumme Soldaterliv og al den tomme Hæder og Ære, som man gør saa meget Væsen af!« tænkte han og saa op mod Vinduet, hvor Maanens blege Straaler tittede ind gennem Shavlet. »Nej, Lykken — den bestaar i at leve i en stille Afkrog som denne, sammen med en kærlig, forstandig og trofast Ægtemage. Det er den sande — den varige Lykke!«

»Hvorfor klæder du dig ikke af?« spurgte han Greven, da han saa, at denne vedblev at gaa op og ned ad Gulvet.

»Jeg kan ikke sove endnu. Sluk du kun Lyset, hvis du har Lyst dertil; jeg kan godt gaa i Seng i Mørke,« svarede Turbin og fortsatte sin Vandring.

»Naa, saa du kan ikke sove,« tænkte Polosov. I Aften, mere end nogen Sinde før, følte han sig misfornøjet med den Indflydelse, Greven havde over ham, og var rigtig oplagt til at gøre Oprør imod ham. »Jeg kan saa levende forestille mig, hvad det er for Tanker, der for Øjeblikket render rundt i dit friserede Hoved. Tror du da ikke, at jeg lagde Mærke til, hvor godt du syntes om hende? Men du forstaar ikke at vurdere denne rene, uskyldige unge Pige, som hun fortjener det. Nej, hvad du trænger til, det er en Minna og et Par Oberstepauletter.«

»Hvor skal du hen?« spurgte han Greven, da denne tog sin Hue paa og nærmede sig Døren.

»Jeg vil ud i Stalden for at se, om alt er i Orden,« svarede Turbin.

»Det var da besynderligt!« tænkte Løjtnanten, og idet han gjorde sig Umage for at forjage de skinsyge Tanker, som han selv fandt latterlige, slukkede han Lyset og vendte sig om paa Siden.

XV.

Efter at Anna Fedorovna havde gjort Korsets Tegn og kysset sin Broder, sin Datter og den lille Pimotschka gik hun ind i sit Sovekammer.

Den gamle Dame havde ikke længe været i saa stærk en Sindsbevægelse som i Dag, og hun var endnu i et saadant Oprør, at hun knap kunde samle sig til at bede sin Aftenbøn. Erindringen om den afdøde Greve vedblev at spøge rundt i hendes Hoved, og hun kunde ikke glemme, hvor ubarmhjærtig hans Laps af en Søn havde trukket hende op i Spillet. Hun klædte sig imidlertid af, drak sit sædvanlige Glas Kvas og gik i Seng. Ligesom hun havde lagt Hovedet til Puden, kom hendes Yndlingskat listende ind; hun tog den op til sig, strøg den hen over Ryggen og hørte paa dens ensformige, snurrende Spinden uden dog at kunne falde i Søvn. Hun mente, at det var Kattens Skyld, og jog den bort. Mis faldt blødt ned paa sine Poter, viftede med Halen og sprang op paa Løjbænken. Lidt efter kom Ustjuschka, der laa her paa Gulvet om Natten, slæbende med sin Madrats; hun slukkede Lyset, tændte Natlampen og gik til Ro. Anna Fedorovna lyttede til hendes rolige, langtrukne Aandedræt, der lidt efter lidt gik over til en lydelig Snorken, og ærgrede sig over, at Søvnen ikke vilde komme til hende selv. Hvad enten hun lukkede Øjnene eller holdt dem aabne, saa hun Grev Fedors og hans Søns Ansigter for sig. Hun kunde ikke finde Ro: snart var det Fjerdynen, der tyngede hende, snart Uret uden for Sengen, der dikkede hende ind i Øret, og snart Ustjuschka, der snorkede paa den mest irriterende Maade. Hun vækkede hende, men lige meget hjalp det· Tanker og Forestillinger af enhver Art vedblev at danse rundt i Hovedet paa hende og holdt hende vaagen. I det ene Øjeblik saa hun sig selv i en stærkt forynget Skikkelse danse rundt med Grev Fedor Turbin og følte hans Kys paa sine fyldige, hvide Skuldre, i det næste troede hun at se sin Datter i den unge Greves Arme. Men saa snorkede Ustjuschka med ét saa højt, at alle disse Syner forsvandt.

»Nej, Tiderne har forandret sig og Menneskene med,« tænkte Anna Fedorovna. »Grev Fedor Turbin vilde være gaaet i Ilden for mig, hvis det havde været nødvendigt. Og det forstaar jeg saa godt, for jeg var ualmindelig indtagende den Gang. Men Sønnen, han ligger nu og sover paa sit grønne Øre, glad over, at han har vundet mine Penge fra mig, og tænker ikke paa galante Æventyr. Nej, Grev Fedor, han var

rigtignok af en hel anden Slags. Aldrig skal jeg glemme, da han faldt paa Knæ for mig og sagde: »Vil De have, at jeg skal springe ud af Vinduet, saa gør jeg det straks.« Og han vilde ogsaa have gjort det, hvis jeg havde forlangt det.

Pludselig hørte hun hurtige og lette Skridt ude i Gangen. Døren gik op, og Lise kom farende ind i Natdragt og kastede sig bleg og skælvende hen over Moderens Seng. —

Efter at Lise havde sagt Godnat til sin Moder, gik hun ind i sin Onkels Værelse og iførte sig sin Natdragt. Derpaa slukkede hun Lyset, satte sig hen ved det aabne Vindue og fæstede sit drømmende Blik paa Dammen, der straalede som Sølv i det blege, klare Maaneskin.

Alt det, der tidligere havde givet hendes Liv Indhold og Værd, syntes hende nu med ét at svinde ind til intet. Hendes blinde Kærlighed til Moderen, hendes varme Omsorg for den skikkelige Onkel, de stærke Baand, der i saa mange Aar havde knyttet hende til Landsbyens Befolkning, den levende Følelse, hvormed hun omfattede en Natur, hun var vokset op i og kendte til Bunds — alt det forekom hende nu kedeligt, unyttigt og betydningsløst. Det var, som om en Stemme uafladeligt hviskede hende ind i Øret: »Taabe! Taabe! I tyve Aar har du ofret dig uden at vide hvorfor — uden at vide, hvad Lykken er.« Og jo længer hendes Blik fordybede sig i den ubevægelige, maanebelyste Have, desto stærkere blev disse Tanker hos hende. Men det var ikke nogen pludselig Forelskelse i Greven, der fremkaldte dem; nej, tværtimod, ham syntes hun ikke om. Den tavse Løjtnant, der ikke saa synderlig godt ud, vilde snarere have kunnet interessere hende. Derfor var det saa ærgerligt, at Grevens Billede atter og atter dukkede op i hendes Fantasi, og det skønt hun hele Tiden sagde til sig selv: Det er ikke ham! Det er ikke ham! Hun følte det ret i denne tavse, maaneklare Nat, at hendes Ideal, det Ideal, hun skulde kunne elske, maatte være ophøjet og fuldkomment som det Billede af Naturen, der nu mødte hendes Blik.

»Aa Gud! Skulde jeg da virkelig have levet min Ungdom forgæves? Skulde det være muligt?« sukkede hun og saa op mod den høje, klare Himmel, som var bedækket med smaa, hvide Skyer, der gled hen mod Maanen. »Dersom den øverste af den hvide Strime der henne lægger sig foran Maanen,«

sagde hun til sig selv, »saa har jeg Ret i min Tro.« Hun saa op: den lange, flossede Skystribe kom sejlende og gled hen over den nederste Halvdel af den lyse, gyldne Skive. En let Skygge lagde sig over Græsset, Lindetræernes Toppe og Dammen; og samtidig med denne pludselige Formørkelse gik der en sagte Luftning gennem Træer og Buske, som førte Duften af Syréner og dugget Løv og Græs ind mod det aabne Vindue.

»Nej, jeg tror det alligevel ikke,« sagde hun til sig selv for at trøste sig. »Og hvis nu Nattergalen giver sig til at synge i Nat, saa betyder det, at alt, hvad jeg har siddet og tænkt her i Aften, kun er Daarskab, og at jeg ingen Grund har til at fortvivle.«

Længe sad hun endnu og ventede, og Lys og Skygge skiftede med hinanden, alt eftersom Maanen var fremme mellem Skyerne eller skjult mellem disse. Hun var allerede begyndt at blunde, da hun blev vækket af Nattergaletriller, der lød helt nede fra Dammen. Det var, som om disse Toner bragte hende Budskab om en hemmelighedsfuld Forbindelse mellem hendes Væsen og den Natur, der laa saa rolig foran hende i Maanens stille, drømmende Lys. Hendes Bryst hævede sig til et Suk, og al hendes Sorg og Tvivl flygtede bort i lindrende Taarer. Saa lagde hun Hovedet paa Karmen, bad sin Aftenbøn og faldt atter i Søvn med fugtige Øjne.

Hun vaagnede ved, at en Haand rørte ved hendes, og denne Berøring, der først var let og blid, gik lidt efter lidt over til et fast Haandtryk. Pludselig huskede hun, hvor hun var; hun fór op med et Skrig og opdagede da en Skikkelse lige foran sig. Forfærdet veg hun tilbage, og idet hun gjorde sig Umage for at tro, at det ikke var Greven, der stod udenfor, belyst af Maanens blege Straaler, styrtede hun ud af Værelset.

XVI.

Hun havde ikke taget fejl; det var virkelig Greven. Saa snart denne hørte den unge Piges Skrig, der besvaredes af Vægterens hæse Raab henne bag Havehækken, styrtede han som en Tyv, der gribes paa fersk Gerning, hen over Græsplænen og ind i den mørke Allé.

»Jeg Fæ! Jeg Fæ!« gentog han den ene Gang efter den anden næsten fuldstændig mekanisk. »Jeg gjorde hende jo bange. Hvorfor vækkede jeg hende ogsaa saa pludselig? Nej, hvad er jeg dog for en Klodrian!« Han blev staaende og lyttede: Vægteren aabnede Laagen og gik ind i Haven slæbende sin lunge Stok efter sig i Grusgangen. Greven, der ikke troede sig sikker, hvor han var, løb ned til Dammen for at skjule sig der. Saa ængstelig var han, at han rystede som et Æspeløv, da en Frø, som han skræmmede op, plumpede ud i Vandet. Han krøb sammen helt inde under Bredden for ikke at blive opdaget, og i denne ubekvemme Stilling gennemgik han i Tankerne, hvad han nys havde oplevet. Han var krøbet over Havehegnet og havde straks opdaget hendes Skikkelse i det aabne Vindue. Flere Gange havde han listet sig hen mod dette, men Modet havde svigtet ham hver Gang, og saa var han løbet sin Vej igen. I det ene Øjeblik havde han været overbevist om, at hun ventede ham med Længsel, i det næste havde han sagt til sig selv, at der var noget mistænkeligt i, at hun var gaaet saa glat ind paa dette Stævnemøde. Endelig havde han da faaet Bugt med sin tossede Ængstelighed, var løbet lige hen til Vinduet og havde taget fat i hendes Haand. —

Vægteren gik hostende hen ad Grusgangen, knirkede med Laagen og forsvandt bag Hækken. Vinduet, hvor den unge Pige havde siddet, blev smækket i og Skodderue lukket for indvendig fra. Greven forlod sit Skjul. Han var rasende. Hvad vilde han ikke have givet til at kunne begynde forfra, saa skulde han nok bære sig klogere ad. »Saadan en allerkæreste, sød lille Pige! Saa frisk og saa nydelig! Og hende har jeg ladet løbe! Aa, jeg er et Bæst!« tænkte han og gik med forbitrede Skridt op og ned i den mørke Lindeallé.

Men denne dejlige, maaneklare Nat virkede ogsaa beroligende paa hans Sind, og hans Ophidselse tabte sig lidt efter lidt og gav Plads for blidere Følelser.

Maanens blege Straaler tegnede sig i Smaakredse i den mørke Gang, spillede i det hvide, frynsede Lav, der bedækkede Stammer og Grene, og lastede et Sølvskær over de sitrende Blade. Oppe i Huset slukkedes Lysene; alt var stille, og kun Nattergalens Triller fyldte det store, lyse Rum.

»En dejlig Nat! En ganske henrivende Nat!« tænkte

Greven, medens han i lange Drag indaandede den liflige Duft og Friskhed, der strømmede ud fra Havens Buske og Træer. Et Øjeblik var han endogsaa lige ved at fortryde sin Opførsel og ikke utilbøjelig til at tro paa Muligheden af, at han kunde have krænket den unge Pige. Men i det næste tænkte han sig gaaende med hende her i Havens Gange, kyssende og omfavnende hende, som om hun kunde været hans Minna. »Nej, jeg er et rigtigt Bæst!« sagde han saa atter til sig selv. »Jeg skulde naturligvis straks have taget hende om Livet og kysset hende paa Munden.« Og fuld af denne Anger vendte Greven tilbage til sit Værelse.

Polosov var vaagen endnu. Saa snart han hørte Turbin, vendte han sig om imod ham.

»Sover du?« spurgte denne.

»Nej.«

»Har du Lyst til at høre mine Oplevelser?«

»Ja, hvad har du oplevet?«

»Nej, jeg tror heller, jeg lader være. Skønt — jeg kan lige saa godt fortælle dig dem. Aa, tag Benene lidt til dig!«

Og Greven, der nu havde faaet fuldstændig Bugt med sin Ærgrelse over det mislykkede Stævnemøde, satte sig smilende paa Kanten af Løjtnantens Seng.

»Du kan tænke dig,« sagde han, »at den lille Frøken der inde var saa venlig at love mig et Stævnemøde.«

»Hvad siger du?« raabte Polosov, idet han rejste sig halvt op i Sengen.

»Naa, naa! Hør dog roligt paa mig!«

»Et Stævnemøde! Naar lovede hun dig det? — Det er umuligt?«

»Ja, nu skal du høre. Medens I sad og gjorde Whistregnskabet op, fortalte hun mig, at hun vilde sidde ved Vinduet i Aften, og lod mig tillige vide, at det var den letteste Sag af Verden at smutte ind og ud af det. Ser du, jeg er praktisk: medens du sad og snakkede med den gamle, fik jeg aftalt et Stævnemøde. Du hørte jo ogsaa, at hun fortalte, at hun vilde sidde ved Vinduet i Aften og se ned paa Dammen.«

»Aa, det har hun vist sagt uden nogen som helst Hensigt!«

»Ja, det véd jeg ikke. Maaske det blot var et fint lille Vink, hun vilde give mig. Men nu skal du høre, hvordan

det gik mig. — Jeg har baaret mig ad som et rigtigt Fæ,« sagde Greven og smilede haanligt ad sin egen Dumhed.

»Men hvad er der da sket? Hvor har du været henne?«

Turbin fortalte ham sit Æventyr, men berørte ikke sin Tøven og Ængstelighed med et Ord. »Jeg maa imidlertid have grebet Sagen forkert an,« sluttede han, »for hun skreg op og løb sin Vej.«

»Naa, saa det gjorde hun,« sagde Løjtnanten med et tvungent Smil.

»Ja. — Men nu er det paa Tiden at sove.«

Polosov vendte sig ind mod Væggen og laa saa en halv Snes Minutter uden at sige noget. Da han atter vendte sig om, havde hans Ansigt et smerteligt, men bestemt Udtryk.

»Grev Turbin!« sagde han med en Stemme, der dirrede af Harme.

»Hvad behager? Drømmer du?« spurgte Greven rolig. »Hvad er der i Vejen, Løjtnant Polosov?«

»Grev Turbin! De er en Slyngel!« raabte Polosov og sprang ud af Sengen.«

XVII.

Næste Morgen rykkede Eskadronen videre. Turbin og Polosov forlod Huset uden at sige Farvel til deres Kvarterværter og talte ikke et Ord med hinanden hverken denne eller de følgende Dage. Saa snart Eskadronen stødte til Regimentet, blev Duellen fastslaaet. Den flinke, elskværdige Ritmester Schultz, som Greven havde valgt til sin Sekundant, fik det imidlertid maget saaledes, at der ikke alene ikke blev noget af Duellen, men at hele Sagen blev fuldstændig dysset ned; og skønt Forholdet mellem Turbin og Polosov blev noget køligere end før, vedblev de dog at være dus og mødtes ligesom tidligere ved kammeratlige Middage og Sammenkomster.

Polikuschka.

Det var Aften, sent ud paa Efteraaret; Forvalteren stod inde hos sin Frue og aflagde Rapport.

»Som De behager at befale, naadige Frue,« sagde han. »Men det gør mig kun ondt for Dutlovs, for det er flinke Folk, og hvis vi ikke tager en af Hovbønderne, kan de ikke undgaa deres Skæbne. Hele Miren*) peger paa dem. — Men for Resten maa det jo blive, som Deres Naade vil have det.«

Da Forvalteren havde talt, foldede han Hænderne over Maven, vendte Øjnene mod Himlen og lagde Hovedet paa Siden med et resigneret Udtryk, der syntes at antyde, at han nu var parat til at høre paa alt det Vrøvl, hans Herskerinde maatte møde med.

Efter Fruens Mening bestod en Forhandling som denne i, at hun fik Melding om, hvad der forelaa, og derefter tog Beslutning om, hvad der skulde ske, men Forvalteren, Jegor Michajlitsch, mente, at det, der foregik her, bestod i, at han underkastede sig den Ceremoni at staa i Krogen, stirre hen paa Sofaen og høre paa Fruens lange Snak, medens han samtidig ved alle de Midler, der stod til hans Raadighed, fik hende til at sige Ja og Amen til alt, hvad han foreslog.

Det Spørgsmaal, der forelaa i Dag, var, hvem der skulde udtages til Rekrut. Pokrovskoje skulde stille tre ialt. For de

---

*) Mir (Verden) er den russiske Betegnelse for Landkommunen. Miren har en stor Selvstændighed og afgør de foreliggende Spørgsmaal ved Stemmeafgivning blandt de Ældste. O. A.

tos Vedkommende kunde der ikke være nogen Vaklen eller Tvivl hverken fra Fruens eller fra Mirens Side; de var selvskrevne efter Loven. Det var den tredje, man ikke kunde blive enig om. Forvalteren traadte i Skranken for Dutlovs og vilde have at Fruen skulde udtage Hovbonden Polikuschka*), som ganske vist havde Kone og fem Børn at forsørge, men var yderst ilde set af alle, fordi han ikke kunde lade være med at rapse. Fruen holdt derimod paa Polikuschka, baade for hans smaas Skyld, og fordi hun var i Færd med at hjælpe paa hans slappe Moral med Religionens Styrkemidler. Men paa den anden Side ønskede hun heller ikke noget ondt over Dutlovs, som hun slet ikke kendte og aldrig havde set. Og nu kunde hun ikke faa det ind i sit Hoved, og Forvalteren vilde ikke sige hende det ligeud, at hvis Polikuschka ikke blev taget til Soldat, saa gik det ud over en af Dutlovs. »Jeg vil ikke styrte dem i Ulykke,« gentog hun den ene Gang efter den anden salvelsesfuldt, og Jegor burde da have svaret: »Ja, saa betal 300 Rubler for en Stedfortræder, saa er hele Sagen i Orden,« men det var han altfor fin en Politikus til at gøre.

Jegor Michajlitsch gjorde sig det altsaa saa bekvemt som muligt henne i sin Krog og støttede sig endogsaa lidt op mod Væggen. Han saa med et underdanigt Udtryk hen paa Fruen og fulgte opmærksomt hendes Læbers Bevægelser og den skælvende Skygge af hendes Kappestrimmel under Maleriet, men han fandt ingen Anledning til at høre efter, hvad hun sagde, og det skønt hun talte længe og meget. Han kæmpede mod den Gaben, der trak op bag hans Øren, og forandrede den behændig til en Hosten, idet han holdt Haanden for Munden og rømmede sig.

Jeg har set Lord Palmerston sidde ubevægelig og med Hatten paa Hovedet, medens et Medlem af Oppositionen tordnede løs mod Ministeriet, og saa pludselig rejse sig og holde en Tale paa tre Timer, i hvilken han Punkt for Punkt gendrev alle Modstanderens Paastande. Men jeg, der mange Gange har set Jegor Michajlitsch optræde paa en aldeles lignende Maade overfor sin Herskerinde, blev ikke forbavset eller imponeret.

---

*) Diminutiv af Polikej.

O. A.

Om Jegor nu frygtede for at falde i Søvn eller fandt, at Fruen havde snakket tilstrækkeligt, nok er det, at han med ét vaagnede op af sin Dvale og tog til Genmæle.

»Som De befaler, naadige Frue,« begyndte han med sin sædvanlige Indledningsfloskel. »Men der er kun det i Vejen, at Miren for Øjeblikket er samlet uden for mit Kontor, og at vi maa have en Afgørelse paa Sagen. Loven siger nemlig, at Rekrutterne skal give Møde i Byen inden Midten af Oktober, og skal Miren vælge, bliver det en af Dutlovs, for der er ingen anden at tage. Miren bryder sig ikke om Deres Naades Interesser, og det er den ogsaa fuldstændig ligegyldigt, om Dutlovs gaar til Grunde. De stakkels Mennesker — jeg har set, hvordan de har maattet kæmpe for at komme igennem; de har levet i Fattigdom, saa længe jeg har været Forvalter, og nu, da den gamle Dutlov er kommen saa vidt, at han kan faa lidt Støtte hos Brodersønnen, skal han styrtes i Ulykke igen. Ja, Deres Naade ved jo, at jeg varetager Deres Tarv, som om det kunde være min egen; derfor maa jeg ogsaa have Lov til at sige: Det er sørgeligt, Frue, men ske, som De vil! Mig kan det være det samme; jeg er ikke i Slægt med Dutlovs og ej heller betalt for at tale deres Sag.«

»Det har jeg jo heller aldrig sagt, Jegor!« afbrød Fruen ham, men samtidig tænkte hun: »Gud ved, om han ikke skulde have ladet sig smøre af Dutlovs?«

»Det er den bedste Familie i hele Pokrovskoje,« vedblev Jegor. »De er baade gudfrygtige og arbejdsomme. Den gamle Dutlov har været Kirkeældste i 30 Aar, han rører ikke Brændevin, bander aldrig og gaar i Kirke hver eneste Søndag.« — Jegor vidste nok, hvordan han skulde tage sin Frue. — »Og dertil kommer, at han kun har to Sønner, den tredje Arbejder i hans Familie er hans Brodersøn. Miren har udpeget Dutlov, men skulde det gaa retfærdigt til, burde han trække Lod sammen med alle de Famlier, der kun har to Sønner. Der er endogsaa dem med tre Sønner, som er bleven helt fri for at afgive Rekrutter, fordi de sidder daarligt i det, og saa skal det gaa ud over Dutlovs, blot fordi det er hæderlige og flinke Folk *).«

*) Før 1874 var Rekrutteringen i Rusland hovedsagelig lagt i Kommunernes Haand. Hver Kommune fik at vide, hvor mange Rekrutter den skulde

Fruen var ikke med mere. Hun forstod ikke, hvad Jegor mente med al sin Snak om Lodtrækningen og om Hæderligheden, og hørte kun Lyden af hans Stemme, medens hendes Øjne dvælede aandsfraværende ved Knapperne i hans Nankingsfrakke. Men hvad gjorde det ogsaa, at hun ikke fulgte ham med Opmærksomhed; i en Forretningssamtale er det jo ligegyldigt, om man forstaar, hvad der bliver sagt til en, naar man blot ved, hvad man selv vil sige. Og det vidste Fruen.

»Hvorfor vil du dog ikke forstaa mig, Jegor Michajlitsch?« sagde hun utaalmodigt. »Jeg ønsker jo slet ikke, at nogen af Dutlovs skal tages til Soldat. Du maa da kende mig saa meget, at du ved, at jeg gør alt for at hjælpe mine Bønder, og at jeg ikke vil deres Ulykke. — Du ved jo, at jeg gærne vilde ofre alt for at blive fri for den sørgelige Nødvendighed at skulle afgive nogen af mine, det være sig den ene eller den anden,« tilføjede hun og glemte rent, at hun ikke behøvede at ofre alt, men kun 300 Rubler*). »Men det vil jeg blot sige dig, at Polikej, afgiver jeg ikke. Da han havde den Historie med Uret, gik han straks til Bekendelse for mig og svor

---

stille, og disse udtoges da efter en vis Rækkefølge eller ved Lodtrækning. Om den ene eller den anden Fremgangsmaade skulde finde Sted, var i Regelen overladt Kommunen; undertiden anvendtes en Kombination af begge. Skete Undtagelsen efter en vis Rækkefølge, forelaa der som Grundlag en af Miren vedtaget Liste, i hvilken alle Familier i Kommunen var indførte i en Orden, der var afhængig af Antallet af deres værnepligtige Medlemmer. De Familier, som havde det største Antal Sønner (Arbejdere), stod først for Tur til at stille Rekrutter; de, som kun talte én Arbejder, var helt fritagne. Skete Udtagelsen efter Lodtrækning, gjorde et lignende Princip sig gældende. Familierne blev i saa Fald forinden Lodtrækningen henførte til tre Kategorier. Til den første hørte de, der havde 4 Sønner (Tschetverniki); til den anden og tredje de, der havde henholdsvis 3 Sønner (Trojniki) og 2 Sønner (Dvojniki). Var det Antal Rekrutter, som skulde stilles af Kommunen, mindre end Tallet af de Familier, der hørte til første Kategori, afgjorde Loddet Indkaldelsen mellem disse; var det større, fandt Lodtrækning Sted blandt dem, der hørte til anden eller tredje Kategori; Individer, som var til Besvær for Kommunen eller Godsejeren, kunde forlods udtages. Denne Rekrutteringsmaade medførte ofte store Uretfærdigheder, idet Bestemmelserne var saa elastiske, at Miren og Godsejeren for en stor Del havde frie Hænder. O.A.

*) I Følge de gældende Bestemmelser kunde den, der var udtaget til Rekrut, løskøbes for en bestemt Sum, hvis Størrelse fastsattes hvert Aar. O. A.

paa, at han vilde forbedre sig. Og da jeg saa talte alvorligt og indtrængende til ham, blev han saa rørt, at han græd, og jeg kunde mærke, at hans Anger var oprigtig.«

»Naa, nu begynder hun nok forfra igen,« tænkte Jegor og fortabte sig i Beskuelsen af en klar, gul Skive, som svømmede i Fruens Vandglas. »Er det Appelsin eller Citron?« spurgte han sig selv og kom til det Resultat, at der sikkert maatte være noget i, der kradsede.

»Se, nu er der næsten gaaet et halvt Aar,« vedblev hun, »og i al den Tid har han opført sig rigtig godt og ikke været fuld en eneste Gang. Hans Kone har selv sagt til mig, at han er bleven et helt andet Menneske. Og hvor kan du saa forlange, at jeg skal straffe ham? Vilde det ikke være ligefrem umenneskeligt at afgive en Mand, der har fem Børn og kun sine to Arme at ernære dem med? — Nej, nej, Jegor, lad mig ikke høre mere om det,« tilføjede hun og tog en Slurk af Glasset.

Jegor fulgte opmærksomt dens Nedgliden gennem Halsen og sagde derpaa kort og tørt:

»Det skal altsaa være en af Dutlovs.«

»Men Herregud, kan du da slet ikke forstaa mig? raabte Fruen og slog Hænderne fortvivlet sammen. »Ønsker jeg da at gøre den gamle Dutlov ulykkelig? Har jeg maaske det allerfjerneste imod ham? Gud er mit Vidne til, at jeg er villig til at gøre alt for ham og hans!« — Hun løftede Øjnene mod Helgenbilledet i Krogen, men trak dem hurtigt til sig igen, da hun kom i Tanker om, at det ikke var Gud, men en almindelig Helgen, som var afbildet derhenne. Men underligt nok faldt det hende endnu ikke ind, at 300 Rubler kunde hjælpe hende ud af Pinen. — »Ak, hvad skal jeg dog gøre?« sukkede hun. »Jeg forstaar mig jo slet ikke paa det Rekrutvæsen, og det er da heller ikke saa løjerligt. Men jeg stoler paa dig, Jegor; du ved, hvad jeg vil. Sørg for, at det gaar efter Loven, og at alle bliver tilfredse. Hm! Det kan være slemt nok for Dutlovs, men vi andre har jo ogsaa haft vore tunge Øjeblikke. Nej, jeg kan ikke forsvare at afgive Polikej. Du maa selv kunne indse, at det vilde være syndigt og umenneskeligt af mig.«

Hun var nu kommen saa stærkt i Aande, at hun kunde

have talt mange Timer til, men heldigvis kom Stuepigen ind i det samme.

»Hvad vil du, Dunjaschka?« spurgte Fruen.

»Der staar en Bonde udenfor, som spørger, om Miren skal vente længer paa Jegor Michajlitsch,« svarede Pigen og saa forbitret hen paa Forvalteren, idet hun tænkte: »Se til ham, nu har han bragt Fruen i et saadant Oprør, at hun ikke lader mig sove før Kl. 2 i Nat.«

»Ja, ja, gaa saa, Jegor,« sagde Fruen og sank mat tilbage i Puderne.

»Som De befaler, Deres Naade,« svarede Forvalteren, der nu havde opgivet Dutlovs. — »Og hvem skal hente Pengene hos Gartneren?«

»Er Petruschka ikke kommen tilbage fra Byen?«

»Nej, ikke endnu.«

»Men kan Nikolaj da ikke besørge det?«

»Nej, min Fader ligger syg af Gigt i Lænderne,« oplyste Dunjaschka.

»Skal jeg da ikke tage derind i Morgen?« spurgte Forvalteren.

»Du? — Nej, dig kan vi ikke undvære her, Jegor,« svarede Fruen og saa ud, som om hun tænkte sig om. — »Hvormange Penge er det, der skal hentes?«

»462 Rubler*), Deres Naade.«

»Send Polikej,« sagde Fruen og satte sit mest bestemte Ansigt op.

»Som Deres Naade befaler,« svarede Jegor med et næsten umærkeligt Smil.

»Lad ham komme op til mig snarest.«

»Som Deres Naade befaler,« gentog Jegor og begav sig over til sit Kontor.

II.

Den usselige og snavsede Polikej, der oven i Købet ikke var barnefødt i Landsbyen, havde aldrig været i Kridthuset

---

*) Her menes Sølvrubler; hvor der senere i Fortællingen er Tale om disse Penge, nævnes deres Værdi i Sedler, som den Gang beløb sig til mere end det tredobbelte. O. A.

»Men Herregud, kan Du da slet ikke forstaa mig?«

hverken hos Husholdersken, Hushovmesteren eller Forvalteren. Intet Under derfor, at hans Krog var lille og daarlig, skønt han havde Kone og fem Børn.

Krogene var bleven indrettet af den afdøde Herre paa følgende Maade:

Midt i en Murstenshytte paa 15 Alens Diameter var der opført en Fællesovn, og rundt om den gik der en »Kolidor« — som Bønderne kaldte den — der ved Træskillevægge var delt i 4 Kroge. Der var ikke megen Plads i nogen af dem, men især ikke i Polikejs, som laa nærmest ved Indgangsdøren, og skønt hele Møblementet kun bestod af en bred Seng, en Vugge til Pattebarnet og et lille trebenet Bord, der tjente baade til Vaske-, Spise- og Arbejdsbord, kunde man næsten ikke røre sig herinde, saa meget mere som Fade, Stripper, Familiens Pjalter, en halv Snes Høns og en lille Kalv optog den Smule Plads, der var tilbage. Polikej og hans Familie vilde slet ikke have kunnet være her, hvis ikke den til *Krogen* hørende Fjerdedel af Ovnen, oven paa hvilken der var Plads baade til Mennesker og Husgeraad, havde bødet lidt paa det indskrænkede Rum. Kneb det, kunde man jo ogsaa opholde sig udenfor, paa Trappen, skønt det rigtignok var noget koldt at sidde under aaben Himmel i Oktober Maaned, navnlig naar der som her kun var én Pels til 7 Mennesker. Men Børnene kunde i alt Fald holde sig varme ved at løbe rundt og lege, og Manden og Konen ved at arbejde. Blev der for koldt, kunde de alle krybe op paa Ovnen, hvor der var 40 Graders Varme. Man skulde synes, at det maatte være drøjt at leve under saadanne Betingelser, men Familien fandt sig godt i det og forlangte ikke bedre. Akulina vaskede om Manden og Børnene, spandt og vævede, blegede sit Lærred, stegte og kogte i den fælles Ovn og skændtes med de andre Koner eller førte Sladder med dem. Familien led ingen Mangel: der var Føde til Voksne og Børn og Strøelse til Koen. Brændsel fik den leveret frit, lidt Hø faldt der ogsaa af fra Herskabsstalden, og saa havde den oven i Købet en lille Strimmel Køkkenhave. Koen havde givet en Kalv, og Hønsene lagde de Æg, der brugtes. Polikej, der havde to Hingste at passe oppe i Herskabsstalden, aarelod Heste og Køer, kurerede med Salver, som

han selv havde opfundet, og fik til Gengæld baade Penge og Levnedsmidler.

Familien havde altsaa kunnet haft det godt, hvis der blot ikke havde været en stor Sorg, som trykkede den. Polikej havde som ung tjent i et Stutteri, hvor Staldmesteren var saa stor en Tyveknægt, at han endte med at blive sendt til Sibirien. Hos ham fik han sin første Opdragelse, og derved vænnede han sig fra Ungdommen af til at rapse. Han var næsten Dreng endnu, da han begyndte derpaa, og dertil kom, at han var svag af Karakter, hverken havde Fader eller Moder, der kunde lære ham bedre, og nok holdt af at tage sig en Taar over Tørsten. Alt, hvad der laa og flød, alt, hvad der ikke var Laas og Slaa for, hvad enten det havde Værdi eller ej, havde Polikej Brug for. Og alle Vegne traf han paa Folk, som var villige til at tage imod disse Sager og give Brændevin og Penge i Stedet. Det er en nem Maade at tjene Penge paa, for den kræver hverken Lærdom eller Kløgt, og er man først slaaet ind paa den Vej, gider man ikke tage fat paa noget andet. Det er ogsaa en let og billig Maade at friste Livet paa, men der er kun det ubehagelige ved den, at der en skønne Dag kan komme et eller andet ildesindet Menneske, som sætter en Stopper for Haandteringen, og saa gaar det saa grundigt ud over en, at man skal have ondt ved at glemme det igen.

Polikej giftede sig, og det var en ren Skat, han fik i sin Kone. Akulina var kun Fattigfolks Barn, men et rask og smukt Fruentimmer: nævenyttig, fornuftig og med Lyst til at tage fat. Hun skænkede ham det ene Barn efter det andet, og kønne og raske var de alle. Polikej opgav imidlertid ikke sit Erhverv, og det gik længe godt. Men saa havde han omsider det Uheld at blive greben paa fersk Gerning, og det var en ren Ubetydelighed, en gammel Tømme, der laa og flød i Stalden, som voldte hans Ulykke. Men han blev som sagt greben, fik sine Stryg, maatte møde for Fruen og kom paa det sorte Bræt. Og fra det Øjeblik havde han Uheld med sig og blev nappet Gang efter Gang. Hele Landsbyen uglesaa ham, Forvalteren truede ham med, at han vilde blive taget til Soldat, Fruen skændte paa ham, Akulina græd og sørgede, og alt gik saa skævt som muligt. Og det var egentlig

Synd, for han var en god og skikkelig Fyr, men han manglede Energi og kunde ikke undvære Brændevin. Kom han hjem fuld, og hans Kone skældte ham ud og pryglede ham, plejede han at sige: »Ak, jeg arme Stakkel! Hvad skal jeg dog gøre? Men nu skal det ogsaa være allersidste Gang, det lover jeg højt og helligt!« Og naar der saa var gaaet en Maanedstid, gik han igen hjemmefra, drak sig fuld og blev borte i flere Dage. »Gud maa vide, hvor han faar Pengene fra?« tænkte Naboerne. Sidste Gang, han havde haft det Uheld at blive nappet, var det i Anledning af et gammelt Væggeur, som han havde fundet i Forvalterens Kontor. Han var kommen derind, medens ingen var til Stede, havde faaet Lyst til Uret og havde saa puttet det til sig og solgt det for en Spotpris inde i Byen. Men saa traf det sig saa uheldigt, at den, der havde købt det, tilfældig kom i Besøg i Landsbyen og fortalte om Uret, han havde faaet for saa billig en Penge. Der blev straks anstillet en Undersøgelse, og takket være Forvalteren, som havde et Horn i Siden paa Polikej, blev den skyldige udfunden og fornøden Rapport afgivet til Fruen.

Denne lod Polikuschka møde for sig. Han kastede sig straks for hendes Fødder og tilstod rørt og angerfuld sin Brøde, saaledes som hans Kone havde raadet ham. Saa begyndte Fruen at formane ham og tale til ham om Pligten og Dyden, Gud og det tilkommende Liv, og han blev da saa sønderknust, at han gav sig til at græde. Det endte med, at hun sagde til ham:

»Jeg tilgiver dig, men lov mig aldrig at gøre det mere.«

»Ja, jeg lover det højt og helligt,« svarede Polikej og græd gudsjammerligt. »Gid jeg maa synke i Jorden, og mine Tarme maa briste i Livet paa mig, hvis jeg nogensinde gør det mere!«

Polikej gik hjem, lagde sig oven paa Ovnen og hylede ynkeligt hele Dagen som en Gris, der skal stikkes. Og fra det Øjeblik tog han sig sammen og gjorde sig ikke mere skyldig i at rapse. Men hvad hjalp det: Folk var nu engang paa Nakken af ham, og da Indkaldelsestiden nærmede sig, pegede alle paa ham.

Polikej havde endnu et Erhverv, og det var Hestedokteriet. Men hvor han havde lært sig den Kunst, vidste

hverken han selv eller andre. Da han som ung var ansat i Stutteriet, blev han kun brugt til at feje i Stalden, vande Hestene og muge under dem. Der havde han altsaa ikke faaet sin Lærdom fra. Senere havde han givet sig af med Væveriet og Gartneriet, og derpaa var han for sine Misgerningers Skyld bleven sat til at hugge Sten paa Landevejen. I disse Stillinger havde han altsaa heller ikke lært, hvordan man kurerer Heste. Det var først, efter at han havde taget Ophold her, at han lidt efter lidt havde erhvervet sig et Navn for sin næsten overnaturlige Dygtighed som Hestedoktor.

Hans Fremgangsmaade var gerne følgende: han aarelod Hesten en eller flere Gange, væltede den derefter om paa Siden og stak den saa med et spidst Instrument i Laaret. Derpaa lod han den spænde fast og gav sig til at snitte i Straalen, indtil det blødte, idet han forklarede, at han gjorde dette, for at Blodet, der havde samlet sig under Hovene, kunde faa frit Løb. Naar det var besørget, erklærede han, at Patienten maatte have en Generalaareladning til, og behandlede saa atter sit Offer med stump Lancet. Han endte Kuren med at komme Vitriol paa Saarene, og undertiden gav han ogsaa det stakkels Dyr, der vrinskede og vred sig af Smerte, noget ind, som han selv havde lavet sammen. Og jo flere Heste han pinte og slog ihjel paa den Maade, jo mere steg Tilliden til hans Dygtighed, og jo flere Ofre kom de trækkende med.

Der er ikke noget forbavsende i, at Bønderne kunde lade sig føre bag Lyset af en saadan Metode. De Midler, Polikej anvendte for at indgyde dem Tillid, er de samme, som virkede paa vore Fædre, som gør Virkning paa os, og vil gøre det paa vore Børn. Bonden, som er fortvivlet over sin syge Hoppe, hans eneste Rigdom, og næsten et Medlem af hans Familie, og som med en Blanding af Tillid og Rædsel følger Polikej, der staar med et alvorsfuldt Ansigt og flænger i Dyrets Kød uden at ane, om hans Kniv støder paa en Sene eller en Aare, kan naturligvis ikke tænke sig, at denne Vindmager snitter væk uden at have mindste Begreb om, hvad han gør. Selv vilde han aldrig bære sig ad paa den Maade, og derfor tror han heller ikke, at hans Næste kan det. Har du ikke, saa har jeg følt noget lignende, naar jeg har bedt en

Læge om at pine en af mine kære. Polikejs Lancet, hans hvide Flaske med Sublimat, hans Aareladninger og al hans Snak om Kuller og Forfangenhed har vel lige saa megen Art i sig som de gode Lægers Tale om Nerver, Reumatisme, Organisme o. s. v.

III

Medens Miren var samlet for at tage Beslutning om, hvem der skulde udtages til Rekrut, sad Polikej paa Sengekanten foran det trebenede Bord og blandede forskellige Sager sammen til en kraftig Hestemedicin, hvis Virkninger han selv ikke kendte. Der var baade Sublimat og Svovl og engelsk Salt, og Urter, som han havde samlet paa Marken i den Tro, at de kunde kurere for Kolik, Forfangenhed og andre Sygdomme. Børnene var allerede gaaet til Hvile. To af dem laa paa Ovnen, to i Sengen og den mindste i Vuggen, ved hvilken Akulina sad og spandt. En Stump Lys, som Polikej i sin Tid havde fundet, brændte i en Trælysestage henne i Vinduet, og for at han ikke skulde forstyrres i sit vigtige Arbejde, gik Akulina hen og pudsede det med sine Fingre, saa ofte det gjordes fornødent.

Der var enkelte stærke Aander, som mente, at Polikuschka var en slet Hestedoktor, og at han ikke duede synderligt som Menneske. Andre — og det var de fleste — mente, at der ikke var stort ved ham selv, men at han var en fremragende Mester i sit Fag. Akulina, der saa ofte skældte ham ud og pryglede ham, indtog en Særstilling: hun betragtede ham ikke alene som den første Hestedoktor i Verden, men ogsaa som det bedste af alle Mennesker.

Polikuschka tog en Pose og hældte noget Pulver ud i Haanden for at blande det med det Miskmask, som laa paa Bordet. Vægtskaal brugte han aldrig, og han foragtede i høj Grad Tyskerne, fordi de benyttede dette Apparat, der efter hans Mening kunde være godt nok til Apotekere, men ikke til Læger. Han vejede Pulveret i Haanden, og da Portionen forekom ham for lille, hældte han omtrent ti Gange saa meget ud paa Bordet. »Lad det kun komme i altsammen,« brummede han halvhøjt, »saa virker det bedre.«

Da Akulina hørte sin Herres og Mesters Stemme, løftede

hun Hovedet og saa hen paa ham, men da hun mærkede, at Sagen ikke angik hende, trak hun atter Øjnene til sig og mumlede med et Udtryk af Beundring: »Hvor han dog er dygtig! Gud maa vide, hvor han dog har lært alt det fra!« — Men Anjutka dog!« raabte hun, da Polikej i det samme tabte Posen paa Gulvet. »Har du da ikke Øjne i Hovedet? Skynd dig hen og hjælp din Fader!«

Anjutka stak sine smaa Pusselanker frem under Tæppet, smuttede ind under Bordet og tog Posen op.

»Dér, lille Far!« sagde hun, skyndte sig op i Sengen igen og trak sine smaa, kolde Fødder op under sig.

»Av, av! Du puffer til mig!« peb hendes yngre Søster halvt i Søvne.

»Ja, jeg skal komme efter jer,« brummede Akulina, og i samme Nu forsvandt begge Smaapigernes Hoveder under Tæppet.

»Tre Rubler tjener jeg da ved den Historie,« sagde Polikej, medens han kom Blandingen paa en Flaske og satte Prop for. »Og det er oven i Købet billigt, jeg gør det, for der skal Hovedbrud til det Doktorvæsen. Aa, Akulina, løb ud og bed Nikita om lidt Tobak. — Du kan sige til ham, at han skal faa Pengene i Morgen,« tilføjede han, trak en lille Træpibe op af Lommen og begyndte at kradse den ud med Fingrene.

Akulina standsede Spindehjulet og gjorde det Kunststykke at gaa ud uden at vælte noget af alt det Skrammel, der fyldte det lille Rum. Polikej satte Flasken ind i Skabet og tog en Lærke, som stod derinde og førte den op til Munden. Men ak, den var tom — der var ikke en Draabe Brændevin i den! Han gjorde en ærgerlig Grimasse, men da Akulina kom ind med Tobak, opklaredes hans Ansigt igen, og da han havde faaet Fyr paa sin Pibe, saa han ud, som om han var rigtig fornøjet med sit Dagværk. Hvad enten han nu tænkte paa, hvordan han den næste Dag skulde hale i Tungen paa den syge Hest, medens han hældte sin vidunderlige Medicin ned i den, eller han glædede sig over, at Nikita ansaa ham for saa vederhæftig, at han overlod ham Tobakken paa Kredit — nok er det, at han for Øjeblikket befandt sig rigtig vel.

Pludselig blev den skrøbelige Dør smækket op paa vid

Gab, og en af Pigerne deroppe fra, en ung Tøs, som blev brugt til at rende Herskabets Ærinder, kom styrtende næsten hovedkulds ind i Krogen. Med deroppe betegner Bonden Herskabets Hus, selv om dette ligger helt nede i et Hul. Aksjutka kom altid farende som skudt ud af en Kanon, og naar hun løb, bevægede hendes Arme sig som Perpendikler foran hendes Krop. Hendes Kinder plejede at være endnu rødere end hendes højrøde Kjole, og Tungen gik gerne lige saa hurtigt paa hende som Benene. Hun kom flyvende ind i saa stærk en Fart, at hun tørnede mod Ovnen, og var dertil saa forpustet, at hun maatte holde inde hvert Øjeblik for at trække Vejret, medens hun afleverede sin Besked til Akulina.

»Jeg skulde hilse og sige fra Fruen, om Polikej vilde komme op,« begyndte hun, men standsede for at snappe efter Vejret. — »Jegor Michajlitsch har været oppe hos os for at tale om, hvem der skulde tages til Rekrut. Fruen har sagt . . .« — Her trak hun atter Vejret dybt. — »at . . . at det skulde være lige paa Minutten.«

Saa snart Aksjutka var færdig, saa hun først et Øjeblik hen paa Polikej og Akulina og derefter paa de to Smaapiger, hvis Hoveder tittede frem under Sengetæppet. Derpaa kastede hun en Nøddeskal, som laa paa Randen af Ovnen, i Hovedet paa Anjutka, og efter at hun endnu en Gang havde sagt, »at det skulde være straks,« fór hun ud af Krogen og pilede af Sted svingende med sine Perpendikler.

Akulina rejste sig, gav sin Mand hans snavsede, lasede Støvler, rakte ham Kaftanen, der hang paa Ovnen, og sagde uden at se paa ham:

»Skal du ikke skifte Skjorte, Iljitsch?«

»Nej,« svarede Polikej kort.

Akulina saa ikke en eneste Gang hen paa sin Ægtefælle, medens han klædte sig paa, og det var godt, at hun ikke gjorde det. Polikejs Ansigt var blegt, hans Læber sitrede, og hans Øjne havde det dybt fortvivlede Udtryk, som man kun træffer hos stakkels, forkuede Syndere, der skælver for Straffen. Da han havde kæmmet sig, vilde han til at gaa, men Akulina standsede ham, stoppede hans Skjortelinning ned og satte ham Huen paa Hovedet.

»Er det sandt, Polikej Iljitsch, at Fruen vil tale med jer?«

lød Snedkerkonens Stemme gennem Bræddevæggen, saa snart Polikej var kommen udenfor.

Snedkerkonen havde haft en varm Batalje paa Morgenstunden med Akulina i Anledning af, at dennes Børn havde væltet en Krukke Lud for hende, og hun frydede sig derfor højligen, da hun hørte, at Polikej skulde op til Herskabet, idet hun gik ud fra, at det ikke var for det godes Skyld. Og da hun var en udspekuleret, ondskabsfuld Kælling, var det hende en ren Glæde at kunne saare og pine ham under Venskabs Maske.

»I skal vel ind i Byen og gøre Indkøb for hende?« vedblev hun. »Jeg antager, at hun har Brug for en sikker Mand og derfor vil sende jer. Kommer I derind, saa køb mig et Fjerdingspund Te med det samme, Polikej Iljitsch.«

Akulina holdt Taarerne tilbage, men hendes Læber fortrak sig til et hadefuldt Smil. Hun havde den største Lyst til at fare ud og trække den afskylige Snedkerkone i Haarene, men da hun saa kom til at tænke paa, at hendes Børn maaske snart skulde miste deres Støtte, og at hun selv vilde komme til at staa ene og forladt i Verden, glemte hun sin slemme Fjende, skjulte sit Ansigt i Hænderne og sank om paa Sengen.

»Av, av, lille Mor, du klemmer mig jo helt flad,« klynkede en af Smaapigerne og søgte at frigøre sig for Moderens Albue.

»Aa, gid I var kreperede allesammen! Det var kun til Ulykke, at jeg fødte jer!« skreg Akulina og hulkede højt, til stor Glæde for Snedkerkonen, der endnu ikke havde glemt den Ærgrelse, hun havde haft paa Morgenstunden.

IV.

Der gik en halv Time. Den lille i Vuggen begyndte at skrige, og Akulina rejste sig og gav den at drikke. Hun græd nu ikke længer, men fæstede sine Øjne paa det nedbrændende Lys og hengav sig til sørgmodige Betragtninger. Hun spurgte sig selv, hvorfor hun havde giftet sig, undrede sig over, at de hvert Aar havde Brug for saa mange Soldater

og tænkte paa, hvordan hun bedst skulde faa Hævn over Snedkerkonen.

Da hun hørte sin Mands Skridt udenfor, aftørrede hun sine Taarer og gjorde Plads for ham paa Sengekanten. Polikej traadte ind med en sejrstolt Mine, kastede sin Hue paa Sengen, trak Vejret dybt og knappede sin Kaftan op.

»Naa?« spurgte Akulina. »Hvad vilde hun dig saa?«

»Hvad hun vilde? — Ja, du ved jo nok, at Polikej han duer til ingen Ting, men skal de have noget gjort, kommer de alligevel til ham.«

»Hvad skal du da?«

Polikej gav sig god Tid med at svare. Han tændte sin Pibe, tog et Par Drag og sagde saa roligt og langsomt:

»Jeg skal hente Penge for hende.«

»Hvad, skal du hente Penge?« raabte Akulina forbavset.

Polikej smilede og nikkede med Hovedet.

»Du skulde ellers have hørt, hvor kønt kun kunde tale for sig. — »Du staar paa det sorte Bræt, fordi man ikke kan stole paa dig,« sagde hun, »men jeg har alligevel mere Tillid til dig end til alle de andre.« — Polikej hævede Stemmen, for at Naboerne skulde høre ham. — »I Morgen skal du tage ind til Byen og hæve Penge for mig.« — »Naadige Frue,« svarede jeg, »jeg er jo Deres ydmyge Slave ligesom alle de andre her paa Godset, og det er min Pligt at tjene baade Vorherre og Dem. Jeg føler ogsaa, at jeg kan gaa i Ilden for Deres Skyld, og jeg er villig til at udrette alt, hvad De paalægger mig. Som sagt, jeg er Deres lydige Tjener og Slave, og ikke andet.« — Han smilede atter med dette lidt fortrykte og godmodige Smil, som man træffer hos Stakler, der selv føler Byrden af deres Synd. — »Naa, saa stoler jeg paa, at du forretter mit Ærinde rigtigt,« sagde hun, da jeg havde talt, »og du forstaar vel nok, at din Skæbne afhænger deraf.« — »Ja, vel gør jeg det,« svarede jeg. »Men hvis nogen har sat ondt for mig, saa skal jeg dog hilse og sige, at ingen kan vare sig for, hvad der bliver sagt bag ens Ryg, og vist er det, at jeg aldrig med en Tanke har tænkt paa at gøre Deres Naade imod.« — Kort sagt, jeg snakkede saadan for Fruen,

at hun blev hel blød om Hjertet og endte med at sige til mig, at jeg nok vilde blive en af hendes trofasteste Tjenere.«

»Er det mange Penge, du skal hente?« spurgte Akulina.

»Tre Gange femhundrede Rubler,« svarede Polikej i en let henkastet Tone.

»Naar tager du af Sted?« spurgte hun atter og rystede paa Hovedet med en betænkelig Mine.

»I Morgen tidlig. Fruen sagde, at jeg kunde tage, hvilken Hest jeg vilde, og ønskede mig Lykke paa Rejsen.«

»Naa, Gud være lovet!« udbrød Akulina, idet hun rejste sig og gjorde Korsets Tegn. — »Og Vorherre hjælpe og styrke dig!« tilføjede hun hviskende, for at det ikke skulde høres gennem Bræddevæggen, og tog fat i Ærmet paa ham. »Iljitsch, sværg mig til ved Kristi Kors, at du ikke vil smage Brændevin hverken i Byen eller undervejs.«

»Hvor kan du dog tro, at jeg skulde falde paa at drikke med saa mange Penge i Lommen,« svarede han lidt ærgerligt. — »Du skulde for Resten have hørt, hvor kønt de spillede paa Fortepiano deroppe,« sagde han lidt efter med et fornøjet Smil. »Det var Frøkenen, som sad og morede sig inde i Værelset ved Siden af. Nej, hvor hun kunde bruge Fingrene, og sikke Toner hun fik ud af det! Jo, det var kønt, kan du tro! Jeg kunde for Resten have Lyst til at lægge mig efter det Spillevæsen. Du kan være vis paa, at jeg ikke vilde være længe om at lære det, saa dygtig som jeg er til alt. — Og husk saa at give mig en ren Skjorte paa i Morgen.«

Akulina lovede det, og begge Ægtefællerne gik til Hvile, opfyldt af Glæde over den heldige Dag.

V.

Imidlertid gik det temmelig støjende til uden for Forvalterens Kontor, hvor Miren holdt Raad. Da det var en alvorlig Sag, der var paa Dagsordenen, havde næsten alle Bønderne givet Møde, og medens Jegor Michajlitsch var inde hos sin Herskerinde, blev Stemningen mere og mere højrøstet. En summende Lyd af Menneskestemmer, afbrudt nu og da af hæs og skrigende Tale, lød som Havets hule Dønninger gennem Luften og hen til Fruens Vinduer, saa at hun blev helt æng-

stelig og nervøs og følte sig til Mode, som om et Uvejr nærmede sig. Frygt og Uhygge greb hende; det forekom hende, at Stemmerne blev mere og mere truende, og hun havde en Fornemmelse af, at der passerede noget ubehageligt dernede. »Hvorfor skal de dog absolut skændes og skrige op?« tænkte hun. »Hvorfor kan de ikke afgøre Sagen roligt og fredeligt som gode Kristne, og som Kærligheden til Næsten byder det?«

Pludselig var der en hel Del, der gav sig til at skrige op og tale i Munden paa hinanden, men den, der raabte højest, var Tømmermanden Peter Rjesun. Han hørte til Dvojnikierne*) og gik løs paa Dutlov. Den gamle Dutlov forsvarede sin Sag, saa godt han kunde. Staaende foran Mængden fægtede han ivrigt med Armene og trak sig hvert Øjeblik i Skægget. Han talte saa hurtigt, at han var lige ved at faa Ordene forkert i Halsen, og snøvlede saa stærkt, at han havde ondt ved at forstaa, hvad han selv sagde. Hans to Sønner og Brodersønnen, alle tre smukke og kraftige unge Mænd, stod bag ved ham. Den gamle mindede om Hønen i den bekendte Leg: »Jeg snurrer mine Kyllinger tre Gange rundt!« Rjesun var »Høgen«, men for Resten var der flere Høge her end han, thi alle de i Forsamlingen, der kun havde én eller to Sønner, eller med andre Ord næsten hele Miren, var imod Dutlov.

Sagen var, at gamle Dutlovs Broder for 30 Aar siden var taget til Soldat, og nu vilde han, skønt han hørte til Trojnikierne*), i Betragtning heraf gaa ind under Dvojnikierne og holdt paa, at den tredje Rekrut skulde udtages blandt alle disse ved Lodtrækning.

Foruden Dutlov var der endnu fire Trojnikier. Først Starosten, men ham havde Fruen fritaget, og saa en Familiefader, der havde stillet en Rekrut forrige Efteraar og derfor var fri i Aar. De to tilbageværende Trojnikier skulde derimod af med en af deres Sønner. Den ene af disse Fædre havde ikke givet Møde, men hans Kone stod bag Mængden med et bedrøvet Ansigt og haabede svagt paa, at Lykken vilde vende sig, saa at hun slap for at afgive en af sine. Den anden, en rødhaaret Bonde, hvis Kittel hang i Laser, stod med sænket Hoved og lænede sig op til Kontortrappen. Kun en Gang imellem hævede han sit Blik, saa hen paa den, der talte

---

*) Se Anmærkningen S. 82 og 83. O. A.

højest og sænkede det saa straks igen. Han var et levende Billede paa Sorg og Modløshed.

Den gamle Sjemen Dutlov hørte til dem, som enhver med Glæde vilde betro ikke alene Hundreder, men ogsaa Tusinder af Rubler. Han var en værdig Olding, der frygtede Gud og betalte enhver sit, og for disse Dyders Skyld havde Menigheden valgt ham til Kirkeældste. Til daglig var han rolig og afmaalt i sit Væsen, og derfor var det helt underligt at se ham saa ophidset som nu. Rjesun var en høj, sortsmudset Fyr, løs paa Næverne og lige flink til at bruge Munden, hvad enten han var i Møde eller paa Kroer. For Øjeblikket var han fuldstændig rolig, men giftig og hvas i sin Tale. Seende fra sin Højde ned paa den stakkels Olding søgte han at trykke ham til Jorden ved sine Talegavers Vægt og Klangen af sin mægtige Røst.

I Forhandlingerne deltog endvidere Garaska Kopilov, en undersætsig Fyr med lyst Skæg og firkantet Hoved. Han var en Del yngre end Rjesun, godt skaaren for Tungebaandet som denne, og saa skarp og bidende, at han til Trods for sin unge Alder allerede havde erhvervet sig en vis Indflydelse i Miren. Han støttedes af Fedor Melnitschnij, en lang og mager ung Mand med tyndt Skæg og smaa Øjne. Fedor var altid mørk og bitter, havde den Evne at kunne finde Skyggesiden ved alt og kom som oftest bag paa sine Modstandere ved sine uventede Spørgsmaal og Bemærkninger. Begge disse Talere var paa Rjesuns Parti. Foruden dem var der endnu to, som hyppigt tog Ordet. Den ene, Kraptkov, havde et dumt og godmodigt Fjæs og indledede gerne enhver Sætning med et: »Hør, min rare Ven!« Den anden, Shitkov, var en lille, spidsnæset Spirrevip, som altid begyndte sin Tale med et: »Ja, nu skal I se, Brødre, det gaar som jeg siger.« Han henvendte sig aldrig til en enkelt, men til hele Forsamlingen, og lod sin Tunge have frit Løb uden at tænke sig om. Han og Kratkov var snart paa den ene og snart paa den anden Side, men ingen brød sig om, hvad de sagde. Der var flere endnu af samme Kaliber som disse to, men ingen gjorde saa megen Spektakel; det var, som om Larmen og Tummelen, der omgav dem, satte Humør i dem og hidsede dem til at lade Munden løbe.

Miren frembød endnu mange andre Typer. Der var baade mørke, ligegyldige og modløse Ansigter, og bag Mændenes Kreds stod en hel Skare Koner, som lyttede med Interesse til Forhandlingerne. De fleste Mænd mødte her af samme Grund som de mødte i Kirken, nemlig for at tale sammen om deres Sager og Anliggender. Enkelte af dem var saa velstillede, at det kunde være dem fuldstændig ligegyldigt, hvad Miren besluttede. Der var for Eksempel Jermil med det store, glinsende Fjæs, som gik under Navnet »Tykvom«, fordi han havde saa mange Penge, og Starosten, hvis selvtilfredse Ansigt syntes at sige til alle: »Ja, snak I bare væk; mig er der alligevel ingen, der vover at komme nær. Jeg har 4 Sønner, men der er ingen af dem, der bliver taget.« Undertiden blev dog ogsaa disse formaaende Mænd angrebne af urolige Hoveder som Rjesun og Kopilov, men i Bevidstheden om deres Uangribelighed mødte de ethvert Forsøg paa at komme dem til Livs med Fasthed og overlegen Ro.

Hvis Dutlov lignede »Hønen«, saa mindede de tre unge Mænd, som stod bag ved ham, ikke i fjerneste Maade om de urolige, ængstelige Kyllinger. Baade hans ældste Søn, Ignat, og hans yngste, Vasilij, syntes at tage Sagen med stor Ro, skønt de begge var gifte; de rørte sig ikke af Stedet og sagde ikke et Ord. Brodersønnen, Iljuschka*), der ligeledes var gift og kun havde været Ægtemand et Par Maaneder, var en frisk og rødmusset ung Fyr, der tog sig udmærket ud i sin lange Faareskindspels. Han stod og kløede sig i Nakken med et fuldstændig ligegyldigt Ansigt, og dog var det netop ham, Høgene vilde til Livs.

»Ja, min Bedstefar har ogsaa været Soldat!« lød Rjesuns gennemtrængende Røst inde i Mængden. »Saa maa jeg jo paa den Maade kunne blive fri for at trække Lod. — Nej, min Far, saadan er Loven ikke. Sidste Efteraar maatte Micheitsch af Sted, og det skønt hans Farbror laa inde i Tjensten endnu.«

»Hverken din Far eller din Farbror har tjent Czaren,« tog Dutlov til Genmæle. »Og selv har du heller aldrig gjort Gavn hverken paa den ene eller den anden Maade. Du har

---

*) Diminutiv af Ilja (Elias).

O. A

aldrig bestilt andet end at sværme og svire, og alle dine Børn er rendt fra dig. Sammenlign dig ikke med mig! Jeg er en betroet Mand. Jeg har været Kirkeældste i 10 Aar, og Starosta har jeg ogsaa været. To Gange er det brændt for mig, og hver Gang har jeg maattet hjælpe mig selv. Og nu vil I mig til Livs, blot fordi jeg lever skikkeligt og hæderligt. Giv mig min Broder tilbage, hvis I kan, men det lader I nok være med, for han er død i Tjenesten, er han. Hør, I gode Mænd af Miren! Lad Dommen falde paa rette Vis, som Gud har befalet det, og hør ikke efter, hvad den Fuldsnude møder op med!«

»Du taler om din Broder,« faldt Kopilov ham i Flanken. »Men det skulde du nødig gøre, for det var ikke Miren, der udpegede ham, men hans Herskab, som sendte ham af Sted, fordi han var en Døgenigt.«

Da han var færdig, traadte den lange Fedor Melnitschnij frem for Forsamlingen og sagde i en hadsk og bitter Tone:

»Ja, Herskabet udtager, hvem det vil; og saa bliver det vor Sag at klare Resten. Miren har udpeget dig, og hvis du ikke er tilfreds, kan du jo gaa til din Frue. Hvem ved, om hun saa ikke befaler mig at sende min eneste Søn af Sted. — Jo, det er en yndig Lov, vi har,« tilføjede han, slog ud med Haanden og traadte tilbage.

Den rødhaarede Bonde, hvis ene Søn var udpeget, løftede Hovedet og brummede: »Ja, det er rigtigt, som han siger — meget rigtigt!« og derpaa satte han sig fuldstændig tilintetgjort ned paa Trappen.

Imidlertid gik Passiaren lystigt i de bageste Rækker, og Vrøvlere som Shitkov og Krapkov glemte heller ikke deres Pligt og Skyldighed.

»Ja, I gode Mænd af Miren! Lad Dommen falde paa rette Vis!« raabte Shitkov, idet han gentog Dutlovs Ord. »Vi maa dømme som Kristne, hører I det, Brødre!«

»Vi maa dømme efter vor Samvittighed, min rare Ven,« sagde den godmodige Krapkov og trak Dutlov i hans Pels. »Husk, at det ikke var Miren, der udpegede din Broder, men Herskabet, der sendte ham af Sted.«

»Ja, det er rigtigt! Saadan er det!« lød det fra alle Sider.

»Hvem var det, der sagde Fuldsnude før?« raabte Rjesun og stillede sig op foran Dutlov. »Er det dine Penge, jeg drikker for, eller mine egne, hvad? Har du maaske noget at lade mig høre? Din ældste Søn ligger jo i Rendestenen hvert Øjeblik. — Hør, Brødre, vi maa tage en Beslutning! Skaaner I Dutlov, vil det gaa ud over en af Dvojnikierne. Skal han da have Lov til at le os lige op i Ansigtet?«

»Nej, Dutlov skal af med en af sine! Der er ikke Tale om andet!« lød det inde i Mængden.

»Ja, først maa vi da vide, hvad Fruen bestemmer,« var der en, der sagde. »Jegor Michajlitsch har talt noget om, at hun vilde udtage en af sine egne.«

Denne Bemærkning standsede Forhandlingerne for et Øjeblik, men lidt efter begyndte disse atter og antog en endnu mere personlig Karakter end før.

Dutlovs ældste Søn, Ignat, om hvem Rjesun havde sagt, at han altid var fuld, beskyldte sin Modpart for at have stjaalet en Sav og lod ham tillige høre, at han i drukken Tilstand havde pryglet sin Kone halvt fordærvet.

Rjesun svarede til almindelig Glæde, at han pryglede sin Kone, hvad enten han var ædru eller fuld, og at hun for Resten kunde trænge til endnu flere Prygl, end dem hun fik. Men den anden Beskyldning vilde han ikke lade sidde paa sig. Han gik helt hen til Ignat og sagde i en barsk og truende Tone:

»Hvem har stjaalet? spørger jeg.«

»Det har du!« sagde den stærke Ignat, parat til at bruge Næverne.

»Sagde du stjaalet!« skreg Rjesun. »Det er vel dig, der er Tyven?«

»Nej, det er dig!« raabte Ignat endnu højere.

Det ene Ord tog det andet, og det endte med en saadan Regn af Beskyldninger fra begge Sider, at hvis blot en Hundrededel af dem havde været sande, vilde det have været nok til at skaffe baade Rjesun og Ignat fri Rejse til Sibirien.

Den gamle Dutlov syntes ikke godt om dette Skænderi og bød sin Søn at tie. Derpaa søgte han at udvikle for Forsamlingen, at til Trojnikierne hørte alle de, der havde tre Sønner, hvad enten disse boede hjemme eller var bosiddende

for sig selv. Da han var færdig, pegede han paa Starosten, hvis ene Søn havde Foden under eget Bord.

Starosten smilede overlegent, strøg sig selvtilfreds over Skægget og svarede, at naar Herskabet havde bestemt, at ingen af hans Sønner skulde tages, saa var det vel, fordi det skulde være saadan.

»Køb dig en Stedfortræder, hvis du vil være fri!« raabte Rjesun til Dutlov. »Det har du vel nok Raad til!«

Dutlov knappede fortvivlet sin Kaftan til og traadte atter tilbage i Forsamlingen.

»Har du maaske talt mine Penge?« sagde han rasende. »Men der har vi Jegor Michajlitsch, saa faar vi da at vide, hvad Fruen har bestemt.«

VI.

Saa snart Jegor viste sig, løftedes Huerne, og efterhaanhaanden som han nærmede sig, blottedes alle Hovederne. Lidt efter lidt blev der stille i Forsamlingen. Jegor Michajlitsch gik op ad Kontortrappen, standsede paa det øverste Trin og gjorde Tegn til, at han vilde tale. Som han stod der oppe med skrævende Ben, Hænderne flot i Lommen, Huen i Nakken, og seende fra sit høje Stade ned paa alle disse Hoveder, der alle var vendte imod ham, saa han ganske anderledes sikker og selvtillidsfuld ud end for lidt siden, da han aflagde Rapport for Fruen. Der var næsten noget majestætisk udbredt over ham.

»Naa, Børn, nu skal I høre, hvad jeres Frue har besluttet,« begyndte han. »Hun vil ikke tage nogen af sine egne, men bestemmer, at den, I vælger, skal gaa. Denne Gang skal vi af med tre i det hele.«

»Ja, det er rigtigt nok! Saadan er det!« lød det rundt i Kredsen.

»Se Khoroschkin og Mitjuchin, de maa først og fremmest til det; dem kan der efter min Mening ikke være Tvivl om.«

»Det er rigtigt! Det er sandt!« raabte hele Forsamlingen.

»Den tredje maa enten være en af Dutlovs eller ogsaa tages ved Lodtrækning mellem alle Dvojnikierne.«

»Nej, Dutlov skal af med en af sine! Han hører til Trojnikierne!« skreg næsten hele Miren.

Der begyndte nu atter en øredøvende Skrigen, Larmen og Raaben inde i Forsamlingen, Støjen blev stærkere og stærkere, og det regnede ned med Personligheder og Beskyldninger til højre og venstre. Men Jegor Michajlitsch var en klog og erfaren Mand og havde ikke for intet været Forvalter i 20 Aar. Han stod ganske rolig og hørte et Kvarters Tid paa Spektaklet, bød saa pludselig Forsamlingen at holde Mund og sagde, at en af Dutlovs skulde til det, og at Loddet skulde afgøre, hvem af dem, der skulde tages. Strimlerne blev skaaret i Stykker, rystet rundt i en Hat, og Krapkov, der besørgede Lodtrækningen, trak den hvorpaa Iljuschkas Navn stod. Der blev almindelig Tavshed over hele Forsamlingen.

»Er det mig? Maa jeg se?« raabte Iljuschka med skælvende Røst.

Ingen sagde et Ord. Jegor Michajlitsch gav Ordre til, at Rekrutpengene*), 6 Kopeker for hver Familie, skulde indbetales paa Kontoret den næste Dag, og erklærede derpaa Mødet for hævet. Huerne kom paa Hovedet, og Mængden spredtes støjende og larmende.

Jegor blev staaende oppe paa Trappen og saa efter de bortdragende. Da alle var gaaede, kaldte han den gamle Dutlov, som var bleven ene tilbage, op til sig og gik med ham ind i Kontoret.

»Jeg har ondt af dig, gamle,« sagde han, idet han tog Plads i sin Lænestol foran Bordet. »Men det var din Tur — du kunde ikke slippe. Naa, vil du saa købe Ilja fri, eller vil du ikke?«

Dutlov svarede ikke, men saa spejdende hen paa Jegor Michailitsch.

»Ja, du slipper ikke,« sagde denne som Svar paa hans Blik.

»Jeg vilde sandelig hellere end gerne købe ham fri, naar jeg blot havde Pengene,« forsikrede den gamle. »Men jeg har dem desværre ikke. I Sommer kreperede begge Hestene for

---

*) De enkelte Familier i Kommunen skulde sammenskyde saa stort et Beløb, at enhver Rekrut fik 90 Kopeker. O. A.

mig, og min Brodersøns Giftermaal har ogsaa kostet mig Penge. Ak ja, jeg mærker jo nok, at det skal gaa ud over os, fordi vi lever som hæderlige og skikkelige Folk — for det gør vi, hvad han saa siger,« tilføjede han tænkende paa Rjesun.

Jegor Michajlitsch strøg sig med Haanden over Ansigtet og gabede. Han var ked af at snakke længer og længtes efter sin Te.

»Naa, gamle,« sagde han, »led i din Pengekiste, saa finder du maaske de Par hundrede Rubler, det koster at købe ham fri. Ønsker du det, skal jeg skaffe dig en paalidelig Stedfortræder. Der var en hos mig forleden, som tilbød sin Tjeneste. — Naa, vil du saa køhe ham fri?«

»Ja, Gud skal vide, at det er mit højeste Ønske, men . . .«

»Hør, Sjemen,« afbrød Jegor ham strængt, »pas vel paa, at Ilja ikke gør en Ulykke paa sig. Sender jeg Bud efter ham i Dag eller i Morgen, saa møder I straks med ham. Glem det ikke — du har Ansvaret! Og skulde der ske noget, hvad Gud forbyde, saa tager jeg din ældste Søn. Forstaar du det?«

»Men hvorfor kan der dog ikke trækkes Lod blandt Dvojnikierne, Jegor Michajlitsch?« sagde Dutlov efter en lille Pavse. »Min Broder er død i Tjenesten, og saa tager man oven i Købet hans Søn. — Ak, hvorfor skal dog al den Sorg og Trængsel overgaa mig?« klynkede han og vilde til at smide sig for Jegors Fødder.

»Naa, gaa nu, gaa nu,« skyndte denne sig at sige. »Der er ikke noget ved den Ting at gøre. Det er efter Loven. Men pas paa Iljuschka! Du er ansvarlig for ham!«

Gamle Dutlov gik hjem i dybe Tanker og slog undervejs med sin Stok til Stenene, saa at de røg langt ud til højre og venstre.

VII.

Den næste Dag, tidlig om Morgenen, holdt der uden for Polikejs Hytte en lille Teljega, der var forspændt med en knoklet, brun Vallak, som, Gud maa vide hvorfor, bar det

besynderlige Navn Baraban*). Skønt det haglede, regnede og blæste, stod Polikejs ældste Datter, Anjutka, barfodet foran Dyret og holdt det i Tømmen, medens hun skærmede sit Hoved med en gammel, grøn Jakke, der gjorde Tjeneste i Familien som Lagen, Pels og Tæppe og samtidig benyttedes som Overfrakke af Polikej.

I Krogen herskede der en usædvanlig Travlhed. Der var mørkt endnu derinde; Morgenrøden, som tilsløredes af den regnfulde Himmel, havde ondt ved at finde Vej gennem det lille smudsige Vindue. Akulina var mod Sædvane ikke beskæftiget i Køkkenet eller med Børnene; hun havde nok at gøre med at samle sin Mands Tøj og bringe det i Orden til Rejsen. Skjorten var der intet i Vejen med, den var ren og nogenlunde hel, men Strømper havde Polikej ingen af, og hans Støvler var saa lasede, at det voldte hende alvorlig Bekymring. Akulina vidste imidlertid Udvej for alt. Hun trak sit eneste Par uldne Strømper af for at give dem til sin Mand, og ved Hjælp af et gammelt Filtdækken, som Polikej for nogen Tid siden havde fundet i Stalden og anvist en bedre Plads i sin Hytte, stoppede hun de værste Huller i Støvlerne.

Polikej selv sad med Benene oppe i Sengen og søgte at forbedre lidt paa et Livbælte, der nærmest lignede et gammelt, snavset Stykke Reb. Hans næstældste Datter, Mascha, var rendt over til Nikita for at laane dennes Hue til Faderen. Enhver havde nok at tage Vare, og det voldte derfor ikke liden Forstyrrelse, at Naboerne indfandt sig den ene efter den anden for at bede Polikej om at gøre Indkøb til dem i Byen. Til én skulde han købe Synaale, til en anden Te, og til en tredje og fjerde Bomolie og Tobak. Snedkerkonen, der søgte at vinde hans Hjerte ved at traktere ham med en varm Drik, som hun kaldte Te, bad ham om at købe Sukker til sig. Og skønt der indtraf den ene Forhindring efter den anden: Nikita nægtede at laane sin Hue ud, saa at Polikejs maatte sys sammen i Pulden med en Stoppenaal, Støvlerne viste sig at være saa lasede, at det var et rent Kunststykke at trække dem paa, og Akulina maatte selv ud og holde Baraban — endte det dog med, at Polikej efter at have iført sig et

---

*) Baraban = Tromme. O. A.

Udvalg af Familiens Klæder kom saa vidt, at han kunde sætte sig op i Teljegaen. Han samlede sine Laser om sig, saa godt det lod sig gøre, spredte Høet i Vognbunden, tog Tømmerne, saa sig om med en vigtig Mine og satte Køretøjet i Bevægelse. Maschka og Mischka*), som stod ude paa Trappen, bad om at maatte køre et lille Stykke med, og Polikej standsede saa straks Baraban og smilede med sit underlige, ubestemte Smil. Akulina løftede Børnene op til ham og bad ham hviskende om at huske sit Løfte — ikke at smage Brændevin under Vejs. Polikej kørte sine Unger lige til Smedjen, dér satte han dem af, svøbte sig tættere i sit Tæppe, rettede lidt paa Huen og jollede saa videre i det brøstfældige Køretøj, der skumplede saa stærkt, at hans Kinder rystede, og Fødderne trommede lystig løs mod Bundfjælen. Maschka og Mischka skyndte sig hjem paa deres bare Fødder og skreg og hvinede saa højt, at en af Landsbyens Køtere i sin Forfærdelse stak Halen mellem Benene og gøende og bjæffende tog Flugten, hvilket havde til Følge, at Polikejs Arvinger skreg endnu højere op end før.

Det var et nederdrægtigt Vejr. Den skarpe Blæst bed Polikej i Ansigtet, og en ubehagelig Blanding af Sne, Hagl og Regn piskede ham ind i Øjne og Mund og prikkede ham paa de nøgne Hænder, som han skærmede, saa godt han kunde, ved at trække dem op i Ærmerne paa sin Kittel tilligemed de stive, frosne Tømmer. Barabans gamle Hoved fik ogsaa en ilde Medfart, og Dyret tilkendegav sit Mishag ved at lægge Ørene tilbage og knibe Øjnene i.

Pludselig begyndte det at klare op. De blaalige Sneskyer tegnede sig skarpt og bestemt paa Himlen, og Solen forsøgte at titte frem, men dens Smil var ængsteligt og ubestemt som Polikejs. Denne hengav sig imidlertid til de behageligste Drømmerier. Ham, som de havde truet med at ville tage til Rekrut, ham, som de alle var paa Nakken af — ham betroede de nu at hente en stor, stor Sum Penge. Hans Frue havde Tillid til ham, han kørte i Forvalterens egen Teljega, og Baraban, Herskabets gamle Kørehest, trak den. Han, den stakkels livegne, kom kørende flot hen ad Landevejen, og som

*) Diminutiver af Marie og Michael.

han sad dér med rigtige Lædertømmer i Haanden, maatte enhver jo tro, at han var en velhavende Købmand eller i det mindste en Dvornik*). Og han rettede sig uvilkaarlig i Sædet, strammede sit Bælte og samlede sine Pjalter om sig.

Stakkels Fyr, du tager fejl! Ethvert blot nogenlunde erfarent Øje vil, naar det ser dit snavsede Ansigt, dit Stubskæg, dine sorte Hænder og dit lasede Bælte, ikke et Øjeblik være i Tvivl om, at du kun er en sølle Pjalt af en livegen.

Polikej fik imidlertid Lov til at blive i sine Illusioner og hengav sig uforstyrret til sine glade Tanker. At tænke sig, at han skulde hæve tre Gange femhundrede Rubler! Hvis han vilde det, kunde han, saa snart han havde faaet dem, lade Baraban sætte Kaasen til Odessa, og var han først der, kunde han drage ud i den vide Verden. Men det vilde han ikke. Han var fast besluttet paa at bringe Pengene sikkert til Fruen og fortælle hende, at de ikke havde fristet ham et eneste Minut. Da han kom i Højde med Kroen, begyndte Baraban at skæve derhen og hale stærkere i den venstre Tømme, men skønt Polikej havde de Penge i Lommen, han skulde gøre Indkøb for, svippede han til Dyret med Pisken og kørte videre. Det samme gjorde han, da han kom til den næste Kro, og da han lidt før Middag naaede Byen, kørte han lige hen til Købmanden, hos hvem alle Fruens Folk plejede at tage ind. Han spændte straks fra, og efter at have givet Baraban Hø satte han sig til at spise sammen med Købmandskarlene og undlod ikke at fortælle dem, at han var kommen hertil i et meget vigtigt Ærinde. Derpaa gik han med Forvalterens Brev i Huen hen til Gartneren, hos hvem han skulde hæve Pengene. Denne, der kendte Polikej, læste først Brevet flere Gange og spurgte derpaa med øjensynlig Mistillid, om det ogsaa virkelig var ham, der skulde hente Beløbet. Polikej vilde sætte et fornærmet Ansigt op, men kom ikke videre end til sit sædvanlige ynkelige Smil. Gartneren læste endnu en Gang Brevet og gav ham saa endelig Pengene i en forseglet Konvolut. Polikej stak den ind paa Brystet og begav sig hjemad. Han gik forbi den ene Brændevinsbod efter den anden, men følte sig ikke fristet til at gaa ind i nogen af

---

*) Gaardskarl eller Købmandskarl. O. A.

dem. Han var i en forunderlig løftet Stemning. Flere Gange standsede han uden for Butikker, hvis fristende Indhold af Støvler, Kitler, Hatte og Fødevarer lokkede ham, og naar han saa havde staaet lidt, gik han bort med den behagelige Følelse, at han var Mand for at købe alle disse Herligheder, hvis han vilde. Han drev hen til Basaren for at besørge sine Indkøb, rørte ved alt, hvad han saa, og endte med at handle om en Pels, som Købmanden vilde have 25 Rubler for. Den handlende lod Polikej mærke, at han tvivlede om hans Evne til at købe saa kostbart et Stykke; men Polikej slog sig paa Brystet, erklærede, at han kunde købe hele Butikken, hvis han vilde, og forlangte at prøve Pelsen. Han krammede og fingererede den fra øverst til nederst og trak den saa omsider af igen. »Det er for meget, De vil have for den,« sagde han med et Suk, »men for 15 Rubler er jeg villig til at tage den. Købmanden slængte forbitret Pelsen hen over Disken, og Polikej gik hjem. Efter at han havde spist til Aften og givet Baraban at æde og drikke, krøb han op paa Ovnen, tog Konvolutten frem, saa først længe paa den og bad saa en af Købmandskarlene om at fortælle ham, hvad der stod udenpaa. Denne læste til Polikejs store Henrykkelse: »Indlagt i Sedler et tusinde, seks hundrede og halvfjerdsindstyve Rubler.« Konvolutten var af graat Papir, og der var fem rødbrune Segl paa Bagsiden, ét i Midten og ét i hvert Hjørne. Polikej saa paa alt dette, saa længe til han kunde det udenad, og følte en barnlig Glæde ved Tanken om, at han havde denne Skat mellem Hænderne. Derpaa stak han Konvolutten ind under Foderet af sin Hue, lagde denne under Hovedet og faldt saa i Søvn; men mindst hver halve Time vaagnede han og undersøgte da, om Brevet var der endnu. Og hver Gang han havde forvisset sig om, at det var i Behold, følte han den samme Stolthed over, at han, Polikej, dette Udskud af Samfundet, var betroet til at have saa mange Penge mellem Hænderne, og nød atter og atter Bevidstheden om, at han vilde bringe dem lige saa sikkert til deres Bestemmelsessted, som Forvalteren vilde kunne gøre det.

VIII.

Henad Midnat vækkedes Polikej og Købmandskarlene ved en heftig Banken paa Porten og Lyden af Menneskestemmer. Det var Rekrutterne fra Pokrovskoje, som de kom kørende med til Byen. Der var en halv Snes Mennesker ialt: Starosten, gamle Dutlov, tre Rekrutter og deriblandt Ilja, to Erstatningsmænd og de Folk, der skulde ledsage Rekrutterne og aflevere dem*).

Inde i Folkestuen brændte Natlampen kun svagt og dunkelt, og Kokkepigen, som laa og sov paa Bænken under Helgenbillederne, sprang derfor op og tændte et Lys. Polikej vaagnede ogsaa, stak Hovedet frem og gav sig til at se paa de indtrædende Bønder. Disse gjorde Korsets Tegn, efterhaanden som de kom ind, og bænkede sig saa om Bordet. Nogle af dem var tavse og sørgmodige, men andre i en lystig Stemning, der tydede paa, at de havde drukket tæt undervejs. Ilja, som ellers ikke plejede at tage Brændevin i sin Mund, var en af dem, der gjorde mest Støj.

»Naa Børn, skal vi saa spise til Aften, eller skal vi lægge os til at sove?« spurgte Starosten.

»Sagde du sove? — Nej, vi vil have noget at leve af,« erklærede Ilja, idet han knappede sin Pels op og satte sig paa Bænken ved Ovnen. »Og skik saa Bud efter Brændevin, hører du!«

»Aa, du har vist faaet Brændevin nok,« skyndte Starosten sig at sige og tilføjede henvendende sig til de andre: »Skal vi ikke nøjes med en Bid Brød, Børn? Hvorfor skal vi vække Folkene til ingen Nytte?«

»Nej, vi vil have Brændevin!« gentog Ilja seende mørkt hen for sig og i en Tone, der tydede paa, at han ikke havde i Sinde at give efter for det første.

De andre lyttede til Starostens Raad, tog Madposerne frem, fik Kvas hos Kokkepigen og lagde sig til at sove.

---

*) Naar Kommunerne afsendte Rekrutter, maatte de tillige afgive Erstatningsmandskab, der skulde dække en mulig Afgang. De til Udskrivning bestemte Folk overleveredes til Autoriteterne af Mænd, som Kommunerne særlig udvalgte dertil. O. A.

Ilja blev siddende, hvor han sad, og gentog fra Tid til anden: »Jeg vil have Brændevin! Hid med Brændevin, siger jeg!« Pludselig fik han Øje paa Polikej og raabte: »Hvad, er det dig, Iljitsch? Er du her, min rare Ven? Ja, du ved vel nok, at jeg skal ind og være Soldat. Det er drøjt, kan du tro, at sige Farvel baade til sin Moder og til sin Kone. Du skulde blot have hørt, hvor den gamle hylede og græd. Og nu skal jeg altsaa i Trøjen. — Brændevin! Jeg vil have Brændevin!«

»Ja, jeg har ingen Penge, saa jeg kan ikke hjælpe dig,« sagde Polikej, — »Men maaske Vorherre giver dig Held til at blive kasseret,« tilføjede han for at trøste ham.

»Nej; min Ven, jeg er sund og stærk og har aldrig fejlet noget. Kan Czaren ikke bruge mig til Soldat, kan han ingen bruge.«

Polikej fortalte saa en Historie om en Bonde, der var sluppen fri ved at stikke Lægen en Femrubelseddel i Haanden.

»Nej, du,« sagde Ilja og rykkede nærmere hen til Ovnen, »jeg slipper ikke, og jeg vilde ikke engang blive hjemme, selv om jeg kunde. Ser du, min Farbror, han vil gerne af med mig, for ellers havde han naturligvis stillet for mig, men han holder af sine Penge, og derfor ofrer han mig. — Mest ondt gør det mig for min lille Mor,« vedblev han sagtere og saa bedrøvet op til Polikej. »Du skulde blot have set, hvor hun sørgede og græd, det gamle Skind, da hun sagde Farvel til mig. Og min stakkels Kone — hvad skal der blive af hende? Ak ja, jeg skulde ikke have giftet mig! Men det var Farbror, der vilde have det.«

»Hvorfor er de taget saa tidlig af Sted med jer?« spurgte Polikej. »Rekrutterne skal jo først give Møde i Morgen.«

»Jo, ser du, de er bange for, at jeg skal gøre en Ulykke paa mig selv,« svarede Ilja med et Smil. »Men de kan være rolige, det gør jeg ikke. Saa galt er det da heller ikke at være Soldat. — Men min stakkels, gamle Moder, hende gør det mig ondt for,« tilføjede han blidt og sørgmodigt. »Ak ja, ak ja! Og saa skulde jeg ikke have giftet mig.«

Døren aabnedes og smækkedes i med et Brag, og den gamle Dutlov traadte ind. Han rystede Regnen af sin Hue og sjokkede hen over Gulvet i sin store Bastsko.

»Afanasij,« sagde han til Gaardskarlen og gjorde Korsets

Tegn. »Har du ikke en Stump Lys? Hestene skulde gerne have lidt at æde.«

Uden at se hen paa Ilja gav Dutlov sig til med største Sindsro at tænde den Praas, som Karlen rakte ham. Hans Ansigt var roligt og fredeligt som altid, og han saa ud, som om han kun tænkte paa den Gerning, han havde for.

Saa snart Ilja fik Øje paa sin Farbroder, tav han, saa ned for sig og sagde mørkt og vredt til Starosten:

»Lad mig faa Brændevin, Jermil! Jeg vil have Brændevin, hører du!«

»Aa, hvad vil du med Brændevin nu,« svarede denne, der sad ved Bordet og drak sin Te. »Alle de andre har spist og lagt sig til at sove, og du sidder her og er krakilsk.«

Dette Ord lod til at virke i høj Grad irriterende paa Ilja.

»Hør, Starosta,« sagde han, »faar jeg ikke Brændevin, saa bliver jeg krakilsk, og det for Alvor.«

»Aa, snak ham dog lidt til Fornuft,« henvendte Starosten sig til Dutlov, som stod med Lygten i Haanden, og saa medlidende og forbavset paa sin Brodersøn.

»Giv mig Brændevin,« brummede Ilja mørkt, »ellers gør jeg en Ulykke paa jer alle.«

»Vær nu fornuftig, lille Ven,« sagde Starosten blidt og rolig. »Vær nu fornuftig, hører du. Det er vist bedst for dig selv.«

Men Ilja hørte ikke paa ham. Han sprang op fra Bænken, slog den nærmeste Rude ud med sin knyttede Næve og brølte himmelhøjt: »Naa, saa I vil ikke høre mig! Ja, jeg skal give jer!« Og derpaa fór han videre for at fortsætte sit Ødelæggelsesværk.

Polikej trillede sig et Par Gange rundt om sig selv og gemte sig saa pludseligt i den mørkeste Krog af Ovnen, at Kakerlakkerne flygtede forfærdet til alle Sider. Dutlov satte Lygten fra sig, tog sit Bælte af og gik hen mod Ilja, som droges med Starosten og Gaardskarlen, der søgte at trække ham bort fra Vinduet. Tilsyneladende havde de et rigtig godt Tag i ham, men saa snart Ilja fik Øje paa sin Farbroder, der kom gaaende hen imod ham med Bæltet i Haanden, voksede hans Kræfter til det tidobbelte. Han sled sig løs og vendte sig med rullende Øjne og knyttede Hænder mod den gamle.

»Kommer du i Nærheden af mig, dit Utyske, saa slaar jeg dig ihjel!« skreg han. »Du har styrtet mig i Ulykke! Du og dine to Banditter af Sønner! Gaa væk, eller jeg smadrer Hovedet paa dig!«

Iljuschka var forfærdelig at se paa. Hans Ansigt var ildrødt, Øjnene rullede vildt, og hans unge, kraftige Legeme sitrede som i en Febergysen. Han saa ud, som om han baade vilde og kunde gøre det af med de tre, der gik hen imod ham.

»Blodhund! Morder!« hylede han ude af sig selv.

Det dirrede i Dutlovs ellers saa rolige Ansigt, hans Øjne lynede, og han gik et Skridt frem.

»Naa, saa du vil ikke høre Fornuft,« sagde han. Og med en Kraft og en Energi, som man ikke skulde have tiltroet hans Alder, tog han et Tag i Ilja, smed ham omkuld og rullede rundt paa Gulvet med ham. Omtrent fem Minutter brødes de, men saa lykkedes det Dutlov ved de to andres Hjælp at komme op og frigøre sig for Iljas Hænder, der havde hægtet sig fast i hans Pels. Ved forenede Anstrengelser fik de ham derpaa bagbunden og lagt hen paa Ovnbænken.

»Ja, hvorfor vilde du ikke høre Fornuft,« sagde den gamle forpustet, medens han bragte sin Skjorte i Lave. »Skam dig! Livet er kort, derfor maa vi føre os vel op, medens vi er her. — Aa, læg en Kaftan ind under ham, for at Blodet ikke skal løbe ham for meget til Hovedet,« tilføjede han henvendende sig til Gaardskarlen og tog derpaa sin Lygte og gik ud til Hestene.

Ilja laa med dødblegt Ansigt og Haaret i Uorden og saa sig forvildet om til alle Sider. Karlen samlede Glasstumperne op og stoppede en Klud i Hullet, og Starosten tog atter fat paa sin Te. »Ja, det gør mig ondt for dig, Iljuschka,« sagde han, »men det kan nu engang ikke være anderledes. Og for Resten er det ikke værre for dig end for Khoroschkin, han er jo gift ligesom du, og . . .«

»Det er den Skurk af en Farbroder, der har bragt mig i Ulykke,« afbrød Ilja ham forbitret. »Han bryder sig kun om sine egne. Mor har fortalt mig, at Forvalteren vilde have ham til at købe mig fri. Men det vil han ikke; han siger, at han ikke har Raad dertil. Og det er Løgn, for min Mor og

jeg har bragt ikke saa lidt Penge i Huset. Nej, han er en Røver, er han. En rigtig Skurk!«

Dutlov kom tilbage, bad foran Helgenbillederne, trak sin Pels af og satte sig ved Siden af Starosten. Kokkepigen bragte ham en Skaal Kvas. Ilja tav, lukkede Øjnene og lagde Hovedet paa Kaftanen. Starosten pegede paa ham uden at sige noget og rystede medlidende paa Hovedet.

»Tror du da ikke, at jeg har ondt af ham,« sagde Dutlov og trak paa Skuldrene. »Han er jo min kødelige Brodersøn. Og skønt jeg holder af ham, som om han kunde være en af mine egne, har de dog bildt ham ind, at jeg er en gammel Skurk, der ofrer ham. Det er hans Kone, en rigtig listig Tingest til Trods for sin Ungdom, der har snakket ham for, at jeg har Penge nok til at købe ham fri. — Ja, jeg har sandelig ondt af ham, for han er en rigtig flink Fyr.«

»Vist er han saa,« sagde Starosten.

»Men jeg kan ikke tumle ham. I Morgen sender jeg Ignat, og saa kan han tage hans Kone med, for at hun kan se ham endnu en Gang.«

»Ja, gør du det, min Ven, det er fornuftigt af dig,« erklærede Starosten og krøb op paa Ovnen. »Aa de Penge, de Penge! Dem har Fanden skabt!«

»Men ham dernede kunde de dog have hjulpet,« bemærkede en Karl, som laa ved Siden af ham.

»Ak ja, de Penge, de Penge! De er Skyld i meget,« sukkede Dutlov. »Intet har gjort saa megen Skade her i denne Verden som de, og det staar der for Resten ogsaa i den hellige Skrift.«

»Ja, det gør der,« sagde Karlen. »Og nu skal I høre, hvordan det kan gaa. Forleden var der en, som fortalte mig om en Købmand, der havde skrabet en vældig Masse Penge sammen og ikke vilde efterlade nogen af dem. Han holdt saa meget at sine Penge, at han vilde have dem med sig i Graven. Inden han døde, syede han dem derfor ind i sin Hovedpude og bad, om de vilde lade Puden følge med i Kisten. Og det gjorde de, og der var ingen, som fattede Mistanke. Da han saa var begravet, gav hans Sønner sig til at lede efter Pengene, men der var ingen — ikke en eneste Skilling. Den ene af dem gættede da paa, at han havde taget dem med sig

i Hovedpuden. De gik lige til Czaren, og han tillod, at Liget blev gravet op igen. Det gjorde de saa og sprættede Puden op. Men hvad fandt de i den? Ikke andet end Orme og Kryb! Og saa gravede de ham i en Fart ned igen. Og se alt det var nu Pengene Skyld i.«

»Ja, der er megen Synd til her i Verden,« sukkede Dutlov, som atter lagde sig paa Knæ og begyndte at bede. Da han var færdig, saa han hen paa Brodersønnen. Denne sov. Den gamle gik hen til ham, løste hans Hænder og lagde sig saa selv paa en af Bænkene. Gaardskarlen gik derimod ud for at lægge sig mellem Hestene.

IX.

Saa snart alt var bleven stille, listede Polikej sig sagte som en Tyv ned fra Ovnen og sneg sig ud af Stuen. Han befandt sig slet ikke vel mellem alle disse Mennesker og vilde derfor væk herfra snarest muligt. Det begyndte allerede at dages, og Hanerne galede hyppigere og hyppigere til hinanden. Da han kom ud i Stalden, havde Baraban ædt al sin Havre og stod nu med fremstrakt Hals og slubrede Vand i sig. Polikuschka spændte for, trak Hest og Køretøj ud af Stalden, og et Øjeblik efter raslede Teljegaens Hjul hen over den frosne Stenbro. Saa længe han kørte i Gaderne, havde han hele Tiden en Fornemmelse af, at han blev forfulgt. »Der er de!« gøs det i ham. »Nu kommer de og tager mig i Nakken, binder Hænderne paa mig ligesom paa Ilja og slæber af Sted med mig for at putte mig i Munderingen!« Hans Uro steg endnu mere, da han mødte en Pope, som kom gaaende med sin Karl bag efter sig*). Det løb ham koldt ned ad Ryggen baade af Kulde og af Frygt, og han svippede hvert Øjeblik til Baraban med sin Pisk.

Men saa snart han kom uden for Byen, følte han sig lettet, og Baraban havde vist samme Fornemmelse, for den holdt øjeblikkelig op med at trave og bevægede sig videre i rolig

*) I Rusland mener man, at det bringer Ulykke at møde en Præst paa Morgenstunden; her hjemme ser Sømanden nødig en Præst om Bord.

Skridtgang. Det var nu saa lyst, at Polikej kunde skelne Vejen. Han tog sin Hue af og følte, om Brevet var der. Jo, det laa under Foret. »Skulde jeg tage det ud og putte det ind paa Brystet?« tænkte han. »Ja, men saa maa jeg først spænde mit Bælte fastere. Jeg tror dog, jeg vil vente med det, til vi er kommen over Bakken, saa stiger jeg af og gør det. — Aa nej, lad det ligge, hvor det ligger. Huen er jo hel udvendig, og ud af Foret kan Brevet ikke slippe, saa længe jeg har den paa.« Da Baraban var kommen til Foden af Bakken, slog den af sig selv over i Galop, og Polikej, der længtes lige saa meget efter at komme hjem som den, lod Dyret have sin Vilje. Alt var, som det skulde være — i det mindste forekom det ham saaledes — og han hengav sig derfor til de behageligste Drømme, forestillede sig levende Fruens Taknemmelighed, der formodentlig vilde give sig Udslag i en Femrubelseddel, og sin Kones og Børnenes Glæde, naar de saa ham træde ind. Han tog atter Huen af, følte igen, om Brevet var der, puttede det endnu længer ind under Foret, trykkede Kabudsen helt ned over Ørene og smilede fornøjet.

Og dog havde han ingen Grund til at være glad, thi netop fordi Akulina den foregaaende Dag saa omhyggeligt havde rimpet den skøre, slidte Puld sammen, var den løbet op i Syningen et andet Sted, og idet Polikej troede at stikke Brevet længer ind under Foret, stak han i Virkeligheden det ene Hjørne af det ud gennem Hullet i Pulden.

Det var nu næsten lyst, og Polikej, som ikke havde lukket et Øje hele Natten, begyndte at blive søvnig. Han besluttede at tage sig en Lur; men forinden trykkede han Huen endnu længer ned over Ørene, og ved denne Bevægelse arbejdede Brevet sig et godt Stykke videre ud. Medens han sov, bumsede hans Hoved hvert Øjeblik mod Ryggen af Agestolen. Da han vaagnede, var han næsten hjemme. Hans første Bevægelse var at gribe op til Huen. Jo, den sad der endnu, og han tog den ikke af, da han var fast overbevist om, at Brevet var, hvor det skulde være. Han gav Baraban frie Tømmer, rettede sig op i Sædet, saa sig om med en vigtig Mine og rullede videre i sit skumplende Køretøj.

Se saa, nu var han hjemme — eller saa godt som hjemme. Han kunde allerede se sin egen Hytte og Snedkerkonen, der

gik og syslede udenfor. Lidt længer tilbage og til højre laa Fruens Hus, hvor han om faa Øjeblikke skulde træde ind og godtgøre, at han var en ærlig Mand, hvad man saa sagde om ham. Han tænkte sig allerede staaende foran hende: »Naa, Tak skal du have, Polikej,« vilde hun sige. »Her har du tre . . . nej fem . . . nej ti Rubler.« Og maaske der saa bagefter vankede en Kop Te; og en Snaps var vel heller ikke helt utænkelig. Ah! Den skulde gøre godt i denne Kulde! Fik han de ti Rubler, kunde han baade more sig i Helligdagene og købe sig et Par ny Støvler. Og der blev vel endda saa meget tilovers, at Nikita, som begyndte at blive noget paatrængende, ogsaa kunde faa de fire Rubler, han havde til gode. Polikej knaldede med Pisken, rettede paa sit Bælte, tog Huen af, strøg Haaret fra Panden og stak langsomt Haanden ind under Foret. Den bevægede sig derinde, hurtigere og hurtigere, og den anden kom ogsaa derind. Polikej blev blegere og blegere, og den ene Haand fór ud gennem Pulden. Han sprang op, faldt ned paa Knæ, standsede Hesten og gav sig til at vende op og ned paa alt i Teljegaen. Han undersøgte Høet, de Sager, han havde købt, stak Hænderne ind paa Brystet og vendte sine Lommer, men Pengene var og blev borte.

»Men hvad er dog det? Ak Gud hjælpe mig arme Menneske!« hylede han fortvivlet og rev sig i Haaret. Men da han i det samme kom til at huske paa, at de maaske kunde se ham henne fra Gaarden, vendte han Køretøjet, satte atter Huen paa Hovedet og piskede løs paa den forbavsede og misfornøjede Baraban.

»Jeg kan ikke udstaa at køre med Polikej,« tænkte det stakkels Dyr. »En eneste Gang i sit Liv har han givet mig Foder i rette Tid, og saa har det kun været for bag efter at narre mig paa den skammeligste Maade. Og jeg, der har galoperet som vanvittig for at komme hjem! Jeg tror, han er gal! Lige som jeg skal til at høste Lønnen for mine Anstrængelser — jeg kunde allerede lugte Høet i Stalden — gør han omkring med mig og dænger mig til med Piskeslag.«

»Naa, af Sted med dig, dit forbandede Øg!« raabte Polikej med Taarer i Øjnene, medens han stod oprejst i Teljegaen, halede i Tømmerne og tærskede løs paa Baraban.

»Naa, af Sted med dig, dit forbandede Øg!« raabte Polikej.

X.

Dagen gik, men der var ingen paa Pokrovskoje, der saa noget til Polikej. Fruen spurgte flere Gange efter ham, og Aksjutka løb saa ned til Akulina, men hun svarede, at hun ikke havde set noget til ham, og mente, at han enten maatte være bleven opholdt hos Købmanden, eller at Hesten maatte være kommen noget til. »Det forekom mig, at den trak lidt paa det ene Ben, da han kørte herfra i Gaar,« sagde hun, »og sidste Gang Maksim var inde i Byen med den, brugte han 24 Timer om Turen og maatte gaa ved Siden af Vognen hele Tiden.« Svingende med sine Perpendikler løb Aksjutka saa atter hjem, og Akulina gav sig til at spekulere paa, hvad Grunden vel kunde være til, at Polikej endnu ikke var kommen, og søgte at berolige sig. Men det lykkedes hende ikke; hendes Hjærte var fuldt af bange Anelser, og hendes Gerning vilde ikke gaa fra Haanden som ellers. Børnene ventede ogsaa med Uro og Utaalmodighed paa deres Fader, men af en he anden Grund end Moderen. Anjutka og Maschka savnede nemlig Pelsen, der satte dem i Stand til skiftevis at rende ned i Landsbygaden. De maatte nøjes med at gøre nogle smaa Afstikkere ud paa Trappen i deres tynde Klæder, hvorved de generede Hyttens Beboere betydeligt, naar disse skulde ind og ud. Én Gang rendte Maschka mod Snedkerkonen, der kom gaaende med en Spand Vand fra Brønden, og skønt hun hylede paa Forhaand for at undgaa Strygene, blev hun dog trukket i Haarene og skreg saa endnu højere op.

Fruen og Akulina var de eneste, der ængstede sig for Polikejs egen Skyld; Børnene savnede kun hans Pels, og Forvalteren var endogsaa glad over, at han blev borte. Da Jegor aflagde sin Rapport til Fruen, og hun spurgte ham om, hvor Polikej dog kunde være henne, svarede han smilende: »Ja, hvor skal jeg vide det?« glad over, at hans Mistillid til Fruens Yndling viste sig berettiget. — »Han skulde have været her til Middag,« tilføjede han i en skadefro Tone.

Hele Dagen gik, uden at man hørte det ringeste til Polikej. Først senere fik man at vide, at Folk havde set ham løbe med bart Hoved hen ad Landevejen spørgende alle, han mødte, om

de ikke havde fundet et Brev. En havde truffet ham sovende i Grøften ved Siden af Baraban, der stod med ludende Hoved foran Teljegaen. »Jeg troede at han var fuld,« fortalte den, der havde set ham, »og Dyret saa ud, som om det ikke havde faaet noget at æde i de sidste 24 Timer.«

Akulina lukkede ikke et Øje hele Natten. Hun laa og ventede og ventede, men der kom ingen Polikej. Hvor hun led! Men hun vilde dog have lidt endnu mere, hvis hun ikke havde haft sine Børn om sig, eller hvis hun havde været en fornem Dame med Kok og Kammerjomfru. Som det nu var, maatte hun op og gøre Ild paa, saa snart Hanerne havde galet tredje Gang, for at Snedkerkonen ikke skulde komme hende i Forkøbet og lægge Beslag paa hele Ovnen. Der var ogsaa nok at gøre, for det var Helligdag. Brødene skulde tages ud af Ovnen, der skulde laves Kvas og bages Pandekager, Koen skulde malkes, alt Tøjet ses efter og Børnene vaskes. Men midt i al sin Travlhed lyttede Akulina dog stadig efter, om hun ikke skulde faa sin Mands Skridt at høre ude paa Trappen. Det blev Dag, Klokkerne ringede til Fromesse, Børnene var oppe alle sammen, men Polikej havde endnu ikke indfundet sig. Aarets første Sne var falden, den laa som et fint, hvidt Tæppe hen over Marker, Veje og Tage, og i Dag var det stille, klart Frostvejr, saa man kunde høre den mindste Lyd langt borte. Men Akulina, der stod med Hovedet helt inde i Ovnen, var saa optaget af sine Pandekager, at hun først mærkede sin Mands Komme, da Børnene skreg, at han var der. Polikej gik gennem Forstuen og lige ind i Krogen. Det forekom hende, at han var bleg, og at hans Ansigt saa anderledes ud end ellers, men hun havde ikke Tid til at se nærmere paa ham.

»Naa, Polikej, har du haft Lykke paa Rejsen?« spurgte hun henne fra Ovnen.

Polikej brummede noget, som hun ikke kunde forstaa.

»Hvad er det, du siger?« spurgte hun atter. »Har du været hos Fruen?«

Polikej, der sad paa Sengekanten, saa sig omkring med forvildede Blikke og smilede skyldbevidst. Han svarede ikke.

»Du har været længe borte!« lød Akulinas Stemme lidt efter.

»Jeg, Akulina? — Jeg har afleveret Pengene til Fruen, og

hun sagde Tak,« fik han Kraft til at sige og saa sig endnu uroligere om, men stadig smilende. Medens hans krampagtigt opspilede Øjne rendte rundt i Rummet, var der dog to Genstande, som de særlig dvælede ved: Vuggebaandet og Barnet i Vuggen. Han rejste sig, løste i en Fart Baandet og stirrede paa Barnet, men da Akulina i det samme kom ind med en Pandekage paa en Tallerken, skjulte han hurtigt Baandet inde paa sit Bryst og satte sig atter hen paa Sengekanten.

»Hvad er der i Vejen med dig, Polikej?« spurgte hun bekymret. »Du har det vist ikke rigtig godt?«

»Jeg har ikke sovet i Nat,« svarede han.

En Skygge gled forbi Vinduet, og et Øjeblik efter kom Aksjutka farende ind som en Pil.

»Jeg skulde hilse og sige fra Fruen, om Polikej vilde komme straks,« meldte hun. »Det skulde være straks — lige paa Minutten.«

Polikej saa afvekslende paa sin Kone og paa Aksjutka.

»Naa, saa det skal være straks. Gud ved, hvad hun nu vil mig igen?« sagde han i saa naturlig en Tone, at Akulina følte sig beroliget og tænkte: »Aa, hun vil vel give ham en Drikkeskilling.«

»Sig til hende, at jeg kommer straks,« svarede Polikej og stod op og gik ud.

Akulina tog et stort Trug, stillede det paa Bænken, fyldte det med varmt Vand fra Vaskerkedlen og smøgede Ærmerne op.

»Kom saa, Maschka,« sagde hun. »Nu skal du vaskes.«

Den lille genstridige Tøs gav sig til at hyle og gemte sig bag Sengen.

»Vil du komme, din snavsede Unge, for at jeg kan faa dig skrubbet og givet rent paa. Naa, skynd dig lidt! Din lille Bror skal ogsaa vaskes.«

Polikej gik ikke op til Fruen, men et helt andet Sted hen. Ude i Forstuen, tæt op til Muren, stod der en stejl Hønsestige, som førte op til Loftet. Han saa sig forsigtigt om til alle Sider og efter at have forvisset sig om, at ingen kunde se ham, dukkede han sig og løb hurtigt og behændigt op ad Trinnene.

»Hvorfor kommer Polikej dog ikke?« sagde Fruen utaal-

modigt til Dunjascha, som var i Færd med at sætte hendes Haar. »Hvor er han henne? Hvor bliver han af?«

Aksjutka fløj atter ned til Hytten, fór ind i Forstuen og meldte, at Polikej øjeblikkelig skulde komme op til Fruen.

»Ja, men det er jo længe siden han gik,« svarede Akulina, som lige var bleven færdig med Maschka og nu havde sin lille mindste under Behandling i Truget. Med den ene Haand støttede hun Drengens buttede Ryg, og med den anden vaskede og gned hun ham ubarmhjertigt. Sjemka skraalede, skar Ansigter og virrede med sine smaa, hjælpeløse Arme, men der hjalp ingen kære Mor, han skulde være ren, hvad enten han vilde eller ej.

»Se efter, om han ikke skulde være falden i Søvn,« tilføjede Akulina og saa sig uroligt om til alle Sider.

Imidlertid var Snedkerkonen rendt op ad Hønsestigen for at hente noget Tøj, som hun havde hængende paa Loftet. Pludselig lød der et Rædselsskrig deroppe fra, og lidt efter kom hun kørende paa alle fire og med lukkede Øjne ned ad Trappen.

»Iljitsch!« skreg hun.

Akulina slap Barnet.

»Hu ... uh! Han har hængt sig!« hylede Snedkerkonen.

Uden at lægge Mærke til, at Sjemka trillede rundt i Truget og blev liggende med Ansigtet nedad og sprællende Ben, fór Akulina ud i Forstuen.

Han hænger ... oppe paa Bjælken! Han hæn ...« hylede Snedkerkonen, men standsede, da hun fik Øje paa Akulina.

Akulina styrtede hen til Stigen og ilede op ad Trinnene, inden nogen kunde forhindre hende deri, men da hun var kommen med Hovedet op over Loftshullet, udstødte hun et forfærdeligt Skrig, tumlede baglængs ned og vilde sikkert have slaaet sig ihjel, hvis ikke Hyttens Beboere var kommen farende til fra alle Sider og havde grebet hende.

XI.

I de første Par Minutter herskede der en saadan Støj og Forvirring, at man ikke kunde høre Ørenlyd. Mændene raabte

og skreg i Munden paa hinanden, Konerne og Børnene græd. Efter at man havde sundet sig lidt, gik Snedkeren og Forvalteren, som nu var kommen til, op paa Loftet, og imedens fortalte Snedkerkonen mindst for tyvende Gang, hvordan det var gaaet hende, da hun skulde op og hente sin Kjole.

»Jeg saa op i Luften uden at tænke paa noget, akkurat ligesom nu,« forklarede hun, »og saa fik jeg Øje paa en Mandsperson lige for Næsen af mig. Hans Hue laa ved Siden af ham med krænget Foder, og da jeg skulde se nærmere til, dinglede Benene frem og tilbage paa ham. Det løb mig koldt ned ad Ryggen, for det er ingen Spøg, kan I tro, at se saadan en hængt Mandsperson. Gud maa vide, hvordan jeg kom ned ad Trappen, jeg kan ikke engang huske det mere selv. Det er et rent Mirakel, at jeg slap derfra med Livet, saa høj og stejl den er. Jeg kunde jo have slaaet mig ihjel paa Stedet.«

De, der kom ned fra Loftet, gav en Beskrivelse, der stemmede overens med hendes. Polikej hang paa Loftsbjælken i Bukser og Skjorte. Hans Hue laa ved Siden af ham med Foderet krænget udad, og Blusen og Pelsen havde han taget af og lagt nok saa pænt hen over Bjælken. Taaspidserne rørte ved Gulvet, og der var ikke Spor af Liv i ham.

Akulina kom til sig selv og fór atter hen mod Stigen, men de andre holdt paa hende.

»Mor! Sjemka kvæles!« raabte Maschka pludselig ud fra Krogen. Akulina sled sig løs og styrtede derind. Barnet laa med Ansigtet nedad helt under Vandet, og dets smaa Ben sprællede ikke mere. Hun rev det hurtigt op, men det rørte sig ikke og aandede ikke. Saa kylede hun det hen paa Sengen, tog sig med begge Hænder op til Hovedet og gav sig til at le med en saa uhyggelig og skingrende Latter, at Maschka, som i Begyndelsen lo med, pludselig stak Fingrene i Ørene og løb ud. Naboerne kom stormende ind i Krogen og fyldte Stuen med Hyl og med Graad. Barnet blev baaret ud, og de gned det alle Vegne, men lige meget hjalp det. Akulina laa og væltede sig paa Sengen og lo og lo med saa skrækkelig en Latter, at alle, der hørte den, ræddedes. Baade Forstuen og Krogen var fuld af Mennesker. Først nu, da man saa denne brogede Forsamling af Oldinge, Kvinder, Mænd og Børn, der saa godt som alle hørte til Huset, kunde man gøre sig Begreb

om, hvor mange Mennesker der var sammenstuvet i denne usle lille Hytte. Alle var i Bevægelse: nogle talte, andre græd, og ikke én forholdt sig rolig. Snedkerkonen, der endnu stadig fandt taknemmelige Tilhørere, fortalte atter og atter om, hvor rystet hun var bleven ved det uventede Syn, og hvor vidunderlig Forsynet havde frelst hende fra at styrte ned af Trappen. En gammel Mand, som var ansat i Fruens Vinkælder, beskrev omstændeligt, hvorledes en Bondekone havde druknet sig i Dammen i den salig Herres Tid. Forvalteren sendte Folk af Sted efter Politi og Præst og satte Vagt i Forstuen. Aksjutka gloede, som om Øjnene skulde springe ud af Hovedet paa hende, op mod Loftshullet, hvor der intet var at se, og havde saa ondt ved at løsrive sig, at hun rent glemte at vende tilbage til sin Frue. Agafja Michajlovna, den afdøde Frues tidligere Kammerjomfru, græd og forlangte Te, for at hendes Nerver kunde blive beroligede. Bedstemor Anna lagde det lille Lig paa et Bord og klædte det med sine øvede Hænder. Kvinderne stod rundt om Akulina og saa paa hende uden at sige noget. Børnene, der havde trykket sig op i en Krog, kastede forskræmte Blikke hen paa Moderen og skreg, saa det var en Ynk at høre paa.

Uden for Hytten havde der ogsaa samlet sig en Mængde Mennesker, som endnu ikke vidste Besked om, hvad der var foregaaet. Voksne og Børn stod imellem hinanden med forskrækkede Ansigter, saa nysgerrigt op til Vinduerne og gættede paa, hvad der kunde være i Vejen. En fortalte, at Snedkeren havde hugget det ene Ben af sin Kone, en anden, at Vaskerkonen havde faaet Trillinger, og en tredje, at Bagerens Kat var bleven gal og havde bidt alle Hyttens Beboere. Men lidt efter lidt naaede Sandheden ud til dem og bredte sig hurtigt videre. Den naaede ogsaa Fruens Øren. Uden nogen som helst Forberedelse fortalte den plumpe Jegor hende, hvad der var sket, og rystede derved hendes Nerver saa stærkt, at det varede lang Tid, inden hun forvandt det.

Folk blev roligere. Snedkerkonen, der nu havde fortalt sin Historie til alle, gjorde Ild paa Selvkogeren og lavede Te, og da der ikke vankede nogen Indbydelse til de tilstedeværende, fandt disse det upassende at blive længer og begyndte at fortrække. Mængden var allerede i Færd med at

sprede sig, da det pludselig gik som en Løbeild fra Mund til Mund: »Fruen kommer! Fruen kommer!« Alle samlede sig saa igen i og uden for Hytten for at se, hvad hun vilde, men veg ærbødigt til Side, da hun kom. Fruen, der var bleg og forgrædt, gik gennem Forstuen og ind i Akulinas Krog. Alle pressede paa for at komme til at se. En frugtsommelig Kone blev klemt saa stærkt, at hun skreg, og benyttende sig af den Forvirring, der opstod, trængte hun sig frem i forreste Række. Alle vilde se Fruen inde i Akulinas Krog. Paa disse Mennesker gjorde dette Skue den samme Virkning, som de bengalske Blus i Slutningen af Fyrværkeriet gør paa Publikum. Ligesom disse Blus lyser vidt ud til alle Sider, saaledes kastede ogsaa Fruens Silke og Kniplinger Glans over Krogen. Fruen nærmede sig Sengen og greb Akulinas Haand, men Stakkelen rev den hurtigt til sig. Flere af de gamle Mænd, som stod ved Døren, rystede misbilligende paa Hovedet, da de saa det.

»Akulina!« sagde Fruen. »Husk, at du har Børn!«

»Javist har jeg Børn, og de er af Sølv alle sammen,« svarede hun hurtigt og tonløst. »Sedler, dem holder jeg ikke. Jeg sagde ogsaa til Iljitsch, at han ikke skulde tage Sedler. Og nu har de smurt ham ind med Tjære . . . med Tjære og Sæbe, Frue. Alt det Skurv, der sidder paa ham, det skal nok gaa af ham nu. Ha ha ha! Hi hi hi! Hu . . . uh!«

Fruen vendte sig bort og gav Ordre til, at der skulde sendes Bud efter Lægen og Sennepsplaster. Derpaa forlangte hun koldt Vand, og da det ikke kom hurtigt nok, gav hun sig selv til at lede efter det. Men da hun saa fik Øje paa det døde Barn, begyndte hun at ryste, og alle saa, hvorledes hun skjulte sit Ansigt i Lommetørklædet og græd. Bedstemor Anna fik pludselig travlt: hun foldede Barnets smaa Hænder over Brystet og dækkede det til, vendte Øjnene mod Himlen og sukkede dybt, for at alle kunde se, hvor godt og kærligt et Hjerte hun havde. Men Fruen, for hvis Skyld hun gjorde alt dette, saa det ikke og kunde ikke se det. Hun hulkede, som om hendes Bryst skulde sprænges, fik et hysterisk Anfald og maatte føres hjem. »Det er egentlig hendes Skyld, det hele,« tænkte mange, og saa gik enhver til sit. Akulina laa stadig og lo og talte vildt. De flyttede hende ind i en

anden Krog, aarelod hende, gav hende et Sennepsplaster i Nakken og lagde Is paa hendes Hoved, men hun blev ved at snakke over sig og lo og lo uden at kunne holde op igen. Og hun teede sig saa naragtigt og sagde saa mange grinagtige Ting, at de, der passede hende, maatte le med, hvad enten de vilde eller ikke.

XII.

Det var rigtignok en sørgelig Festdag, den, for hele Pokrovskoje. Skønt det var det dejligste Vejr, saa man næsten ingen Folk i Landsbyens Gader. De unge Piger samledes ikke for at synge deres Sange, Fabrikarbejderne, som var komne i Besøg inde fra Byen, rørte hverken Harmonika eller Balalajka*), og Legestuerne stod tomme. Hver sad i sin Krog, og der taltes ikke højt, men hviskedes, som om man frygtede for, at den lede Satan var til Stede og kunde høre det.

Saa længe det var Dag, gik det endda nogenlunde, men saa snart Tusmørket faldt paa, og Hundene begyndte at hyle, opstod der en sand Rædsel blandt Hyttens Beboere. De, der havde Lys, skyndte sig at anbringe dem foran Helgenbillederne; de, der var alene, søgte Gæstfrihed hos Naboerne, og de, der skulde ud i Stalden for at fodre, blev hjemme og lod Kvæget staa og brøle af Sult. Alt det indviede Vand, der havdes i Behold, blev brugt i Løbet af denne Nat.

Flere af Hyttens Beboere hørte tunge Skridt oppe paa Loftet, og Smeden saa med egne Øjne, hvorledes en gloende Drage fløj ind gennem Loftslugen. Inde i Akulinas Krog — hun og Børnene var bleven bragt andetsteds hen — sad to gamle Koner og holdt Vagt ved det døde Barn, medens en from Vandrerske læste Salmer over det. Det var efter Fruens Vilje. Og hver Gang hun var færdig med en Salme, hørte alle tre en underlig Knagen og Stønnen oppe paa Loftet. Men naar hun saa tog fat paa at læse: »Krist opstanden er fra Døden!« blev der straks stille igen.

---

*) En primitiv Gitar med lang Hals, to eller tre Strænge og trekantet Sangbund. Strængene anslaas gerne med flere Fingre ad Gangen. O. A.

Snedkerkonen, der havde budt en af sine Veninder til Gæst, vaagede sammen med hende hele Natten, og de drak den ene store Spølkumme Te efter den anden. Ogsaa de hørte tydeligt, at det knagede oppe i Bjælken, og at der blev slæbt med noget tungt hen over Loftsgulvet.

Alle i Hytten vilde sikkert være omkomne af Skræk, hvis ikke de havde haft Bønderne, der holdt Vagt i Forstuen, at stole paa. Disse tapre Mænd, der laa paa Gulvet i Halm, fortalte nok senere, at det havde spøget slemt oppe paa Loftet, men sikkert er det, at de tilbragte Natten paa en rolig og hyggelig Maade. De snakkede sammen om, hvad der laa for, spiste deres Mad med god Appetit og fyldte hele Forstuen med saa stram en Lugt, at Snedkerkonen, hver Gang hun gik igennem den, holdt sig for Næsen og lod dem vide, at de var nogle rigtige Bondelømler.

Oppe i Herskabshuset herskede der den samme Rædsel som i Hytten. I Fruens Værelse lugtede der af Medicin og Eau de Cologne, og i Pigernes Kammer sad Dunjascha og smeltede Voks over Lyset*). Det gjorde hun, hver Gang Fruen havde et af sine nervøse Anfald, og i Dag havde hun et af sine allerværste. Ved Siden af Dunjascha sad hendes Tante, der var kommen for at sætte Mod i hende, og lige over for hende Stuepigen og Aksjutka. Alle fire talte hviskende sammen.

»Hvem vil gaa efter Olie?« spurgte Dunjascha.

»Jeg ikke! — Ikke for aldrig det!« erklærede Stuepigen i en bestemt Tone.

»Ja, men du kan jo tage Aksjutka med dig.«

»Jeg gaar saa gerne alene — jeg er ikke bange,« sagde Aksjutka og mærkede i det samme, at det gøs i hende.

»Det var Ret, Aksjutka; det kan jeg lide dig for,« sagde Dunjascha. »Løb saa ned til Bedstemor Anna, og bed hende om at fylde dette Glas med Olie. Men pas paa, at du ikke spilder det halve undervejs.«

Aksjutka fór ud og pilede af Sted, svingende endnu stærkere med sine Arme end ellers. Hendes Hjerte sad helt oppe

---

*) Af smeltet Voks, der røres ud i Olie og Vand, tilbereder Almuen i Rusland en Salve, der skal kurere for Hovedpine og Gigt. O. A.

i Halsen paa hende, og hun følte, at hvis hun mødte nogen undervejs, selv om det var hendes egen Moder, vilde hun dø af Skræk. Med bankende Hjerte og lukkede Øjne fløj hun hen ad den kendte Sti, der førte til Hytten.

XIII.

»Er Fruen at faa i Tale, eller er hun gaaet til Hvile?« spurgte pludselig en dyb Stemme i Nærheden af hende. Aksjutka aabnede Øjnene og saa lige foran sig en Skikkelse, der forekom hende at rage op over Taget af Hytten. Hun skreg, gjorde omkring og løb tilbage i vild Flugt. I ét Spring var hun oppe paa Trappen, og et Øjeblik efter kom hun styrtende ind i Pigernes Kammer og kastede sig med et gennemtrængende Hvin paa Sengen. Dunjascha, Tanten og Stuepigen var lige ved at besvime, og inden de fik Tid til at komme rigtig til sig selv, hørte de tunge, slæbende Skridt ude paa Gangen. Dunjascha tabte sit Glas med Voks og løb ind i Fruens Værelse, Stuepigen skjulte sig under en Kjole, der hang paa Væggen, og Tanten, som var den mest resolutte, styrtede hen mod Døren for at holde paa den. Men inden hun naaede saa vidt, aabnedes Døren, og en høj, bondeklædt Skikkelse traadte ind. Det var gamle Dutlov, der kom sjokkende i sine Bastsko. Uden at lægge Mærke til al den Skræk, han foraarsagede, tog han sin Hue af, lagde den paa Stolen ved Siden af sig og trak et Brev frem — et stort Brev med fem rødbrune Segl. Tanten tog sig med begge Hænder op til Brystet og stønnede ganske stakaandet af Skræk:

»Nej, hvor du gjorde mig bange, Sjemen! Jeg kan knap faa Vejret endnu. Jeg troede, min sidste Stund var kommen.«

»Hvorfor banker du ikke paa?« spurgte Stuepigen, idet hun kom frem fra sit Skjul.

»Du har gjort Fruen ganske forskrækket!« raabte Dunjascha ind gennem Døren. »Hvorfor render du og spøger ude paa Trappen? Du er en rigtig Bonde, det mærker man straks.«

Dutlov indlod sig ikke paa nogen Undskyldning, men sagde blot, at han nødvendig maatte tale med Fruen.

»Hende kan du ikke faa i Tale, hun er syg,« svarede Dunjascha.

Aksjutka, der morede sig over al denne Forskrækkelse, begyndte at fnise paa en højst upassende Maade. Hun begravede Hovedet i Puden for at kvæle Latteren, men det lykkedes hende ikke, skønt Tanten og Dunjascha truede ad hende for at faa hende til at holde op.

Dutlov, der ikke kunde begribe, hvad der gik af hende, saa forbavset paa hende, men da han ikke blev klogere deraf, henvendte han sig atter til Dunjascha.

»Jeg maa tale med Fruen,« sagde han, »det er aldeles nødvendigt. Du kan blot sige, at der er kommet en Bonde, som har fundet Brevet med Pengene.«

»Hvilke Penge?« spurgte Dunjascha og tog Brevet. Hun læste Udskriften og spurgte om, hvordan det var gaaet til, at han havde fundet det. Efter at have faaet Besked derom jagede hun den lattermilde Aksjutka ud paa Gangen og gik selv ind til Fruen. Lidt efter vendte hun tilbage og meddelte den forbavsede Dutlov, at Herskabet ikke vilde modtage ham.

»Jeg ved intet og vil intet vide,« havde Fruen sagt. »Hvad er det for en Bonde, og hvad er det for Penge, du taler om? Jeg vil ingen se. Jeg vil have Ro.«

»Ja, hvad skal jeg saa gøre?« mumlede Dutlov og vendte og drejede Brevet i sine Hænder. — »Hvad er det, der staar udenpaa?« spurgte han Dunjascha, der igen læste Udskriften for ham.

Dutlov blev staaende lidt og ventede, stak saa Brevet med et Suk ind paa Brystet og beredte sig til at gaa.

»Der bliver vist ikke andet for end at aflevere det til Politiet,« bemærkede han, da han var i Døren.

»Vent lidt, saa skal jeg prøve min Lykke endnu en Gang,« sagde Dunjascha, der opmærksomt havde fulgt Brevets Forsvinden inde paa hans Bryst. »Kom med det!«

Dutlov trak atter Brevet frem, men tøvede med at lægge det i hendes fremstrakte Haand.

»Husk at sige hende, at det er Sjemen Dutlov, der har fundet det,« bad han.

»Ja, kom blot med det.«

»Jeg troede først, at det var et ganske almindeligt Brev, men saa var der en Soldat, som læste Udskriften og fortalte mig, at der var Penge i.«

»Naa ja, men kom nu med det.«

»Og sig til hende, at jeg ikke turde tage hjem med det, men straks skyndte mig herhen for at aflevere det,« vedblev Dutlov uden at slippe det kostbare Brev.

Dunjascha tog det ud af hans Haand og gik atter ind til sin Herskerinde.

»Herregud, Dunjascha,« sagde Fruen i en bebrejdende Tone, »lad mig dog være fri for at høre mere om de Penge. Aa, Gud! Aa, Gud! Jeg tænker hele Tiden paa det stakkels lille Barn, og . . .«

»Ja, men Bonden ved ikke, til hvem han skal aflevere Brevet,« afbrød Dunjascha hende.

Fruen aabnede Konvolutten, kom til at ryste ved Synet af Sedlerne og faldt i dybe Tanker.

»Aa, de skrækkelige Penge!« sagde hun. »Hvor megen Ulykke har de ikke gjort!«

»Det er Dutlov, der har fundet dem, naadige Frue. Kan han gaa, eller vil De tale med ham først. — Er de der alle?«

»Nej, jeg vil hverken eje eller have disse Penge! Det gyser i mig, blot jeg ser dem. — Sig til ham, at han kan beholde dem, hvis han vil,« sagde Fruen pludseligt og stak Haanden med Brevet ud mod Dunjascha. »Ja, lad ham beholde dem og gøre med dem, hvad han lyster.«

»Der er over femten hundrede Rubler,« bemærkede Dunjascha smilende og i en Tone, som om hun talte til et lille Barn.

»Har du ikke forstaaet mig!« sagde Fruen utaalmodigt. »Naa, gaa nu! Skynd dig!«

Dunjascha gik atter ind i Pigernes Kammer.

»De var der vel alle,« sagde Dutlov.

»Ja, tæl selv efter,« svarede hun. »Fruen har sagt, at jeg skulde give dig dem.«

Dutlov puttede sin Hue ind under Armen, bøjede Hovedet og tog Sedlerne ud en for en. Han troede, at det var Fruens Mening, at han skulde tælle dem for hende.

»Ja, det kan du gøre hjemme! Det er jo dine Penge,« sagde Dunjascha i en arrig Tone. »Fruen forærer dig dem.«

Dutlov blev staaende med bøjet Hoved og saa spørgende paa hende. Tanten slog Hænderne sammen og skreg: »Ih, du forbarmende! Det kan man rigtignok kalde at have Lykken med sig!«

Stupigen vilde ikke tro sine egne Øren. »Det er vel Spøg, Dunjascha, er det ikke?« spurgte hun.

»Spøg? — Nej, det er ramme Alvor; hun sagde, at jeg skulde give dem til ham,« svarede Dunjascha. — »Naa, tag saa Pengene og skrup af,« tilføjede hun ude af Stand til at skjule sin Ærgrelse. »Ja, saadan gaar det, nogle skal altid være heldige.«

»Femten hundrede Rubler!« raabte Tanten.

»Og mere end det!« sagde Dunjascha. — »Naa, nu har du da Raad til at tænde et rigtigt Vokslys til Ære for den hellige Nikolaj,« tilføjede hun i en spodsk Tone. »Men se nu at komme til dig selv! Hvordan er det du staar?«

Dutlov forstod endelig, at det ikke var Spøg, og begyndte at samle Sedlerne og lægge dem i Konvolutten. Men hans Hænder rystede, og han saa hele Tiden hen paa de unge Piger for at overbevise sig om, at de ikke havde ham til bedste.

»Han er saa glad, at han hverken kan sanse eller samle,« sagde Dunjascha i en haanlig Tone, der skulde vise hendes Foragt baade for Bonden og for den Bagatel, han holdt i Haanden. »Kom med Sedlerne, saa skal jeg putte dem ind for dig.«

Hun vilde tage dem, men Dutlov trak sin Haand til sig, krammede dem sammen og puttede dem ned i sin Lomme.

»Naa, er du nu rigtig glad?« spurgte Dunjascha.

»Om jeg er! Ja, jeg ved knap, hvordan . . . jeg ved knap . . .«

Han kunde ikke tale videre for Bevægelse, hans Mund fortrak sig krampagtigt, og han skyndte sig ud.

Fruen ringede. Dunjascha løb derind.

»Naa, har du saa givet ham dem?« spurgte Fruen.

»Ja.«

»Blev han meget glad?«

»Ja, han blev helt tosset af Glæde.«

»Aa, lad ham komme herind. Jeg vil gerne høre af hans egen Mund, hvordan han fandt dem.«

Dunjascha løb ud og traf Dutlov nede paa Trappen. Han stod med Sedlerne mellem Tænderne og løste op for sin Pung. Formodentlig havde han en Følelse af, at de ikke rigtig var hans, før han havde dem nede i Pungen. Da Dunjascha kaldte paa ham, blev han saa forskrækket, at han nær havde tabt alle Sedlerne.

»Hvad skal jeg?« spurgte han. »Hun vil da ikke tage Pengene fra mig? Aa, læg et godt Ord ind for mig, hører du, saa forærer jeg dig en dejlig, stor Krukke Honning.«

»Ja, gør du det,« skyndte Dunjascha sig at sige.

Døren aabnedes, og Dutlov blev ført ind til Fruen. Han var alt andet end glad. »Nu tager hun dem igen,« tænkte han og løftede sine store Bastsko saa højt, medens han gik hen over det bløde Tæppe, som om han vadede gennem en Kornmark. Han vidste hverken ud eller ind, og alting løb rundt for ham. Han saa et Spejl, inden i det en gammel Bonde, der gik og løftede Fødderne, derpaa et stort Billede af en eller anden fornem Herre, saa noget, der lignede et grønt Trug, og oven paa det noget hvidt.

Pludselig begyndte dette hvide at tale — det var Fruen. Han stod og gloede med vidaabne Øjne og saa dog intet.

»Er det dig, Dutlov?« hørte han Fruen sige.

»Ja, Deres Naade,« svarede han, »det er mig. Og De kan stole paa, at der er i Brevet, hvad der skal være. Saa snart jeg fandt det, piskede jeg løs paa min Hest for at komme herhen . . .«

»Du har Lykken med dig,« afbrød hun ham med et velvilligt og nedladende Smil. »Tag Pengene; behold dem allesammen — det er dine.«

Dutlov sagde intet, men spilede kun Øjnene endnu mere op.

»Det glæder mig, at du har fundet dem. Gud give, at de maa komme dig til Nytte. — Naa, er du saa glad?«

»Om jeg er glad! — Ak, lille naadige Frue, jeg er saa glad, saa glad! Aldrig skal jeg glemme at bede til Gud for

min kære, gode Frue. Gid Vorherre længe maa bevare hende til Held og Glæde for os alle!«

»Sig mig, hvordan fandt du egentlig Pengene?«

»Jo, jeg havde fulgt min Brodersøn, som de havde taget til Rekrut, ind til Byen, og da jeg kørte hjem derfra, fandt jeg Brevet liggende paa Vejen. Polikej maa vel have tabt det . . .«

»Ja, ja, det er godt! Gaa saa, min Ven. Det glæder mig, at du fandt det.«

»Ak, hvor jeg dog er glad, lille, kære Frue!« sagde Dutlov igen. Men i det samme kom han i Tanker om, at han endnu slet ikke havde faaet takket, og det gjorde ham saa forvirret, at han ikke kunde sige et Ord mere. Fruen og Dunjascha smilede, og han sjokkede afsted, løftende Fødderne lige saa højt, som da han kom. Det kostede ham Umage at lade være at løbe, for han havde hele Tiden en Fornemmelse af, at de kom efter ham for at tage Pengene fra ham.

XIV.

Saa snart Dutlov var ene, skyndte han sig at putte Sedlerne i sin Pung, og derpaa begav han sig hjemad i dybe Tanker.

Pludselig fik han Øje paa en Skikkelse, der kom gaaende hen imod ham. Han raabte den an, og det viste sig da, at det var hans Nabos yngste Søn, Jefim. Knøsen bevægede sig frem og tilbage foran Hytten med en vældig Stok i Haanden.

»God Dag, Sjemen!« sagde han, glad over at have faaet Selskab. — »Naa, fik du saa Ilja af Sted?«

»Ja! — Men hvad bestiller du her?«

»Jeg holder Vagt over Polikej, der har hængt sig.«

»Hvor har du ham da?«

»Ja, de siger, at han hænger oppe paa Loftet,« svarede Jefim og pegede med sin Knippel op mod Hyttens Tag.

Dutlov fulgte Retningen af hans Arm, og skønt han intet saa, rynkede han dog Panden og rystede paa Hovedet.

»Politiassistenten er kommen,« oplyste Jefim. »Jeg har det fra hans egen Kusk. Om lidt skal de til at skære Polikej ned. Hu ha, du kan ellers tro, det er uhyggeligt at gaa her

udenfor om Natten. Men op paa Loftet skal ingen faa mig, det er sikkert. Jeg gaar ikke derop, selv om Jegor Michajlitsch prygler mig halvt ihjel.«

»Ja, det er en syndig Verden, vi lever i,« sagde Dutlov, hvis Tanker var helt andensteds henne. Han vilde til at gaa, men standsede, da han hørte Jegors Stemme oppe fra Hyttens Trappe.

»Halløj, Jefim! Hvor er du henne? Kom herop!« raabte Forvalteren.

»Her er jeg!« svarede Jefim.

»Hvem er det, du staar og snakker med?«

»Det er Dutlov.«

»Naa, er det dig, Sjemen! Ja, kom du kun med!«

Jegor var ikke ene. Ved Siden af ham stod en lille, undersætsig Mand i Embedshue og Kappe. Det var Politiassistenten.

»Den gamle dér gaar ogsaa med os,« sagde Forvalteren, saa snart han fik Øje paa Dutlov.

Dutlov blev noget ked af det, men han vidste, at det ikke kunde nytte at gøre Vrøvl.

»Hør, Jefim, du er den yngste,« sagde Jegor. »Løb du i Forvejen, og sæt Stigen til, for at Hans Velbaarenhed kan komme derop.«

Jefim, der lige havde erklæret, at ingen skulde faa ham op paa Loftet, løb ind i Forstuen uden at betænke sig et Øjeblik.

Politiassistenten slog Ild og fik Fyr paa Piben. Han var først lige kommen, men da han fornylig havde faaet en alvorlig Irettesættelse af Kredsdommeren for Drukkenskab i Tjenesten, var han nu saa ivrig, at han øjeblikkelig vilde op til den hængte, skønt Klokken var over 10.

Jegor spurgte Dutlov, hvad han egentlig vilde her saa sent, og denne fortalte ham da sine Oplevelser, men var saa klog at tilføje, at han var kommen for at spørge Forvalteren, om han maatte beholde Pengene.

Til stor Forfærdelse for den gamle forlangte Jegor at se Konvolutten og gav sig til at undersøge den. Assistenten kiggede ogsaa paa den og underkastede ham et kort Forhør.

»Saa, nu er Pengene fløjten,« tænkte Dutlov og vilde

allerede til at falde paa Knæ, men i det samme gav Assistenten ham Konvolutten tilbage og brummede: »Naa, du er heldig — det maa jeg sige!«

»Ja, vist er han heldig,« sagde Jegor. »De har lige taget hans Brodersøn til Rekrut, og nu kan han give ham en Stedfortræder.«

»Se, se,« bemærkede Assistenten.

»Naa, køber du saa Ilja fri?« spurgte Forvalteren.

»Ja, det kommer an paa, om Pengene slaar til. Og muligt er det ogsaa for sent,« svarede Dutlov.

»Mener du? — Ja, det bliver din Sag.«

De gik ned i Forstuen, hvor de modtoges af Bønderne, der kom dem i Møde med en Lygte. Ingen sagde et Ord.

»Hvor hænger han?« spurgte Assistenten endelig.

»Oppe paa Loftet,« svarede Jegor hviskende. — »Aa, lille Jefim,« tilføjede han, »du er den yngste; spring du i Forvejen med Lygten.«

Jefim, der allerede havde sat Stigen til, lod slet ikke til at være forknyt mere. Tagende to eller tre Skridt ad Gangen sprang han i Forvejen og vendte sig om for at lyse, da han var kommen helt op. Efter ham kom Politiassistenten og Jegor, og saa alle Bønderne. Da de var forsvundne, satte Dutlov sin ene Fod paa det nederste Trin, men sukkede og blev staaende. Der gik et Par Minutter; han hørte dem ikke mere gaa deroppe. — Nu maatte de være henne ved Polikej.

»Kommer du saa, Sjemen?« raabte Jefim ned gennem Loftshullet.

Dutlov krøb op ad Stigen. Ved Skinnet af Lygten kunde han se Assistenten og Jegor henne ved Loftsbjælken, og bag dem stod der endnu en med Ryggen til. — Det var Polikej. Dutlov gjorde Korsets Tegn og gik hen til de andre.

»Naa, tag ham saa ned, hører I!« bød Assistenten.

Ingen rørte sig.

»Jefim, du er den yngste, tag du ham ned,« sagde Jegor.

Knøsen krøb over Bjælken, vendte Polikej om mod de andre, stillede sig ved Siden af ham med sit mest fornøjede Ansigt og saa afvekslende paa den hængte og Øvrigheden. Som han stod dér, mindede han om en, der viser en Albino

»Naa, tag ham saa ned, hører I!« bød Assistenten.

eller en Julie Pastrana*) frem og spørger Publikum, om der er mere, det ønsker.

»Saa er det vel bedst, at vi begynder, Deres Velbaarenhed,« sagde Jegor. »Kom med en Kniv.«

Han maatte henvende sig to Gange til Bønderne og til Dutlov, inden de turde tage fat, men endelig fik de da Polikej skaaret ned, lagt paa Gulvet og dækket til. Politiassistenten kundgjorde for dem, at Retslægen vilde komme den næste Morgen, og gav saa alle Lov til at gaa.

XV.

Dutlov skyndte sig hjem. I Begyndelsen følte han sig noget ilde til Mode, men efterhaanden som han nærmede sig Landsbyen, gik denne Følelse over, og Glæden vandt mere og mere Indgang i hans Sjæl. Inde i Gaderne hørte han Sang og drukne Røster, men da han aldrig indlod sig paa at drikke eller svire, gik han lige hjem uden at slutte sig til de glade Klynger, han mødte paa sin Vej.

Klokken var mange, da han traadte ind i sin Hytte. Hans gamle Kone laa paa sin Briks, hans ældste Søn og dennes Børn oven paa Ovnen, og hans yngste inde i det mørke Forraadskammer. De sov alle undtagen Iljas unge Kone, som endnu ikke var gaaet til Hvile. Uredt og i snavset Linned, skønt det var Helligdag, sad hun ved Bordet og hylede og jamrede sig. Hun rejste sig ikke, da Dutlov traadte ind, men gav sig til at hyle endnu højere end før.

Mor Nastasja kom paa Benene og satte Aftensmaden frem for sin Mand. Dutlov tog Plads ved Bordet, jagede den unge Kone bort derfra og bød hende holde op med sit Tuderi. Aksinia lagde sig hen paa Bænken ved Ovnen, men blev ved at hyle. Den gamle Kone vartede op og tog af Bordet uden at sige et Ord, og Dutlov lukkede heller ikke Munden op. Efter at have spist og drukket bad han sin Bøn, ræbede et Par Gange, vaskede sine Hænder, tog Regnebrættet ned fra Væggen og gik ind i den mørke Stue ved Siden af. Først

---

*) En bekendt Dame med Skæg.

O. A.

hviskede han lidt sammen med Nastasja, og da hun var gaaet, hørte man en Klapren med Regnebrættets Kugler derinde fra. Derpaa gik han ned i Kælderen og smækkede med Kistelaaget. Da han kom op, var Nastasja atter gaaet til Hvile. Hun, der om Dagen var saa stille og rolig, laa nu og snorkede himmelhøjt, men Aksinia, som for lidt siden havde gjort saa meget Spektakel, trak derimod Vejret ganske sagte. Dutlov saa hen paa hende, rystede paa Hovedet, klatrede op paa Ovnen og søgte hen ved Siden af sit ældste Barnebarn. I Mørket smøgede han Bastskoene af og smed dem ned paa Gulvet. Derpaa lagde han sig paa Ryggen og lyttede til Kakelakernes Kriblen op og ned ad Væggene, de sovendes Snorken og Kvægets Prusten og Snøften ude i Gaarden.

Saaledes laa han længe uden at kunne sove. Maanen stod op, og det blev lysere i Stuen. Han kunde nu skelne Aksinia, som laa og sov henne paa Bænken, og noget mørkt i Nærheden af Døren, men om det var hans Søns Kaftan eller et Trug, Fruentimmerne havde stillet op ad Væggen, kunde han ikke blive klog paa. Sov han, eller var han vaagen? Ja, det vidste han knap selv. Han mærkede kun, at han blev mere og mere ængstelig, jo længer han saa paa Genstanden henne ved Døren. Det var tydeligt, at den Mørkets Aand, hvis Nærhed Hyttens Beboere mærkede i denne Nat, ogsaa havde bredt sin Skygge over Landsbyen og ud over Dutlovs Hus, hvor de Penge laa, som han havde brugt til at styrte Polikej i Fordærvelse med.

Saa meget var vist, at Dutlov følte den Ondes Nærværelse her og derfor befandt sig rigtig ilde. Han vilde sove, men kunde ikke; han vilde rejse sig, men det var ham ogsaa umuligt. Og hvor forunderligt! Jo længer han saa paa den mørke Genstand, des mere kom han til at tænke paa Ilja med de bagbundne Hænder, den grædende Aksinia og Polikej, saadan som han havde set ham oppe paa Loftet. Pludselig forekom det ham, at der lød Skridt uden for Hytten. »Hvem kan det være paa denne Tid af Natten?« tænkte han. »Og hvorledes er han kommen ind?« spurgte han sig selv, da han hørte det pusle ude i Forstuen. »Nastasja var der sidst; skulde hun have glemt at lukke af?«

Hunden hylede ude i Gaarden, og Djævelen — for det

maatte være Djævelen — listede sig langs Væggen i Forstuen og famlede efter Klinken. Med et stødte han mod en Tønde, saa Staverne raslede hen ad Gulvet. Og atter gav han sig til at lede efter Klinken. Saa! — Nu fandt han den! Dutlov rystede som et Æspeløv over hele Kroppen. Han løftede Klinken og traadte ind i menneskelig Skikkelse. Dutlov vidste nu bestemt, at det var Fanden i egen Person: han vilde gøre Korsets Tegn, men hans Fingre var som lammede. Han gik hen til Bordet, trak Dugen af, slængte den hen ad Gulvet og krøb op paa Ovnen. Han var nu saa nær, at Dutlov kunde se, at han havde iført sig Polikejs Skikkelse. Djævelen skar Tænder, gjorde Fagter med Hænderne, lagde sig hen over Dutlov og greb fat i hans Strube.

»Det er mine Penge!« hvæsede Polikej.

»Slip mig! Slip mig!« Du skal faa dem alle sammen,« vilde Dutlov have sagt, men det blev kun til en hæs Rallen.

Polikej laa oven paa ham, tyngede ham med Centnervægt og var lige ved at kvæle ham. Dutlov vidste, at naar han blot kunde bede, vilde Satan slippe sit Tag, men ikke én af de mange Bønner, han kendte, vilde komme over hans Læber. Hans lille Sønnesøn, der laa ved Siden af ham, udstødte et gennemtrængende Skrig og begyndte at græde: Dutlov var kommen til at klemme ham op mod Væggen. Dette Skrig frigjorde Oldingens Læber. »Kristus skal atter opstaa«, hviskede han. Han løsnede sit Tag lidt. »Og hans Fjender skulle spredes som Avner for Vinden,« vedblev Dutlov. Han steg ned af Ovnen, og den gamle kunde høre hans Fødder klaske mod Gulvet. Dutlov ramsede alle de Bønner op, han kunde. Han gik forbi Bordet, hen til Døren, aabnede den og smækkede den saa haardt i efter sig, at hele Huset rystede. Men alle sov dog undtagen Bedstefaderen og den lille Dreng. Dutlov bad og rystede over hele Legemet, og Barnet græd og faldt saa i Søvn trykkende sig op til ham.

Der blev atter fuldstændig stille, og Dutlov laa længe uden at røre sig. En Hane galede paa den anden Side af Væggen, næsten lige ind i Øret paa ham. Hønsene begyndte at ryste Fjerene, og en Hanekylling gjorde et mislykket Forsøg paa at gale efter den gamle Hane. Nede ved hans Fødder var der ogsaa

noget, der rørte sig. Det var Katten. Den sprang blødt ned paa Gulvet og begyndte at miave henne ved Døren. Dutlov stod op og aabnede Vinduet: udenfor var der mørkt og sølet. Han gik paa de bare Fødder ud i Gaarden til Hestene. Det var tydeligt, at Fanden ogsaa havde været paa Spil her. Hoppen, som stod inde under Halvtaget, havde faaet sit ene Forben ind i Grimen og ventede nu paa sin Herre med krummet Hals og Hovedet bagud, og Føllet laa og væltede sig paa Møddingen. Dutlov befriede Hoppen, gav den Foder, jagede Føllet hen til Moderen og gik saa ind igen.

Gamle Nastasja var imidlertid staaet op og havde tændt Lysespaanen. »Væk Drengene! Jeg kører ind til Byen!« sagde hendes Mand kort, og efter at have sat et tændt Vokslys foran Helgenbillederne dukkede han ned i Kælderen. Da han kom op igen, brændte der Lys ikke alene hos ham, men ogsaa hos Naboerne. Begge hans Sønner var allerede ude i Gaarden. Den ældste, Ignat, gjorde den ene Teljega i Stand, og den yngste smurte Hjulene paa den anden. Svigerdøtrene var ogsaa oppe og gik og syslede i Huset. Iljas Hustru hylede ikke mere, men sad vasket og paaklædt, med et Tørklæde over Hovedet, ventende paa at komme af Sted for at sige det sidste Farvel til sin Mand.

Gamle Dutlov saa endnu mere mørk og barsk ud end ellers. Uden at sige et Ord til nogen trak han sin bedste Kaftan paa, ombæltede sig og gik med alle Polikejs Penge hen til Jegor Michajlitsch.

»Naa, skynd dig!« raabte han til sin yngste Søn, der stod og smurte det ene Forhjul. »Jeg kommer igen om lidt, og saa skal du være færdig.«

Forvalteren var allerede oppe og drak sin Te. Han skulde selv ind til Byen for at aflevere Rekrutterne.

»Hvad vil du?« spurgte han.

»Jeg vilde gerne købe Ilja fri. Gør mig den Tjeneste at sige mig, hvorledes jeg skal bære mig ad dermed. I sagde forleden, at I havde en Stedfortræder til mig.«

»Har du nu ogsaa overvejet Sagen nøje?«

»Ja, jeg har, Jegor Michajlitsch,« svarede Dutlov uden at betænke sig. »Han er jo min Brodersøn, og det gør mig ondt for ham. De har desuden gjort Ulykke nok, de Penge; jeg

vil ikke beholde dem. Aa, vær saa naadig at vejlede mig,« tilføjede han ydmygt og bukkede dybt.

Jegor spidsede Læberne og satte sit mest dybsindige Ansigt op. Efter at have overvejet Sagen grundigt skrev han to Breve, gav Dutlov det ene og fortalte ham, hvad han havde at gøre, naar han kom ind til Byen.

Da Dutlov kom hjem, var Aksinia allerede kørt med Ignat, og den anden Teljega ventede paa ham uden for Hytten. Han trak et Ris ud af Gærdet, satte sig op og pidskede saa kraftigt løs paa Hesten, at Sveden haglede den ned ad Siderne, men han drejede Hovedet bort for ikke at faa Medlidenhed med den. Han havde hele Tiden en Forudfølelse af, at han vilde komme for sent til at redde Ilja, og at han saa skulde blive siddende med disse forbandede Penge.

Men Dutlov kom alligevel til rette Tid. Han traf ganske rigtigt Kommissionæren, som Jegor havde givet ham Brev til, og han havde endnu en Stedfortræder i Behold. Kommissionæren vilde have 400 Rubler for Fyren, skønt han hidtil ikke havde faaet højere Bud paa ham end 300, men det vilde Dutlov ikke indlade sig paa. »Jeg giver 325!« sagde han resolut og stak Haanden frem, men den anden forlangte 400 som før og trak sin tilbage.

»Naa, saa du vil ikke for 325?« spurgte Dutlov, idet han greb Kommissionærens højre Haand med sin venstre og truede med at give ham Haandslag paa Købet. »Jo, det vil du nok! — Ja, saa slaar vi til!« raabte han pludseligt og klaskede ham uventet i Haanden. — »Naa, du vil ikke? Godt! Jeg er ogsaa villig til at gaa op til 350. Skriv saa Kvitteringen og kom med ham. — Jeg giver to Tirubelsedler paa Haanden,« tilføjede han og trak Pungen frem.

Skønt Kommissionæren ikke trak sin Haand tilbage, syntes han dog endnu ikke at kunne bestemme sig. Han forlangte, at Dutlov skulde give Stedfortræderen Drikkepenge og Traktemente.

»Naa, vær nu ikke urimelig!« sagde Dutlov, som atter mødte med sin Haand. — »Livet er kort, lad os føre os vel op, medens vi er her,« tilføjede han i en saa belærende og overbevisende Tone, at den anden slog til.

De gik saa begge ind til Stedfortræderen, som laa og sov

Gaarsaftenens Rus ud, tog ham i Øjesyn og begav sig derpaa i Forening hen til Rekrutkommissionen. Stedfortræderen lod til at være i udmærket Humør, han forlangte Rom for at blive af med Tømmermændene, og da han havde faaet sit Ønske opfyldt, blev han endnu mere kry og begyndte først at blive betænkelig, da han kom uden for Salen, hvor Kommissionen var samlet. De stod længe og ventede ude i Forstuen uden at kunne komme ind, og Dutlov havde allerede opgivet alt Haab om at faa Foretræde, da han pludselig fik Øje paa Jegor Michajlitsch. Han hægtede sig øjeblikkelig fast i ham og bad ham om at hjælpe sig. Jegor viste sig yderst naadig overfor ham og hjalp ham virkelig ogsaa saa godt, at det endelig, langt ud paa Eftermiddagen, lykkedes ham at komme ind. Stedfortræderen blev klædt af, undersøgt, klippet iklædt og puffet udenfor, og faa Minutter efter havde Dutlov betalt sine Penge og faaet Kvittering for dem.

Saa snart Forretningen var afgjort, skyndte han sig hen til Købmanden, hvor Rekrutterne fra Pokrovskoje var tagne ind. Ilja og Aksinia sad i en Krog af Køkkenet og talte sammen, men da de fik Øje paa ham, tav de og saa paa ham med sky og uvillige Blikke. Dutlov tog Kvitteringen frem og kaldte Ignat og Iljas Moder ind fra Gaarden.

»Iljuschka!« sagde han og gik hen mod sin Brodersøn med et alvorligt Ansigt. »Det var et slemt Ord, du lod falde i Forgaars Aftes! — Tror du da ikke, at jeg har Medlidenhed med dig? Jeg har aldrig glemt, at din Fader betroede dig til mig, og havde det staaet i min Magt, var du aldrig bleven taget til Rekrut. Men nu er Lykken uventet kommen til mig, og jeg har ikke betænkt mig paa at hjælpe dig. Se, her er Papiret, der giver dig din Frihed,« tilføjede han, idet han lagde Kvitteringen paa Bordet og udfoldede den med sine gamle, stive Fingre.

Imidlertid var Bønderne fra Pokrovskoje, Købmandskarlene og flere andre, som stod ude i Gaarden, komne til. Alle stod uden at sige et Ord og hørte andægtigt paa den gamles højtidelige Tale.

»Naa, tag saa Kvitteringen! Jeg har givet 400 Rubler for den!« sagde Dutlov. »Nu har du vel ikke noget at bebrejde din Farbror.«

Ilja rejste sig, men hans Læber skælvede saa stærkt, at han ikke kunde sige et Ord. Hans gamle Moder styrtede sig hulkende hen imod ham og vilde kaste sig om Halsen paa ham, men Dutlov holdt hende tilbage med sin udstrakte Arm og vedblev:

»Ja, det var et slemt Ord, det forleden — det stak mig som en Kniv i Hjertet. Din Fader betroede dig til mig, da han skulde til at dø, og jeg har ogsaa behandlet dig, som om du kunde været min egen Søn. Og har jeg fornærmet dig i nogen Maade, saa er det vel kun, fordi vi alle er Syndere for Vorherre. — Er det ikke saa, I kristne Mænd?« henvendte han sig til alle dem, der stod rundt om ham. »Du, hans gamle Mor, og du, hans Hustru, I, som staar her for mine Øjne, taler jeg ikke Sandhed? Dér ligger Kvitteringen! Tag den! Pengene er gaaet, men hvad bryder jeg mig om det! — Og nu siger jeg: Tilgiv mig for Kristi Skyld!«

Dutlov slog sin lange Kaftan til Side, lagde sig langsomt paa Knæ og bøjede sig helt ned til Jorden for Ilja og Aksinia Forgæves søgte disse at hindre ham deri; han rejste sig ikke, før hans Pande havde berørt Gulvet, og derpaa rystede han Støvet af sig og satte sig hen paa en Bænk.

Iljas Moder og Aksinia græd højt af Glæde, og fra alle Sider lød der Bifaldsytringer. »Saadan skal det være; han har gjort, hvad Vorherre og Pligten bød ham,« sagde en af Bønderne. »Naa, nu beholder han da en flink Arbejder i sit Hus, og det er vel mere værd end Pengene,« bemærkede en anden. »Ja, den gamle har handlet, som ret og billigt var,« erklærede en tredje, »og de to unge kan rigtignok være glade.« Iljas Kammerater var de eneste, der ikke syntes rigtig tilfredse; de sagde ikke et Ord og listede sig ganske sagte bort.

Et Par Timer senere rullede Dutlovs to Teljegaer ud af Forstaden. I den forreste knejsede Ignat og hans Fader, og i den bageste, der bevægede sig frem uden Styr, sad Aksinia og hendes Svigermoder, begge med stolte og lykkelige Ansigter, og lige over for dem, med Ryggen mod Hestene, Iljuschka. Han var dygtig rød i Hovedet, tog sig nu og da en Bid Brød og en Hjertestyrkning og lod Munden løbe uafbrudt. Hans glade Røst, Teljegaernes Raslen hen over Stenbroen og He-

stenes Snøften og Prusten smeltede sammen til en eneste jublende Lyd, og alle de, der gik forbi, standsede uvilkaarligt og vendte sig om for at se efter denne glade og lykkelige Familie.

Lige uden for Byen kom Dutlovs forbi et Kommando Rekrutter, der havde gjort Holdt foran en Kro. Folkene var traadt af og stod i en Kreds ud til Siden af Vejen. En af dem, hvis Ansigt havde det helt forandrede Udtryk, som et kort afklippet Haar giver, stod med Huen helt ned i Nakken og klimprede paa en Balalajka, og en anden — Iljas Stedfortræder — dansede inde i Kredsen med bart Hoved og en Brændevinsflaske i Haanden. Ignat standsede Hesten og sprang ned for at gøre det ene Skaglereb kortere; den anden Teljega gjorde ogsaa Holdt, og alle Dutlovs saa med Nysgerrighed hen paa den dansende og gav deres Bifald til Kende ved at klappe i Hænderne. Skønt Rekrutten syntes aldeles optaget af sin Dans, var det dog tydeligt, at Bifaldet og den stadigt voksende Mængde opflammede ham og fordoblede hans Kraft og Behændighed.

Det var en ren Fornøjelse at se ham danse. Hans røde Ansigt var fuldstændig ubevægeligt, Brynene rynkede og Munden stivnet i et udtryksløst Smil. Det var, som om han havde lagt al sin Vilje og Kraft ind paa at sætte Fødderne skiftevis mod Jorden, snart paa Hæl og snart paa Taa. Undertiden standsede han pludseligt og blinkede hen til ham med Balalajkaen, og Virtuosen klimprede saa endnu raskere løs paa Strængene og dunkede endogsaa med Knoerne mod Sangbunden. Naar han saa havde staaet et Øjeblik som forstenet, begyndte han igen at bevæge sig ganske langsomt og at rokke med Skuldrene, svingede sig derpaa højt op i Luften, faldt ned i bøjede Knæ og paa Hælene, skreg op i vilden Sky og dansede videre, idet han afvekslende fløj op og satte sig paa Hælene.

Ungerne skreg af Glæde, Fruentimmerne slog Takt med Hovedet, og Mændene lo og klappede. Kun den gamle Underofficer, der førte Rekrutterne, stod med et roligt Ansigt og saa ud, som om han vilde sige: »Ja, jer forbavser dette her maaske men for mig er det ikke noget nyt.«

Omsider begyndte Balalajkaspilleren at blive træt, hans

Blik gled langsomt rundt i Kredsen, og efter et skurrende Greb i Strængene og en Dunken med Knoerne paa Instrumentet lod han pludselig Haanden synke.

»Halløj, Alexej!« sagde han til sin Kammerat og pegede paa Dutlov. »Skal du ikke hilse paa din Gudfader? — Dér sidder han oppe!«

»Hvor? — Hvad er det dig, min Hjertensven!« raabte Alexej, og løftende Brændevinsflasken højt op over Hovedet tumlede han paa sine trætte Ben hen til den bageste Teljega. — »Naa, det kalder jeg en Glæde!« skreg han, stak sit drukne Fjæs ind i Vognen og begyndte at traktere med Brændevin til højre og venstre.

»Men hvad skal jeg dog finde paa at give jer, I kære?« udbrød han, idet han omfavnede dem, der stod ham nærmest, og da han i det samme fik Øje paa en Sælgekone, der falbød sine Pandekager og Postejer til Mængden, snappede han hendes Kurv og hældte hele Indholdet ud i Vognen.

»Du skal ikke være bange! Jeg be . . . e . e . taler!« sagde han med drukken Røst og smed sin fyldte Pengepung hen til Balalajkaspilleren, for at denne kunde klare for ham. Derpaa tumlede han over mod Teljegaen og saa med fugtige Øjne op mod dem, der sad i den.

»Hvor har vi hans Moder? — Er det ikke dig?« henvendte han sig til den gamle Kone i Vognen. »Ja, du skal nu have en særlig Gave!«

Efter at have betænkt sig et Øjeblik stak han Haanden ned i Lommen, trak et splinternyt Tørklæde op, afførte sig derpaa sin røde Halsdug, svøbte Tørklædet ind deri og lagde det hele hen paa hendes Knæ.

»Dér! — Det er til dig,« hviskede han.

»Til mig? — Tak, min Ven! — Sikken en flink Fyr,« sagde den gamle Kone til Dutlov, der var steget af og gaaet hen til Vognen.

Alexej stod imidlertid og saa ud, som om han skulde falde i Søvn; hans Hoved sænkede sig dybere og dybere og faldt til Slutningen helt ned paa hans Bryst.

»I er Skyld i, at jeg er trukken i Trøjen,« snøvlede han. »Det er jeres Skyld, jeg gaar Fanden i Vold, og derfor giver jeg jer Gaver.«

»Han har maaske ogsaa en Moder,« lød det inde i Mængden. »Det er Synd for ham; han lader til at være en flink Fyr«.

»Ja, jeg har en Moder,« sagde Rekrutten, »og en Fader har jeg ogsaa, men de har vendt mig Ryggen begge to. — Naa, gamle,« tilføjede han og greb Iljuschkas Moder ved Haanden, »jeg har givet dig en Gave, hør du nu til Gengæld paa, hvad jeg har at sige dig. Falder din Vej gennem Landsbyen Vodnoje, saa spørg efter Nikons Hustru — det er min Moder, skal jeg sige dig. — Har du forstaaet mig? Og sig saa til hende — hun bor i det tredje Hus paa højre Haand, tæt ved den ny Brønd — at Alexej, hendes Søn . . . at . . . at . . . ja, du ved nok, hvad jeg mener. — Hej, spil op Musikanter!«

Og han begyndte nu igen at danse, brummede noget uforstaaeligt Tøjeri og slyngede Brændevinsflasken med Resten af Indholdet haardt mod Jorden.

Ignat krøb atter op i Teljegaen og greb Tømmerne. — »Farvel, og Vorherre være med dig!« sagde Iljuschkas Moder, idet hun knappede sin Pelskaabe.

»Aa, rejs Fanden i Vold alle sammen!« raabte Alexej som pludselig holdt op med sin Dans og truede ad dem med knyttede Næver. »Gid Djævlen annamme . . .«

»Ih, Herre Jesus!« skreg den gamle Kone og gjorde Korsets Tegn.

Ignat piskede løs paa Hesten, og begge Teljegaerne raslede atter hen over Stenbroen. Alexej blev staaende midt ude paa Vejen med knyttede Hænder og et rasende Ansigt og skældte ud, det bedste han kunde.

»Hvad vil I her? Af Sted med jer, I Røverpak!« brølte han. »Ja, vent blot, til jeg faar fat i jer! — I Djævelskram! . . . I Bøndertampe! . . . I . . .«

Her svigtede Stemmen ham; han styrtede næsegrus mod Jorden og blev liggende som død.

Vejen gjorde en Drejning, og da Dutlovs lidt efter vendte sig om, var Rekrutterne ikke mere til at se. Efter at have kørt omtrent 5 Verster i Skridt krøb Ignat ned af Teljegaen, lod sin Fader, der var falden i Søvn, skøtte sig selv og gik videre ved Siden af Ilja, sammen med hvem han tømte Bræn-

devinsflasken. Saa begyndte Ilja at synge, Fruentimmerne stemmede i med, og Ignat skreg og hujede i Takt med Sangen. En smuk Trojka susede dem i Møde. Kusken raabte Varsko, og da han var kommen forbi, vendte han sig om og blinkede hen til de glade Mennesker, der fjærnede sig under munter Sang i den skumplende Teljega.

Da vi ryddede Skoven.

I.

Midt i Vinteren 54 laa det Batteri, ved hvilket jeg var ansat som Junker*), nede i Store Tschetschnja**), hvor det var indlemmet i et Detachement, som skulde holde de fjendtlige Bjergboer i Ave. Da jeg om Aftenen den 14. Februar fik at vide, at mine to Kanoner var tildelt den Kolonne, som skulde ud paa Skovhugst den næste Dag, gav jeg straks mine Folk de fornødne Befalinger og gik derpaa ind i mit Telt, hvor jeg lagde mig i Klæderne paa min Feltseng. Jeg trak min Hue ned over Øjnene, dækkede mig med min Pels og faldt i Søvn, trygt og tungt som man sover, naar ens Sind er i Uro og Spænding. Og det var mit — for jeg vidste jo ikke, hvad den næste Dag vilde bringe.

Klokken tre om Morgenen, medens det endnu var fuldstændig mørkt, blev min varme Pels trukket til Side, og da jeg lukkede Øjnene op, blændedes de paa en højst ubehagelig Maade af det røde Skær af en Lygte.

»Staa op, staa op!« sagde en Stemme ind i Øret paa mig, men jeg lukkede skyndsomt Øjnene, trak atter Pelsen over mig og faldt i Søvn igen. »Staa op, staa op!« raabte min Oppasser endnu højere end før og ruskede mig ubarmhjertigt i Skulderen. »Fodfolket er ved at stille!« I samme Nu var jeg vaagen; det gav et Sæt i mig, og jeg fór op fra

---

*) En Grad, der svarer omtrent til Kadet eller Officersaspirant. O. A.
**) Et bjergrigt Landskab Syd for Terek. O. A.

min Seng. I en Fart vaskede jeg mig i en Spand iskoldt Vand, skyllede et Glas Te ned og krøb ud af Teltet. Udenfor var der mørkt, taaget og koldt. Baalene, der brændte hist og her i Lejren, lyste ud gennem det kulsorte Mørke og kastede deres røde flammende Skær hen over de slumrende Soldaterskikkelser, som laa udstrakte paa Jorden rundt omkring dem. I Nærheden af mig hørte jeg Folkenes rolige, regelmæssige Snorken, men henne fra Fodfolkets Allarmplads lød der dæmpet Tale, ilsomme Skridt og Klirren af Bajonetter. Røgen og Taagen lagde sig for Brystet af mig, og jeg frøs, saa mine Tænder klaprede mod hinanden.

Saa mørkt var det, at jeg knap kunde se en Haand for mig, men takket være Hestenes Prusten og Stampen og de tændte Lunter, der lyste som røde Prikker i Mørket, fandt jeg dog hen til Parken. Jeg svingede mig op paa min Hest og gav Ordre til Afmarsch; Kanonerne og Batterivognene satte sig raslende i Bevægelse, og et Par Minutter efter holdt vi inde paa vor Plads i Kolonnen.

»Vi mangler en Mand,« sagde en Skikkelse, der kom hen til mig i Mørket. Paa Stemmen kunde jeg kende, at det var Fyrværkeren, Maksimov.

»Hvem er det?« spurgte jeg lidt ærgerligt.

»Det er denne Drivert, Velentschuk. Jeg saa ham for en halv Times Tid siden, da vi spændte for, men senere har jeg ikke set noget til ham.«

Da Kolonnen først skulde afmarschere om et Par Minutter, sendte jeg Konstablen Antonov afsted efter Fyren, men lige som han var forsvunden i Mørket, ankom Generalen, der skulde lede Ekspeditionen, i Spidsen for sin Stab, og lidt efter satte vi os i Bevægelse og rykkede ud af Lejren. Vi var allerede en fem—seks hundrede Alen udenfor denne, da Antonov kom halende med Delinkventen.

»Naa, hvor fandt du ham saa?« spurgte jeg Antonov.

»Aa, han laa og snuede midt i Parken.«

»Var han fuld?«

»Nej han fejlede ikke noget.«

»Hvor kan det da falde ham ind at lægge sig til at sove?«

»Ja, det maa Gud vide; men sove gjorde han, og det saa haardt, at jeg knap kunde faa ham vækket.«

Næsten tre Timer i Træk bevægede vi os i Tavshed og Mørke hen over nøgne, tilfrosne Marker med visne Græstotter og lavt Buskads. Derpaa kom vi til en lille rivende Flod, som dog ikke var dybere, end at vi kunde sætte over den, og paa den anden Side af den marscherede vi op og gjorde Holdt. Avantgarden rykkede frem, og kort efter hørte vi enkelte Skud forude. Folkene, der hidtil ikke havde sagt et Ord, blev nu livlige og vaagne. Nogle hoppede om snart paa et Ben og snart paa et andet, eller tog Livtag med hinanden for at holde Varmen, andre fik Brødposen frem, og de ivrigste fordrev Tiden med at gøre Geværgreb. Ud imod Øst begyndte Taagen at lette, men paa samme Tid blev det endnu mere fugtigt og klamt. De enkelte Genstande traadte, lidt efter lidt, ud af Mørket, saa at jeg nu kunde skelne ikke alene de grønne Lavetter og Kanonernes Malm, der var bedækket med smaa matte Dugperler, men ogsaa mine Artilleristers Skikkelser, af hvilke jeg kendte hver enkelt udenad. Foran mig laa Fodfolket i lange mørke Rækker med deres blinkende Bajonetter og de skinnende Kogekedler bag paa de sorte Tornystre.

Efter en Snes Minutters Forløb brød vi atter op, men rykkede kun nogle hundrede Skridt frem og gjorde saa igen Holdt. Til højre skimtede jeg Flodens høje stejle Bred, der kransedes af en tatarisk Kirkegaards aflange lodrette Sten, foran os og til venstre en svag blaasort Stribe, som tittede frem gennem Taagen, og helt ude i Horisonten en endnu svagere, næsten forsvindende Stribe. Vi kørte op til Hvil, Kompagniet, der var afgivet til Kanonbedækning, satte Geværerne sammen, og et Par Bataillioner rykkede ind i den foranliggende Skov med Geværet i lang Rem og Øksen paa Nakken.

Et Kvarterstid efter var hele den aabne Strækning mellem Skoven og os bedækket med flammende, knitrende Baal, der sendte tunge Røgskyer op mod Himlen. Overalt mødte mit Øje travle Soldaterskikkelser, der ragede op i Ilden med Hænder og Fødder eller kom slæbende med store Grene, som de kastede ind i Flammerne; men henne fra Skoven hørte man gjaldende Øksehug og de faldende Træers Bragen.

Mine Artillerister havde — formodentlig for at stikke

Fodfolket ud — tændt et eneste stort Baal, der blussede saa stærkt, at det sved i Haar og Skæg, naar man kom i Nærheden af det. Ud fra de vaade Grene, som Folkene smed paa Ilden, sivede Vandet i store Draaber, som sydende og spruttende faldt ned i Flammehavet, der sendte slikkende Ildtunger hen over det hvide, rimede Græs. Men Soldaterne vilde have endnu mere Blus paa og kastede derfor den ene mægtige Gren efter den anden og store Totter vissent Græs ind i det brændende Svælg.

Velentschuk, der gerne vilde gøre sin Uret god igen, var den allerivrigste til at smide Ved paa Baalet. Da jeg nærmede mig Ilden for at tænde en Cigaret, tog han en Træglød med de bare Hænder og lod den hurtigt danse fra Haand til Haand, indtil Pinen blev ham for stærk, og han maatte lade den falde.

»Stik en Pind ind i Ilden, og giv Junkeren den,« sagde en af hans Kammerater.

»Nej kom heller med en Lunte,« foreslog en anden.

Velentschuk lod sig imidlertid ikke forknytte, men begyndte sit Eksperiment paany.

Da jeg endelig, uden Velenstchuks Hjælp, havde faaet min Cigaret tændt, saa jeg ham staa og gnide sine forbrændte Fingre mod Skøderne af sin Frakke, og for nu at udmærke sig paa anden Maade tog han en vældig Træbul og hev den af al Magt ind i Baalet. Efter denne Kraftanstrængelee, mente han, at han nok havde Lov at hvile ud, og stillede sig skrævende foran Ilden med begge sine store, sorte Næver helt hen over Flammehavet.

»Ak ve, ak ve! Jeg har glemt min Pibe!« sagde han, idet han rynkede Panden og satte er ærgerligt Ansigt op. — »Hør ved I hvad, Kammerater, det er forbandet kedeligt!« tilføjede han, medens hans Øjne gled rundt i Kredsen uden at fæste sig paa nogen enkelt.

II.

Velentschuk hørte til de brave Soldater, som gør deres Pligt i Stilhed og lader Vorherre raade for Resten. Af Fødsel var han Lillerusser, og han havde allerede staaet femten

Aar i Tjenesten. En smuk og fiks Soldat var han ikke, men han var godmodig, skikkelig og overordentlig ivrig — det sidste navnlig, hvor han ikke behøvede at være det. Og saa var han ualmindelig ærlig, hvilket han for nylig havde haft Lejlighed til at vise paa en meget fremtrædende Maade. Jeg skal først bemærke, at de fleste af vore Folk i deres Fritid giver sig af med et eller andet Haandværk — i Regelen Skomager- eller Skrædderprofessionen. Velentschuk havde selv lært sig at haandtere Saks og Naal og efterhaanden erhvervet sig en ikke ringe Færdighed i denne Kunst. For omtrent et Aar siden, da Batteriet laa i Lejr, paatog han sig at sy en Kappe til Oversergenten Michail Dorofeitsch. Da Velentschuk havde skaaret Tøjet og riet Foret, lagde han om Aftenen det hele under sin Hovedpude og gik rolig i Seng. Men saa vilde Ulykken, at det paabegyndte Klædningsstykke, hvortil Tøjet alene var syv Rubler værd, sporløst forsvandt om Natten. Den fortvivlede Velentschuk gik næste Morgen hen til Oversergenten og fortalte ham med Taarer i Øjnene og skælvende Læber, hvad der var sket. Michail Dorofeitsch blev tindrende gal og truede den ulykkelige Skrædder med Prygl og Forhør, men omsider lod han dog Sagen falde, imod at Velentschuk lovede at erstatte ham Tøjets Værdi. Den stakkels bestjaalne gjorde alt muligt for at udfinde Tyven, men hvor meget han end anstrengte sig, lykkedes det ham dog ikke. Vel faldt der stærk Mistanke paa en slyngelagtig Soldat, der laa i Telt sammen med Velentschuk, men da det ikke var muligt at tilvejebringe bestemte Beviser, kunde man ingen Vegne komme med ham. Den skikkelige Michail Dorofeitsch havde glemt sit Tab allerede Dagen efter, men Velentschuk var aldeles overvældet af den Ulykke, der havde ramt ham. Hans Kammerater sagde dengang om ham, at de ligefrem var bange for, at han skulde lægge Haand paa sig selv eller flygte ud i Bjergene — saa stærkt havde Begivenheden virket paa ham. Han hverken spiste eller drak, kunde ikke engang arbejde og sad og smaatvinede fra Morgen til Aften. Da der var gaaet en Uge, fremstillede han sig for Oversergenten med et Femrubelstykke i Haanden. »Jeg har ikke flere, Michail Dorofeitsch,« sagde han flæbende, og disse her har jeg oven i Købet laant af Shdanov, men de to, der mangler, skal

I nok faa, saa snart jeg har tjent dem ved mit Arbejde. Han, den Slyngel« — hvem denne »han« var, vidste Velentschuk desværre ikke — »der har været lumpen nok til at stjæle fra en fattig Kammerat, har oven i Købet gjort mig til Tyv i jeres Øjne. Nu har jeg tjent i femten Aar . . .« videre kom han ikke paa Grund af Graad. Til Michail Dorofeitschs Ære skal jeg dog tilføje, at han ikke modtog de to Rubler, som Velentschuk et Par Maaneder senere præsenterede ham.

Ved Siden af Velentschuk, og i Læ for Blæsten, sad Fyrværkeren Maksimov paa en omvendt Spand og røg sin Pibe. Hver Tomme af ham røbede Befalingsmanden, og hans mindste Blik og Bevægelse viste, at han var Karl for sin Hat og vidste, hvad han duede til. Da jeg nærmede mig, drejede han Hovedet om imod mig, men hans Øjne stirrede vedblivende ind i Ilden, og først langt senere beærede han mig med et Blik. Maksimov sad ret godt i det, han havde endogsaa lagt Penge op, og i Tjenesten var han saa flink, at han allerede i en ganske ung Alder havde faaet Duelighedssnoren. Folkene sagde om ham, at han var umaadelig rig og skrækkelig lærd og klog. Naa, dum var han heller ikke, og han var godt inde i sin Tjeneste, men han havde den ulykkelige Vane at udtrykke sig paa saa utydelig og vrøvlagtig en Maade, at ingen — ja, jeg betvivler endogsaa han selv — kunde forstaa, hvad han mente. Men netop denne Utydelighed og Uklarhed imponerede Folkene; de troede nemlig altid, at der laa en dybere Betydning i hans Ord, og naar de nu ikke kunde faa fat i den, gav de deres egen Dumhed Skylden derfor og respekterede ham endnu højere af denne Grund.

Til højre for ham sad Konstablen Antonov, der havde taget sine Støvler af og foretog et indgaaende Eftersyn af sine store røde Fødder. Allerede som ganske ung havde han haft Lejlighed til at udmærke sig, idet han selvtredje var bleven tilbage ved en Kanon, som den øvrige Del af Betjeningsmandskabet havde forladt. Skønt han fik to Kugler i Laaret, blev han dog standhaftig paa sin Post, indtil han havde affyret sin sidste Kardætsk. Han vilde forlængst have været Fyrværker, hvis der ikke havde været noget »muggent« ved hans Karakter, som hans Kammerater udtrykte sig. Og der var ogsaa noget »muggent« ved den, for naar han var ædru,

kunde ingen være roligere, skikkeligere og punktligere end han, men naar han havde drukket blot et Par Glas, gjorde han de værste Skandaler og blev fuldstændig vild og gal. Han var nok værd at se paa, denne lille undersætsige Kraftkarl med de hjulede Ben, det røde Fjæs og det vældige Overskæg, naar han seende sig stolt om til alle Sider sad med en lille en paa Lampen og spillede Balalaika*), og ubetalelig var han, naar han gik svinglende ned ad Gaden med Hænderne i Bukselommen, Kappen paa Slæng og alle Kors og Medailler udenpaa, thi der lyste da ud af hans Ansigt en oprigtig og dybt følt Trang til at give ikke alene alle Civilister, men overhovedet alle Ikke-Artillerister et blaat Øje, naar de ikke kom hurtigt nok af Vejen for ham. Og naar han sloges og gjorde Ballader, var det ikke saa meget for sin egen Fornøjelses Skyld, men fordi han mente, at han skyldte den Stand, som han var Repræsentant for, dette Offer.

Ved Siden af ham sad en lille Spirrevip med Ørenringe, grumset Hud og en Porcellænspibe mellem Tænderne. Han havde trukket Knæene op under sig og bøjede sig hen over Ilden. Det var Batteriets Spøgefugl, Trainkonstabel Tschikin, eller »min rare Ven« som Kammeraterne kaldte ham, fordi han altid brugte dette Udtryk, naar han talte til dem. Hvad enten det var knagende Frost, eller man vadede i Snavs til op over Knæene, hvad enten man stod lige overfor Fjenden, eller var til stram Eksersits, skar Tschikin altid de løjerligste Grimasser og sprællede saa grinagtigt med Arme og Ben, at hele Delingen**) var lige ved at revne af Latter. Under Hvilen samlede han altid en Skare af beundrende Kammerater om sig, for hvem han enten gjorde Kortkunster eller fortalte Æventyr. Mest Lykke gjorde han, naar han fortalte om »den snedige Soldat, der narrede den engelske Lord,« eller om »Tyrken, der fik en Snaps forkert i Halsen.« Til andre Tider gav han Tyskeren eller Tataren, eller rev simpelt hen saadanne Vittigheder af sig, at alle Folkene laa paa Maven af

---

*) En primitiv Gitar med lang Hals og to eller tre Strenge, der anslaas med flere Fingre ad Gangen. O. A.

**) Batteriet inddeles i Delinger, hver bestaaende af to Kanoner med tilhørende Betjeningsmandskab. Delingen føres i Reglen af en Officer. O. A.

Latter. Skønt hans Berømmelse som Spøgefugl var saa grundfæstet i Batteriet, at han blot behøvede at lukke Munden op og blinke med Øjnene for at gøre almindelig Lykke, havde han dog i Virkeligheden en saa udviklet Sans for det komiske, at den kunde bestaa enhver Prøve.

Kredsen om Baalet sluttedes af en ung uanselig Knøs, der ikke var færdig med sin Rekruttid endnu. Han havde kun været i Tjenesten et Aar og skulde i Dag for første Gang høre Kuglerne pibe. Han stod med skrævende Ben midt inde i selve Røgen, og saa nær Baalet, at det saa ud, som om der skulde gaa Ild i hans slidte Pels. Men Varmen generede ham ikke; han havde knappet Frakke og Skjorte op og gloede med et fornøjet Ansigt lige ind i Ilden.

Bag de andre og lidt borte fra Ilden laa en Artillerist ivrig beskæftiget med at skrælle Barken af en Pind. Det var Fatter Shdanov. Da han var langt ældre i Tjenesten end de andre Folk i Batteriet og havde kendt dem alle, lige fra de var Rekrutter, blev han aldrig kaldt andet end Fatter. De sagde om ham, at han aldrig drak Brændevin, aldrig røg, aldrig spillede Kort og aldrig bandede. I sin Fritid gav han sig om Hverdagen af med Skomagerhaandværket, men hver eneste Helligdag gik han i Kirke, plantede sit Vokslys foran Helgenbillederne og læste andægtigt i sin Salmebog. Han holdt sig mest for sig selv; mod Underofficererne var han ærbødig, men kold, og med de menige havde han ingen Berøringspunkter, da han ikke drak. Derimod tog han sig velvilligt af Rekrutterne, som han protegerede, formanede og hjalp, hvor han kunde. Alle i Batteriet betragtede ham som Kapitalist, for de vidste om ham, at han ejede 25 Rubler, som han forøvrigt gerne laante ud af til dem, der virkelig trængte. Fyrværkeren Maksimov fortalte mig engang om, hvorledes Shdanov ogsaa havde hjulpet ham. Da han for en halv Snes Aar siden kom til Batteriet som Rekrut, satte han alle sine Penge til i Svir sammen med ældre Kammerater, og da Shdanov lagde Mærke til, hvor ilde han var stedt, kaldte han ham hen til sig, foreholdt ham hans slette Opførsel og gav ham derpaa en Dragt Prygl. Da det var besørget, holdt han et Foredrag for ham, om hvorledes en Soldat rettelig bør leve og føre sig

op, og lod ham saa gaa efter først at have foræret ham en Skjorte og en blank Sølvrubel.

»Det er ham, der har gjort et Menneske ud af mig,« plejede Maksimov gerne at sige, naar Talen faldt paa Shdanov, og ved disse Ord lyste den brave Fyrværkers Øjne altid af Taknemmelighed.

Ingen kunde være nøjagtigere i Tjenesten eller kende den bedre end Shdanov, men han var altfor uanselig og beskeden til, at man kunde gøre ham til Underofficer, skønt havde tjent i 25 Aar og deraf de sidste 15 som Bombarder. Den gamle Soldats eneste Glæde og Lidenskab var Sangen. Selv kunde han ikke synge, men naar de unge Rekrutter sang, stod han ofte i deres Midte med Hænderne i sine Kappelommer og gav sin Sympati til Kende ved at misse med Øjnene, slaa Takt med Hovedet og trække Mundvigene op og ned under Skægget paa en højst udtryksfuld Maade. Hans kridhvide Haar, sorte sværtede Overskæg og rynkede vejrbidte Ansigt gav ham ved første Øjekast noget strengt og barskt, men saa man ham ind i hans store, runde Øjne, især naar de smilede — med Munden smilede han aldrig — blev man slaaet af det blide og næsten barnlige Udtryk i dem.

III.

»Ak ve, ak ve! Jeg har glemt min Pibe! Hør ved I hvad, Kammerater, det er forbandet kedeligt!« gentog Velentschuk.

»Du skulde ryge dig en Segar, min rare Ven,« sagde Tschikin, idet han blinkede med Øjnene og satte Munden op til en Grimasse. Jeg ryger altid Segarer hjemme; det smager saa øndigt.«

De andre var naturligvis lige ved at revne af Latter.

»Naa, saa du har glemt dit Pibetøj,« bemærkede Maksimov, der ikke deltog i Latteren, overlegent og fornemt, medens han bankede Piben ud mod sin venstre Haand. »Men hvor var du egentlig henne, Velentschuk, da vi tog afsted?«

Velentschuk vendte sig halvt om imod ham og førte Haanden op mod Huen, men sænkede den igen.

»Du maa vist ikke have sovet Rusen ud fra i Gaar Aftes,

siden du kunde falde i Søvn allerede paa Morgenstunden. Det faar du dig nok en ordentlig Omgang for.«

»Gid jeg maa krepere paa selve Stedet, Fjodor Maksimovitsch, hvis jeg har smagt saa meget som en Draabe Brændevin i Gaar eller i Dag,« svarede Velentschuk. — Og hvad Glæde skulde jeg desuden have af at drikke mig fuld?« tilføjede han med et Suk.

»Naa ja, det maa du nu selv klare for Øvrigheden, som du bedst kan, men bliver du saadan ved, gaar det dig ilde,« sagde den veltalende Maksimov i en noget blidere Tone end før.

»Ja, det er ligefrem et Mirakel, Kammerater,« vedblev Velentschuk efter en lille Pavse, idet han kløede sig i Nakken. »Nu har jeg tjent i over femten Aar, men endnu aldrig har jeg oplevet noget lignende. Da vi fik Ordre til at stille, begav jeg mig straks hen paa Vej til Parken, som det var min Pligt, og da fejlede jeg ikke det mindste. Men allerbedst som jeg gik, fik jeg en Fornemmelse, som om en tog mig i Kardusen og væltede mig om paa Jorden. I det samme faldt jeg i Søvn, og saa hørte og saa jeg ikke mere. Det maa have været den sovende Syge i egen Person, der kom og overfaldt mig.«

»Ja, jeg havde ogsaa mit Hyre med at faa dig vaagen,« sagde Antonov, medens han halede sine Støvler paa. »Jeg puffede og sparkede til dig, men lige meget hjalp det, du laa dér som en død Klods.«

»Naa, og du mente naturligvis, at jeg var drukken,« bemærkede Velentschuk.

»Ja, saadan var der ogsaa en gammel Kone hjemme,« fortalte Tschikin, »som laa og sov oppe paa Ovnen to Aar i Træk. I Begyndelsen halede og ruskede de i hende, for de troede, at hun sov paa samme Manér som alle vi andre, men til Slutningen opdagede de, at hun ikke var til at faa vaagen. Ja, det er sandt, hvad jeg siger, min rare Ven.«

»Hør, fortæl os engang, hvordan du imponerede Bønderfolket der hjemme, dengang du havde Orlov,« sagde Maksimov smilende og sendte mig et Blik, der skulde sige: »Har De ikke Lyst til at høre, hvad det dumme Menneske fortæller?«

»Jo, det gik meget nemt til,« svarede Tschikin. »Ser du,

først spurgte en af dem om, hvordan vi havde det her. Hvordan vi har det? sagde jeg. — Vi har det rigtig godt, min rare Ven, og de gi'er os saa meget at æde og drikke, som vi vil ha'e. Hver Mand faar en Kop Skurkelade baade Morgen og Aften, og til Middag vanker der ægte Perlegrynssuppe med Skum paa. Brændevin faar vi ikke, men derimod Modera, saa meget vi vil drikke, og det er fin Modera, kan du tro, for den koster 42 Kopeker foruden Flasken.«

Han talte hurtigt og med stor Tungefærdighed som en, der har fortalt den samme Historie saa tidt, at han kan den udenad.

»Jo, det er en dejlig Modera, vi faar,« faldt Velentschuk, der lo højest af alle, ham i Talen. »Ha, ha, ha!«

»Naa, men hvad fortalte du dem saa om de asiatiske Folkestammer, som vi ligger her og kriges med?« spurgte Maksimov ham paany, efter at Latteren havde lagt sig lidt.

Tschikin svarede ikke, men bøjede sig hen over Ilden, ragede en Glød ud med en Pind, lagde den i sin Pibe og røg nogle Minutter af sin Stilketobak, medens han nød sine Kammeraters spændte Ansigter. Da han endelig havde pustet tilstrækkelig Røg ud, lagde han Piben, satte sin Hue helt bag i Nakken og fortsatte sin Fortælling med mange Grimasser og løjerlige Ansigtsfordrejninger. — »Ja, en af dem spurgte mig saa om, hvordan Tyrken og den bitte Tscherkesser var at kriges med,« fortalte han med sin sædvanlige Tungefærdighed. »Hør, min rare Ven, svarede jeg, her i Kavkasus har vi ikke en, men mange Slags Tscherkessere. Der er nu først dem, der lever oppe i Klippebjergene, og som æder Sten i Stedet for Brød. De holder seks Alen i Højden, midt i Panden har de et vældigt Øje, og deres Hue er gloende rød — ligesom din, min rare Ven,« henvendte han sig pludselig til Rekrutten, der havde en højst mærkelig rødpuldet Hue paa.

Denne pludselige Henvendelse kom Rekrutten saa uventet, at han gik bagover og satte sig ned med det samme. Han lo, saa han knap kunde faa Vejret, dunkede sig paa Knæene og saa ud, som om han skulde kvæles i Hoste og Latter.

»Og saa er der endnu nogle Fyre oppe i Bjergene, sagde jeg til ham, nogle smaa Tvillingedværge, af hvilke de største

kun holder et Kvarter i Højden. De gaar altid to og to sammen og holder hinanden i Haanden, og saa kiler de saa gesvindt afsted, at man ikke kan hale ind paa dem, selv om man sidder paa den hurtigste Hest. — Hvad for noget, min rare Ven? spurgte Fæet mig, er de da født med at holde hinanden i Haanden? — Ja, sagde jeg, saadan er de skabt fra Naturen af, og river du deres Hænder fra hinanden, kommer der Blod, akkurat som paa Kineserens Hoved, naar du tager Hatten af ham. — Ja, men sig mig, min rare Ven, sagde han saa, hvad gør de egentlig ved jer, naar de faar fat i jer? — Hvad de gør? sagde jeg. De sprætter Maven op paa os, og vikler alle Tarmene om venstre Haands Tommelfinger. Og det kilder, kan du tro, og vi griner — lige til vi kreperer af Grin.«

»Naa, men troede de nu paa, hvad du sagde?« spurgte Maksimov med et let Smil, medens alle de andre vred sig af Latter.

»Ja, saadan er de nu engang, de løjerlige Mennesker derhjemme, at de tror alt, hvad man bilder dem ind. Men da jeg begyndte at fortælle om Bjerget Kasbek, og at Sneen bliver liggende paa det hele Sommeren igennem, lo de mig lige op i Ansigtet, min rare Ven. — Hør Kammerat, nu gør du nok Løjer med os, sagde de. Vil du bilde os ind, at Sneen ikke skulde tø paa saa stort et Bjerg, naar vi her hjemme har en ussel lille Høj, der er helt fri for Sne, mens denne endnu ligger alenhøjt i alle Lavninger og Huller. Nej, min rare Ven, kom ikke til os med den! raabte de allesammen.«

Tschikin blinkede skælmsk med sit ene Øje og puttede Piben i Munden som Tegn paa, at han nu ikke havde mere at fortælle.

IV.

Solen, der tittede som en lys Plet gennem den tætte hvide Taage, var allerede helt oppe paa Himlen. Den graablaa Horisont udvidede sig lidt efter lidt, og skønt den laa langt længere borte end Taagen, tegnede den sig dog som en skarp, ubevægelig Stribe bag dennes flyglige, hvide Slør.

Foran os, paa den aabne Plads bag Skoven, opsendte

Baalene sorte, blaahvide eller lillarøde Røgskyer, der blandede sig i fantastiske Snoninger med Taagens hvide Lag. Langt længere forude, foran Skovens yderste Punkt til højre, saa vi nu og da Grupper af beredne Tatarer, og hver Gang disse viste sig, hørte vi Skud fra vor Skyttekæde.

Dette her var kun Løjer — den alvorlige Del af Festen var endnu ikke begyndt.

Chefen for det Kompagni, der var afgivet til Kanonbedækning, kom hen til mig og pegede paa tre Ryttere, som netop nærmede sig Skoven og var i en Afstand af knap to tusinde Alen fra os. Som alle Fodfolksofficerer mente han, at med Kanoner kan man skyde selv paa en Graaspurv, og han bad mig derfor om at sende dem en Kugle eller en Granat.

»Se engang dér hen!« sagde han ivrigt og med et godmodigt Smil, idet han pegede med sin højre Haand ud over min Skulder. »Derhenne ved de to høje Træer rider en Fyr paa en stor hvid Hest, og bag ham kommer der endnu et Par Stykker. Kan De dog ikke sende dem et Skud?«

»Og lige i Nærheden af Skoven kommer der tre til,« bemærkede Antonov, der udmærkede sig ved sit skarpe Syn. — »Se saa, nu tager den forreste sin Bøsse ud af Hylsteret«, tilføjede han, idet han gik hen til os med sin Pibe bag Ryggen. »Jeg saa det ganske tydeligt, Deres Velbaarenhed.«

»Saa, nu skød han, Brødre! Saa I ikke den lille hvide Røgsky?« sagde Velentschuk, som stod inde i den Klynge Soldater, der havde samlet sig bag Kanonerne.

»Det gaar vist ud over en af dem i Kæden,« mente en anden.

»Se blot, hvor de myldrer ud af Skoven; de er vist fremme for at finde en Plads til deres Kanoner,« sagde en tredje. »Blot vi kunde sende en Granat ind imellem dem, saa skulde vi bare se Løjer.«

»Og hvor langt tror du, der er over til dem, min rare Ven?« spurgte Tschikin.

»Aa, der kan vel være en femten—seksten hundrede Alen,« sagde Maksimov langsomt og halvhøjt, som om han talte med sig selv. I hans Ansigt læste man den samme Lyst til at brænde løs paa dem, som hos alle de andre.

»Hør, ved De hvad, nu var der vist noget at gøre; De skulde skynde Dem, mens de er samlede,« sagde Kompagnichefen i en overtalende Tone.

»Skal vi ikke give dem et Skud?« spurgte Antonov med sin dybe Bas, og det forekom mig, at hans Ansigt havde et næsten mørkt og vredt Udtryk.

Jeg kunde ikke længer modstaa det almindelige Ønske og befalede, at Kanon Nr. 2 skulde rettes ind mod de næsvise Ryttere.

Næppe havde jeg sagt det, før Granaten blev sat ind i Mundingen og ført til Bunds. Antonov bøjede sig hen over Lavetten, stak sin Haand bagud og begyndte at vinke.

»En lille Kende til venstre! — Saa — nu lidt til højre! Endnu lidt — og endnu lidt! Nu er det godt!« sagde han efter at have rettet Opsatsen ind og forlod med et stolt Ansigt sin Plads.

Kaptejnen, Maksimov og jeg saa den ene efter den anden hen over Opsatsen og gav hver sin Mening til Kende.

»Den gaar for langt, det ved Gud den gør,« brummede Velentschuk, skønt han havde staaet og kigget over Antonovs Skulder og altsaa ikke kunde have nogen Mening om, hvorvidt Sigtet stod rigtigt. »Saa sandt jeg staar her, gaar den over Hovedet paa dem og slaar ned i Træerne bagved!«

»Kanon Nr. 2! Fyr!« kommanderede jeg.

Betjeningsmandskabet løb tilbage, og Antonov skyndte sig ud til Siden for at iagttage Nedslaget. Røret fængede, og det sang i Kanonens Malm. I samme Nu indhylledes vi i en tæt hvid Krudtrøg, og gennem det øredøvende Knald hørte vi den hvislende, skurende Lyd af Granaten, der fjernede sig gennem Luften. Svagere og svagere blev denne Hvislen, indtil den til Slutningen tabte sig i den almindelige Tavshed.

Lige bagved Rytterskaren viste der sig en lille hvid Røgsky. Tatarerne spredtes til alle Sider, og vi hørte Lyden af en Eksplosion.

»Det kan jeg lide! Se hvor de faar travlt! Det holder de Sataner nok ikke af!« hørte man baade fra Artillerister og Infanterister, som stod i Klynger i Nærheden af Kanonerne og glædede sig over Synet af den flygtende Fjende.

»Kanon Nr. 2! Fyr!« kommanderede jeg.

»Ja, vist gik den for langt,« brummede Velentschuk. »Jeg sagde jo nok, at den vilde ramme Træerne, og jeg fik Ret, gjorde jeg.«

V.

Jeg lod Soldaterne staa og snakke om, hvorvidt Granaten havde gjort Skade eller ej, og satte mig sammen med Kompagnichefen ind under et Træ, hvor vi ventede paa, at hans Oppasser skulde komme med Frokosten. Kaptejn Bolchov, der var rig og tidligere havde staaet i Garden, indtog som Følge heraf en fremragende Position blandt Regimentets Officerer, og dog var disse ikke misundelige paa ham, men holdt tværtimod af ham. Hans gode Forstand og naturlige Takt hjalp ham ud over alle Anstødsstene, saa at Kammeraterne ikke alene tilgav ham, at han fik sine Uniformer fra Petersborg, men endogsaa den Forbrydelse, at han kunde tale flydende Fransk. Efter at vi havde ladet vore fælles Bekendte passere Revy og drøftet forskellige interessante militære Spørgsmaal, og derigennem forvisset os om, at vi begge sad inde med den fornødne gensidige Sympati, kom vi lidt efter lidt ind paa Æmner af mere intim Natur. Og jo længer vi talte sammen, jo mere fristet følte jeg mig til at spørge Kaptejnen om, hvad han egentlig vilde hernede, saa meget mere som det forekom mig, at han selv havde Lyst til at komme ind paa dette Spørgsmaal.

»Gud ved, hvor længe vi skal ligge her i Tschetschnja,« sagde han langsomt, »jeg begynder oprigtig talt at kede mig hernede.«

»Saa? — Da keder jeg mig ikke,« svarede jeg. »Og det forekommer mig ogsaa, at det maa være mere trivielt at gøre Tjeneste i en Stab end at ligge her med sit Kompagni.«

»Ja, i en Stab er der tusinde Gange værre!« sagde han med et stærkt Udtryk af Lede. »Nej, men jeg mener, at det kunde være rart, om vi snart fik en Ende paa dette Krigsvæsen.«

»Er det virkelig Deres Mening?«

»Ja, vist saa. — Naa, der har vi nok Maden,« sagde han, da han saa Oppasseren komme gaaende med Tallerkener og Fade.

»Sig mig, hvad vil De egentlig her nede,« spurgte jeg, »naar Livet i Kavkasus tiltaler dem saa lidt?«

»Det skal jeg sige Dem,« svarede han aabenhjertigt, »det er, fordi der i Rusland eksisterer den gamle Overtro om, at Kavkasus er et Slags forjættet Land, hvor alle, der paa en eller anden Maade er kommen agterud, kan finde Helbred og Frelse.«

»Ja, det er ganske sandt,« indrømmede jeg, »og de fleste, der . . .«

»Og det morsomste er,« afbrød han mig, »at alle vi, der tager herned i Kraft af denne Tradition, bliver umaadelig skuffede i vore Forventninger. Jeg kan virkelig ikke indse, hvorfor den, der lider af ulykkelig Kærlighed eller har sat sin Formue over Styr, hellere skal tage til Kavkasus end for Eksempel til Kasan eller Kaluga. Hjemme forestiller man sig Kavkasus som et herligt Land, hvor Horisonten overalt begrænses af stolte Bjerge, hvor hvert Skridt hæmmes af rivende Strømme, og hvor vilde Tscherkessere med lange Dolke og bedaarende Tscherkesserinder hører til Dagens Orden. Kort sagt, man mener, at alt her er gyseligt, skønt og poetisk — og saa er her dog saa prosaisk som vel muligt. Men hvis man hjemme vidste, at vi aldrig kommer op paa disse Bjergtinder med deres jomfruelige Sne — hvad jeg for min Part ogsaa nødig vilde — og at Kavkasus akkurat ligesom Rusland inddeles i kedelige og prosaiske Guvernementer, saa . . .«

»Ja,« sagde jeg leende, »i Rusland har man ganske vist et noget andet Blik paa Kavkasus end vi, der er her. Det gaar med det, som naar man læser Digte i et Sprog, man ikke kender nøje: man finder dem altid langt smukkere, end de i Virkeligheden er.«

»Aa ja, det kan De have Ret i. Men jeg ved blot saa meget, at jeg ikke synes om dette saa lovpriste Kavkasus.«

»Ja, det gør jeg nu; jeg holder af Kavkasus som det er, og . . .«

»Naa ja, her er vist ganske dejligt!» afbrød han mig irriteret, »men jeg ved blot, at jeg ikke duer til at være her.«

»Hvorfor det?« spurgte jeg, nærmest for at sige noget.

»For det første fordi alt det, som jeg søgte Helbred for hernede, har fulgt mig, men kun med den Forskel, at det,

der før laa paa Hovedtrappen, nu ligger paa Køkkentrappen, og for det andet, fordi jeg føler, at jeg hver Dag synker dybere og dybere i min egen Agtelse. Kort sagt, jeg egner mig ikke til Tjenesten her; jeg holder ikke af Faren — jeg er ikke tapper!«

Skønt denne uventede Tilstaaelse i allerhøjeste Grad forbavsede mig, modsagde jeg ham dog ikke, hvad han sikkert ønskede. Jeg ventede nemlig, at han senere vilde modificere sine Ord, saaledes som det saa ofte gaar i lignende Tilfælde.

»De maa vide, at jeg i Dag for første Gang i mit Liv skal i Ilden,« vedblev han, »og De kan ikke forestille Dem, hvorledes jeg var til Mode i Gaar. Da Oversergenten bragte mig Befalingen om, at mit Kompagni skulde med, blev jeg bleg som et Lig og kunde ikke sige et Ord for Sindsbevægelse. Og De skulde blot vide, hvorledes jeg har tilbragt Natten! Hvis det er sandt, at man kan faa graa Haar i Hovedet af Frygt og Rædsel, saa maa jeg være fuldstændig hvidhaaret nu, for ikke en dødsdømt kan have lidt mere, end jeg har lidt i Nat. — I Dag er jeg noget roligere, men det banker dog saa heftigt her inde,« sagde han, idet han lagde Haanden paa sit Bryst, »at jeg knap kan trække Vejret. Og det latterligste er, at skønt jeg føler, at vi her staar foran et skrækkeligt Drama, saa sidder jeg dog ganske roligt og spiser Bankekød med Løg og bilder mig ind, at vi har det rigtig hyggeligt. — Faar vi snart den Vin, Nikolajev?« tilføjede han gabende.

»Nu kommer der én, Brødre!« lød det ængsteligt inde mellem Soldaterne, og alles Øjne rettedes hen mod den forreste Skov.

Langt borte hævede sig en hvid Røgsky, der blev større og større og bares frem af Vinden. Og i samme Nu som det gik op for mig, at denne Røg kom fra en af Fjendens Kanoner, fik alt, hvad jeg saa i dette Øjeblik: Geværpyramiderne, den blaa Luft, de grønne Lavetter og Nikolajevs solbrændte, skæggede Ansigt, en forunderlig højtidelig Karakter, fremkaldt ved den lynsnare Tanke om, at Kuglen, der allerede tydeligt saas i Luften og nu fløj højt oppe i Rummet, maaske kunde være rettet lige imod mit Bryst.

»Hvor har De faaet Vin fra?« spurgte jeg Bolchov i en

let henkastet Tone, men samtidig lød der i mit indre to helt forskellige Stemmer. »Herre, modtag du min Sjæl!« sukkede den ene, »Duk dig ikke, men sid strunk og smilende, mens Kuglen farer forbi!« hviskede den anden, og i det samme hørte jeg en uhyggelig Hvislen lige over Hovedet paa os og et stærkt Klask eller Bump nogle faa Skridt ud til Siden.

»Hvis jeg var en Napoleon eller en Frederik den Store,« bemærkede Bolchov, idet han vendte sig om imod mig med et fuldstændig roligt Ansigt, vilde jeg nu sige et eller andet bevinget Ord.«

»Ja, men det har De jo allerede gjort,« sagde jeg, der kun med Møje kunde skjule den Uro, hvori den nys overstaaede Fare havde sat mig.

»Men til hvad Nytte? — Der er ingen, der skriver op, hvad jeg har sagt.«

»Jo, det skal jeg nok — det lover jeg Dem!«

»Aa, saa udsætter De mig kun for Kritik,« sagde han smilende.

»Se til den Knægt!« brummede Antonov i det samme bagved os. »Den kunde nær have gjort Ulykker.«

Baade mine egne Forsøg paa at give den koldblodige, og Kaptejnens opstyltede Fraser forekom mig med ét utaalelig dumme og flove efter dette naturlige Udbrud.

VI.

Fjenden havde virkelig kørt sine Kanoner op i Nærheden af de to høje Træer og sendte hver ti eller tyve Minutter et Skud efter vore Folk, der stod og huggede inde i Skoven. Jeg rykkede et Par hundrede Alen frem og begyndte at besvare hans Ild. Nu fik vi Kærligheden at føle: hvert Øjeblik saa jeg henne i den fjerne Skovrand en lille hvid Sky og hørte derpaa en Hvislen og et Smæk i Jorden enten foran eller bagved os.

Mine Folk var flinke som altid. De ladede hurtigt, rettede omhyggeligt og spøgte og lo, medens Kuglerne fløj dem om Ørene. Kaptejn Bolchovs Infanterister laa derimod i tavs Uvirksomhed bagved os og ventede paa, at Turen skulde komme til dem. Inde i Skoven arbejdede de paa Kraft,

Øksehuggene gjaldede, og kun naar en Kugle hvislede oppe i Luften, holdt de pludselig op. »Dæk jer! Dæk jer!« lød det saa fra alle Kanter, medens Folkenes Øjne fulgte Projektilet, der rikochetterede hen over Træstubbe, Baal og knudrede Grene.

Taagen lettede. Som flygtige hvide Skyer hævede den sig op i den mørkeblaa Luft og forsvandt. Solstraalerne kastede Blink paa Bajonetternes Staal, spillede hen over Kanonernes blanke Malm og drak Rimens hvide Fnug, der tindrede i Græsset og paa Buske og Træer. Oppe i Luften blandede Morgenfrostens friske Kølighed sig med Foraarssolens Varme, og som et broget Tæppe med tusinde Skygger og Farver, der dannede en stærk Kontrast til Skovstiens sorte Muld, laa Løvets visne Dække inde under de høje Træer.

Ude i Skyttekæden blev Bevægelserne livligere, og de smaa hvide Røgskyer baade hos os og ovre hos Fjenden blev hyppigere. Dragoner med vajende Smaafaner paa deres Lanser red op i Fjendens Flanke, ud fra Skoven kom Fodfolket marscherende kompagnivis og under lystig Sang, og Vogne belæssede med Træstammer og vældige Grene rullede forbi os og kørte op i en lang Række bagude. Generalen kom ridende hen til mig og sagde, at jeg om lidt kunde trække mig tilbage. Men her var heller ikke rart at være, for Fjenden havde sat sig fast i nogle Buske i Forlængelse af vor venstre Flanke, hvorfra han generede os stærkt med sin Ild. Den ene Kugle efter den anden summede og hvislede forbi Ørene af os og klaskede ned paa Lavetter og Kanoner, heldigvis uden at saare nogen af Mandskabet. Fodfolket, der laa bagved os, fik travlt, traadte i en Fart til Gevær, formerede Kæde og besvarede Fjendens Ild. Ovre fra Buskene blev Skydningen endnu livligere, og Kuglerne fløj nu om os i tætte Sværme.

Mine Artillerister havde ligesaa stor Respekt for Geværkuglerne, som Infanteristerne for lidt siden havde haft for Granaterne. Tschikin rev nok Vittigheder af sig, naar Kuglerne peb ham om Ørene, men hans Ansigt var dog ikke fuldt saa fornøjet som ellers. Om en af Kuglerne, der susede hen over Hovedet paa os, sagde han: »Se, hvor du har travlt, min rare Ven!« en anden, der meldte sig med en gemytlig Brum-

men, kaldte han »Bien«, og en tredje, som fløj forbi os med et langtrukkent, klagende Hvin, døbte han med Navnet »Tudekælling«, hvilket vakte almindelig Munterhed.

Den lille Rekrut, der aldrig havde været med til de Løjer før, dukkede sig og trak Hovedet ned mellem Skuldrene, hver Gang der kom en Kugle, og de andre lo saa af ham og spurgte ham, om han kendte den, siden han bukkede saa høfligt for den. Selv Velentschuk, der ellers var saa rolig og koldblodig i Faren, syntes i Dag slet ikke i sit Es og brummede over, at vi ikke sendte dem inde i Buskene et Par Kardætsker. »Hvorfor skal han have Lov til at gøre os Fortræd, uden at vi svarer ham?« hørte jeg ham sige. »Hvis vi drejede Kanonerne og gav ham en lille Hilsen, skulde vi snart faa Munden stoppet paa ham.«

Jeg fandt selv, at han havde Ret, og befalede, at der skulde lades med Kardætsker.

»En Kardætsk!« raabte Antonov og løb med Viskeren i Haanden hen til Mundingen af Kanonen.

I det samme hørte jeg pludseligt lige bagved mig Lyden af en Kugle, der smækkede i noget blødt. »Ak ve,« tænkte jeg med Sorg, »den har ramt en af Folkene!« men jeg turde ikke vende mig om af Frygt for, at min Forudfølelse skulde blive til Vished. Saa hørte jeg et tungt Fald og en ynkelig, hjerteskærende Stønnen. »Hjælp mig! Hjælp!« sagde en svag og skælvende Røst, og hvor forandret den end lød, genkendte jeg dog straks Velentschuks Stemme. Jeg vendte mig om: han laa baglæns mellem Forstillingen og Kanonen, og et Par Alen fra ham laa hans Tornyster, som han havde mistet i Faldet. Hans Pande var badet i Blod, der i en bred rød Strøm randt ned over hans højre Øje og Kind. Saaret havde han faaet i Underlivet, men det blødte næsten slet ikke, Panden havde han derimod slaaet i Faldet mod en Træstub. Alt dette fik jeg dog først langt senere at vide. I det første Øjeblik saa jeg kun en ubestemmelig Masse, der — saaledes forekom det mig — svømmede i Blod.

Ingen af Folkene sagde et Ord, og kun Antonov gav en brummende Lyd fra sig, men jeg kunde se paa dem, at deres Sind var opfyldt af Tanken om Døden. Alle Mand hængte i, Kanonen var ladt i et Nu, og naar jeg undtager,

at Konstablen, der bragte Kardætsken, løb et stort Stykke uden om den saarede, gik alt til, som om det kunde have været paa Eksercerpladsen.

VII.

Den, der har været med i en Fægtning, kender sikkert den besynderlige, og om ikke ganske logiske, saa dog stærke Følelse af Modbydelighed, som enhver har for at komme hen i Nærheden af det Sted, hvor der ligger en død eller saaret. Denne Følelse greb ogsaa mine Folk, da de skulde løfte Velentschuk og bære ham hen til Sygevognen, som kom kørende. De stod og saa paa ham uden at tage fat. Saa gik Shdanov endelig hen til Staklen, tog ham til Trods for hans ynkelige Stønnen ind under Armene og begyndte at løfte ham. »Naa, hvad staar I og glor efter! Hvor længe skal det vare!« raabte han barsk til de andre, og i samme Nu vår Velentschuk omgivet af en halv Snes af Kammeraterne, altsaa mange flere, end der kunde tage fat. Men næppe var de kommen et Par Skridt afsted med ham, førend han begyndte at vride sig af Smerte og skrige op i vilden Sky.

»Naa, lig ikke der og skrig som en anskudt Hare,« sagde Antonov, idet han holdt igen i hans ene Ben. »Hold op med den Vrælen, ellers smider vi dig!«

Saa tav Velentschuk, og kun nu og da stønnede han sagte: »Aa, jeg dør, jeg dør, jeg dør! . . . Aa, aah! Hjælp mig . . . Hjælp!«

Da de havde faaet ham lagt i Vognen, holdt han ogsaa op at stønne, og jeg hørte ham sige Farvel til Kammeraterne med sagte, men tydelig Stemme.

Synet af hans Lidelser angreb mig saa stærkt, at jeg skyndte mig hen til mine Kanoner og befalede, at man hurtigst muligt skulde køre ham bort. Men lidt efter fik jeg Bud om, at Velentschuk gerne vilde tale et Par Ord med mig, og jeg gik saa atter hen til ham.

Han laa udstrakt paa Bunden af Vognen og hagede sig krampagtigt fast til dens Sider med begge Hænder. Hans runde brede Ansigt var i faa Øjeblikke bleven ganske indfaldent og mindst et Par Aar ældre. Læberne var krampagtigt

sammenpressede, og hans ellers saa rolige og klare Øjne stirrede mig i Møde med et uroligt og dog sløvt Udtryk. Paa hans blege, blodige Pande havde Døden sat sit Stempel.

Skønt den mindste Bevægelse voldte ham stærke Smerter, bad han dog, om vi vilde trække den højre Støvle af ham og tage hans Pung, som han havde gemt inden for Skaftet.

Det gjorde et forunderlig pinligt Indtryk paa mig, da jeg, efter at de havde halet Støvlen af, saa det sunde hvide Kød paa hans kraftige nøgne Ben.

»Der skal være tre og en halv Rubel,« sagde han, da jeg tog Pungen. »Vil De gemme dem for mig?«

Kusken vilde køre, men han bad ham om at vente lidt endnu.

»Jeg har lovet at sy en Kappe til Løjtnant Sulimovsky,« hviskede han, »og han har givet mig to Rubler til at gøre Udlæg af. For de halvanden har jeg købt Knapper, og de ligger i min Tornyster tilligemed Pengene, der er bleven tilbage. Vil De give ham dem?«

»Ja, det skal jeg nok, min Ven,« sagde jeg venligt, »men se nu blot at blive rask igen.«

Han svarede ikke. Vognen satte sig i Bevægelse, og Velentschuk begyndte atter at stønne og give sig paa den ynkeligste Maade. Han mente vel, at han nu efter at have gjort sine jordiske Sager op nok kunde tillade sig denne Lettelse.

VIII.

»Hvor skal du hen? — tilbage med dig i en Fart!« raabte jeg til Rekrutten, som med sin Lunte under Armen ganske rolig traskede bag efter Vognen, der førte Velentschuk bort.

Men Rekrutten lod sig ikke forstyrre; han brummede noget i Skægget og traskede videre, saa at jeg blev nødt til at sende et Par af Folkene hen efter ham. Da de meldte sig med ham, tog han sin røde Hue af og gloede paa mig med et dumt Smil.

»Hvor Pokker skulde du hen?« spurgte jeg.

»Jeg? — Aa, jeg skulde blot lidt hen i Lejren.«

»Hvad vilde du der?«

»Jo — jeg vilde følges med Velentschuk.«

»Naa, saa det vilde du. Nej, du bliver her — din Dumrian!«

Han saa forbavset paa mig, gjorde langsomt omkring, satte Huen paa og drev saa hen til sin Kanon.

Det var en Dag, vi havde Ære af. Kosakkerne havde gjort et raskt Angreb og taget to døde Tatarer til Fange, Fodfolket havde hævdet Stillingen og dog kun mistet tre Mand, og Artilleriet, der havde beskudt Fjenden med stor Virkning, var selv sluppet med Tabet af en eneste saaret. Og saa var det oven i Købet lykkedes os at forsyne os med Brændsel for hele Resten af Vinteren og at rydde Skoven i en Fjerdingvejs Bredde og Længde. Der, hvor Træernes ranke Stammer endnu for et Par Timer siden frydede Øjet, var der nu en stor aaben Plads fuld af rygende Baal, mellem hvilke Fodfolk og Rytteri trak sig tilbage til Lejren. Skønt Fjenden vedblev at overdænge os med Artilleri- og Geværild, lige til vi naaede Floden, som vi havde passeret om Morgenen, foregik Tilbagetoget dog med den største Ro og Orden

Jeg begyndte allerede at glæde mig til den dejlige Middagsmad, der ventede mig i Lejren, da der kom Befaling til, at en Bataillon og mine to Kanoner skulde blive til næste Morgen paa denne Side af Floden for at dække Retræten. Saa maatte vi gøre Holdt, medens de andre drog os syngende og larmende forbi. I alle de forbidragendes Ansigter læste jeg kun Glæde og Henrykkelse over, at Faren var overstaaet og det nu gik hjemad, men vi, der skulde blive tilbage, saa alt andet end fornøjede ud over saa pludseligt at være bleven narrede for at komme hjem.

IX.

Medens vi Artillerister endnu gik om vore Kanoner og Heste, havde Fodfolket allerede sat Geværerne sammen, tændt Baal og bygget sig Hytter af Grene og Straa.

Mørket begyndte at falde paa; hen over Himlen gled

store graahvide Skyer, og Taagen, der havde fortættet sig til en kold og fin Støvregn, vædede Jorden og gennemblødte Soldaternes Kapper. Horisonten indsnævredes, og sorte Skygger sænkede sig ned over vore Hoveder. Trætheden, den Spænding, jeg havde været i, Fugtigheden, som jeg følte gennem Støvlerne og ind under Halsbindet, og endelig min knurrende Mave, satte mig i en trist og tung Sindsstemning.

Jeg kunde ikke faa den stakkels Velentschuk ud af mit Hoved, og alle mine Tanker drejede sig om det beskedne og retskafne Liv, der havde faaet saa pludselig en Afslutning. Hvor rolig og fattet havde han ikke været, da han beredte sig paa at drage bort! Men han havde ogsaa levet for rent og ærligt, til at hans enfoldige Tro paa det evige Liv efter dette kunde vakle i det afgørende Øjeblik.

»Deres Velbaarenhed!« sagde Nikolajev, der kom hen til mig, medens jeg stod ene i Mørket med mine bedrøvelige Tanker. »Kaptejnen spørger, om De ikke har Lyst til at drikke en Kop Te med ham.«

Medens jeg fulgte i Hælene paa Nikolajev, der manøvrerede behændigt mellem Geværpyramider og flammende Baal, tænkte jeg med Velbehag paa, at der om lidt ventede mig en Drik varm The og en hyggelig Passiar, som sikkert vilde jage mine mørke Tanker paa Flugt. »Naa, fandt du ham saa?« hørte jeg Bolchov spørge inde fra Hytten, gennem hvis aabne Dør en venlig Ild lyste mig i Møde.

»Ja, her er han, Deres Velbaarenhed!« svarede Nikolajev med Haanden til Huen.

Inde i Hytten sad Bolchov paa sin Kappe uden Hue og med opknappet Frakke. Ved Siden af ham stod en dampende Samovar, og foran ham en Tromme med en hel Opdækning af kolde Spiser. Midt i Hytten havde Nikolajev plantet to Bajonetter, der tjente som Lysestager. »Naa er her ikke hyggeligt?« sagde Kaptejnen venligt og saa sig med Stolthed om til alle Sider. Og han havde Ret; her var virkelig saa hyggeligt, at jeg efter at have drukket min varme Te glemte ikke alene Fugtigheden og Mørket udenfor, men ogsaa den stakkels Velentschuk.

Vi var langt inde i en Passiar om vore fælles Bekendte i Moskva, da Bolchov under en af disse Pavser, der kan ind-

træde selv i den livligste Samtale, saa hen paa mig med et Smil og sagde:

»Kan De huske, hvad vi talte om i Morges? Blev De ikke forbavset over, hvad jeg betroede Dem?«

»Nej, hvorfor det? Men det forekommer mig kun, at De er altfor oprigtig og aabenhjertig. Der gives jo dog Sandheder, som man nødig drager frem.«

»Ja, jeg siger nu altid min Mening, og jeg giver Dem mit Ord paa, at jeg vilde foretrække et hvilketsomhelst Liv, selv det usleste og elendigste, fremfor det, vi fører her.«

»Hvorfor tager De da ikke tilbage til Rusland?«

»Hvorfor?« gentog han. — »Fordi jeg ikke kan vende tilbage, før jeg har faaet et Par Ordener og er bleven Major.«

»Ja, men naar Tjenesten her nu ikke ligger for Dem.«

»Saa maa jeg alligevel blive. I Rusland lever man nemlig ogsaa i den Tro, at man blot behøver at tage til Kavkasus for at blive overdænget med Ordener og Belønninger. Enhver der rejser herned og ikke henter sig mindst et Par Dekorationer, bliver ligefrem betragtet som en Umulighed, og nu har jeg været her i næsten hele to Aar og er dog ikke en Smule videre, end da jeg kom. Men jeg er fuldt og fast bestemt paa ikke at vende tilbage til Rusland, før jeg er bleven Major og har faaet Vlademir Ordenen og St. Anna Ordenens Kommandørkors. Og skønt jeg ikke bryder mig det fjerneste om, hvad de Dumrianer mener, som vilde have ondt af mig, hvis jeg kom tilbage som Kaptejn og uden noget paa Brystet, saa er vi Mennesker dog nu engang saa løjerligt konstruerede, at jeg for disse selvsamme Dumrianers Skyld gaar og spolerer mine bedste Aar her nede i dette forbandede Land.«

X.

I dette Øjeblik lød der Stemmer udenfor, og lidt efter traadte tre Officerer ind i Hytten. Det var Bataillonens Chef, Major Kirsanov, hans Adjudant og Kaptejn Trosenko.

Kirsanov var en undersætsig, førladen Mand med smaa Knebelsbarter og svømmende Øjne. Naar han lo, skinnede disse Øjne som to fugtige Stjerner, der i Forbindelse med hans opspærrede Mund og fremstrakte Hals gav hans Fysiog-

gnomi et forunderlig dumt Udtryk. Majoren gjaldt for at være temmelig indskrænket, men da han var godt inde i sin Tjeneste, ivrig og punktlig, var han vel anskrevet hos sine Foresatte og ret respekteret af sine undergivne. Udenfor Tjenesten forstod han ogsaa at hævde sin Stilling, da han holdt strengt paa sin Værdighed og som en god Økonom altid havde Penge paa Lommen.

»Naa, hvad er det, I snakker om, Nikolaj Fjodorovitsch?« spurgte han, saa snart han var kommen indenfor.

»Aa, vi sidder og taler om, hvor behageligt det er at tjene hernede,« svarede Bolchov.

Da Kirsanov i det samme opdagede, at jeg var Junker og ikke Officer, lod han — formodentlig for at imponere mig — som om han ikke hørte Bolchovs Svar, og gjorde ham et nyt Spørgsmaal.

»Er De ikke træt, gode Kaptejn?« spurgte han overlegent.

»Nej,« begyndte Bolchov, »vi . . .«

Men Majoren afbrød ham, formodentlig for igen at imponere mig, og sagde nedladende:

»Det var en smuk Affære i Dag, Kaptejn, ikke sandt?«

Adjudanten var en beskeden ung Mand med et godmodigt og behageligt Ansigt. Jeg havde før truffet ham hos Bolchov. Han kom ofte hos ham, og naar han saa havde siddet i en Krog flere Timer i Træk uden at sige noget og røget den ene Cigaret efter den anden, anbefalede han sig gerne med et høfligt Buk. Som saa mange andre fattige russiske Adelsmænd havde han valgt den militære Karrière, fordi det var den nemmeste, men nu, da han var Officer, satte han sin Stilling over alt andet i Verden. Godmodig og elskværdig var han til Trods for alle sine smaa Latterligheder; blandt andre havde han den, at hans Slobrok og hans Gitar fulgte ham overalt, ja endogsaa paa Bivuaken. Han roste sig altid af, at han holdt sin Oppasser umaadelig strengt i Ørene, men i Virkeligheden var han fuldstændig under Pisken paa ham og i den Anledning Genstand for Kammeraternes stadige Drillerier.

Den tredje Officer, Kaptejn Trosenko, var graanet under Tjenesten i Kavkasus. Han betragtede Kompagniet som sin Familie og Lejren og Bivuaken som sit Hjem. Alt, hvad der

ikke var Kavkasus, havde hans dybeste Foragt og var efter hans Mening uværdigt til overhovedet at eksistere. Denne hærdede Kriger, der udmærkede sig ved sin Ro og Koldblodighed, var yderst omgængelig, naar det gjaldt Kammerater og Undergivne, men ubehagelig, om ikke grov, mod alle dem, der gjorde Tjeneste i Stabene. Da han traadte ind, var han lige ved at stikke Hovedet op gennem Loftet, men han undgik det ved pludselig at dukke sig og satte sig derpaa ned med udstrakte Ben.

»Naa, hvordan gaar det?« sagde han, og da han i det samme opdagede mig, som han ikke kendte, sendte han mig et langt og prøvende Blik.

»Naa, maa vi saa faa at vide, hvad De talte om?« spurgte Majoren atter, idet han trak sit Ur frem og saa mekanisk paa det.

»Jo, min Ven her spurgte mig om, hvad jeg egentlig vilde i Kavkasus.«

»Ih, det er da tydeligt nok,« sagde Majoren. »Nikolai Fjodorovitsch vil udmærke sig og saa rejse hjem igen.«

»Men sig mig engang, Major, hvad vil De egentlig her nede?« spurgte Bolchov.

»Ja, jeg er her først og fremmest, fordi det er min Pligt at tjene mit Fædreland, og dernæst . . . hvad behager?« sagde han pludseligt, skønt ingen sagde et Ord. — »Ser De, i Gaar fik jeg et Brev fra Rusland,« vedblev han, formodentlig for at komme om i en anden Gade, »og i det stod der nogle højst besynderlige Spørgsmaal. Tænk Dem, man spørger mig, om der vel kan eksistere Skinsyge uden Kærlighed. — Hvad behager?« tilføjede han og lod sit Blik glide rundt i Kredsen.

»Højst mærkeligt!« bemærkede Bolchov med et Smil.

»Ja, i Rusland, der har man det godt!« begyndte Majoren, som igen overlod sine Tilhørere at gætte, i hvilken Forbindelse denne Sætning stod med den foregaaende. Da jeg for et Par Aar siden var i Tambov, blev jeg modtaget overalt, som om jeg kunde været en Prins. Ja, De tror det maaske ikke, men jeg blev endogsaa buden til Bal hos Guvernøren, og hans Gemalinde talte længe med mig og spurgte mig ud om Kavkasus. Jeg var Aftenens Løve — der blev gjort saa megen Stads af mig, at jeg knap vidste, hvor jeg skulde gøre

af mig selv. Man flokkedes om mig for at tage min Æressabel i Øjesyn*), og alle vilde vide, hvor jeg havde tjent mine Ordener. Naa, og jeg fortalte dem saa, hvad jeg i Øjeblikket kunde hitte paa. Hvad behager? — Jo, ved de hvad, Nikolaj Fjodorovitsch, man har Glæde af at være her i Kavkasus. for de gør saa megen Stads af os, naar vi kommer hjem. En Mand i min Alder, der allerede er Stabsofficer og har to Ordener, det har ikke lidt at sige i Rusland. Hvad behager?«

»De har vist smurt dygtigt paa, Abram Ilitsch,« sagde Bolchov.

«Ha, ha, ha!« lo Majoren med sin dumme Latter. »Det er nødvendigt, skal jeg sige Dem. Men De kan tro, jeg fik brillant at spise i de to Maaneder, jeg var hjemme.«

»Naa, saa der er virkelig saa dejligt i dette Rusland,« sagde Trosenko i en Tone, som om han kunde have talt om Kina eller Japan.

»Ja, De gør Dem ikke Idé om den Masse Champagne, jeg maatte drikke!«

»Aa, det var vist snarere Limonade, hvad?« sagde Trosenko tørt. »Vil De bilde mig ind Major, at De kan drikke? Nej, havde jeg været der, skulde jeg have vist de Fyre, hvordan en gammel kavkasisk Kriger tømmer en Flaske. — Tror De ikke ogsaa det Bolchov?«

»Jo, ser du, Fatter, men du har nu ogsaa været hele ti Aar i Kaukasus, og du husker jo nok, hvad Jermolov siger**). — Abram Ilitsch er undskyldt — han har kun været her seks Aar.«

»Sagde du ti — nej jeg har været her i hele seksten. Hør Bolchov lad mig faa en Snaps til for at holde Fugtigheden ude. Prrr! Naa Major, skal De ikke ogsaa have Dem en?«

Men Majoren var saa fornærmet over Kaptejnens ugenerte

---

*) En Belønning for Tapperhed, der i Rusland ikke uddeles sparsomt. O. A.

**) En berømt russisk General, der i en Aarrække førte Kommandoen i Kavkasus. Den Udtalelse, der sigtes til, er følgende: Den, der ligger ti Aar i Kavkasus, drikker sig enten fra Sans og Samling eller gifter sig med sin Pige. O. A.

Maade at tage ham paa, at han trak sig ind i sig selv og søgte Tilflugt til sin egen Storhed. Han brummede noget i Skægget og saa igen uden mindste Anledning paa sit Ur.

»Ja, jeg tager nu aldrig til Rusland,« sagde Bolchov uden at lægge Mærke til Majorens rynkede Pande. »Jeg har ikke alene glemt, hvordan det gaar til derhjemme, men er endogsaa helt ude af Vane med at tale Russisk. Hvis jeg nu viste mig, vilde alle blot sige: Hvad mon det er for en løjerlig Fisk, der kommer dér? Nej, jeg holder paa mit Asien! Ikke sandt, Nikolaj Fjodorovitsch, her er godt at være? I Rusland sætter jeg ikke mine Ben; kommer jeg først der, bliver jeg maaske hængende ved et eller andet Kvindemenneske — og hvad skulde der saa blive af mit Kompagni?« henvendte han sig til den fornærmede Major.

»Kald paa den ronderende Officer!« raabte denne ud af Døren uden at værdige Kaptejnen noget Svar. — »Naa, De er vel glad over, at De har Deres Felttillæg, unge Mand,« sagde han naadigt til sin Adjudant, da han atter var kommen hen paa sin Plads ved Siden af denne.

»Javel, Hr. Major, jeg er rigtig glad!«

»Jeg finder, at den Lønning, vi faar hernede, er meget rigelig, Nikolaj Fjodorovitsch,« henvendte Majoren sig til Bolchov. »En ung Mand kan ikke alene leve anstændigt af den, men oven i Købet tillade sig lidt Luksus.«

»Nej, Abram Alitsch,« indvendte Adjudanten i en beskeden Tone, »selv med Felttillæget slaar Lønningen kun lige til. Vi skal jo dog holde Hest, og . . .«

»Kom ikke med det til mig, unge Mand; jeg har selv været Løjtnant og ved Besked. Tro mig, naar De blot passer lidt paa, kan De udmærket klare Dem, med hvad De har. Se nu skal jeg regne det ud for Dem. Der er for det første . . .«

»Vi tager alle Forskud paa vor Lønning — det kan jeg regne ud for Dem!« sagde Trosenko og hældte et stort Glas Brændevin ned i Halsen.

»Er De her, Abram Ilitsch?« raabte en Stemme med stærk tysk Akcent. »Den ronderende Officer søger Dem!«

Jeg vendte mig om og fik Øje paa et fregnet, braknæset Ansigt, der tittede ind i Hytten.

»Kom indenfor, Kraft,« sagde Bolchov.

En høj, duknakket Mand i Generalstabsuniform krøb ind gennem Døren og gav ivrigt Haanden til højre og venstre. »Ej, ej, kære Kaptejn, er De ogsaa her!« sagde han glad, da han opdagede Trosenko, der sad længst tilbage i Hytten; og til Trods for den indskrænkede Plads krøb han dog hen til ham og kyssede ham lige paa Munden, en Venlighed, som Trosenko kun syntes at skytte meget lidt om.

»Det er vist en Tysker, som vil give den gode Kammerat,« tænkte jeg, idet jeg morede mig over Trosenkos forbitrede Ansigt.

XI.

Kaptejn Kraft bad om en Snaps, som han kaldte »Schnaps«, og da Bolchov havde rakt ham den, lagde han Hovedet tilbage og kvalte den under en forfærdelig Prusten og Stønnen.

»Naa, mine Herrer, i Dag har vi da boltret os ordentlig paa Tschetschnjas Sletter!« begyndte han, saa snart han havde forvundet Snapsen, men da han i det samme fik Øje paa den ronderende Officer, der traadte ind ad Døren, tav han, for at Majoren kunde give sine Befalinger.

»Har De inspiceret alle Posterne?« spurgte denne.

»Javel, Hr. Major!« lød det korte Svar.

»Og er der udsendt Snigpatrouiller?«

»Javel!«

»Vil De saa sige til Kompagnicheferne, at de skal holde Folkene samlede og passe godt paa.«

»Javel!«

Majoren rynkede Panden og saa dybsindig ud.

»Og vil De lade Kompagnierne vide, at Folkene gerne maa begynde at koge,« sagde han efter at have betænkt sig et Øjeblik.

»Maden er kogt, Hr. Major!«

»Ja, det er godt, saa kan De træde af.«

»Naa, skal vi saa undersøge, hvor meget en Officer behøver for at komme ud af det,« begyndte Majoren igen, idet han med et nedladende Smil henvendte sig til os alle. »Se først er der nu en ny Uniform hvert andet Aar — det er 50

Rubler, eller 25 om Aaret. Til Kosten regner jeg 35 Kopeker om Dagen — det er 125 Rubler om Aaret. Er det ikke rigtigt?«

»Jo, det er endogsaa rigeligt regnet,« indrømmede Adjudanten.

»Naa ja, der ser De jo selv. Og til Hestehold gaar der 30 Rubler om Aaret. Det giver 25 og 125 og 30 — eller ialt 180 Rubler. Altsaa bliver der godt og vel en Snes Rubler tilbage til Fornøjelser, The, Sukker og Tobak. Der kan De selv se! Har jeg ikke Ret, Nikolaj Fjodorovitsch?«

»Nej undskyld, Hr. Major,« sagde Adjudanten ængstelig, »der bliver intet tilbage til The og Sukker. De regner kun et Sæt Uniformstøj hvert andet Aar, og man bruger dog mindst to Par Benklæder om Aaret, naar man er i Felten. Og Støvlerne har De heller ikke regnet med — ikke at tale om Skjorter, Strømper og Fodlapper, som dog ogsaa koster Penge.«

»Ja, det er dejligt at gaa med Fodlapper!« udbrød Kraft begejstret og med et stærkt Eftertryk paa det sidste Ord. Denne Skik med Fodlapperne er saa ægte — ægte russisk. Famos!«

»Nej Major, hvordan De saa regner det ud, kan vi let blive enige om, at vi alle er forbandet slet aflagt,« sagde Trosenko. »Men vi klarer os dog alligevel, drikker vor The baade Morgen og Aften og ryger Tobak oven i Købet. Ja end ikke en Snaps nægter vi os! — Nej, har du først tjent saa længe som jeg, min Ven,« henvendte han sig til Løjtnanten, »lærer du nok, hvordan man klarer den Historie. — Ja, De ved jo nok, mine Herrer, hvilket udmærket Greb han har paa at behandle sin Oppasser.«

Saa fortalte Trosenko, der var lige ved at kvæles af Latter, en Historie om Adjudanten og hans Oppasser, og skønt de fleste af os havde hørt den mange Gange før, gjorde den dog almindelig Lykke.

»Men hvordan har du det? Du blusser jo som en Rose!« sagde han med ét til den stakkels Løjtnant, der sad ildrød i Hovedet og smilede saa genert, at det ligefrem gjorde mig ondt for ham.

»Ja, jeg har været akkurat ligesom du, og nu ser du dog selv, hvad jeg er bleven for en rask Karl. — Sender de

os en af disse Galopiner fra Rusland, faar han baade Gigt og Rheumatisme, naar man byder ham at sove under aaben Himmel, men jeg sover lige saa godt paa den bare Jord som i en Seng. — Er det ikke rigtigt?« tilføjede han og saa Kraft lige ind i Øjnene.

»Se det kan jeg lide! Det er talt som en ægte gammel kavkasisk Kriger!« raabte Kraft, idet han for hen til Trosenko, greb hans Haand og rystede den med Inderlighed. »Ja, vi to har døjet ikke saa lidt hernede,« vedblev han, da han atter var kommen hen paa sin Plads. »Husker De Anno 49 — jeg var den Gang ansat i Hovedkvarterets Stab — da vi Natten mellem 12. og 13. September stod en halv Snes Timer i Snavs til op over Knæene? Og næste Morgen maatte vi storme ikke mindre end femten fjendtlige Forhug. Kan De huske det?«

Trosenko nikkede, men saa temmelig skeptisk ud.

»Ja, nu skal De blot høre,« begyndte Kraft med ivrige Haandbevægelser og henvendende sig særlig til Majoren.

Men Majoren, der vist mange Gange før havde hørt hans Skildring af Stormen paa Forhugget, saa paa ham med saa dorske og søvnige Øjne, at Kraft vendte sig bort fra ham og hen til Bolchov og mig, idet hans Blik skiftevis gled fra den ene til den anden. Paa Trosenko saa han derimod ikke en eneste Gang under sin Fortælling.

»Ser De, da vi rykkede ud om Morgenen, sagde Generalen til mig: Kraft, tag disse Forhug! Naa, nu ved vi jo nok, at i Tjenesten gælder der ingen Vrøvl, og derfor lagde jeg blot Haanden til Huen og svarede: Javel, Deres Ekscellence! — Jeg satte mig saa i Spidsen for Stormkolonnen og galoperede afsted. Da vi kom til det første Forhug, vendte jeg mig om mod Soldaterne og sagde: Ikke forknyt Børnlille, men hold Tungen lige i Munden! Den, der løber sin Vej, hugger jeg ned lige paa Stedet! Ja, for det ved De jo nok, at med den russiske Soldat skal man ikke gøre for mange Omstændigheder. Saa kom der med ét en Kanonkugle, og da jeg skulde se nærmere til, havde den slaaet en . . . nej to . . . nej tre af Folkene i Smadder. Men jeg sagde blot: Fremad! Følg mig, Børnlille! Da vi saa kom nærmere hen til Forhugget, saa vi lige foran dette en . . . . en . . . ja, hvad er det nu

det hedder?« Og Fortælleren slog ud med Armene og ledte efter Ordet.

»En Grav!« sufflerede Bolchov.

»Nej, nej, . . . Aa Herregud, hvad er det nu det hedder? Ja vist saa — en Grav!« sagde han hurtigt. »Men vi fældede blot Gevær, rørte Trommerne og raabte Hurra, og da vi kom hen til Forhugget, var Fjenden forduftet. Naa, vi blev alle dygtig forbavsede. Saa løb vi videre og gik løs paa det næste Forhug, men da vi skulde til at storme dette, var det galt igen. Foran Forhugget var der nemlig en . . . . en . . . naa, hvad er det nu det hedder?«

»Igen en Grav!« sufferede jeg.

»Nej, nej! — Slet ikke!« raabte han vredt. »Det var ikke en Grav, men en . . . nej, jeg kan ikke komme paa det!« sagde han og tog sig fortvivlet op til Panden. »Aa Herregud hvad er det nu . . . .«

»En Flod!« sagde Bolchov for at hjælpe ham.

»Nej, nej . . . ikke en Flod! Jo — en Flod! Men da vi nærmede os den, blev vi modtaget af en saa forfærdelig Ild, at . . .«

»Jeg hørte Maksimov spørge efter mig uden for Hytten, og da jeg kunde risikere at skulle høre, hvorledes Kaptejnen stormede de tretten resterende Forhug, var jeg glad over, at jeg fik denne Lejlighed til at slippe bort. Trosenko gik ud sammen med mig. »Det er Løgn, hvert eneste Ord han siger,« sagde han til mig, da vi var kommen nogle Skridt fra Hytten. »Han var slet ikke med i den Fægtning!« Og Trosenko lo saa godmodigt og hjerteligt, at jeg ikke kunde andet end le med.

XII.

Det var bælgmørkt, og kun Baalene kastede et uroligt, flammende Skær hen over Lejren, da jeg efter at have visiteret mine Poster gik tilbage for at se til mine Folk. Foran Kanonerne laa et stort, knastet Rodstykke og ulmede oven paa en Bunke glødende Kul. Antonov stod og rørte rundt i en Kedel, der hang over Ilden, Shdanov sad tankefuldt og pirrede i Asken, og Tschikin laa paa Siden med sin evige Pibe

i Munden. De andre Folk havde allerede lagt sig til at sove og snorkede omkring et vældigt Baal henne bag Forstillingerne. I Flammernes Skær kunde jeg skelne hver enkelt af deres Skikkelser, og blandt disse opdagede jeg ogsaa Rekrutten. Han laa og sov paa Maven med Hovedet lige op mod Ilden. — Da jeg nærmede mig det forreste Baal, rykkede Antonov lidt til Siden, for at jeg kunde faa Plads, og jeg satte mig saa mellem ham og Tschikin og tændte en Cigaret.

Rundt omkring mig hørte jeg en regelmæssig, langtrukken Snorken, Grenenes Bragen og Knitren i Ilden og Folkenes hviskende Tale, afbrudt nu og da af den klirrende Lyd af Bajonetter. Baalene kastede en Lyskreds hen over de mørke Skikkelser, der var lejrede om dem, og ved et af de nærmeste skelnede jeg i Flammeskæret nogle nøgne Soldater, som stod og tørrede deres Skjorter over selve Ilden. Mange af Folkene sov endnu ikke, men gik frem og tilbage paa en og samme Plet trampende i Jorden for at holde Varmen. Intetsteds hørte jeg højrøstet Tale eller Latter; det var, som om enhver følte Nattens højtidelige Tavshed og frygtede for at bryde den rolige Harmoni.

Da jeg sagde et Par Ord til Shdanov, mærkede jeg, at min Stemme lød anderledes end ellers, og det forekom mig ogsaa, at baade hans og de andres Ansigter havde et højtideligt og mørkt Udtryk. Ingen af Folkene nævnede Velentschuk med et Ord, men jeg er vis paa, at de alle sad og tænkte paa ham. Tschikin fortalte Historier som ellers, men de var noget matte, og de andre hørte heller ikke synderlig opmærksomt til.

Maksimov kom hen til os og satte sig mellem mig og Tschikin; denne rykkede lidt til Siden, hørte op med at fortælle og gav sig til at patte paa sin Pibe.

»Fodfolket havde Bud hernede efter Brændevin,« sagde Maksimov, da han havde siddet lidt. »Underofficeren, der førte Mandskabet, sagde, at han havde set ham.«

»Var han levende endnu?« spurgte Antonov.

»Nej, han var død.«

Den lille Rekrut løftede sit Kyllingehoved med den røde Hue op over Ilden, saa et Øjeblik opmærksomt paa Maksimov og mig og svøbte sig saa ind i sin Kappe og sov videre.

»Var han levende endnu?« spurgte Antonov.

»Det maa alligevel have været Døden, der kom og besøgte ham i Morges, da jeg havde saa ondt ved at faa ham vaagen,« sagde Antonov.

»Sludder!« brummede Shdanov og vendte Rodstykket, og saa tav de alle igen.

Midt i den almindelige Tavshed hørte vi i det fjerne Vagtskuddet fra Lejren, og i samme Nu optog vore Trommeslagere Signalet og slog Retraiten. Da den sidste Hvirvel var forstummet, rejste Shdanov sig og tog sin Hue af. Vi andre fulgte hans Eksempel.

»Vor Fader, du som er i Himlen!« lød hans Stemme ind i Nattens dybe Tavshed. »Helliget vorde dit Navn; til os komme dit Rige! Ske din Vilje som i Himlen saa og paa Jorden! Giv os i Dag vort daglige Brød! Og forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere! Led os ikke ud i Fristelse, men fri os fra det onde!«

»Ja saadan var der ogsaa en af vore, som i 45 fik en Kontusion i Underlivet,« begyndte Antonov, da vi atter havde sat os om Ilden. »Hele to Dage førte vi ham med os paa en Kanon. Det var Schevtschenko han hed — husker du ham ikke, Shdanov? — Og saa endte det med, at vi lod ham blive liggende under et Træ.«

I det samme kom der en skægget Infanterist med Geværet under Armen hen til vort Baal.

»Kan jeg faa lidt Ild til min Pibe, Landsmænd?« sagde han.

»Ja værs'go, der er nok af den,« svarede Shdanov.

»Det var vel om Dhargi, Landsmænd, at I sad og snakkede,« henvendte Infanteristen sig til Antonov.

»Ja, akkurat!« svarede denne.

Infanteristen rystede paa Hovedet, rynkede Brynene og satte sig paa Hug ind imellem os og hen foran Ilden. — »Ja, der var mange, som gik nedenom og hjem ved Dhargi,« bemærkede han.

»Hvorfor lod I ham ligge?« spurgte jeg Antonov.

»Han kunde ikke holde det ud for Smerter mere. Naar vi gjorde Holdt, var der ingen Ting i Vejen, men saa snart vi kørte med ham, skreg han ynkeligt og bad og tiggede os om at lade ham blive liggende. Naa, da Fjenden var tæt inde paa Livet af os, og han alligevel ikke kunde leve, saa

tænkte Anoschenko — det hed vores gamle Fyrværker — og jeg over Sagen og besluttede at føje ham i hans Vilje. Da vi saa kom til et stort, skyggefuldt Træ, lagde vi ham hen under det med Hovedet op ad Stammen og gav ham et Par Tvebakker dyppede i Vand til at kvæge sig ved. Derpaa sagde vi alle Farvel til ham og kørte videre.«

»Var han en flink Soldat?« spurgte jeg.

»Aa, han var ligesom alle vi andre,« svarede Shdanov.

»Og hvad der blev af ham, maa Gud vide!« vedblev Antonov. — »Ja, der var mange af vore, som blev liggende ved den Lejlighed.«

»Ja, ved Dhargi, der gik det varmt til,« sagde Infanteristen, i det han kradsede sin Pibe ud og atter rystede paa Hovedet. — Derpaa rejste han sig og gik.

»Er der mange af Batteriets Folk, som har været med ved Dhargi?« spurgte jeg.

»Ja, der er Shdanov, og Pazan, som nu har Orlov, og en fem-seks Stykker til,« svarede Maksimov.

»Se til Pazan, han morer sig nok rigtig hjemme,« bemærkede Tschikin. »Nu er det snart et Aar siden, han forlod os« *).

»Har du nogensinde været hjemme i din Soldatertid? spurgte jeg Shdanov.

»Nej,« svarede han tvært, »jeg bryder mig ikke om at komme hjem.«

»Ja, da kan det ellers være ganske rart,« bemærkede Antonov. — »Naar ens Familie har Møntsorter, og man selv har Kræfter til at arbejde, er man sikker paa en god Modtagelse.

»Men naar de nu selv har ondt ved at bjerge sig og saa oven i Købet skal brødføde en gammel Soldat, der ikke mere kan tage synderlig fat, saa gør man vist bedst i at blive, hvor man er,« sagde Shdanov. — »Og Gud skal vide, om de ogsaa er levende endnu.«

»Har du aldrig skrevet dem til?« spurgte jeg.

»Om jeg har? — Jo, jeg har sendt dem hele to Breve,

---

*) Tidligere kunde de russiske Soldater, der indtil Begyndelsen af Halvfjerdserne laa meget længe til Tjeneste, faa Orlov et helt Aar ad Gangen.

O. A.

men jeg har endnu ikke faaet Svar. Enten maa de være døde, eller ogsaa lever de i en saadan Fattigdom, at de ikke vil skrive derom.«

»Er det lang Tid siden du skrev?«

»Ja, det kan vel være en syv—otte Aar siden,« svarede Shdanov med et Suk. — »Hør, lad os faa den om det unge Birketræ!« henvendte han sig pludselig til Antonov, der sad med Hovedet i Hænderne og brummede en Sang.

Saa sang Antonov Visen om det unge Birketræ.

Shdanov laa i Begyndelsen fuldstændig ubevægelig med Øjnene fæstede paa de glødende Kul, og hans Ansigt, der var belyst af Flammernes rødlige Skær, syntes nedslaaet og mørkt. Derpaa begyndte hans Mundvige at fortrække sig inde under Skægget, stedse hurtigere og hurtigere, og endelig stod han op, bredte sin Kappe paa Jorden og lagde sig hen i Skyggen, bag Baalet. Det forekom mig, at han græd, men maaske det blot var Indbildning, og at han kun laa og stønnede og gav sig i Søvne.

Nu og da flammede Baalet op og kastede et blussende Skær hen over Antonovs røde Fjæs med de graa Knebelsbarter, og alle hans blinkende Kors og Medailler. Foroven herskede der et sort bedrøveligt Mørke, den fugtige Luft var fyldt med snærrende, bidende Røg, og fra alle Sider lyste de døende Baal som smaa røde Prikker gennem Mulmet. Antonovs vemodige Sang lød ud i den tavse Nat, og naar den et Øjeblik døde hen, hørte man Folkenes Snorken og sagte, mumlende Tale.

»Anden Afløsning! Makatjuk og Shdanov!« raabte Maksimov.

Antonov hørte op at synge og Shdanov rejste sig med et dybt Buk og drev hen ad Kanonerne til.

GYLDENDALS 2 KR. UDGAVER

H. C. ANDERSEN: *Eventyr i Udvalg.* Med Vilhelm Pedersens og Lor. Frølichs Illustrationer. 396 Sider.
BJØRNSTJERNE BJØRNSON: *På Guds veje.* 7 Opl. 316 S.
HALL CAINE: *Den fortabte Søn.* 3die Oplag. 440 Sider.
— *Den evige Stad.* I. Del. 3—7 Tusinde. 424 Sider.
— *Den evige Stad.* II. Del. 3—7 Tusinde. 395 Sider.
CAMILLA COLLETT: *Amtmandens Døtre.* 7de Oplag. 296 S.
JACOB DAVIDSEN: *Fra det gamle Kongens København.* Med Illustr. af Knud Gamborg. 3die Udgave. 383 Sider.
CHARLES DARWIN: *Arternes Oprindelse.* J. P. Jacobsens Oversættelse. 3die, noget forkortede Udgave ved Fr. Heide. 400 Sider.
GUSTAV FREYTAG: *Debet og Credit.* Roman i 6 Bøger. 529 S.
KARL GJELLERUP: *Møllen.* Roman i fem Bøger. Anden omarbejdede Udgave. 352 Sider.
M. GOLDSCHMIDT: *Ravnen.* Fortælling. 7de Opl. 336 Sider.
JOH. LUDVIG HEIBERG: *Udvalgte poetiske Skrifter.* Med Noter. 508 Sider.
B. S. INGEMANN: *Erik Menveds Barndom.* — *Kong Erik og de Fredløse.* Nationaludgave. 806 Sider.
B. S. INGEMANN: *Valdemar Sejer.* — *Prins Otto af Danmark og hans Samtid.* Nationaludgave. 826 Sider.
B. S. INGEMANN: *Landsbybørnene.* Tidsroman i fire Dele. 8de Udgave. 462 Sider.
B. S. INGEMANN: *Valdemar den Store og hans Mænd. Holger Danske. Udvalgte Digte.* Folkeudgave. 448 Sider.
B. S. INGEMANN: *Eventyr og Fortællinger.* Folkeudgave. (Heri bl. a. *Christen Bloks Ungdomsstreger.*) 494 Sider.
KARL LARSEN: *Et Folk i Krig.* (Ny ændret Udgave af „Under vor sidste Krig".) 328 Sider.
CARL MØLLER: *Paa Farten.* Københavnske Billeder i Blendramme. 7de Oplag. 378 Sider.
CARL MØLLER: *Ny paa Egnen.* Landlivsbilleder fra Tirslev. 3die Oplag. 352 Sider.
ANTON NIELSEN: *Fra Landet.* 7. Opl. Folkeudgave. 326 S.
S. SCHANDORPH: *Thomas Fris's Historie.* 414 Sider.
S. SCHANDORPH: *Skovfogedbørnene.* — *Et Aar i Embede.* 433 Sider.
C. A. THYREGOD: *Udvalgte Fortællinger.* Udgivet ved Oscar Thyregod. 446 Sider.
PUTNAM WEALE: *Aabenhjærtige Breve fra Peking.* 2det Oplag. 348 Sider.

PRIS PR. BIND 2 KR. INDBUNDET

Forlagstrykkeriet, Klareboderne 3, København K.